

દિબા ઓ.

અવસ્તાની જે કેતાઓ આપણી પાસે જલવાઈ રહી છે તેઃ
 યજ્ઞસ્નેની કેતાબનું લખાણ સર્વેથી મુશ્કેલ ગણાય છે કે જેમાં આપણે
 જેમજેમ અથો જ્યોત્સ્ત અને તેમના સાગેદો વગેરેના ધર્મ સંબંધી બાબ છે.
 અને લખાણો જે પવિત્ર ગાયત્રીને નામે આજ્ઞાપાય છે તે સમાવેલાં
 છે. જ્યાંનરાનાસીના હુબરની બંદીતથી આપણા ધર્મનાં લખાણો ઉ-
 થર પુરોપિયન ઉસ્તાદોએ ઘણું અજવાળું પાડ્યું છે અને તે વિદ્યાની
 માર્ગે પુરોપિયન ઉસ્તાદોની મદદથી વંદીદાદ અને ખારદેહ અવસ્તા-
 ના તર્જુમાએ આપણા કેટલાએક કામિલ વિદ્યાર્થીઓએ બહાર પા-
 ડ્યા છે. પણ યજ્ઞસ્ને જેમાં ઘણી ઉત્તમ બંદગીઓ, નીતિના ઉમદા
 સમ્પત્તિ સમાવેલા છે તેના શુદ્ધ તર્જુમા હજી સુધી આપણા સોદે સ-
 મજી શકે તે બાબમાં બહાર પડ્યા નથી. આ કારણથી બેલજ્યમ-
 નાં હુવેન શેહેરની પાઠશાળાના એક નામીયા ઉસ્તાદ પ્રોફેસર હાલેએ
 કેવળ બાબમાં બહાર પાડેલા પુરોપિયન ઉસ્તાદોમાં વખણાતા અવ-
 સ્તાના તર્જુમા ઉપરથી યુજ્જગતીમાં સલીસ મખારતે એમ યજ્ઞ-
 સ્નેનો આ તર્જુમા પુરુકળ “નાટ” સાથે તૈયાર કર્યો છે. તર્જુમા સાથે વ-
 ધારા તરીકે અવસ્તા અને ગાયત્રી વિષેના પ્રોફેસર હાલેના કીમતી
 વિચારો તથા યજ્ઞસ્નેમાં આવેલાં કેટલાંક વિશેષનામોના ખુલાસો
 પણ આપેલો છે.

આ ચોપડીની કાંઈમી વીગત અમારી તરફથી આપવાને બદલે
 પંડીતો સાંકળ્યા ઉપરજ વાંચનારોએનું ધ્યાન ખેંચવાની અમે રજા
 હિએ છિએ. આ અમારી અદના કોશિશમાં જ્યોત્સ્તી આલમ અમને
 સાથે આપણે એવી અમને ઉમેદ છે અને સારા આપણે મલવા-
 ના પુરોપિયન ઉસ્તાદોનાં આપણા ધર્મ સંબંધી ખીજાં લખાણો અને
 બીજા બહાર પાડવાને અમને ઉત્તેજન થશે. પ્રોફેસર હાલેના તર્જુ-
 માથી આ તર્જુમા પ્રગટ કરવાને એ નામીયા વિદ્વાનની મંજૂ-
 રાવવામાં આવી હતી જે એ ગ્રહસ્થે મોટી ખુશી સાથે
 થયું. આ ચોપડીના ઉપોદ્ધાત તરીકે પોતાની
 ઉપોદ્ધાતનું કેટલુંક લખાણ આપવાને મુચ્છા કરી હતી
 પણ ઘણું મોટું અને ઘણું વિદ્વાત બરેલું હોવાથી
 પુસ્તક દાખલ બહાર પાડવાનો અમારો ધગદો

॥ આ પત્ર તેમજ આપણા મેહેરના જાણીતા વિદ્વાન તખ્તા
 ઠર કેપોસ્તુ ફસ્તમજી વીક્રાજી, એમ.દી.,એ મેહેરખાનીની રહે આ
 મુખે અસલ ફ્રેંચ તર્જુમા સાથે તપાસી તે બાબદમાં આપેલું
 ૧૧વી પત્ર આ સાથે પ્રગટ કરુંછે.
 મુંબઈ, ઓગસ્ટ ૧૮૮૫.

DEAR SIR,

I consent most willingly that you publish a Gujaratee translation of my *yaqna* and rely upon the learning of S. Meherjibhai Palanji Madan and S. K. R. Viccaji as to the fidelity of the version.

It would be proper, methinks, to add to the translation—as an Introduction—what I have written upon the Mazdean institutions, rites and sacrifices in my *Introduction a l'Etude de l'Avesta et de la religion Mazdeenne* which forms the first part of my work *Avesta livre sacre du Zoroastrisme* Bibliotheque Orientale Vol. V. See pp. CXLIV-CLXIX, CLXXIII-CLXXXI. Extracts from pages XXXIX-XLIII, LXXI-LXXVIII and CLXXXII-CLXXXIX would too be proper.

I wish the best success to the enterprise of the learned Parsee and have the honour to remain,

Dear Sir,

with the best regards

yours truly

C DE HARLEZ.

Louvain, 27 July 1885.

To

MON. JEHANGIR-BEJANJI KARANI, PUBLISHER.

18, Parsee Bazar, Fort,

BOMBAY.

સાહેબ,

માઠી ખુશી સાથે મારી “યગ્ન” નો ગુજરાતીમાં તર્જુમા
 પરવા દેવા માટે પરવાનગી આપુંછું અને તર્જુમાના પ
 મેહેરજીભાઈ પાલનજી માદન અને મી. કે. વિકાજી
 ર આધાર રાખુંછું.

હું ધારું કે, તર્જુમામાં—ઉપોદ્ધાત તરીકે—મન્દિયન
દા, ક્રિયા અને ભાગો વિષે મેં મારા “અવસ્તા અને માન્દિયન ધર્મ”
અભ્યાસને લગતા ઉપોદ્ધાત”માં જે લખ્યું છે તે વધારવું ઘટતું થઈ જ
ડશે કે જે ઉપોદ્ધાત “અવસ્તા યાને જ્યોસ્તી ધર્મની પવિત્ર કેતાબ” ના
મનાં મારાં પુસ્તકનો પહેલો ભાગ છે કે જે પુસ્તક “બિબ્લિયોથેક ઓરિન્ટાલ”
નું ૫ મું વૉલ્યુમ છે. જુઓ પાનાં ૧૪૪-૧૧૬, ૧૭૩-૧૮૧. ૩૬-૪૩,
૭૧-૭૮ અને ૧૮૨-૧૮૬ નાં પાનાંઓમાંનો ઇતેખાબ પણ ઘટતો થશે.

એ કાબિલ પાર્સિના સાહસને હું મોટી કૃત્તેહ ધરિયું અને મને
માન છે,

પ્રારા સાહેબ .

અંતકરણથી તમારો વિશ્વાસુ

સી. દી. હાલે.

સુવેન, ૨૭ મી જુલાઈ ૧૮૮૫.

મી. જેહાંગીર બેઝાંજી કરાંની, પ્રગટ કર્તા ભેગ,

૧૮, પાર્સિ બજાર, કોટ, મુંબઈ.

49 Kalbadevie Road,

Bombay, July 6th 1885.

JEHANGIR BEZANJI KARAN: ESQ.,

Publisher,

BOMBAY.

At your request I have carefully run over the pro
sheets of certain portions of Yaçna translated from
Franch Avesta (Livre sacre du Zoroastre) edite
Monsieur C. D. Harlez (Paris) comprising Tome V.
Bibliothèque Orientale. The translation, said to ha
effected by Mr. Meherjibhai Palanji, is so far as I
faithfully rendered into idiomatic Guzaratee (o
language in India) and is at the same tin
accurate. You will indeed be conferring a gr

our community by publishing translations of such very useful works on our religion, in the study of which even the great savants of France take a very commendable interest.

I am

Your most obedient servant,

K. R. VICCAJEE, M. D.

૪૩, કાલબાદેવી રોડ,

મુંબઈ, જુલાઈ ૬ ઓ ૧૮૮૫.

જેહાંગીર બેજનભાઈ કરાણી એસક્રવાયર,

પ્રગટ કર્તા,

મુંબઈ.

સાહેબ,—તમારી અરજ ઉપરથી મુંબઈ સી. ડી. હોર્સ (પેરીસ) ના રચેલા ક્રેમ અવસ્તા (જર્થોસ્તની પવિત્ર કેતાબ) ને “બિબ્લિયેક આર્ચે-પેન્તાલ” નું પાંચમું પુસ્તક છે તે ઉપરથી તર્જુમા કરેલા ચર્ચનેના ચોકસ ભાગોના મુકશિતો હું સંભાળથી તપાસી ગયો છું. આ તર્જુમા, જે મી. મેહેરભાઈ પાલનભાઈએ કરેલા કેહેવામાં આવે છે તે મારા અભિપ્રાય મુજબ સરલ ગુજરાતી (કે જે હીંદુસ્તાનમાંની આપણી ચાલુ ભાષા છે તે) માં કરેલો છે અને વળી તે સંપૂર્ણ રીતે દૃશ્ય છે. આપણા ધર્મ વિષેનાં આવાં ધણાં ઉપયોગી લખાણોના તર્જુમા પ્રગટ કરી તેમજ માપણા ટોલાને મોટો લાભ કરશે, કે જેના અભ્યાસમાં ફ્રાંસના મોટા ઉદાર પણા આવી તારીફ લાયક કાલ જ રાખે છે.

હું છું, તમારા તાબેદાર સેવક,

કે. આર. વીકાજી, એમ. ડી.

પેરીસની ફેકલ્ટીના ડાક્ટર આવ મેદિ
મિ

સાંકળ્યું.

રિખાઓ.	૫૪.
હા ૧ ભો—ક્રિયાનું જાહેરનામું—ફરેસ્તાઓની આરાધના.....	૧
હા ૨ જો—બર્સમ અને “જમ્પોઅ” ને ઈજવાનો ક્રિયા. ..	૧૧
હા ૩ જો—આગ્રવન બર્સમને તથા જમ્પોઅને બાજુએ મેલછે અને યસનું જાહેરનામું પાછું ચાલુ કરેછે.....	૧૬
હા ૪ થો—હોમ, એસમ અને બોયને ઈજવાની ક્રિયા.	૨૧
હા ૫ મો—અહુરમજ્દ અને અમ્સાસ્પન્દો વગેરેની વખાણ..	૨૩
હા ૬ ફો—અહુર તથા ખીજ અમ્સાસ્પન્દોની વખાણનું કીર્તન.	૨૪
હા ૭ મો—યસની ક્રિયા અને ઇશ્વર પ્રાર્થના.	૨૫
હા ૮ મો—ચાશિણ કરતી વખતે બણવાની બંદગી.	૨૫
હા ૯ મો—હોમ યજ્ઞ.	૨૮
હા ૧૦ મો—હોમના રસની બનાવત.	૩૬
હા ૧૧ મો—યસની સંપૂર્ણતા.	૪૦
હા ૧૨ મો—દિનનો કલ્મો.	૪૩
હા ૧૩ મો—અહુરમજ્દ અને જુદા જુદા ફરેસ્તાઓનું કીર્તન.	૪૫
હા ૧૪ મો—અમ્સાસ્પન્દોનું કીર્તન.	૪૭
હા ૧૫ મો—અમ્સાસ્પન્દોનું કીર્તન.....	૪૮
હા ૧૬ મો—મિનો તથા ગેતિના યજ્ઞોની વખાણ.	૪૯
હા ૧૭ મો—પાંચ જાતના આત્મોનું વર્ણન.	૫૧
હા ૧૮ મો—તન્દરેસ્તી અને ખીજ ન્યામતો માટે અરજ, બલાઈનો બદલો, જુરાઈની સજા.	૫૩
હા ૧૯ મો—અહુનવધર્મની સરેહ.	૫૪
હા ૨૦ મો—અર્ધમ વોહૂની સરેહ.	૬૦
૨૧ મો—ચેડે હાતામ્ (હા પેદર)ની સરેહ.....	૬૧
૨૨ મો—યસની ક્રિયા.	૬૨
૨૩ મો—યુજરેલાઓ માટે ફવષિઓની બંદગી.	૬
shah ૨૪ મો—યસની ક્રિયા.	૬૩
Fre ૨૫ મો—મિનો તથા ગેતિના યજ્ઞોની આરાધના.	૬૪
Mo ૨૬ મો—સ્તૂમ અથવા યુજરેલાઓની નયતે ખાતાં ઉ' Bib ૨૭ મો—બણાવું કીર્તન.....	૬૫
effec ૨૮ મો—યસ(મોટા)ની સેવતની બંદગી.....	૬૬
faith ૨૯	
lang ૩૦	
accu ૩૧	

ગાથા અહુનવધતિ.

- હા ૨૮ મો—અહુરમજ્દ, અથ અને આર્મધતિની આશ્રવન
તરફની બંદગી. તે પોતાને માટે અને જરથુશ્ત્રના
પેદેલા સાગેદો માટે મિનો તથા ગેતિની દુન્યામાં
બક્ષેસો મેલવવાની વિનંતી કરેછે. ૭૧
- હા ૨૯ મો—ગોસ્પન્દનો ફરસ્તો પોતાની પનાહ હેઠલનાંઓ ઉપર
હંમેશા ગુજારવામાં આવતી ખરાબ વર્તણૂક બાબદ
સ્વર્ગ તરફ ફર્યાદ કરેછે. અહુરમજ્દ જરથુશ્ત્રનાં
જન્મ વિષે તેને જાહેર કરેછે. આશ્રવનની બંદગી. ૭૪
- હા ૩૦ મો—મેમિનો વચ્ચેનો તફાવત—ભલાઓ તથા ખુરાઓ-
ની સેવતની સર્જત. ૭૮
- હા ૩૧ મો—ધર્મની સસ્થાધઓનું જાહેરનાયું. કવિ ડાહ્યાપન
માગેછે. અહુરમજ્દ અશોધની દુન્યાનો સર્દાર છે.
ભર્વાદની જીંદગીની વખાણ. રવાંનએ કામનો સર્દાર
છે. અહુર અંતઃકરણની તપાસ કરેછે. ખુરાઓ માટે ક-
મબખ્તિ અને અશો લોકો માટે સુખ રાખેલું છે. ૮૧
- હા ૩૨ મો—મિનો વજ્રદો અને દેવો અહુરમજ્દની મેહેરબાની
મેલવવા કોશિશ કરેછે. તે દેવોને ૨૬ કરેછે અને
તેમનાં કામોનું પાપીપાણું જાહેર કરેછે. અશો માણસો
માટે સુખ અને ખુરાઓ માટે સજા હાવેલી છે. ૮૬
- હા ૩૩ મો—સરઆતની દુન્યાને સમ્મલી ચીજો ઉપર હકુમત
અલાવવા માટે અપાયલા કાયદા. ખુરાઓને સજા થશે
અને ભલાઓને બદલો મળશે. માંઝની અને પવિત્ર
આરાધનાની વિદ્યા તથા અશો લોકોને આપવા માટે
કબુલાયલી ભલી ચીજો માટે કવિ માગણી કરેછે.
ખેહસ્તને પોતાને લગતું સમ્મલું સદકા ધાખલ તે અ-
પાણું કરેછે. ૯૧
- ૩૪ મો—અહુરમજ્દની આરાધના અને બેટો. આતશને
નેમાજ. ભલાં કામો અહુરને પુણી કરેછે. ભલાનો
બદલો. ખુરાઓની કમબખ્તી. અહુરમજ્દની પાદ-
શાહી. ધર્મગુણો અને અશો લોકો માટે મિનોર્ધ
બક્ષેસો કવિ માગેછે. ૯૪

યશન હપતડુંહાઈતિ.

૫૪.

- હા ૩૫ મો—અહુર અને અમસાસ્પન્દોની વખાણ. ૯૭
- હા ૩૬ મો—આતશની સન્મુખ પઠવાની બંદગી (અથવા નિરંગે વર.) ૯૯
- હા ૩૭ મો—અહુરમજ્દ અને અમસાસ્પન્દો વગેરેની વખાણ. ૧૦૦
- હા ૩૮ મો—પાણીઓ તથા મુખ્ય પ્રવાહીઓની વખાણનું કીર્તન. ૧૦૧
- હા ૩૯ મો—ગોસ્પન્દો તથા માણસોના ફરેસ્તાઓ તથા અહુર-મજ્દનું કીર્તન ૧૦૩
- હા ૪૦ મો—ક્રિયાની ભિંતોના બદલા મેલવવાની અરજ . . . ૧૦૫
- હા ૪૧ મો—ગેતિની તથા મિનોઈ કુન્યાઓની બક્ષેસો મેલવવા માટેની બંદગી. ૧૦૬
- યશન હપતડુંહાઈતિની સેવનની બંદગી (વેસ્તર્ગદ મુજબ હા ૪૨ મો). ૧૦૭

ગાથા ઉશતવધતિ.

- હા ૪૨ મો—દિનના પેશ્વા માટે સ્વર્ગ પાસે મસ્જિદવામાં આવતું મુખ્ય બદલા અને શિક્ષાની વૈદ્યલ્લી કરનાર અહુરની મોટાઈ. અહુરમજ્દ સાયની જરથુશ્ત્રની પહેલી વાતચીત. દિન તથા અશોઈની હકુમત ફેલાવવા માટે જરથુશ્ત્ર જોઈતી શક્તી માગેછે; તે પોતાને માટે તેમજ પોતાના સાગેદી માટે મિનોઈ જોહાનની તથા આ કુન્યાની ભિંતો મેલવવાને વિનવેછે. ૧૦૧
- હા ૪૩ મો—ચીજોનાં અને મજ્દયશ્નિ દિનનાં મુળ વિષે જરથુશ્ત્રએ અહુરમજ્દને પૂછેલા જુદા જુદા સવાલો. ૧૦૩
- હા ૪૪ મો—નવી દિનની વાચ્છેજ. બે મિનોના કાવા. બુરાઓ સામે બોલાયેલો આપ. અહુરમજ્દની મોટાઈ. રવાનોનું સેવટ. નવી દિનના પેગમ્બરનું આવવું. . . . ૧૦૪
- હા ૪૫ મો—પૃથ્વી ઉપરના બળવંતોથી હેરાન થતા મજ્દયશ્ત્રની દિનની વાચ્છેજ કરનારની ક્યાદ; ક્યાં તારેલી જલ્લે તે જાણતો નથી. તે અહુરમજ્દની મદદ માગે પોતાની ઉપર જુલમ કરનારને તે આપ દેછે અને તેને મદદ કરેછે તથા તેનું સાંભળેછે તે

મલવાની કચ્છલાત આપેછે. જરથુષ્ટ્રના પ્રથમ સા-
ગેદો અને રક્ષણ કર્તાઓને કરેલી નેમાજ, તેમને
મળનારે આશિર્વાદ..... ૧૨૬

ગાથા સ્પૃન્તમઈન્યુશ.

- હા ૪૬ મો—તન્દ્રેસ્તી અને ખીજી ન્યામતો માટે અરજ, બ-
લાઈના બદલો, યુરાઈની સજા..... ૧૨૭
- હા ૪૭ મો—પ્રમાણીક લોકોની બવિશ્યની ક્તોહ. અહુરની દીન
ધણીજ સંપૂર્ણ છે. બલા સર્દારે તેમજ ગોસ્પન્દો,
અને દિનની તથા તેના પેશ્વાઓની ક્તોહ મેલવવા
માટેની બંદગી..... ૧૨૭
- હા ૪૮ મો—ધર્મ સુધારક ઉપરના હાંડેસાની કૃપાદ, દુન્યામાં ફે-
લાવો પામેલા યુરા મહજ્ઞો, તેમની પુટે ચાલનારા
નારાકારકો. અહુરની દીન સુખ આપેછે. મેદુન ત-
થા કૃષ્ણોશ્વર માટે અરજ. યુરાઓ સામિના આપ.
જરથુષ્ટ્રની બંદગી..... ૧૩૧
- હા ૪૯ મો—પ્રમાણીક માણસના માત્ર ટેકા મળદ અને અપ છે.
બર્વાદ માટેની, લડવૈયા માટેની બંદગી. અહુર પો-
તાના વફાદાર નોકરોને મદદ કરેછે, અહુરની વખા-
ણા; કવી ઉમંગથી તેની નોકરી કરવા હસેછે છે
અને માગણી કરેછે કે તેના ઝાઘાની કીર્તિ તરફ
સંધતાઓ વલાણુ લે..... ૧૩૪

ગાથા વોહુક્ષત્ર.

- હા ૫૦ મો—પ્રમાણીક અને બલી સત્તાની આશ્વત. કવિ પોતા-
ના લોકો માટે બલા સર્દારે અને એમને માટે તેમ-
ના બલાં ક્રમિનો બદલો માગેછે. તે અહુર કને જે
રક્ષણ બલાઓને અપાયછે તેની નીશાન મેળવવાને
વિનવેછે. કાફરે અને કરપનોત્ત યુનાહ; તેમનું બ-
વિશ્યનું પરિણામ. ગર્શનમાનવાળા પ્રમાણીકોનું સુ-
ખ. જરથુષ્ટ્રના પ્રથમ સાગેદોની લાયકાત અને બ-
દલો; હવેસ્યતઅસ્પષ્ટોને, વીસ્તાસ્પ, ઈત્યાદિને
નેમાજ..... ૧૩૭
- ૫૨ન વોહુક્ષત્ર બણી રહેવા પછીની નીરંગ..... ૧૪૨

ગાથા વહિશ્તોઘશ્તિ.

૫૪.

હા ૫૨ મો—જરયુશ્ત્રએ પોતાને માટે અને પોતાના પેહેલા મદ-
દગારે માટે કરેલી આદેશ. પોતાની વીકરી પોઠિસમિ-
સ્તને તેણીનાં ક્ષયએશ્ત્ર સાયનાં લખ વખતે અને
સામાન્ય રીતે સધલી પરણતી જુવાન છોકરીએને
કહેલા આશિર્વાદના સુખનો. જુરાએ સામે એવ-
રેલા આપો. લખ કરવાની બલામણુ..... ૧૪૩

(યજ્ઞને પાછી ચાલુ.)

- હા ૫૩ મો—અર્ધ્યમ-ધ્યિની બંદગી ૧૪૬
- હા ૫૪ મો—ગાથાએને નેમાજ..... ૧૪૬
- હા ૫૫ મો—પરચુટણુ કકરા ૧૪૮
- હા ૫૬ મો—અએષ યશ્ત..... ૧૪૯
- હા ૫૭ મો—કશુપ માંત્ર ૧૫૧
- હા ૫૮ મો—કશુપ માંત્ર ૧૫૮
- હા ૫૯ મો—આક્રિગાંને દક્ષાન ૧૫૯
- હા ૬૦ મો—અહુનવર્ધ્ય, અર્ધમવોહુ અને ચેકહેલાતાંમની
બંદગીએના કાયદા..... ૧૬૧
- હા ૬૧ મો—આતરાની ન્યારા અને તેને ઘટતી આરાધના.. ૧૬૨
- હા ૬૨ મો—પરચુટણુ કકરા ૧૬૪
- હા ૬૩ મો—પરચુટણુ કકરા ૧૬૪
- હા ૬૪ મો—આદિજર ન્યાએશ—હાતાંમચના હાસાયની. પા-
ણીએના ફરેસ્તાની બંદગી. આપો. પાણીએની
આરાધણા..... ૧૬૫
- હા ૬૫ મો—અહુગાંને ધત્યાદીની બંદગી..... ૧૬૯
- હા ૬૬ મો—પરચુટણુ કકરા ૧
- હા ૬૭ મો—અહુરાંને ખસે માણી મેલવવાની બંદગી, નેમાજે
અને માગણીએ. પાણીએને નેમાજ. દેવાની
વિશ્વ બંદગી. જુદા જુદા ફરેસ્તાએને ભેટા..
- હા ૬૮ મો—પરચુટણુ કકરા ૧
- હા ૬૯ મો—અગસાસ્પન્દો અને જુદા જુદા ફરેસ્તાએને ..

- હા ૭૦ મો—યસની સેવતની બંદગી શું તે વિષે ક.પ.આશ્રત્ર પૂછે
છે. દિનના મુખ્ય ફરેસ્તાઓની, બલી પેદાઓશીની,
આકાશ અને જમીનના બાગોની મુખ્ય બંદગીઓ-
ની આરાધના..... ૧૭૫
- હા ૭૧ મો—અહુનવઠર્થે ધત્યાદી બંદગીઓના કાયદા..... ૧૮૦
- હા ૭૨ મો—પરચુટણ ફકરા ૧૮૦

વધારો.

- જન્દ અવસ્તા વિષે પ્રોફેસર હાર્લેના વિચારો. ૧૮૧
- ગાથાઓ વિષે પ્રોફેસર હાર્લેના વિચારો. ૧૮૮
- યજ્ઞસ્તોત્રમાં આવેલાં કેટલાંક વિષેના નામોના ખુલાસો. ૨૦૧

જસ મે અવડું મજદ!

શ્વોર્ષ સ્તબ્ધોત્તરસ્યા માંથ્રનસ્યા અહુર મજદા
અબ્ધોર્ગમદ્યેચા ઉસ્મહિચા વોસામદ્યેચા યયત્ મી-
જદમ્ મવચ્ચેયમ્ ક્લદદાથા દ્યેનાપ્યો મજદા અહુરા,
અદ્યા હવો ને દાઈદી અદ્યાઈચા અહુયે મનઝયાચા.
(હા ૪૧ મો ફકરા ૫ મો.)

તાચા સ્પેન્તા મર્ધન્યૂ મજદા અહુરા
અષાઉને ચોઈશ યા જી ચીચા વહિરતા
હનરે શ્વહાત્ જચ્ચોષાત્ દ્રેગાચ્ચો પદાઈતી
અદ્યા રક્યચ્ચોશનાઈશ અકાત્ આ-રક્યાંસ્ મનડ્ હો.
(હા ૪૭ મો ફકરા ૫ મો.)

યજ્જશનેનો તર્જુમો.

હા ૧ લો.

ક્રિયાનું જાહેરનામું-ફરેસ્તાઓની આરાધના.

૧. * (૧) પેદા કરનાર, પ્રકાશીત, દબ્દબાવાલા, ઘણાજ મોટા, †
ઘણાજ ભલા (અને) ઘણાજ ખુબસુરત અહુરમજ્જદનાં માનમાં (આ
યજ્જશને) હું અર્પણ કરૂં છું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂં છું; (૨) (જે અહુરમજ્જદ)

* દરેક ફકરાની સરખાતના જે આંકડા છે તે વેસ્ટર્ગોર્દના તેક્ત
જાપના ફકરા ખતાવેછે અને વજ્રાયામાં જે આંકડા છે તે પેહલિ
જુમ્બાને અનુસરતા ફકરા દેખાડેછે.

† સરેહ કરનારાઓ આ વિષેરાણને તેની પછીના ફકરામાં
“સંપૂર્ણ ઘટમના” એ રાખ્દાને બાધુ કરી એનો અર્થ મે
સમજાવેછે.

ધણેજ મક્કમ,* ઉત્તમ અક્કલવાળો, સંપૂર્ણ ધટમનો, અશોઈમાં ઘણો-જ નામાંકીત; (૩) ધણેજ ડાહ્યાપણ બરેલો મિનો, ધણે દૂર સુધી ખુશાલી પાંથરનારો (છે) (૪) જેણે આપણને પેદા કર્યા, જેણે આપણને ખતાવ્યા અને આપણને પોશણ આપ્યું (અને) જે સઘડાંની વૃદ્ધિ કરનારો મિનો (છે).

૨. (૫) વોહુમનો, અથવહિરત, ક્ષત્રવર્ધ્ય, સ્પંન્ત આર્મર્ધતિ, હઉર્વતાત અને અર્મર્ધતાત † નાં માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૬) ગોધાનો મિનો (અને) ગોધાનાં પદનનાં માનમાં (તથા) અહુરમઝદનો (અને) અમ્સાસ્પન્દોનો આતશ (જે માણસની) ધણીજ નજદીક (છે તેનાં) માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

* સરેહ કરનારા એનો અર્થ “ઈન્સાફનાં કામોમાં મક્કમ” એવો કરેછે; પણ (મી- હાર્લેનો એવો વિચાર છે કે), એનો અર્થ “અશોઈમાં મક્કમ” થાયછે.

† કુન્યાની પાસ્પાની કરનારા તરીકે અમ્સાસ્પન્દોનાં ક્રુદરતી કામો શું છે તેનું વર્ણન સરેહ કરનારાએ અને આપેછે. વોહુમનો (અહમન) ગોસ્પન્દો ઉપર, અથ વહિરત (અર્દિપ્પેહસ્ત) આતશ ઉપર, ક્ષત્ર (શહે-રેવર) ધાતુઓ ઉપર સર્દારી કરેછે; આર્મર્ધતિ જમીનનો “જન” (ફરેસ્તો) છે. હઉર્વતાત અને અર્મર્ધતાત (આર્દાદ તથા અમર્દાદ) પાણી તથા ઝાડપાંનના “જનો” છે, જેમને તન્દરેસ્તી અને આપાદી આપનારા ગણવામાં આવેછે. પણ એ કાંઈ તેમની અસલ આશ્યતો ન હતી. આર્ષ લોકોની નજરમાં આતશ ઈશ્વર અવતાર હતો; લોખંડ (ધાતુ) નો હુબર એક આકાશી દેવતાએ શોધ્યો હતો. (જુઓ વધુન દેવતાને લગતી દંત કથા.) જમીનને એક સર્દાર “જન” થી તાજગી મળતી હતી, જે તેની ઉત્પત્તિ ડાહ્યપણથી વેહેલી આપતો તથા તે ઉપર મત ભાગવતો. મજ્દયસ્ની સુધારાએ તેમને વિચારમાં વધુ ઉતરી એવા કર્યા હતા. વોહુમનો ગોસ્પન્દોની જાતની સંભાલ રાખવાને છે તથા હુકમ આપેછે અને તેથી તે ગોસ્પન્દોનો “જન” છે. પવિત્રાઈની નીશાંન ગણીછે; લોખંડ (ધાતુ) ઈન્સાફી સત્તાની અમ્સાસ્પન્દોને આ રૂપો મળવાની પુષ્કલ નીશાંનો ગાથા-રેછે. હઉર્વતાત અને અર્મર્ધતાત પાણી અને ઝાડ પાનના નેમના તન્દરેસ્તી આપનારા યુજનું રૂપ આપ્યું છે.

૩. (૭) હંમેશાગીત કાયદો, તે કાયદો જે દેવોનો નાશ કરેછે, તે કાયદો જે અશો (લોકો)ના અશો સર્દાર જરથુશ્તનો (છે તેનાં) માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું;* (૮) પવિત્ર (દુન્યા) ના સર્દારો જેઓ દિવસના વખતો ઉપર સર્દારી લોગવેછે (તેઓના,) અશો (દુન્યા)ના અશો સર્દાર ઉપહિનના (અને) અશો (દુન્યા)ના અશો સર્દારો ઔરજય અને ન્માન્યતાં માનમાં હું આ અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું; (૯) અશો (દુન્યા)નો સર્દાર (હંમેશાનો) કૃતેહમંદ અશો સ્વઓષ જે દુન્યાના લોકોને આપ્યાદો આપેછે (તેનાં,) પ્રમાણીક રશનુનાં અને અર્શર્તાત્ જે દુન્યાને લગતી ચીજોને ખીલવેછે તથા વધારેછે (તેનાં) માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

૪. (૧૦) પવિત્ર (દુન્યા)ના પવિત્ર સર્દાર હાવનિર્જી ને (તથા) પવિત્ર (દુન્યા)ના પવિત્ર સર્દારો સાવહિ અને વીસ્યને હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૧૧) પોતાનાં નામથી આરાધાતા, હજાર કાંતવાલા, દશ હજાર આંખવાલા યજ્ઞદ (તે) વિસ્તીર્ત્ર મુક્ષોવાલા

* આ કકરો સાધારણ યજ્ઞસ્તોત્રમાં હોતો નથી પણ વંદિદાદ સાદિની યજ્ઞસ્તોત્રમાં આવેછે.

† ગેહો અથવા દિવસના વિભાગો. આ અને એની પછી પાંચ ગેહોને લગતા કૃદસ્તાઓની અનુક્રમે આરાધના કરવામાં આવી છે, તેમાં પેહોસા અને જે પે કૃદસ્તાઓ સાથે જોડાઈને આવે છે તે મર્હાને એક ગેહની આંધની થાયછે; એમાંના પે સાથે જોડાઈને આવતા કૃદસ્તાઓ પૃથિવિ અને પ્રજાના વિભાગ બતાવે છે; એમની પછી પે ત્રણ મુખ્ય જાહેર કૃદસ્તાઓ આવે છે. ઉપહિન ગેહ સૂર્યને મધરાતે ઉપર ચઢવા માંડવાનો વખત છે. ઔરજય એ પાકની મોહોસમો ઉપરનો કૃદસ્તો છે. ન્માન્ય એ ન્માન (ધન)નો કૃદસ્તો છે.

‡ અર્શર્તાત્ એટલે ઇનસાફ અને રશનુ એટલે સરચાહ એ અજો જોડ્યા છે.

§ હાવનિ એ ગેહ સૂર્ય ઉપર આવી પોહ્યાંચવાનો વખત છે. કૃદસ્તો ગોસ્પન્દોનું રક્ષણ કરેછે. વીસ્ય એ વિસ્ (મોહોલા) ને આ કૃદસ્તાઓ અને એ પછી ખીજા કકરાઓમાં આવે વિષેનો ખુલાસો પેહોધિવ-સંસ્કૃત સરેહોમાંથી ઉઠે.

મિત્રનાં અને રામ-ખાસ* નાં માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું.

૫. (૧૨) અશેા (દુન્યા)ના અશેો સર્દાર રપિઠિવનાં ને (તથા) અશેો (દુન્યા)ના અશેો સર્દારો ક્રાદત્કૃષુ અને જન્તુમને હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૧૩) આહુરમજ્દના અષ-વહિરત અને આતશને હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

૬. (૧૪) અશેો (દુન્યા) ના અશેો સર્દાર ઉજયેઘરિન† નાં માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (અને) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૧૫) અશેો (દુન્યા)ના અશેો સર્દારો ક્રાદત-વીર અને દખ્યુમનાં માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું; (૧૬) પુલંદ સાહેબ, પાણીઓના ખેશી‡ અને મજ્દનાં પેદા કરેલાં પાણીઓનાં માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

* એ મિત્રનો સોમતી અને હવાનો ફરેસ્તો છે; એ ફરેસ્તો તે છે કે જે ખોરાકને સ્વાદ અને લેહિજત આપેછે. મિત્ર જમિનને ગરમી આપી ફલદૂપ કરે છે ત્યારે રામ-ખાસ જમીનની ઉત્પત્તિને ખોરાક તરીકે લેવા લાયક અને પૃથ્વીકારક કરે છે.

† રપિઠિવન ગેહ એ મધ્યાન બપોરની છે. ક્રાદત્કૃષુ ગોસ્પન્દ ઉપર મેહુરમાની રાખેછે અને તેમને આપાદ કરેછે. જન્તુમ એ (ગાંમ) નો ફરેસ્તો છે.

‡ ઉજયેઘરિન ગેહ સૂર્ય અસ્ત પામતી વખતનાં ઝઝકલાંના વખતની છે. ક્રાદત-વીર માણસોને આપાદી આપેછે. દખ્યુમ એ દક્ષિણ દિશાનો ફરેસ્તો છે. વાંચનાર જોશે કે, દરેક ગેહની સાથે બે ફરેસ્તા આવે છે; આ પોતાને લગતી જાણોને આપાદી આપેછે; એક જમીનને લગતા તાગો ઉપર અને બીજો જીવદારો ઉપર સર્દારી ધરાવેછે.

આ ફરેસ્તાના નામ (નફ્રો અપામ્) નો અર્થ પાણીઓની ફુંલી અથવા સાઈ ફળંદ થઈ શકે છે. પ્રવાહી જાણસમાં ઉત્પન્ન કરાવિત ધારવામાં આવેછે તે એ બતાવેછે. કદાચ ઈરાનના કોઈક વા ઝરાને એ નામ લાગુ કર્યું હશે.

૭. (૧૭) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર અર્ધવિસૂદ્ધમ (અર્ધ-
બિગય)* નાં માનમાં હું આ અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૧૮)
જે ફરેસ્તો સઘળી ઓળેને ઓવી રીતે ખીલવે છે કે જેથી હુંદગી સુખી
થાય તેનાં (૧૯) તથા અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદાર જરથુસ્ત્રોતેમનાં
માનમાં હું (આ) અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું; (૨૦) પ્રમાણીક
લોકોનાં ફરોહરો, (૨૧) મરદો સાથે જોડાનારી પાનુઓ, (૨૨) વર-
સની આબાદો, ‡ પુલંદ કદનાં જોર, (૨૩) મજદનો પેદા કરેલી ફોહ,
અને (ફરમતને) મારનારાં ઉત્તમ કૌવતના માનમાં હું (આ) અર્પણ
કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું.

૮. (૨૪) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદારો મહિતાઓના અશેા
ફરેસ્તાઓને (અને) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદાર પોજના ચાંદને
હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૨૫) અશેા (દુન્યા)ના
અશેા સદાર પૂનમના ચાંદ તથા સપ્તમાડ્યાનાં † (ચાંદ) ને હું (આ)
અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

૯. (૨૬) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદારો વરસની ઋતુઓને ‡
(અને) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદાર મધ્યો-જરેમયને હું (આ)

* મધરાતે આખર થતી ગેહ. તેના નામને અર્થ ખંદગી કરવાને
અને કિર્તને ગાવાને વખત દેખાડે છે. વઘાયામાં મેલેલા ખીજ શબ્દ-
નો પણ એજ અર્થ છે અને તે ગાવાને લગતી બાબતો છે.

† આડેકાણે આ શબ્દનો અર્થ મજદયસ્તી ધર્મને વડા ધર્મયુર
ઓવા થતો નથી. પણ ધર્મયુરના વર્ગને અને ધર્મને લગતાં કામો,
કર્મોના વગેરેના ફરેસ્તો થાય છે.

‡ એનો છુટા છુટા અર્થ લેતાં વરસનું સુખી રહેથાંન અથવા હુંદગી
થાય છે. નૌસંગે એનો અર્થ સુજીવનિ કહે છે.

§ એ શબ્દનો અર્થ જણાયેલો નથી, પણ તેનો અર્થ ખચ્ચીત
ચાંદની બંને સુખ્ય હાલતોની વચમાંની હાલતમાં દાખલ થવાનો
થયો જોઈએ. જુસ્તિ અને સ્પીગલનો ધાતુ “વિક્ષપ” અ-
માલમ પડે છે કારણકે અંધારાનાં અને ચાંદને ઘટવાના વખ-
તેની સવાલ છે. શું એનો અર્થ “સમવાડયું” વધુ લાયક લ

¶ ગેહખારના ફરેસ્તાઓ. એમનાં જે નામો નીચે અ-
લના વખતમાં રતુઓનાં માનમાં કરાયેલા તેજીનાં ન

અર્પણ કર્ણું (તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું; (૨૭) અશે (દુન્યા)ના સર્દાર
અશે મધ્યધોષેભને હું (આ) અર્પણ કર્ણું (તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું; (૨૮)
અશે (દુન્યા) ના સર્દાર અશે પદ્ધતિપદ્ધતે હું (આ) અર્પણ કર્ણું
(તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું; (૨૯) અશે (દુન્યા) ના અશે સર્દાર અયા-
શ્રમ જે વૃદ્ધિ કરેછે તથા કૌવત આપેછે તેને હું (આ) અર્પણ કર્ણું
(તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું; (૩૦) અશે (દુન્યા) ના અશે સર્દાર મધ્યધો-
ષ્યને હું (આ) અર્પણ કર્ણું (તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું; (૩૧) અશે (દુન્યા)
ના અશે સર્દાર હમસ્પથમએદ્યને હું (આ) અર્પણ કર્ણું (તથા)
સંપૂર્ણ કર્ણું; (૩૨) અશે (દુન્યા) ના સર્દાર જે વરસોને લગતા છે
તેમને હું (આ) અર્પણ કર્ણું (તથા) સંપૂર્ણ કર્ણું.

૧૦. (૩૩) આ સઘળા સર્દારો જેઓ અશે (દુન્યા)ના અશે
સર્દારો છે તેમને, તેનીસ કૃસ્તાઓ* જેઓ હાવનિ ગેહની નજદીક

ધ્યોજૈમય એ એપ્રિલ મહિનાનો ગહમ્પાર છે; ખીજ ગહમ્પારો જે રીતે
ગોઠવેલા છે તે રીતે અનુક્રમે આવેછે. પાર્શ્વિઓ એમની સ્થાપના કરનાર
તરીકે કલ્પિત થિમને ગણુછે જેને સુર્યની ચાલનાં વરસની ગણતરી કરા-
વનાર ગણુવામાં આવે છે. પણ તેઓએ આ તેહવારોની આશયત તદન
બદલી નાખી છે. તેઓ મોહોસમેને બદલે જે છ સુદતોમાં પેદાએશ
ખની હતી તે સુદતો તરીકે હાલ વધારે ગણાય છે. જે થોડાઓ એ
નામોના અર્થ જાણે છે તેઓ સાબિત કરેછે કે, માત્ર પેહેલા ખુલાસોજ
સારો છે. મધ્યધોજૈમય એ શબ્દ વખતનું માપ અને ધણું કરીને વસં-
તનો વખત બતાવે છે; પદ્ધતિ પદ્ધત અનાજ કણસલામાં આવવાના
અને કાપણીના વખતને લગતો છે; મધ્યધોષમ એ જમીન તૈયાર કરવાના
ખેતીના વખતને લગતો છે; અયાશ્રમ એ પોડીઓને હમેલદાર થવાનો
વખત ગણાયછે; મધ્યધોષ્ય એ થંડીની મોહસમ છે અને હમસ્પથ-
એદ્યનો વખત દિનધર્મની ક્રિયાનાં કામો કરવાનો છે. એ છેલ્લા ગહમ-
પારિવસો ક્રિયાઓ તથા યજ્ઞરેલાઓને મોટેધણી બંદગી કરવાને લગતા
તે કદાચ હતુઓ અથવા મોહોસમે પૂરી કરનારો વખત છે.

તેનીસ કૃસ્તાઓ તે પુંજ કરવાનાં હથારો અને ક્રિયાની તથા
ની ચીજો તથા સામાન માલમ પડેછે. આંશ્વેતિજ જેને એ
પણે આખારી છિયે તેણે હાવનિ શબ્દનો હાવન (ખાં-

આસપાસ રહેછે, જેઓ અશોધમાં ધણીજ સંપૂર્ણ દુન્યાને લગતા છે, જેમને વિષે અહુરમજ્દએ શિખવ્યું છે તથા જરથુશ્ટરએ જાહેર કર્યું છે, તેમના માનમાં હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૧૧. (૩૪) પુલદ દરજ્જાના, અમર્ગ અને ધણીજ અશો અહુર અને મિથ્રને,* સર્વેન્ત મઠન્યુરાના પેદા કરેલા તારાઓને, પ્રકાશીત દબ્બાવાલા તિશ્ચને, હોરોનું તોખમ ધરાવનાર ચંદ્રને, અહુરમજ્દ અને દેશોના સાહેબ મિથ્રની આંખ (તે) પ્રકાશીત સેતાબ આલના ધોડાવાલા સૂર્યને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું તથા સંપૂર્ણ કરૂંછું. (૩૫) આજના રોજ.....† ના ફરેસ્તાને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું. (૩૬) આજના મહીના.....† ના ફરેસ્તાને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૧૨. (૩૭) અહુરમજ્દના છોકરા, ઓ આતશ! તને તથા સ-
ધળા આતશોને સામઘી રોતે હું (આ) અર્પણ કરૂંછું અને સંપૂર્ણ કરૂંછું. (૩૮-૩૯) (આ) પવિત્ર પાણીઓને, (તથા) મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ પાણીઓને અને મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ ઝાડપાનને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું તથા સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૩૯) અર્થ સમજાવ્યોછે. પણ ત્યારે હાવનને તો એ તેત્રીસ જણસો-
માંની એક ગણવામાં આવેછે ત્યારે તેની જુલ વધુ ખુદી દીસેછે. આ તેત્રીસ ફરેસ્તાઓને હાવનિ “ગેહ”ની આસપાસ રહેતા કહાયે, કારણકે મરન (મનરને) દિવસના એજ વખતે સર યાયછે. અમારે તો એવુંજ મત છે.

* એ બંને મિનોના નામ અત્રે સાથે આપાંછે; પેહેલાનું નામ જવેદાતની અનદીઠ શેશિયુનાં અને બીજાને દબ્બાઈત શેશિયુનાં મૂળ તરીકે. મિથ્ર આઠકાણે સૂર્યને અર્થેજ ખચ્ચીત છે તે એની પાછીના વાક્યો દર્શાવેછે; અહુર આ ઠેકાણે પૃથ્વરપતી ગ્રહને બદલે આવેછે મજ્દ-
વાનું કશુંબી વાજખી કારણ નથી.

† આ ઠેકાણે જે રોજ માહ હોય તેનાં નામો દેવાં.

૧૩. (૪૦) પવિત્ર અને અસરકારક કાયદેમંદ કાયદાને, દેવોની વિરૂદ્ધ આપેલા કાયદાને, જરથુસ્ત્રના કાયદાને, પાકી કેલવણીને, મજ્જ્યનોના પવિત્ર કાયદાને* હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

૧૪. (૪૧) મજ્જના પેદા કરેલા પવિત્ર ચલકાતના પ્રકાશીત પાહાડ ઉપિ-દર્શનને† અને મજ્જના પેદા કરેલા પવિત્ર ચલકાતવાલા તમામ પાહાડોને તથા વિશાળ ખોરેહને, (૪૨) મજ્જના પેદા કરેલા પાદશાહી દબ્બવાને, મજ્જના પેદા કરેલા અનદોઠ દબ્બવાને હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું; (૪૩) અધિ-વડ્ડુધ (અશોધ) ને, ચિસ્તિ-વડ્ડુધ (હાપણ) ને, પવિત્ર સત્ત્વ્યાઈ અને ઈન્સાફને, મજ્જના પેદા કરેલા દબ્બવા અને આબાદીને હું (આ) અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું.

૧૫. (૪૪) બળવંત અને ઉત્તમ દુવાને, પવિત્ર અને અશો તથા બળવંત મરદને તથા મિનોઈ આપને લગતા બચકર ફરેસ્તાને હું (આ) અર્પણ કરુંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરુંછું.

* એ જુદા જુદા કાયદાઓ વચ્ચે લખાણ ઉપરથી કશો તફાવત દેખાતો નથી. અહીં છે કે, યજ્ઞ (યજ્ઞસ્તોત્ર) ના ખીજા હામાં તેને છુટા પાડ્યા છે, પરંતુ તેમાં તો વલી “દાર્તમ વિદોયમ” ને “દાર્તમ જરથુસ્ત્રી” થી પણ છુટો કર્યો છે કે ભ્યારે તે બંને એકજ છે. અહીં આપણને ત્રણ શબ્દો માંત્ર, દાર્તમ, દબ્બેન (કાયદાને અર્થે) મળે છે.

† પાહોશીના પાહાડ એવો અર્થ તર્જુમાઓમાં કરવામાં આવ્યો છે અને એ પાહાડનું નામ બતાવે છે કે તે અર્થ ખરોજ છે. કદાચ અસલના વખતમાં બામદાદના સૂર્યનો એ પાહાડ હતો ભ્યાંથી તેનાં કીરણો પેહલે પાહાર પડતાં; આ વાક્યમાં તે જે જગ્યાએ આવ્યો છે તે ઉપરથી એ વિચારને મજબુતી મળે છે. પાછલી દંતકથાઓમાં તેને સન્નેસ્તાનનો એક પાહાડ ગણ્યો છે, તથા તેમાં વળી એવું લખાણ મળે છે કે ઉપિદર્શન એક ઉંચો પાહાડ છે ભ્યાં એક ઝાડ હેઠલ જરથુસ્ત્રનું રહ વિચાર કરવું બે-હુએ. પણ એ દંતકથા તર્જુમી કરનારાઓ તેમજ સરેહ કરનારાઓને ખબર નથી તેમજ અવસ્તાથી તે બેમાંની છે કારણ કે અવસ્તામાં તેને કશું મળતાપણું જડતું નથી.

૧૬. (૪૫) આ રેહેથાંનની જગાઓ, આ મુલકો, આ જમીનો, આ મકાનો, આ નદીઓ, આ પાણીઓ, અને ઝાડપાનો, તે જમીન, તે આકાશ, પવિત્ર પવન, તારાઓ, ચંદ્ર, સૂર્ય, પોતાના કાયદાવાળી કુદરતી રેશિણુઓ અને સ્પંન્ત-મર્ધન્યુશની તમામ પેદાએશોમાંના મરદો તથા ઝોરતો (જે) અશો (દુન્યા) ના અશો સદારો (છે તેમને) હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૧૭. (૪૬) અશો (દુન્યા) ના અશો સદાર પુલંદ દરજ્જાના સાહેબને (તથા) ગેહો, દિવસો, મહિનાઓ, ગહમ્પારો અને વરસોના ફરેસ્તાઓ જેઓ સઘળા અશો (દુન્યા)ના અશો સદારો છે તેઓને (અને) હાવનિ ગેહોના સદારને હું આ અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૧૮. (૪૭) પ્રમાણીક લોકોની યજ્ઞવંત અને કશાથી નહીં બીહી-નારી દ્રવધિઓ, પ્રથમ જમાનાની દીનવાલાઓની દ્રવધિઓ, આ જમાનાની દીનના લોકો*ની દ્રવધિઓ તથા (મારાં) પોતાનાં રવાંનની દ્રવધિને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું.

૧૯. (૪૮) અશો (દુન્યા) ના સઘળા સદારોને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું; (૪૯) સંપૂર્ણ પેદાએશના મિનોઈ દુન્યાને લગતા અને આ દુન્યાને લગતા સઘળા યજ્ઞોને હું (આ) અર્પણ કરૂંછું (તથા) સંપૂર્ણ કરૂંછું, (૫૦) જેઓ (યજ્ઞો) તેમની સંપૂર્ણ પવિત્રાઈને લીધે માન મેલવવાને અને આરાધણા થવાને લાયક છે.

૨૦. (૫૧) અશો (દુન્યા) ના સદાર, ઝો અશો હાવનિ! અશો (દુન્યા) ના સદાર, ઝો અશો સાવરુહિ! (૫૨) અશો (દુન્યા) ના સદાર ઝો અશો રપિદિવન! (૫૩) અશો (દુન્યા) ના સદાર ઝો

* આ શબ્દ (નખાનગિદરેત)નો અર્થ ડોહપણ પ્રકારનું નજીકપણું થાયછે; આ ડોકાણે તેને સમપણુ સાથે સંબંધ હોય નહી. પ્રથમ દિનવા-લઓની સાથે એ શબ્દ હોવાથી તેના અર્થ ધર્મ અથવા તો વ્યવસ્થાની સાથે સંબંધ ધરાવનારો થવો જોઈએ.

અરો ઉજ્યેધરિન! (૫૪) અરો (દુન્યા) ના સદાર, ઓ અરો અ-
ધનિસ્ત્રેમ-અધિગમ! (૫૫) અરો (દુન્યા) ના સદાર, ઓ અરો
ઉપહિન!

૨૧ (૫૬) અગરજો તને મેં દુઃખ દીધું હોય, (૫૭) વિચારથી,
સુખ તથી કે કામથી (૫૮) અગરજો મેં તે જાણી જોઈને કે અણુ-
જનપણે કંઈ હોય, (૫૯) તો તેની (તોજણ) માટે તારૂં આ કિર્તન
ગાવાને હું ઇચ્છું અને જો તારી ભક્તિ અથવા પંદગી કરવામાં હું
સુખ્યો હોવું તો તને આ યજ્ઞ હું અર્પણ કરવા માગું.

૨૨. (૬૦) અરો (દુન્યા) ના ઓ તમે બહવંત અને અરો
સદારો! (૬૧) અગર જો મેં તમને દુઃખ દીધું હોય, (૬૨) વિચા-
રથી, સુખતથી કે કામથી (૬૩) અગર જો મેં તે જાણી જોઈને કે
અણુજનપણે કંઈ હોય, (૬૪) તો તેની (તોજણ) માટે તમારૂં આ
કિર્તન ગાવાને હું ઇચ્છું અને જો તમારી ભક્તિ અથવા પંદગી કર-
વામાં હું સુખ્યો હોજી તો તમને આ યજ્ઞ હું અર્પણ કરવા માગું.

૨૩. (૬૫) મજદ્વસની જ્યોત્સ્વી, દેવોનો દુરમન (અને) અ-
હુરમજદનો વફાદાર થવાને હું એકરાર કરું, (૬૬) (તેમજ) અરો
(દુન્યા) ના અરો સદાર હાવનિની ભક્તિ કરવા, કિર્તન ગાવા, ખુશી
કરવા અને વખાણ ગાવા માટે, (૬૭) અરો (દુન્યા) ના અરો સદારો
સાવહરિ (અને) વીરસની ભક્તિ કરવા, કિર્તન ગાવા, ખુશી કરવા,
અને વખાણ ગાવા માટે, (૬૮) (અને) ગેહો, દિવસો, મહિનાઓ,
ગદઅપારો, અને વરસોની ભક્તિ કરવા, કિર્તન ગાવા, ખુશી કરવા અને
વખાણ ગાવા માટે (હું એકરાર કરું.)

હા ૨ જો.

પર્સમ અને “જ્ઞાપ્ત” ને ઇંજવાની ક્રિયા.

૧. (૧) “જ્ઞાપ્ત” ને હું આ બંદગીથી વખાણું; (૨) પર્સમને હું આ બંદગીથી વખાણું; (૩) આ બંદગીથી પર્સમને હું વખાણું; (૪) પર્સમને “જ્ઞાપ્ત” ની સાથે હું વખાણું; (૫) “જ્ઞાપ્ત” ની સાથે પર્સમને હું વખાણું; (૬) આ “જ્ઞાપ્ત” થી પર્સમને આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૭) પર્સમ વટી “જ્ઞાપ્ત” ને આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૮) “જ્ઞાપ્ત” ની સાથે પર્સમને આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૯) આ પર્સમને “જ્ઞાપ્ત” ની તથા પવિત્ર દોરી (અધિવાઓ) સાથે એટલે ક્રિયાઓની માર્ફતે તૈયાર કરેલી પર્સમને હું વખાણું.

૨. (૧૦) આ પર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્ત” થી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર અહરમજ્જને અને બલ્લા તથા હાહા પાદશાહ અમ્મારપન્દોને હું વખાણું.

૩. [(૧૧) † આ પર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્ત” થી આ બંદગીમાં દેવોની વિરૂદ્ધ આપેલા કાયદાને (એટલે) અરો (દુન્યા) ના સદાર અને પવિત્ર જરથુસ્ત્રના કાયદાને હું વખાણું.] (૧૨) આ પર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્ત” થી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના સદારો હાહાહાની ગેહો ઉપર વડાપણું ધરાવતા કુરેસ્તાઓને, (૧૩) અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર ઉપરિનને હું આ બંદગીમાં વખાણું; (૧૪) અરો (દુન્યા) ના સદારો અરો ઈરજય અને ન્માન્યને હું વખાણું; (૧૫) આ “જ્ઞાપ્ત” અને આ પર્સમથી આ બંદગીમાં અરો સારાં ધર્મનાં બનેલા, અરો (દુન્યા) ના સદાર, (હંમેશાના) કુતોહમંદ સ્વઓષને હું વખાણું, જે હાડમંદ દુન્યાને આબાદી આપે છે; (૧૬) આ બંદગીમાં

* મજ્જિમનિકાઈ ક્રિયામાં વપરાતું એક પવિત્ર કર્તવ્ય પાણી. એને કેટલાકે “જેર” કહે છે.

† પંદિત સદેની મજ્જિમનાં એ દ્રશ્ય વધારે છે.

રાસ્ત રશનુને હું વખાણું છું, (૧૭) આ બંદગીમાં અર્ચનાત્ (આસ્તાદ) ને હું વખાણું છું જે દુન્યાને લગતી જાણસીને ખોલવે છે તથા વધારે છે.

૪. (૧૮) આ “જ્યોત્ષ્ણ” અને યર્ષમથી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર હાવનને હું વખાણું છું; (૧૯) આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સદારો સાવજી અને વિસ્મયને હું વખાણું છું; (૨૦) આ જ્યોત્ષ્ણ અને યર્ષમથી આ બંદગીમાં હજાર કાંનવાલા દસ હજાર આંખોવાલા, પોતાનાં નામથી આરાધાતા યજ્ઞ વિસ્તીર્ણ મુલકોવાલા મિથને તથા રામ ખાસ્ત્રને હું વખાણું છું.

૫. (૨૧) આ “જ્યોત્ષ્ણ” તથા આ યર્ષમથી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સાહેબ રપિદિવનને હું વખાણું છું (૨૨) અરો (દુન્યા)ના અરો સદારો ક્રાંદત કૂષુ અને જનનુમને હું વખાણું છું. (૨૩) આ જ્યોત્ષ્ણ તથા આ યર્ષમથી આ બંદગીમાં અષ્ટવિંશતને તથા અહુરમજ્દના છોકરા આતરાને હું વખાણું છું.

૬. (૨૪) આ “જ્યોત્ષ્ણ” અને આ “યર્ષમ” થી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર ઉજ્યેઈરિનને હું વખાણું છું; (૨૫) આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા)ના અરો સદારો ક્રાંદતવીર અને હજુમને હું વખાણું છું; (૨૬) આ યર્ષમ અને આ “જ્યોત્ષ્ણ” થી આ બંદગીમાં બાદશાહી દરજ્જાવાળા, પ્રકાશીત, પાણીઓ સાથે અતલગતી સગાઈ ધરાવનાર, તેજ આલના ઘોડાવાળા બુલંદ સાહેબને હું વખાણું છું; (૨૭) આ બંદગીથી મજ્દનાં પેદા કરેલાં પવિત્ર પાણીઓને હું વખાણું છું.

૭. (૨૮) આ યર્ષમ અને આ “જ્યોત્ષ્ણ” થી આ બંદગીમાં અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર અર્ધવિસ્ત્રંભ અર્ધબિગયને હું વખાણું છું; (૨૯) બંદગીને મુખ આપે એવી સઘળી ચીજની વૃદ્ધિ કરનાર (કરેસ્તા) ને તથા અરો (દુન્યા) ના અરો સદાર જરથુસ્તોત્તમને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું; આ યર્ષમ અને આ “જ્યોત્ષ્ણ” થી આ બંદગીમાં રાસ્ત લોકોનાં બાંધાં, બાહાદુર અને પવિત્ર કુરોહરોને હું વખાણું છું; મરદો સાથે જોડનારી ઓરતો (પરણેલી ઓરતો)ને હું આ બંદ-

ગીમાં વખાણું; વારીક આપાદોને હું આ બંદગીમાં વખાણું; સારાં બતાવેલાં અને બુઝંદ કદનાં કૌવતને હું આ બંદગીમાં વખાણું; મજ્જની પેદા કરેલી કૃત્તહને હું આ બંદગીમાં વખાણું; ઉત્તમ શક્તિ જે (દુરમનોનો) નાશ કરેછે તેને હું આ બંદગીમાં વખાણું.

૮. (૩૦) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારો મહિતાઓના પવિત્ર કૃત્તાઓને હું વખાણું; (૩૧) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર બીજના આંદને હું આ બંદગીમાં વખાણું; (૩૨) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર પુ-નમતા તથા સપ્તવાડ્યાના આંદને આ બંદગીમાં હું વખાણું.

૯. (૩૩) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારો વરસની સ્તુત્તોને હું વખાણું; (૩૪) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્યોજ્યેમયને આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૩૫) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્યોષોમને હું વખાણું; (૩૬) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર પશ્વિષ્યને આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૩૭) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર અથાગ્રમને હું વખાણું, (૩૮) જે કૌવતને ખીલવે છે તથા આપેછે; (૩૯) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્યોધ્યને આ બંદગીમાં હું વખાણું; (૪૦) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના સદાર અશેા હમસ્પથમએદ્યને હું વખાણું; (૪૦) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી અશેા દુન્યાના સદારો વરસોને આ બંદગીમાં હું વખાણું.

૧૦. (૪૧) આ યર્સમ અને આ “જ્યોથ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના તમામ સદારોને હું વખાણું; (૪૨) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારો તેત્રીસે કૃત્તા જેઓ હાવનિ ગેહની નજ-દીક આસપાસ રહે છે, જેઓ અશેાધમાં ઘણીજ સંપૂર્ણ (દુન્યા)

ને લગતા છે, જેઓ વિષે અહુરમજ્દએ શિખચું છે તથા જરથુશ્ટરએ જાહેર કયું છે, તેમને આ બંદગીથી હું વખાણું છું.

૧૧. (૪૩) આ યર્સમ અને આ “જ઼ઓશ્ર” થી બુસંદ, અમર્ગ, ઘણાજ પવિત્ર અહુર અને મિથ્રને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું; (૪૪) તારાઓ, ચાંદ, સૂર્ય, યર્સમનાં ગ્રાહો, (અને) મુલકોના સદાર મિથ્રને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૪૫) આ યર્સમ અને આ “જ઼ઓશ્ર” થી આ બંદગીમાં આજના દિવસના.....ફરેસ્તાને તથા આજના મહિનાના.....ફરેસ્તાને હું વખાણું છું; (૪૬) આ યર્સમ અને આ “જ઼ઓશ્ર” થી આ બંદગીમાં રાસ્ત લોકોનાં ભણાં, બાહાદુર અને પવિત્ર ફરોહરોને હું વખાણું છું.

૧૨. (૪૭) આ યર્સમ અને આ “જ઼ઓશ્ર” થી આ બંદગીમાં અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર અહુરમજ્દના છોકરા તું આતશને અને તે સાથે સઘળા આતશોને હું વખાણું છું; (૪૮) આ “જ઼ઓશ્ર” તથા આ યર્સમથી આ બંદગીમાં મજ્દનાં પેદા કરેલાં (આ) પવિત્ર, ઉત્તમ પાણીને, મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ પવિત્ર પાણીઓને અને મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ પવિત્ર ગ્રાહપાતોને હું વખાણું છું.

૧૩. (૪૯) આ યર્સમ તથા આ “જ઼ઓશ્ર” થી આ બંદગીમાં પવિત્ર (અને) ઘણાજ પ્રકાશીત કાયદાને હું વખાણું છું; (૫૦) દેવોની વિરૂદ્ધ આપેલા કાયદાને હું આ બંદગીમાં વખાણું છું; (૫૧) આ બંદગીમાં જરથુશ્ટરના કાયદાને હું વખાણું છું; (૫૨) પાકી કેલવણોને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું, મજ્દયસ્તોના પવિત્ર કાયદાને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું.

૧૪. (૫૩) આ યર્સમ અને આ “જ઼ઓશ્ર” થી આ બંદગીમાં મજ્દના પેદા કરેલા, પવિત્ર ચલકાતસાથના પ્રકાશીત, આરાધનાને લાયકના પાહાડ ઉષિદરેતને હું વખાણું છું; પવિત્ર ચલકાતવાલા, વીસ્તોર્ન પ્રકાશવાલા, મજ્દના પેદા કરેલા, પવિત્ર, અશેા (દુન્યા) ના સદારો તમામ પાહાડોને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૫૪) મજ્દનાં પેદા કરેલાં બાદશાહી દબ્દબાવાલાં કોવતને આ બંદગીમાં હું

વખાણુંછું; (૫૫) મજ્જદનાં પેદા કરેલાં અનદિદ દબ્બપ્પાનાં કોવત્તને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું; (૫૬) આ બંદગીમાં પ્રકાશીત, પુલંદ, કોવત્તમંદ, દબ્બપ્પાવાલા, પશેપકારી અધિવર્ણુઈ (અશોઈ) ને તથા મજ્જદના પેદા કરેલા પ્રકાશને હું વખાણુંછું; (૫૭) મજ્જદની પેદા કરેલી આપ્પાદીને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું.

૧૫. (૫૮) આ “જ્ઞાપ્પા” તથા આ યર્સમથી આ બંદગીમાં બળવંતઅને સંપૂર્ણ દુવાને હું વખાણુંછું; પવિત્ર અને અશો મરદને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું; બળવંત અને ભયંકર કૂરેસ્તો જે મિ-નોઈ આપને લગતો છે તેને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું.

૧૬. (૫૯) આ યર્સમ તથા આ “જ્ઞાપ્પા” થી આ બંદગીમાં આ પાણી, જમીન, (તથા) આર્યાનને હું વખાણુંછું; આ રેહુથાં-નતી જગાઓ, જમીનો, પ્ષેતરો, મકાનો, અને પ્રકાશીત કીલ્લાઓને,* આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું; રેહુથાંનતી આ જગાના સદાર અહુરમજ્જદને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું.

૧૭. (૬૦) આ યર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્પા” થી આ બંદગીમાં અશો (કુન્ધા) ના સદારો તમામ પુલંદ સાહુઓ જે ગોહો, દિવસો, મહિનાઓ, ગહમ્પારો (અને) વરસોના કૂરેસ્તાઓ (છે તેમને) હું વખાણુંછું. (૬૧) આ યર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્પા” થી રાસ્ત લોકોનાં ભણાં, બળવંત અને પવિત્ર કૂરેહરોને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું.

૧૮. (૬૨) આ યર્સમ અને આ “જ્ઞાપ્પા” થી આશઘવા લાયક (અને) અશો તમામ કૂરેસ્તાઓને આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું; (૬૩-૬૪) હાવતિ ગોહ, સાવર્હિ અને વીરય ગોહમાં અશો (કુન્ધા) ના તમામ સદારોને અને તમામ મુખ્ય સદારોને તેમની (પોતાની) ગોહમાં આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

* જેટલા હામાં એ રાખ્દ (અવા-પરનાઓ) ના અર્થ પ્રોફેસર હાલેએ નદિ ક્યોંછે અને અહીં તે પ્રકાશીત કિલ્લા કરે છે. (તર્જુમો કરનાર.)

હા ૩ જો.

આથવન્ પર્સમ્ને તથા જઞ્ઓથને પાણુએ મેલેછે અને
યજ્ઞનું જાહેરનામું પાછું ચાલુ કરેછે.

૧. (૩) અહુરમજ્દ અને અમ્સારપન્દેને ખુશી કરવા માટે,
(૪) પવિત્ર અને કૃત્તેહમંદ અશો સ્વર્ગોપ (જે) દુન્યાની આપ્પાદીને વ-
ધારનાર (છે) તેને ખુશી કરવા માટે, (૧) (માહુરૂ ઉપર) મેલેલી આ
પર્સમ તથા જઞ્ઓથથી હાવનિ ગેહમાં (૨) ઓરાક અને ખાનાના
હદિયા, (આ પક્ષેસો જે) હૃદિર્વતાત અને અમર્જેતાત (ની છે તે) અને
ઉત્તમ પક્ષેસોવાળો ગાય (નાં માંસ) ને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું.

૨. (૬) ખુજેર્ગ દરજ્જતના અને અશો જરથુશ્તરી અશો કવ-
પિને ખુશી કરવા માટે (૫) હોમને અને પરહોમને આ બંદગીથી હું
વખાણું છું. (૮) અહુરમજ્દના છોકરા આ તશ! તને ખુશી કરવા
માટે (૭) આ એસમના લાકડાં તથા બોપની મુગંધને આ બંદગીથી
હું વખાણું છું.

૩. (૧૦) આ પવિત્ર પાણીને (તથા) મજ્દનાં પેદા કરેલાં (તમામ)
પત્રીત્ર પાણીઓને ખુશી કરવા માટે (૯) હોમને આ બંદગીથી હું
વખાણું છું. (૧૪) મજ્દનાં પેદા કરેલાં પાણીઓને ખુશી કરવા માટે
(૧૧) હોમનાં પાણીને આ બંદગીથી હું વખાણું છું; (૧૨) તાન્ન
માંસને * હું આ બંદગીથી વખાણું છું; (૧૩) ક્રિયાઓથી તૈયાર કરેલી
હધાનએપત્નીદાંખલીઓ (ના આ હદિયા) ને આ બંદગીથી હું વખાણું છું.

૪. (૧૫) અમ્સારપન્દેને ખુશી કરવા માટે જઞ્ઓથની સાથે
(તથા) પવિત્ર દોરી (અધ્વ્યાઓહન) સાથે ક્રિયા કરીને ખનાવેલી આ
પર્સમને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૨૦) મિતો દુન્યાના અને ગેતિની

* માંસેદા એને સાધારણ રીતે જીવાંમ કહેછે. એનો અર્થ દુધ પાણુ
ચાયછે એમ પ્રોફેસર હાર્લે હવે પછીના એક હામાં જણાવે છે અને તેજ
વધુ લાયક અર્થ છે. (તર્જુમા કરનાર.)

દુન્યાના યજ્ઞને ખુશી કરવા માટે તથા (મારા) પોતાના આત્માને ખુશી કરવા માટે (૧૬) ભક્ષા વિચારો, ભક્ષા સુખનો અરે ભક્ષાં કામોને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું; (૧૭) ગાથા ગાવાને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું; (૧૮) ડાહ્યપણથી બનાવેલા માંશઓને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું; (૧૯) પેદાએશના સર્દાર ઘટતા વખતોની પવિત્ર અને અશો દુવાને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૫. (૨૧) હંમેશાગીનો કાયદો, તે કાયદો જે દેવોનો નાશ કરેછે, તે કાયદો જે અશો (સોડો) ના અશો સર્દાર જયથુજનો (છે તેને) હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. * દિવસના વિભાગો ઉપર સર્દારો ભોગવનારા કુરેસ્તાઓને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું. અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દાર ઉષહિનને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું; બરજ અને ન્માન્યને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું. (૨૨) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દાર (અને) હમેશનો કુત્તેષમંદ અશો સ્વઓષ (જે) આ દુન્યાને આબાદી આપનારો (છે તે) ને (૨૩) રાસ્ત રશ્નુ અને દુન્યાને લગતી જાણુસોને ખીલવનાર અને વધારનાર અર્શાત્ (આસ્તાદ) ને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૬. (૨૪) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દાર હાવનિને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૨૫) અશો (દુન્યાના) અશો સર્દારો સાવરુહિ અને વીસ્યને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું. (૨૬) હજર કાતવાલા, દશ હજર આંખોવાલા, પોતાના નામથી આરાધાતા યજ્ઞદ વીસ્તીર્ણ મુલકોવાલા મિશ્રને તથા રામ-ખાસ્ત્રને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૭. (૨૭) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દાર રપિઠિવનને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૨૮) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દારો ક્રાદત્ કુપુ અને જન્તુમને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૨૯) અહુરમજ્દના આતશ તથા અષવહિસ્તને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૮. (૩૦) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દાર ઉજ્યેઈરિનને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું. (૩૧) અશો (દુન્યા) ના અશો સર્દારો ક્રાદ-

* વંદિદાદમાં આ ડેકાણીથી સઘની ગેહા છોડી દેવામાં આવેછે.

ત્રીર ઋતે દૃષ્યમતે હું આ બંદગીથી વખાણું છું. (૩૨) પુલંદ સાહેબ પાણીઓના ખેતીને ઋતે મજદનાં પેદા કરેલાં પાણીઓને હું આ બંદગીથી વખાણું છું.

૯. (૩૩) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર અર્ધવિસ્તૃષ્ટમ (અર્ધ-ખીજય) ને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૩૪) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે જરથુસ્ત્રોત્તમ ઋતે હંદગી ખુશા થાય એવી રીતે ખીજવનાર ફરેસ્તાને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૩૫) પ્રમાણીક લોકોનાં ફરે-હરે, મરદે સાથે જોડનારી પાનુઓ, વરસનો આપાદી, પુલંદ કદનાં જોરે, મજદની પેદા કરેલી કુત્તેહ અને (ફરમનને) મારનારાં કૌવતને હું આ બંદગીથી વખાણું છું.

૧૦. (૩૬) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે મહિનાઓના અશેા સદારોને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૩૭) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર ખીજના ચાંદને તથા અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે પૂતમના ચાંદ તથા સપ્તાહ્યાના ચાંદને હું આ બંદગીથી વખાણું છું.

૧૧. (૩૮) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે વરસની રૂતુઓને ઋતે અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્યો-જરમયને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૩૯) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્યો-વૈમને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૪૦) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર પર્ધાતિ-પહ્યને હું આ બંદગીથી વખાણું છું. (૪૧) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર અયાઘ્રમ જે વૃદ્ધિ કરે છે તથા કૌવત આપે છે તેને હું આ બંદગીથી વખાણું છું. (૪૨) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર મધ્ય-ધ્યાર્ધ્યને હું આ બંદગીથી વખાણું છું. (૪૩) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદાર હમસ્પથમએદ્યને હું આ બંદગીથી વખાણું છું. (૪૪) અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે વરસો (ઉપરના ફરેસ્તા)ને હું આ બંદગી-થી વખાણું છું.

૧૨. (૪૫) આ સઘજા સદારે જેઓ અશેા (દુન્યા) ના અશેા સદારે છે તેમને, તેમીસ ફરેસ્તાઓ જેઓ હાવનિ ગેહની નજદીક આસપાસ રહે છે, જેઓ અશેાઈમાં ઘણીજ સંપૂર્ણ દુન્યાને લગતા

છે, જેમને વિષે અહુરમજ્દએ શિખવ્યુંછે તથા જરથુશ્તરએ જાહેર કર્યુંછે તેમને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૧૩. (૪૬) બુલંદ દરજ્જાના, અમર્ગ અને ઘણાજ અશો અહુર તથા મિથ્રને, સ્પેન્તમર્દન્યુશના પેદા કરેલા તારાઓને, (૪૭) પ્રકાશીત, દબ્બદબ્બાવાલા તિશ્વને, હોરોનું તોખમ ધરાવનાર ચંદ્રને, અહુરમજ્દ અને દેશોના સાહેબ મિથ્રની આંખ (તે) પ્રકાશીત, સેતાબ ચાલના ધોડાવાલા સૂર્યને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું. (૪૮) આજના રોજના ફરેસ્તાને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૪૯) આજના મહિના.....ના ફરેસ્તાને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું.

૧૪ (૫૦) અહુરમજ્દના છોકરા, ઓ આતશ! તને તથા સઘલા આતશોને સામઘી રીતે હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૫૧) આ પવિત્ર પાણીઓને અને મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ પાણીઓને અને મજ્દનાં પેદા કરેલાં તમામ ઝાડપાનોને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૧૫. (૫૨) પવિત્ર અને અસરકારક કાયદેમંદ કાયદાને, દેવોની વિરુદ્ધ આપેલા કાયદાને, જરથુશ્તરના કાયદાને, પાકો કેલવણોને, મજ્દયસ્તોના પવિત્ર કાયદાને આ બંદગીથી હું વખાણુંછું.

૧૬. (૫૩) મજ્દના પેદા કરેલા પવિત્ર ચલકાતના પ્રકાશીત પાહાડ ઉપિ-દર્જને અને મજ્દના પેદા કરેલા પવિત્ર ચલકાતવાલા તમામ પાહાડોને તથા વિશાળ ખોરોને, (૫૪) મજ્દના પેદા કરેલા પાદશાહી દબ્બદબ્બાને, મજ્દના પેદા કરેલા અનદોઢ દબ્બદબ્બાને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું. (૫૫) અધિ-વર્ગુહનિ, ચિસ્તી વર્ગુહનિ, પવિત્ર સસ્વાદિ અને ધનસાફને, મજ્દના પેદા કરેલા દબ્બદબ્બા અને આબાદીને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું.

૧૭. (૫૬) બળવંત અને ઉત્તમ દુવાને, પવિત્ર અને અશો મરદને, બળવંત અને બચંકર મિનોઈ આપને લગતા ફરેસ્તાને હું આ બંદગીથી વખાણુંછું.

૧૮. (૫૭) આ રહેથાંનતી જગાઓ, આ મુલકો, આ જમીનો, આ મકાનો, આ નદિઓ, પાણીઓ, જમીનો, ઝાડપાનો, તે જમીન, તે આકાશ,

પવિત્ર પવન, તારાઓ, ચંદ્ર, સૂર્ય, પૌતાના કાયદાવાલી કુદરતી શેરિલુ-
ઓ અને સ્પંન્ત-મર્દન્યુશની તમામ પેદાએશમાંના મરદે અને
ઓરતો (જે) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સર્દારો છે (તેમને) આ બંદગીથી
હું વખાણું છું.

૧૯. (૫૮) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સર્દાર બુલંદ દરબજાના સાહેબને
(તથા) ગેહો, દિવસો, મહિનાઓ, ગહમ્પારો, અને વરસોના ફરેસ્તા-
ઓ જેઓ સધલા અશેા (દુન્યા) ના અશેા સર્દારો છે (તેમને) હાવનિ
ગેહના અમલમાં હું આ બંદગીથી વખાણું છું.

૨૦. (૫૯) દોતના તાબેદાર, તોફાન તીરવાલા, અહુર તરફ
ભક્તિભાવ રાખનાર, પ્રખ્યાત નામવાલા, આરાધનાને લાયકના અશેા
અને જોરાવર સ્વઓપને ખુશી કરવા માટે ખોરાક અને ખાતાંના આ
હદિયા, (આ બહેસો જે) હૃદયવંતાત અને અર્મૈતાત (તી છે તે) અને
નેક પેદાએશની ગાયને આ બંદગીથી હું વખાણું છું.

૨૧. (૬૦) બુજેર્ગ દરબજાના અને અશેા, પ્રખ્યાત નામવાળા
આરાધનાને લાયકના જરથુશ્ત્રને ખુશી કરવા માટે હોમ અને પર
હોમને આ બંદગીથી હું વખાણું છું. (૬૧) પ્રખ્યાત નામવાળા, આરા-
ધનાને લાયકના અહુરમજ્દના છોકરા ઓ તું આતશ! તને ખુશી
કરવા માટે એસમનાં લાકડાંને તથા ખોયની સુગંધોને આ બંદગીથી
હું વખાણું છું.

૨૨. (૬૨) પ્રમાણીક, બળવંત અને કરાથી નહીં બીહીનારી ફ્રવષિઓ,
પ્રથમ જમાનાની દોતવાળાઓની ફ્રવષિઓ તથા આ જમાનાની દો-
તના લોકોની ફ્રવષિઓને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું.

૨૩. (૬૩) અશેા (દુન્યા) ના તમામ સર્દારોને આ બંદગીમાં
હું વખાણું છું. (૬૪) મિનો દુન્યાના તથા ગેતિના તમામ હાહપણવાળા
યજ્ઞોને આ બંદગીથી હું વખાણું છું (કે) જેઓ સંપૂર્ણ પવિત્રાઈને
લીધે માન તથા વખાણ મેલવવાને લાયકના છે.

૨૪. (જુઓ હા ૧ હો ફકરો ૨૩ માં.)

હા ૪ થો.

હોમ, એસમ અને ખોયને ઇંજવાની કીયા.

૧. (૧) આ ભજા વિચારો, આ ભજા સુખનો અને આ ભજાં કામો, (૨) આ હોમો, આ હૃદિયા, આ “જ્યોમોશ્ર”ઓ, ક્રિયાઓથી ખતાવેલી ખર્સમ, (આ બક્ષેસો જે) હૃદિર્વતાત અને અમેરેતાત (તો છે તે), અને સંપૂર્ણ પેદાએશાની ગાયનાં માંસ, આ હોમ, આ પશહોમ, આ એસમ અને આ ખોય, (૩) પોતાની ગેહને લગના અશો અને પવિત્ર રતુઓની આ આરાધના, ગાથાનાં આ ગાયણ, પવિત્રાદિથી ખતાવેલા આ “માંશ્ર” ઓ અમે અર્પણ કર્યે છિયે (અને) અમે ભેટ આપ્યે છિયે.

૨. (૪) અહુરમજ્દને, અશો સ્વઓપને, અમ્સારપન્દોને, પ્રમાણીક લોકોનાં કૂરોહરેને, પ્રમાણીક લોકોના રવાંનોને, અહુરમજ્દના છોકરા આતશને, (અને) તમામ કોઈપણ અશો પેદાએશાના શ્રેષ્ઠ સાહેબને, તેમની બંદગી, તેમની વખાણ, તેમની ખુશી અને તેમની કીર્તિ માટે અમે આ (ઉપર કહેલી ચીજો) અર્પણ કર્યે છિયે.

૩. (૫-૭) એ ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે. (એ પછી પેહેલો કૂકરો આખો અહીં પાછો ઉતાર્યો છે.)

૪. (૮) આ ચીજો ભજા અને ડહ્યા સદાશે (તે) હંમેશગીની હંદ-ગોવાલા અને હંમેશ ક્રાયદો કરતા અમ્સારપન્દોને અમે અર્પણ કર્યે છિયે (૯) જેઓ અને જેણીઓ (યાને નર અને નારિ અમ્સારપન્દ) ભજાં મનને વળગેલાં રહેછે.

૫. (૧૦) આ ધરને માટે, આ ધરની, પશુઓની અને જન્મેલા તથા જન્મનારા માણસોની તથા અશો લોકોમાંના જેઓ અહીં છે તેમની આબાદીને માટે અમે આ ચીજો ધણાજ જગથામાં અર્પણ કર્યે છિયે.

૬. (૧૧) પ્રમાણીક લોકોની ભલી, અને પવિત્ર, બાહાદુર અને અશો લોકોની મદદે જવા માટે આતુર ક્રવધિઓને આ ચિજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે.

૭. (૧૨) પેદા કરનાર, ઔરેહમંદ અને નુરમંદ, મિનો, ગેબી આહુરમજદને તથા અમ્સાસ્પન્દને તેમની આરાધના, કીર્તિ, ખુશી અને વખાણ માટે આ ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે.

૮-૨૨. (૧૩-૪૯) જુઓ હા ૧ લો કુકરા ૩-૧૭ (૭-૪૬) પેહેલા હાતા એ કુકરાઓમાં જ્યાં “હું અર્પણ કરુંછું તથા સંપૂર્ણ કરુંછું,” એવા શબ્દો છે ત્યાં “તેમની આરાધના, કીર્તિ, ખુશી અને વખાણ માટે અમે આ ચીજો અર્પણ કર્યે છિયે” એવા શબ્દો આ હામાં વાપરવા.

૨૩. (૫૦) અશો, ખાહાદુર. દિનને તદન તાબેદાર, તિસાણુ તિરવાળા, આહુર તરફ ભક્તિભાવ ધરાવનાર સ્વઓષને તેની આરાધના, કીર્તિ, ખુશી અને વખાણ માટે આ ખુશી આપનારી ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે; અશો અને પત્રીત જરથુશ્ત્રનાં કુરોહરને તેની આરાધના, વખાણ, ખુશી અને કીર્તિ માટે આ ખુશી આપનારી ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે (૫૧) આહુરમજદના છોકરાઓ આતશ! તને તારી આરાધના, વખાણ, ખુશી અને કીર્તિ માટે આ ખુશી આપનારી ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે.

૨૪. (૫૨) પ્રમાણીક લોકોનો બળવંત અને કશાથી નહીં બીહીનારી ક્રવષિઓ, પ્રથમ જમાનાની દોનવાલાઓની ક્રવષિઓ, આ જમાનાની દોનતા લોકોની ક્રવષિઓ તથા (મારાં) પોતાનાં સ્વાંતની ક્રવષિને તેમની આરાધના, વખાણ, ખુશી અને કીર્તિ માટે આ ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે.

૨૫. (૫૩) અશો દુન્યાના તમામ સર્દારોને તેમની આરાધના, વખાણ, ખુશી અને કીર્તિ માટે આ ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે. (૫૪) મિનોઈદુન્યા તથા ગેતીની દુન્યાના તમામ ભડી બક્ષેસોવાલા યજ્ઞદો જોઓ પોતાની સંપૂર્ણ પવિત્રાઈને લીધે આરાધના અને વખાણને લાયક છે તેમને આ ચીજો અમે અર્પણ કર્યે છિયે. (૫૫) સારા અને ડહા સર્દારો (તે) અમ્સાસ્પન્દને હમે વખાણ્યે છિયે.

હા પ મો.

અહુરમજ્દ અને અમ્સારુપન્દો વગેરેની વખાણ.

૧. (૧) આ રિતે (આ બંદગીથી) અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે, જેણે ગાય અને અશોઈ ઉત્તપન્ન કરી, જેણે પાણીઓ તથા ભણાં ગ્રાહવાનો પેદા કર્યાં (૨) જેણે તારાઓ અને જમીન તથા તમામ ભણી સૌને ઉત્તપન્ન કરી.

૨. (૩) તે શક્તિવાન પાદશાહને, (તેની) મોટાઈ તથા નેકીનાં કામોને (અમે વખાણ્યે છિયે) (૪) આરાધના લાયકતા તમામ (યજ્ઞદો) ને અમે ઘણાજ વખાણ્યે છિયે (૫) કે, જેઓ ગોરુપન્દોના કુલદા માટે કૌવત ધરાવે છે.

૩. (૬) તેઓને,* આ ઘણાજ પવિત્ર સંપૂર્ણ મિત્રો અહુરમજ્દ! અમે આહુર્ધ્ય તામથી વખાણ્યે છિયે. (૭) અમારાં શરીર તથા અમારા આત્માથી અમે તેમને વખાણ્યે છિયે. (૮) દિનદાર મરદે તથા પાનુઓની તે ક્રવિઓને અમે વખાણ્યે છીયે.

૪. (૯) જે સંપૂર્ણ પવિત્રાઈ તેને અમે વખાણ્યે છિયે, (૧૦) જે સર્વથી શોહામણી છે, (૧૧) જે પવિત્ર અને અમર્ગ છે, (૧૨) જે પ્રકાશીત ખવાશની છે, જે સઘણી ભણાઈઓ (ધરાવે છે.)

૫. (૧૨) ભણાં મનને† અને ભણી સત્તાને† અમે આરાધ્યે છિયે (૧૩) અને ભણી દિન, અને અપક્ષપાત સત્તા તથા પવિત્ર આર્મંછતીને (અમે વખાણ્યે છિયે).

“તેમ” રાખ્દ અહીં અહુરમજ્દને લાગતો નથી, અને તે “તેમ ક્રવપીર” (૮) મા ક્રકરામાં આવે છે તેથી સામેત થાય છે.

† બહુમત અને શેહેરેવર અમ્સારુપન્દો.

હા ૬ કો.

અહુર તથા બીજા અમ્સારપન્દોની વખાણનું કીર્તન.

૧. (૧) પેદા કરનાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) રથાના તથા ભલા સાહેબ અમ્સારપન્દોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨-૧૬. (૩-૫૦) જુઓ હા બીજો કુકરા ૩-૧૭ (૧૧-૧૦) બીજા હાના એ કુકરાઓમાં જ્યાં “જુઓથ્ર અને યર્સમથી આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું” અથવા “આ બંદગીમાં હું વખાણુંછું” એવા શબ્દો આવ્યા હોય ત્યાંથી તે શબ્દો કાઢાડી નાખીને છઠ્ઠા હા માટે “અમે વખાણ્યે છિયે” એવા શબ્દો વાપરવા.

૧૭. (૫૧) હૃદયતાત અને અર્ધેતાતને અમે વખાણ્યે છિયે, ઉત્તમ બક્ષેસવાલી ગાયને અમે વખાણ્યે છિયે. પવિત્ર અને દબ્દબા વાળા (હંમેશો) કૃત્તેહમંદ અશો (હુન્યા)ના અશો સર્દાર સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે જે હુન્યાની જાણસોને આપ્યાદી આપેછે.

૧૮. (૫૨) હોમ અને પરહોમને અમે વખાણ્યે છિયે. પવિત્ર અને દબ્દબાવાલા જરથુસ્ત્રની અશોઈને તથા ક્રવણને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૩) એસમ તથા ખોયને અમે વખાણ્યે છિયે. અશો (હુન્યા) ના અશો સર્દાર અહુરમજ્દના છોકરા ઓ આતશ! તને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૯. (૫૪) પ્રમાણીક લોકોનાં પવિત્ર, બળવંત અને દબ્દબાવાલાં કુશોઈશેને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨૦. (૫૫-૫૬) હાવનિ ગેહમાં, સાવડુહિ અને વીસ્થ ગેહમાં પવિત્ર અને અશો તમામ યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે, અને અશો (હુન્યા)ના તમામ સર્દારોને અમે વખાણ્યે છિયે. તમામ મુખ્ય સર્દારોને તેમનાં ગેહમાં (અમે વખાણ્યે છિયે.)

હા ૭ મો.

ચક્ષુની ક્રિયા અને ઈશ્વર પ્રાર્થના.

૧-૨૩. (૧-૫૭) જુઓ હા ત્રિજે કુકરા ૧-૨૩(૨-૬૮). ત્રિજ હામાં “આ બંદગીથી હું વખાણુંછું” એવા શબ્દોને બદલે આ હામાં “ક્રિયાઓની માર્ફતે હું અર્પણ કરુંછું,” એવા શબ્દો વાપરવા.

૨૪. (૫૮) અશોધથી તે અમને પોંહોંચે કે જેના (યાને જેનેથી) આ લેટે કાયદા મેલવી આપેછે. (૫૯) તારી કને, ઓ અહુરમજ્દ, તારી વખાણુ ગાવામાં (અને) તારું કીર્તન ગાવામાં (૬૦) અમારે આ-ઓ છે; તારેથી અમે ખુશી થઈએ છિયે, તને અમે અમને આપે છિયે (યાને અમે તને અર્પણ થઈએ છિયે).

૨૫. (૬૧) ઓ અહુરમજ્દ! તે બદલો જે તે તારી દીનતા તરીકા મુજબ મારે માટે નિર્માન કર્યો છે તે (૬૨) તું અમને આ દુન્યામાં તથા મિતોઈ દુન્યામાં આપ. (૬૩-૬૪) તારાં તેમજ અવનાં રાજ્યમાં હંમેશા સુધી પોંહોંચવાને અમે શક્તિવાન થઈએ.

૨૬. (૬૫) અહુનવર્ધ્યને અમે વખાણ્યે છિયે, સાચા કહેલા સુખનોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૬) બળવંત અને ઉત્તમ દુવાને તથા બળવંત અને બંધકર મિતોઈ આપને લગતા કુરેસ્તાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૭) હૃદયતાત્ અને અમૃતતાતને અમે વખાણ્યે છિયે. ઉત્તમ બંદેશવાલી ગાયને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૮) હોમ તથા પરહોમને અમે વખાણ્યે છિયે. એસમ તથા યોયને અમે વખાણ્યે છિયે. બળવંત અને નેક દુવાની કીર્તિ (યાઓ)!

હા ૮ મો.

ચાશિણ કરતી વખતે બાણવાની બંદગી.

૧. (૧-૨) અહુરમજ્દની, અહુનવર્ધ્યની તથા સાચા કલાંમની, બળવંત અને પવિત્ર દુવાની, તથા બળવંત મિતોઈ આપના કુરેસ્તાની,

માંથ્રની તથા અશો જ્ઞરથુરત્ની કીર્તિને માટે ક્રિયાઓની માફતે ઓ-
રાકની ભેટો, પાણી, ઓર્ધ્વ, પવિત્ર પેદાઓનાં ગોસપન્દનું માંસ,
હોમ, પરહોમ, ખાંચ તથા એસમને હું ભેટ આપું છું. (૩) તે અમને
અશોધથી પોહાંચે.

૨. (૪) ઓ માણસો તમે આ મ્યજ્ઞ જમો, તમે જેઓ તમારી
પવિત્રાઈ તથા તમારી અશોધથી લાયક થયા છો.

૩. (૫) અમ્સાસ્પન્દો, મજ્ઞદ્યસ્ની દિન, પ્રમાણીક મરદો અને
ઓરતો તથા “જ્ઞઓથ્ર”ઓ.....* (૬) દિનના સાગેટોમાંનો જે
મજ્ઞદ્યસ્ની તરીકે ખોલે તે અશોધની બહેસો સાથે જીવો. (૭) યા-
તુઓ ‡ આ દુન્યાની અશો ન્યામતોનો નાશ કરે છે. (૮) ઓ
તમે પાણીઓ, ઝાડો અને “જ્ઞઓથ્ર”ઓ તેમને (તે પાપીઓને) (ન-
મને) બતાવી આપો.

* અહીં નીચલા શબ્દો છાત છે: હું તમને વખાણું છું અથવા હું
તમને આરાધું છું.

‡ યાને જે બંદગી અથવા દિનના કલામિથી તે પોતે ઓલખી શકાય
તે બાલિ : દાખલા તરીકે આગલ જે આરાધનાઓ ગઈ છે તે બાલિ. જે
કોઈ એ રીતે પોતાની દીન કય છે તે વિષેનો પુરાવો આપે તે આશિનમાં
ભાગ લેઈ શકે છે.

‡ એના મૂળ અર્થ એક સાતના મહજ્ઞ અને કર્મોનામાં જે રસમો
બંધ કરી હોય તે રસમો ઉપર અમલ કરનાર કાકર થાય છે. લખાણ
ઉપરથી એવું માલમ પડે છે કે, યાતુઓની એક છુપી મંડળી હતી જેઓ
પોતાનું ઈમાન છુપાવીને મજ્ઞદ્યસ્નિઓ સાથે બિલાતા અને ક્રિયાને લગતી
આશિનમાં ભાગ પડતા. પાણી, ઝાડપાન અને “જ્ઞઓથ્ર” એને લગતા
ફરેસ્તાઓ પાસે માગણી કરવામાં આવે છે કે, જે પાપીઓ ક્રિયાઓને
તથા એખાદત કરવાની અશોધની જગાઓને અપવિત્ર કરવાને અત્રે
આવ્યા હોય તે કોણ છે તે અમને દેખાડો. એવા પાપીઓને પકડી કાઢા-
ડવાનો એક ઉપાય (૫) મા ફકરામાં જણાવેલી આરાધણા જાણવા માટે
તેમને ફરજ પાડવાને લગતો હતો. જે કોઈ તે આરાધણા નહીં જાણતો
તે યાતુઓ સાથે મહેસો ગણાતો. યાતુઓ ધણું કરીને અમસાસ્પન્દોને
વખાણતા નહીં હોવા જોઈએ.

૪. (૯) હંમેસે પોહોચિલા ખોલી શકતા મજ્જદયસ્તાનોમાંનો જે કોઈ આ કલામો શિખવ્યા છતાં નહીં પઢે તેના ઉપર જાદુગરોની અપ-વિત્રાઈ પોહોચિછે.*

૫. (૧૦) ઓ આહુરમજ્દ તારો ખાહેશ મુજબ તારી પેદાએશની ઉપર મુખેથી તું રાજ્ય લેગવ! (૧૧) પાણીઓ ઉપર તારી ખાહેશ મુજબ, જાડપાનો ઉપર તારી ખાહેશ મુજબ, પવિત્ર મૂળવાલી તમામ ન્યાંમતો ઉપર તારી ખાએશ મુજબ તું રાજ્ય કર. (૧૨) પ્રમાણી-કોને તું બળવંત અને હકુમત કરનારા કર અને પાપોઓને દુબળા અને વિના હકુમતના કર.

૬. (૧૩) પ્રમાણીક ઘણી પોતાની ખાહેશ મુજબ હકુમત લો-ગવે, યુરો માણસ નહીં લોગવે. (૧૪) યુરો આકૃતમાં પડે, સ્પેન્ટ-મર્ધન્યુમની પેદાએશોમાંથી દૂર હાંકી મેલાય, તે ખેડીમાં પડે અને તે તેની ઈચ્છા મુજબ હકુમત નહીં લોગવે.

૭. (૧૫-૧૬) હું જરથુશ્ત્રાં ઘર, મોહોલ્લા, કરુષ્પા તથા મુલકોના આગેવાનોને તે દિન જે આહુરનો અને જરથુશ્ત્રની છે તેને અનુ-સરને પોતાના વિચારો, મુખનો તથા કામો કરવાને શિખવુંછું.

૮. (૧૭) સઘલી અશો પેદાએશોની આસાંની અને તવંગરી હું ઈચ્છુંછું, સઘલી યુરી પેદાએશ માટે સંકટ અને કંગાલ્યતપણું હું ઈચ્છુંછું.

* આ કલામો જેવી ચારાનિ કરેછે અને પછી મોહોલ્લાં, ઘાંત તથા હાથ સાફ કરી તથા ઘેઘનિ ચાર અપેમ અને એ આહુનવદ્ય પઢેછે અને પછી પાંચમાં કુદરાથી જણાવેલી બંદગી કરેછે.

† આ રાખદો જરથોસ્તના મોહોમાં મંત્રવામાં આપ્યા છે, તે શું અરેખર તેના પોતાનાજ છે કે? એ લગભગ અસંભવિત છે. પણ એ છતાં એમ બની શકે કે, તે સુધારકના જે પાંચો હંમેસા હસ્તી ભોગવતા હતા તેમાંના આ એક કોઈએ જાલવીને અત્રે ધુસાડ્યો હોય.

હા ૯ મો.

હોમ યજ્ઞ.*

૧. (૧) હાવનિ ગેહમાં હોમ જ્ઞરથુજ્ઞ પાસે ગયો. (૨) જે આ-
તશતી આસપાસ તે (ગોળે)† પવિત્ર કરતો હતો તથા ગાથા ગાતો હતો.
(૩) જ્ઞરથુજ્ઞે તેને પ્રશ્ન: અગ્નિ શઞ્ચ તું ધાન્ય છે? (૪) તું જે આખી
હાડમંદ દુન્યામાં મેં જે દોહા છે તેમજ કરતાં ઘણેજ શ્રેષ્ઠ, (અને)
તારું શરીર પ્રકાશીત તથા અગર્ભ‡ છે?

* આ આખી યજ્ઞનું લખાણ દ્રવિતામાં લેવાલું છે. જેના વસુત
દાખલ તેડલ એજ હાના તરણ કુદરા ઠાંત્ર્ય ક્રિયે:

(૭૧) હ્યોમો તામ્યોસ્વિત્ યામ્યા કર્ધન્વિતા.

આમ્યાડ'હરે દર્ધેમ્ અધ્વેત

હમ્પીમ્ સર્ધેમ્ અધ્વેત

મોપુ જ્ઞરધ્વિમ્નો હપ્તુરુ.

(૭૫-૭૭) હ્યોમો તૈગ્વિત્ યિમ્ કૌરેસાન્વીમ

અપ ક્ષર્ધેમ્ નિપાધયત્

યો રમ્યોસ્ત ક્ષર્ધો-દ્રામ્ય

યો દવત નોધતિ મે અપામ્

આશ્રવ અધ્વિગિતરુ વૈરધ્યે

(નોધતિ મે) હડ'હત ચરાત્

તો વીરધે વર્ધનામ્ વનાત્

ની વીરધે વર્ધનામ્ જનાત્.

(૮૩-૮૪) પધ્વિતિ અન્વેગિ જ્ઞરધિતહે

મિમહે વીર-વધ્યપહે

દ્રેહધેમ્ નાગર્ધનકિ આપ્તમે

હ્યોમ જ્ઞરધે વધરે જ્ઞરધિ.

† જ્ઞરથુજ્ઞ આતરાની આસપાસની સઘલી ચીજોને, આલાત મેલ-
વાનાં તપ્તને તથા આતરાનાં તપ્ત વગેરેને ઘેતો હતો તથા પવિત્ર
કરતો હતો.

‡ આ શબ્દ અતરે ધુસારેલો છે, અને દ્રવિતાની રાગણી બંધ ખેસાડવા
મટે તે અતરે ઉમરેલો છે.

૨. (૫) દુઃખ દર્દ દફ્રે કરનાર અશો હોમે ત્યારે મને જવાબ વાળ્યો (૬) હું છું, એ જરથુશ્ત્ર, દુઃખ દર્દ દફ્રે કરનાર અશો હોમ. (૭) એ ઋષિ તું મારી વખાણુ કર, ખાવા માટે તું મને નીચવી રસ કાઢાડ.* (૮) જે પ્રમાણે દિનના બીજા પેશાઓએ મને વખાણ્યો છે તે પ્રમાણે તું મને તારોફના ગાયણોમાં વખાણુ.

૩. (૯) ત્યારે જરથુશ્ત્ર બોલ્યો હોમને નેમાજ! (૧૦) એ હોમ! કયો તે માણસ હતો જેણે પેહેલવેહેલે હાડમંદ દુન્યાને માટે તને (યજ્ઞ-શ્તેની ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાઢાડ્યો હતો? તેને શું આશિર્વાદ મળ્યો છે તથા શું કાયદો તેને બદલામાં મળ્યો છે?

૪. (૧૧) ત્યારે દુઃખ દર્દ દફ્રે કરનાર તે અશો હોમે મને જવાબ દીધો (૧૨) વીવણ્ણાઓ પેહેલો માણસ છે જેણે, હાડમંદ દુન્યા માટે, મને (યજ્ઞશ્તેનો ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાઢાડ્યો હતો. તેને તે આશિર્વાદ મળ્યો, તેને તે કાયદો બદલામાં મળ્યો કે, (૧૩) તેને એક છોકરો યિમ† (નામે) જનમ્યો છે (જે) પ્રકાશાન, સારાં ગોરુપન્દોવાલો (૧૪) જનમેલાઓમાં તથા સૂર્યને બેઠું શકનારાઓમાં તે ઘણેજ નુરમંદ છે), (૧૫) જેણે પોતાની શક્તિથી માણસો અને ગોરુપન્દોને અમર્ગ તથા પાણીઓ અને આડપાનોને સુકામણાંથી ખાતલ કયાં, (૧૬) તથા પોશણુ કરવાનો ખોરાકોને અખુટ કરી.

૫. (૨૦) જેટલો વખત બાં ગોરુપન્દોવાળા વિવણ્ણાઓના છોકરા યિમએ રાજ્ય કયું એટલો વખત (૧૭) યિમનાં બેળવંત રાજ્યમાં નહીં હતી રાખત ધંડી કે નહીં (એહદ) ગર્મિ, (૧૮) નહીં હતો બુધાપો કે નહીં દુઃખ દર્દ કે નહીં દેવોની ઉત્તપન કરેલી અદેખાઈ. (૧૯) બાપ તથા દિકરો દરેક જણ પંદર વરસનાં કદના (માણસ જેવા) હોતા.

* ક્ષત્રવર્ચની માફક હોમને કોઈવાર તે જોઈ જનસનું નામ છે તે જણસ ધામલ અને કોઈ વાર તેને ફરેસ્તાના રૂપમાં લખવામાં આવે છે. ખુદ લખાણની અંદર કોઈ વાર એકને બીજા સાથે (જણસને ફરેસ્તા સાથે) યુગ્મવી નાખવામાં આવે છે.

† જુઓ વધારો.

૬. (૨૧) ઓ હોમ! કયો તે માણસ હતો જેણે ત્રિજ વાર હાડ-મંદ દુન્યાને માટે તને (યજ્ઞસ્તોત્ર ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાહાડ્યો હતો? તેને શું આશિર્વાદ મળ્યો છે તથા શું ફાયદો તેને પદલામાં મળ્યો છે?

૭. (૨૨) ત્યારે દુઃખ દર્દ દરે કરનાર તે અશો હોમ મને જવાબ દીધો: (૨૩) આશ્વ્ય બીજો માણસ છે જેણે હાડમંદ દુન્યા માટે મને (યજ્ઞસ્તોત્ર ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાહાડ્યો હતો. તેને તે આશિર્વાદ મળ્યો, તેને તે ફાયદો પદલામાં મળ્યો કે, (૨૪) તેને એક છોકરો બાહાદુર ઓસાદનો પ્રએતઓત જનમ્યો છે.

૮. (૨૫) જેણે ત્રણ મોહોના, ત્રણ માયાના, છ આંખના, અને અવયવો*ના સાંપ અન્નિને માર્યો (૨૬) જે ઘણીજ બળવંત દેવો દરજ્જાને લગતો, દુન્યા માટે ઘણીજ બુરો, પાપી ખવાસનો (૨૭) અને ઘણીજ જોરાવર (૨૮) જેને અગ્નિમર્ચન્યુરો હાડમંદ દુન્યાની નિરૂદ્ધ અશોઈની દુન્યાના નાશ માટે ઉત્તપન્ન કર્યો હતો.

૯. (૨૯) ઓ હોમ! કયો તે માણસ હતો જેણે ત્રિજ વાર હાડ-મંદ દુન્યા માટે તને (યજ્ઞસ્તોત્ર ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાહાડ્યો હતો? તેને શું આશિર્વાદ મળ્યો છે, તથા શું ફાયદો તેને પદલામાં મળ્યો છે?

૧૦. (૨૯) ત્યારે દુઃખ દર્દ દરે કરનાર તે અશો હોમ મને જવાબ દીધો: (૩૦) સામ પાંદદાંતનો ઘણીજ ફાયદેમંદ શ્રિત ત્રિજો માણસ છે જેણે હાડમંદ દુન્યા માટે મને (યજ્ઞસ્તોત્ર ક્રિયામાં) નીચવી રસ કાહાડ્યો હતો. તેને તે આશિર્વાદ મળ્યો, તેને તે ફાયદો પદલામાં મળ્યો કે, (૩૧) ઉર્વાક્ય અને કર્કસારૂપ નામે બે છોકરાઓ તેને જનમ્યા છે, (૩૨) (જેઓમાંનો) પેટુરો દિનનો અપક્ષપાત સદાર હતો, (૩૩) (જ્યારે) બીજો કામમાં બળવંત, પુરકત્ર (કૌવત

* પેટેલિય મુજબ પુકિતઓવાળા.

! સંસ્કૃતમાં પુન્ય લોક મળે છે.

સાથેનો) નવજવાંત, ગેસ* અને ગુરજથી હૃદયારબંધ થયેલો (હતો.)

૧૧. (૩૪) જેણે (કૃંસારૂપે) સુવર સાંપને માર્યો કે જે ઘોડાઓ અને માણસોને ખાઈ જતો હતો, જે લીલા પીલાશપરના રંગનાં ઝેર વાળો (હતો). (૩૫) જેનાં શરિર ઉપર એક અંગોથાની જાડાઈ જે-ઠલું કીકું ઝેર વેહેતું હતું. (૩૬) જે (રાક્ષસ) ઉપર મધ્યાંન બપોરને વખતે લોખંડનાં એક વામણમાં કૃંસારૂપે ખોરાક પકાવ્યો†. (૩૭) તે છુની (રાક્ષસ) બળ્યો અને એકાએક ઉભો થયો, (૩૮) તે લોખંડનું વાસણ ઊઠું વાળ્યું અને પાણીનો રેસો વેહેવા લાગ્યો; (૩૯) તથા મર્દાનગી ધરાવનાર કૃંસારૂપ બાંહીને પાછલ હથેલો.

૧૨. (૪૦) ઓ હોમ! કયો તે માણસ હતો જેણે ગોથી વાર હાડમંદ દુન્યાને માટે તેને (યજ્ઞસ્તોત્રની ક્રિયામાં) નીચવ્યો રસ કાઢાડ્યો હતો? તેને શું આશિર્વાદ મળ્યો છે તથા શું ક્ષાયદો તેને બદલામાં મળ્યો છે?

૧૩. (૪૧) ત્યારે દુઃખ દર્દ દરેક કરનાર તે અશો હોમે મને જવાબ દીધો: (૪૨) પોષિતરૂપે ગાયો માણસ છે જેણે હાડમંદ દુન્યા માટે મને (યજ્ઞસ્તોત્રની ક્રિયામાં) નીચવ્યો હતો. તેને તે આશિર્વાદ મળ્યો તેને તે ક્ષાયદો બદલામાં મળ્યો છે. (૪૩) તેને તું ઓ અશો જરથુશ્ત્ર! પોષિતરૂપનાં ઘરમાં જન્મ્યો છે, તું દેવોને હાંકી કાઢાડતા માટે પેદા થયેલો તું અહુરના મહાજ્ઞ તરફ ભક્તિભાવ ધરાવનારો (૪૪) પ્રખ્યાત અર્ધવતવએજમાં છે. ઓ જરથુશ્ત્ર! પ્રથમમાં તે અહુનવર્ધ્ય બાણી હતી. (૪૫) જે (અહુનવર્ધ્ય) ચાર વખત પદ્મય છે અને તે દરેક ઘણું ઉંચા સુરથી.

૧૫. (૪૬) ઓ જરથુશ્ત્ર! તે સઘણા દેવોને જમીન નીચે છુપાવાની કુરજ પાડી છે, જેઓ આગલ માણસના આકારમાં જમીન ઉ-

* આ હૃદયાર જળાવલું તથા: સરેહ કરનારે એને તુરાંની લોહિનું હૃદયાર ગણ્યું છે. સ્પિગલે એના અથ લાંબા બાલવાળો કયો છે, પણ શું “કેસ” ઉપરથી “ગેસ” નીકળ્યો છે? જન્મ પહેલેથી રાખ્દ કોરામાં “ગેસ” તદ્દત ખીજી જ સીજ ગણી છે.

† સ્પિગલે ખુલાસો કરે છે તેમ એ રાક્ષસની ઘણીજ મોટી પીઠ હતી જેને કૃંસારૂપ જમીનના એક ઉંચા ભાગ સમજ્યો હતો.

પર હુમલો કરતા હતા. (૪૭) તું જે ધણોજ બળવંત, ધણોજ આહુતર, ધણોજ આલાક, ધણોજ તેજ છે, તું જે બંને મિત્રોની પેદાશોમાં ધણોજ ક્રોધમંદ છે.

૧૬. (૪૮) ત્યારે જરથસ્ત્રએ જવાબ દીધો:—હોમને નેમાજ! (૪૯) પવિત્ર હોમ સંપૂર્ણ પેદા થયેલો છે, તે પ્રમાણીક પેદા થયેલો છે, (૫૦) તે અશો છે, તે તનદશેસ્તી આપેલો છે, (૫૧) તે ખુબચુરત છે, તે ભક્ષા કામ કરનાર છે. (૫૨) તે ક્રોધમંદ છે, તે પોલા રંગનો છે. (૫૩) તેની દાંખડીઓ લટકતી છે અને ખાવા માટે ઉત્તમ છે, (૫૪) તે રવાંનને માટે ઉત્તમ ધર્મ સંસ્કાર છે.

૧૭. (૫૫) ઓ તું પોલા રંગના તારા કને હું રાહપણુ પૈવત, ક્રોધ માંગું છું, (૫૬) તનદશેસ્તી, સુખ, (૫૭) આખાટી. તુદિ. (૫૮) તમામ શરિરનું કૌવત, તમામ (ગ્રીજો) બનાવનાર રાહપણુ (હું) તારી કને માંગું છું જેથી (૫૯) કપટને તોડી પાડનાર તથા આખાના કકડા કરનાર સ્વત્ર સર્દાર તરીકે હું આ દુન્યા ઉપર મુશાફરી કરું.

૧૮. (૬૦-૬૧-૬૨-૬૩) જેથી અદેખાઓની, દેવોની અને માણસોની, યાતુઓ (ઝદુગરો) ની અને પરીઓની, જીવમી પાદ-શાહોની, કવિઓ અને કરપો*ની, બે પગવાલા યુનેદગારોની, બે પગવાલા અર્ધમગ્ધઓની, ચાર પગવાળાં વરુઓની, લગાઈમાં મોટી સફમાં ઉભેલાં હુમલો કરનારાં અને લુચ્ચાઈ કરનારાં લશ્કરની ખરાબીઓને હું તોડી નાખું.

૧૯. (૬૪) દુઃખ દર્દ દરે કરનાર ઓ હોમ! તારી કને પેહેલી બક્ષેસ હું આ વિનવું છું (કે, મને તું) પ્રમાણીક લોડોનું શેરિણવાળું તમામ પ્રકાશીત સ્વર્ગ (આપ); (૬૫) દુઃખ દર્દ દરે કરનાર ઓ હોમ! તારી કને આ બીજી બક્ષેસ આ શરિરની તનદશેસ્તી હું વિનવું છું; (૬૬) દુઃખ દર્દ દરે કરનાર ઓ હોમ! તારી કને આ ત્રિજ બક્ષેસ જીવની લાંબી લંદગી હું વિનવું છું.

* જુઓ: ૩૨ મા હા, ફકરા ૧૪ ની નોટ.

૨૦. (૬૭) દુઃખ દર્દ દષ્ટે કરનાર ઝો હોમ ! તારી કને આ ચોથો બક્ષેસ એ વિનવુંછું કે જોયો મારો ખાહેશ મુજબ આ પૃથિવ ઉપર બાહાદુરીથી અને આપ્પાદીથી કરું. પુરાઈને તોડી પાડું તથા ઠગાઈના કકડા કરું. (૬૮) દુઃખ દષ્ટે કરનાર ઝો હોમ ! તારી કને આ પાંચમો બક્ષેસ હું એ વિનવું છું કે, હું આ પૃથ્વી ઉપર ફોલ્લમંદ, ભુલમીઓના કકડા કરનાર, પુરાઓને તોડી પારનાર અને ઠગાઈઓનો નાશ કરનાર તરીકે મુસાફરી કરું.

૨૧. (૬૯) દુઃખ દર્દ દષ્ટે કરનાર ઝો હોમ ! તારી કને છઠ્ઠો બક્ષેસ હું એ વિનવુંછું કે, ચાર, પુત્રી (તથા) વરને (વિધે) અમે આગમચથી જાણ્યે; (૭૦) તેમનામાંનો કોઈ પણ અમારી ઉપર છાપો મારે નહીં પણ અમે સઘડાઓ ઉપર છાપો માર્યે.

૨૨. (૭૧) જે લડવૈયાઓ અરજ કરે છે તેમના દાડતા ઘોડાઓને હોમ કૌવત અને તેજ બક્ષે છે. (૭૨) વાંજાણી ઓરતોને હોમ એક પ્રકાશીત બાલક અને અશો ફર્જન્દ બક્ષે છે. (૭૩) ધરના જે વડોલો નસ્ટો સાંભલવા બેસે છે તેમને તે આપ્પાદી અને ડાહપણ બક્ષે છે.

૨૩. (૭૪) જ્યારે તેની એટલે તે ડાહપણવાલા (હોમ) ની અરજ ગુજરવામાં આવે છે ત્યારે તે જલદીથી જે કન્યાઓ લાંબો વખત સુધી કુંવારી પડી રહેલો હોય છે તેમને એક પ્રમાણીક અને ઉદાર બર્થાર ઈનામ દાખલ બક્ષે છે.

૨૪. (૭૫) હાકમીના પ્યારથી છકી ગયલા ફરસાનિ* ને હોમે ગાદી બ્રજ કર્યો હતો તથા તેનું રાજ્ય છીણવી લીધું હતું, (૭૬)

* આ ફરસાનિ કેમુ છે? વેદિક દંતકથાઓમાં ગન્ધર્વઓને લગતા તથા એક આકાશી પક્ષિ જે હોમને ઈન્દ્ર મોટે જાળવીથી લઇ જવા ઇચ્છે છે તેની સામે રક્ષણ કરનાર દાખલ એક “કર્સાનુ” જણાવ્યો છે. શું આ બંને રાખ્સો અસલ એકજ હતા? વેપરે અને તેની પછી સ્ત્રીગણે તેમજ કુહને એવોજ વિચાર આપ્યો છે. તેમની નજરમાં ફરસાનિને હોમ સાથે એવોજ અગત્યનો સંબંધ છે. પણ તેમને પગલે કેમ આલવું તે અમે સમજી શકતા નથી. હોમ વરતમાં અટ્ટી આપણને ઘણોજ સહોત તવારિખ રૂપી દેખાવ અને હેવાલ મલે છે અને તે એકે નવા મજદ્યસ્તિ ધર્મને

કારણ કે, તે એવું બોલ્યો હતો કે હવેથી કોઈથી આશ્રયન, દિનનો કોઈથી પેશા મારા મુતકોમાં (દિનનો) ફેરવો કરવાને મુગાફરી કરે નહીં, (૭૭) (કે જેથી) તમામ વધારાને તે તોડી પાડે તથા તમામ આબાદોનો નાશ કરે.

૨૫. (૭૮) ઓ હોમ તને નેમાજ! તું તારાં પોતાનાં કોવતથી મોટો પાદશાહ છે. (૭૯) તારી કીર્તિ (વધે) તું કે જે સચ્ચાઈથી કહેલા બેદુદ મુખનો પીછાણે છે. (૮૦) તારી કીર્તિ (વધે), તું કે જે સાચા કહેલા મુખનો વિષે સવાસો પૂછતો નથી (યાને શક જાવતો નથી પણ તે સાચા છે એમ તું પોતેજ જાણે છે.)

૨૬. (૮૧) તને પેહેલવેલે એ અહુરમઝદએ તારાઓ સોગારેલી અને આકાશમાં બનાવેલી કુસ્તી જે પવિત્ર મજદયસ્તી દીન(ની) તે ભેટ આપી છે. (૮૨) તું પાણીની ઢોંચ ઉપર પવિત્ર દીન (ની) ક્રિયાઓ અને ગાયણો જાહુક મુઘી રાખવાને તે કુસ્તીથી બંધાયેલો છે.

૨૭. (૮૩) ધરના સદાર, મોહોલ્લાના મદાર, ગામના સદાર, દેશના સદાર ઓ હોમ! તારી અશોઈથી તું વિધ્યાનો ઘણી છે. (૮૪) કોવત, ક્તેહ (તથા) મારાં શરીર માટે ધણુંજ કાયદાકારક પેશાણ મેલવવા માટે હું તને આરાધું છું.

૨૮. (૮૫) અમારા દુશમનોના કપઠમાંથી અમને ખેંચી કાઢાડ, ઝરી લોંછાથી અમારાં મનનું રક્ષણ કર. (૮૬) આ ધરમાં, આ મોહો-એક દુશ્મન રાત્ર પડી બાગો હતો અને તેના બનાવ અને સો આપણે જાણે છીએ; એમાં એથી ઉત્તરું આપણને માત્ર વસીદ અને વીજળી સંબંધી દેવ-કહાજ મળે છે. હોમ અહીં તુર્ગનો ફરફરસ્વાત (અફઝ્યાય)ની તવારિખ સંબંધી વર્ણન વચ્ચે લાવે છે. જુઓ: વચ્ચે ૬ મી ફરક ૧૮ તથા ૨૨. ચુસ્ત હોમિસ્તે (હોમને જગતી ક્રિયા ઉપર ચુસ્ત રહેવાર) દિનના એક દુશ્મન ઉપર ક્તેહ મેલવવાને મોટું આફરેસ્તાની વખાણ કરવાને આહોરા કરી છે. આ રેખાણે હોમની આ પિતા તરફ અફઝમાતથી દાખલ થઈ છે એમ કોઈથી સંદેહાઈથી નેહ શક્ય તથા તેમાંની વીગત સંપૂર્ણ રીતે કોઈથી ફેરફાર વિના છુટી કરી શકાય. અમારા આદના વિચાર મુજબ પેહેલવાનો તથા વીગતોને નામના માત્ર અફઝમાતથી હોતાં સરખાંપણાંથી એક ગણવાની સંદેહથી લાજમ થાય છે.

લ્લામાં, આ કરમામાં, આ મુલકમાં જે દોઈ રાખસ નુકશાંત કરવાને ઇચ્છતા હોય (૮૭) તેનાં પગોમાંથી કૌવત કાઢાડી લે, (૮૮) તેની બુદ્ધિને મંદ કર. (૮૯) તેના વિચાર દુટેલા કર.

૨૬. (૯૨) જે દોઈ અમારાં મનને ઈજ્જ કરવાની ઇશોશ કરેછે, જે દોઈ અમારાં તનને ઈજ્જ કરવાની ઇશોશ કરેછે (૯૦) તે તેના પગોથી વ્યાડી શકે નહીં, પોતાના હાથોથી હુકુમત ભોગવે નહીં! (૯૧) તે પોતાની આંખો વટી જમીનને જોઈ શકે નહીં, તે પોતાની આંખોથી ગારપન્દોને જોઈ ન શકે!

૩૦. (૯૩) ધારતો પાંચરનાર અને ઝેર વેહેતા લીલા સાંપના (૯૪) ખુની ફટકા નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું, આ પીલા હોમ! હઠાવ. (૯૫) દુઃખ દેનાર અને રોળાવનાર પાપીઆના (૯૬) ખુની ફટકાને નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું, આ પીલા હોમ! હઠાવ.

૩૧. (૯૭) રોળાવવામાં ખુશી લેનાર પાપી અને જુલમી રાખના (૯૮) ખુની ફટકાને તથા માંથાને* નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું, આ પીલા હોમ! હઠાવ. (૯૯) દુન્યાનો નાશ કરનાર નાપાક અપેમઆધ, જે દિનના વિચારો આપેછે તથા રાખદે ખાલેછે પણ (ખરેખર તે મુજબ) કામ કરતો નથી તેના (૧૦૦) ખુની ફટકાને નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું, આ પીલા હોમ! હઠાવ.

૩૨. (૧૦૧) જીંદગર, મોહો પમાડનાર, હરાંમ હમેલ રાખનાર વેશ્યા જેહીનું મન ઉડતું (તથા) પવનથી ઘસણાં વાદલાં જેવું અસ્થિર છે તેના (૧૦૨) ખુની ફટકાને નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું, આ પીલા હોમ! હઠાવ. (૧૦૩) પીલા રંગના આ હોમ! નાશ પામતાં શરીરવાળા પ્રમાણીક માણસની તરફથી તું તે ખુની ફટકાને હઠાવ.

* આ રાખદ અહીં ધુસેલો છે: કવિતાની રાગણીને એ રાખદથી અડ-અણ થઈ છે.

હા ૧૦ મો.

હોમના રસની ખનાવત.

૧. (૧) અહીંથી હવે પછીથી દેવો તથા દેવોની રાહ ચાલનારા નાપુદ થાય! (૨) અરો સ્વઓષ અહીં આવે. (૩) અધિવત્સુર્ણ અહીં રહેવા માટે આવે; આ ઘર જે અહુરનું છે તથા પવિત્ર જ્ઞાનવાળા હોમનું છે તેમાં અધિવત્સુર્ણ ખુશી થાય!

૨. (૪) ઓ વ્રષિ! તારી ઝીંઘી કરેલી હાવનિમ (ખાંડણી) જેમાં તારી દાંખડાઓ રહે છે તેને મારા મુખનોથી હું વખાણું છું. (૫) ઓ ડાહ્યા કુરેસ્તા! તારી ચઢી કરેલી હાવનિમને હું વખાણું છું, જેમાં હું તને મરદનાં સપડાં કોતતથી નીચવું છું.

૩. (૬) વાદલાં અને વસીદ જેણે પાહાડોની ટોચો ઉપર તારાં શરિરને વધાર્યું તેમને હું વખાણું છું. (૭) પુત્રદ પહાડો બ્યાં હોમો ઉગે છે તેમને હું વખાણું છું.

૪. (૮) ઓ અરો હોમ! ગોળ, વિસ્તીર્ણ, રશાળ, કાયદેમંદ જમીન જેણે તને પેદા કર્યો તેને હું વખાણું છું. (૯) જમીનના તે વધારાને હું વખાણું છું જે ઉપર તું મીઠા મુંગંધોથી પમરતો ઉગે છે. (૧૦) ઓ હોમ! મજ્જની તું સંપૂર્ણ પેદાએથી પહાડો ઉપર ઉગે છે. (૧૧) વળી પુરકક દેડાણે તું ફેલાય છે. અરોધનું તું ખાસ મૂળ છે.

૫. (૧૨) મારી બંદગીની ખુબીથી તમામ થડોમાં, તમામ ડાંખ-લીઓમાં અને તમામ કડીઓમાં તું વધ.

૬. (૧૩) હોમની વખાણુ થાય છે ત્યારે તે વધે છે અને જે કોઈ તેની વખાણુ ગાય છે તે ધણોજ કુત્તેહમંદ થાય છે. (૧૪) હોમનો ધણોજ થોડો રસ, હોમનો ધણીજ થોડો વખાણુ, હોમના ધણોજ થોડા ભાગનું પિવાનું હજાર દેવોને મારી નાખવાને શક્તિવાન હોય છે.

૭. (૧૫) દેવોની ઉત્તપન્ન કરેલી તમામ નાપાકી તે ઘરમાંથી નાપુદ થાય છે (૧૬) કે બ્યાં તનદરોસ્તી આપનાર હોમને હંમેશ

ઉછેરવામાં આવેછે તથા હુમેશે તેની વખાણ થાયછે (૧૭) તેમજ તેના (તેને વખાણનારના) મોહોલા અને રેહુયાન માટે તે ખચ્ચીત તન્દરોસ્તી આપેછે.

૮. (૧૯) જ્યારે હોમનો તન્દરોસ્તીનો ઈલાજ મનને રીઝવનાર અશોધિમાંથી નીકલેછે, (૧૮) ત્યારે તન્દરોસ્તીના બીજા સમગ્રા ઈલાજો ઘાટકી અને તુંદ સ્વભાવના અએબમ ઉપર આધાર રાખેછે. (૨૦) હોમનો ઈલાજ ચાલાક બનાવેછે. (૨૧) જે કોઈ હોમને પોતાના બાલક છોકરા મિસાલે ચાહેછે, (૨૨) તેનાં શરોરમાં આરામ આપવા માટે હોમ દાખલ થાયછે.

૯. (૨૩) ઓ હોમ! આ ઈલાજને તું મને આપ કે જેથી તું તન્દરોસ્તી આપેછે. (૨૪) ઓ હોમ! કુનેહતા આ ઉપાયો મને આપ કે જેથી તું દુશ્મનોને હણવેછે. (૨૫) ઓ હોમ! તારો ચુસ્ત વખાણ કરનાર થવાને હું ઈચ્છું છું. કારણ કે આદુરમજદએ અષ-વહિશતનાં પેતાનાં કરતાં ચુસ્ત વખાણ કરનારને વધુ પસંદ કરતાં જોગ ઉત્તપન કર્યોછે.

૧૦. (૨૬) સંપૂર્ણ કારીગર ઈશ્વરે તને ચાલાક અને ડાહપણ-વાલો પેદા કર્યોછે. (૨૭) સંપૂર્ણ કારીગર ઈશ્વરે તને હરઈતિ*નો ટોચ ઉપર ચાલાક અને ડાહપણવાલો મેળ્યાછે.

૧૧. (૨૮) ત્યાંથી પવિત્ર નીરાંતો (મગનો)વાળાં પક્ષીઓ તને સમગ્રી જગાઓ ભણી લઈ ગયાંછે, (૨૯) ઉપદ્રિ સએન પાહાડની ટોચ ઉપર સ્તએરની ટોચ ભણી, (૩૦) કુસ્તી બિણમાં પત્રાન ઉપર બેહદ જગાઓએ (તથા) સ્પિતિગએન પાહાડ ઉપર.†

* ફરેસ્તાએને લગતો એક પાહાડ. એ ઉપર ફરેસ્તાએનાં રેહુયાન હતાં.

† આ ફકરાને તર્કુમા કદાચ માત્ર અટકલથી થયેલો છે. જે શબ્દોનો તે બ-નો છે તેમની સમજણ બીજાકુલ જણાયતી નથી. શું એઓ પાહાડોનાં વિષેશતાઓ છે? અમે હોમતથી હા કહી શકતા નહીં તો જો કે તે અમને ધણું સંભવીત લાગે છે. પેહુલિય અને સંસ્કૃત તર્કુમાઓમાં એ બાગ સમજાઓ નથી અને એક સરેહ કરનાર આપણને જણાવેછે કે

૧૨. (૩૧) પુશ્કલ રસવાલા તથા પીળા રંગવાલા હોમ! તું આ પુશ્કલ જગાઓમાં બેહદ જતોનો ઉગેછે. (૩૨) તારા તનદરેસ્તી આપનારા ઇલાજે વોહુમનો (બહુમન)નો અમતકારી યુક્તિઓથી તેમાં દાખલ થાયછે. (૩૩) મારા નિંદા ભરેલા વિચારોનો તું નાશ કરે, (૩૪) (અને) જે કોઈ મારી નિંદા કર્યા કરેછે તેનાં મનને તું જમી-નદોસ્ત કરે.

૧૩. (૩૫) હોમને નેમાજ! કે જે ગરીબનાં મનને ઘણા માતખરનાં જોટલુંજ ઊંચું કરેછે. (૩૬) હોમને નેમાજ! કે જે મોટા લોકોનાં યાદપણ જોટલું ગરીબોનું મન મોટું કરેછે. (૩૮) જે કોઈ તને (યજ્ઞનેની ક્રિયામાં) ઓ પીળા હોમ! તાજું દુધ (અથવા માંસ) અર્પણ કરેછે (૩૭) તે પુશ્કલ લોકોને તું આબાદ કરેછે તથા (મનોર્થ જ્ઞાન બદોછે.

૧૪. (૩૯) દુધનાં ટોષાંઓ મિસાલે ઝરપના વરસાદ (અથવા તોફાંની પવનથી) તું જતો ના રહેતો* (યાને ધસારાઈ ના જતો) (૪૦) તારા તનદરેસ્તી આપનારા ઇલાજે અસરકારક રીતે (અમારામાં) વેહે તથા આવે. (૪૧) તને, ઓ અરો અને પવિત્ર ઉત્તપત્તીના હોમ! આ શરીર જે મને સાડું બનાવેલું દીસેછે તે તું અપાર્ણ કરૂંછું.

નંદ-યાને આ ક્રકરનો તર્જુમો નથી. આ નવાઈ જેવી સરેહ ઉપરથી સાબિત થાય છે કે, પેહલિવ તર્જુમો તેનાં કરતાં ઘણો જુનો છે અને તેનો તર્જુમો કરવાને સરેહ કરનારાઓ અસાક્ષ હતા.

* આ ક્રકરો યુગ્મવણ ભરેલો છે અને પાંસિ તર્જુમો કરનારાઓએ તેનો જુદો જુદો રીતનો અર્થ કર્યો છે જે સઘલા એક સર્ખા અસંબધિત છે. પવનમાં તરતા અથવા ઝડપથી ઉડી જતા અથવા દુશ્મનની ટોલીમાં સપડાઈ જતા એક વાવતા વિષેનો સવાલ અહીં હોય એમ સ્વિકારવાને અમને મુશ્કેલી લાગેછે. શું દ્રક્ષ સંસ્કૃત દ્રષ્ટ સાથે મલતો નથી અને તેનો અર્થ આ મુજબ થતો નથી: “યજ્ઞનાં દુધ મિસાલે તે ઝડપથી જતી રહેનાર મદદ નાહોતી પણ અમારાં શરિરમાં અમારી તન્દરેસ્તી માટે તે રહે.”? એની પછીના વાક્ય ઉપરથી એવીજ સમજ ઉઠે છે.

૧૫. (૪૨) ઘાટકી અને મર્ખ “જનિ”નાં સંકટોમાંથી મને છોડવ,
(૪૩) જેણી આશ્રયન અને હોમને ઠગવાનો વિચાર કરેછે અને તે
ઠગાઈએમાંથી તે પોતેજ નાશ પામેછે. જે (ઓરત) હોમની ક્રિયાનો દરન
અપવિત્રાઈથી ખાવા બેસેછે તેણીને હોમ ધર્મગુરુઓની માતા કે
એક સુખી કુટુંબની માતા કરતો નથી.

૧૬. (૪૫) હું પાંચ (ખાશ્યતો)નો છું, પાંચ (ખાશ્યતો)નો
હું નથી. (૪૬) નેક વિચારનો હું છું, દુઃખ વિચારનો હું નથી.
(૪૭) નેક સુખનનો હું છું, દુઃખ સુખનનો હું નથી. (૪૮) નેક
કામનો હું છું, દુઃક કામનો હું નથી. (૪૯) (લીનનો) તાબેદાર હું છું,
નાદ્ધર્મન હું નથી. (૫૦) હું પવિત્રાઈનો છું, પુરાઈનો હું નથી. (૫૧)
ક્યામતને વખતે બંને મિત્રો વચ્ચેની સેવતની લડાઈ (યવા) નો આ
જમાનો હોય તોખી (હું એજ મીસાલે રહેવાને ઈચ્છું છું.)

૧૭. (૫૨) પછી જરથુશ્ત્ર બોલ્યો મજ્દના પેદા કરેલા હોમને
નેમાજ! તે મજ્દનો પેદા કરેલો સંપૂર્ણ છે. (૫૩) હોમને નેમાજ! પા-
ણોની ટોચો ઉપર ઉગના, ખીણોનાં ઊંડાનમાં અને કોતરોમાં ઉગતા
(તથા) “જનિ”ઓના બંધમાં દબાતા તમામ હોમને હું વખાણું છું. (૫૪)
ઓ હોમ! તને હું રૂપાંતરીકાઓમાંથી સોનાનો રકાવોમાં રેડું. (૫૫)
જમીન ઉપર તને નહીં રેડું, કારણ કે તું ઘણોજ અમૂલ્ય છે.

૧૮. (૫૬) ઓ હોમ! તારે માટે આ ગાયણો તથા વખાણનાં
કીર્તનો છે; (૫૭) તારે માટે આ સ્વાદિષ્ટ ખાનું તથા સાચા અને
પવિત્ર કલાઓ છે. (૫૮) જે કોઈ શખ્સ તારી વખાણ કરેછે તેને
(૫૯) તું કૃતેહમંદ દુખ: દર્દને આરામ આપનાર બલાઈઓ તથા
કૃતેહો બક્ષેછે.

૧૯. (૬૦) તારા આરામ આપનારા ઈલાજો મારા કાયદા માટે
વહે તથા ખુશી સાથે ફેલાવો પામે: (૬૧) તેઓ આરામ આપતા
આવેછે અને જે આશ્રયન તારાં કીર્તનો ગાય તથા આ પવિત્ર કલાઓ
પઢે તેને તેઓ કૃતેહ બક્ષેછે.

૩. (૧૧) જે કોઈએ તેને પીવો જોઈએ (અને તે છતાં તેને યજ્ઞસ્તોત્રમાં તે પીતો નથી તેને)* હોમ આપ દેશે કે : (૧૨) તું વંશવેળા વિનાનો થાય, તારી પાછત્ર લુટું ખોલાય, (૧૩-૧૪) તું કે જે દેહાંત દંડની સજાને યોગ્યના લુટારાની માફક મને નીચ-વાવાથી દૂર રાખેછે : (૧૫) પણ હું જે દુષ્ટ દર્દ દફે કરનાર અશો હોમ છું તે કાંઈ દેહાંત દંડની સજાને યોગ્ય લુટારો નથી.

૪. (૧૬) મને-હોમને-મારા આપ અશો અહુરમજ્દે ક્રિયાની લેટોનો એક ભાગ-(ગોસ્પન્દનો) કાન! (તથા તે) સાથે જીમ અને ડાભી આંખ આપીછે.

૫. (૧૭) કાન તથા તે સાથે જીમ અને ડાભી આંખવાલો ક્રિયાની લેટોનો જે ભાગ અહુરમજ્દેએ મને આપ્યો છે તેને જે કોઈ નાશ કરેછે, ચોરી જાયછે અથવા બદમુખત ગોલેછે

૬. (૧૮) તેનાં ઘરમાં નહીં આશ્રવન, નહીં લડવૈયા કે નહીં ભરવાદી જન્મે, (૧૯) તે ઘરમાં નુકશાનકારક, નાશકારક અને તરેહવાર જાતના ગુનાહ કરનારાઓ જન્મે.

* અથવા જે કોઈ મને યજ્ઞસ્તોત્રમાં નીચવવા વીના રાખી મેલેછે. જે કોઈ તેને યજ્ઞસ્તોત્રમાં આરાધતો નથી કે નથી જે ભાગ મેલવવાનો તેના હક છે તે તેને મેલ નહીં અને એ રીતે જે સીજ પોતાની નહીં તે એક ચોરની મિસાલે રાખી મેલવાની તે અશો અને બાળવંત ફરેસ્તા તરફ જતીલુક ચલાવેછે તેને હોમ ખરે ખેલે.

† “હડ-હુદરે” એ રાખ્દનો અર્થ જાણાયતો નથી; આ ઉકાણે તેનો અર્થ બેટ આપેલાં (ગોસ્પન્દ) નો કોઈ ભાગ થવાજ જોઈએ કારણ કે તે વિના રાખ્દયોગી અવ્યય “મત્” (સાથે) જે તેની પછી આવે છે તે બે-હુંદો ગણાય. સ્ત્રીગલ એનો અર્થ “આવાને માટે” કરે છે પણ તે કપ્પલ રાખ્યો યુક્તેલ લાગે છે. આ ઉકાણે અસલથી ચાલતો આવેલો અર્થ (કાંન) લેવો વાજ્જી કરે છે. (ધાતુ રા, ચર, હપ્પર.) જુઓ “પદ્ધતિરાખર” વંદિદાદ ક્રકરો (૧૩૯).

‡ (વાસ્તવે કપુયાંસમાંનો) કપુયાંસ રાખ્દ શું અતરે ધુસાડેલો છે અને શું તે કારીગરોના વર્ગ માટે આવેલો છે? અમે એમ માનતા નથી અને

૭. (૨૦) હોમને માટેની ભેટો સઘલી સાથે તૈયાર કરો (૨૧-૨૨) જેથી જે પ્રમાણે ઘાટકી તુરાંની ઋગ્વેદસ્થાનને જમીનના વચલા ત્રિજા ભાગમાં લોખંડની સાંકલથી તેણે બાંધ્યો છે તે પ્રમાણે તમને તે બાંધે નહીં.*

૮. (૨૩) પછી જરથુશ્ત્ર બોલ્યો : મજ્દના પેદા કરેલા હોમને નેમાજ! હોમ મજ્દનો પેદા કરેલો અને સંપૂર્ણ છે, હોમને નેમાજ.

૯. (૨૪) (શદિવ જોતિને કહે છે કે :) અમારે માટે જે માત્ર એક (ન્યામત) છે તે તારે માટે બેવડી, ત્રેવડી, ચાર ગણી, પાંચ ગણી, છ ગણી, સાત ગણી, નવ ગણી, દશ ગણી થાય : તેઓ (તે ન્યામતો) તમને મહે!

૧૦. (૨૫) (જોતી અને પોતાની ક્રિયા આગલ ચલાવતો બોલે છે કે :) પવિત્રાઈથી જન્મેલા એ હોમ! આ શરિર જે મને સારું બનાવેલું દીસે છે તે હું તને અર્પણ કરું છું. (૨૬) ડાણાપણ, કઢ્યાણ અને

તે માટેનાં અમારાં કારણો આ પ્રમાણે છે : ૧ હું એ કે, જે એ રાખ્દને એક એથી વર્ગ દેખાડવા માટે દાખલ કર્યો હતો તે લખાણમાં તે વાસ્તવ્યોનાં વિવેશન દાખલ મલતે નહીં પણ ઉભયાનવયિ અવ્યય “અ” ની સાથે એક સ્વતંત્ર રાખ્દ દાખલ તે મેલાતે. ૨ જું એ કે “ફુ”, “પ્સુ” કારી-ગરનાં કામને લાગુ પડતો નથી પણ ગોસ્પન્દને ચરાવવાનાં કામને, તે-મજ ધાસ ચારાનાં મેદાન અથવા ખેતરને ફલદ્રુપ કરવાનાં કામને લાગુ થાયછે; ૩ જું એ કે પેહેલિવ તર્જુમે કરનારે એ રાખ્દનો અર્થ કરવામાં વાપરેલી ચુપકીની પુરવાર કરે છે, કે એ રાખ્દ ધુસેલો નથી. કારણ કે જે એ રાખ્દ ધુસાડેલો હોય તો જેણે તે પ્રજ્વળનો એક જ્યુદો વર્ગ બતાવવાની મતલબથી ધુસાડ્યો હોય તેને તર્જુમે કરતી વખતે જે ભાષામાં તે તર્જુમે કરતો હતો તેને જાણીતો રાખ્દ બંધ ખેસતો મધ્યો ન હોય એવું કાંઈ નથી.

*આ ઉપરથી એક તવારિખ રૂપી ખીના એક ચમત્કારી દંતકથાના રૂપમાં ફેરવાવાની આપણને યાદ આવે છે. ઋગ્વેદસ્થાન એક અથવા વધુ તુરાંની રાજાઓ જેઓ ઈરાંનના દુશ્મન હતા તેમનું નામ હતું અથવા કદાચ એ રાજાઓનો એ ખેતાબ હશે. અહીં જેને માટેના સવાલ છે તેને ઈરાંનના પાદશાહ કવ-હુસાવએ જરથુશ્ત્ર (ના જન્મ)ની આગમચ હરાવ્યો હતો. દંતકથામાં જણાવવામાં આવે છે કે, હોમે તેને તેના ક્ષત્રેહ કરનારતે હસ્તક કરવા માટે સાંકલથી બાંધ્યો હતો.

અશોઈ મેઝવવા માટે વળવંત હોમને (હું એ અર્પણ કરુંછું.) (૨૭) દુઃખ દર્દ દરે કરનાર એ અશો હોમ! પ્રમાણિક લોકોનું પ્રકાશીત તથા તમામ શીંગારવાલું બેહેસ્ત મને આપ.

૧૧-૧૬. જુઓ હા આઠમો ફકરા ૫ થી ૮, અને હા ૧ લો ફકરો ૨૩ મો.

૧૭. (૧) *સઘલા નેક વિચારો, સઘલા નેક સુખનો, સઘલા, નેક કામોને મનસ્તિ, ગવસ્તિ, અને કુનસ્તિથી હું વખાણુંછું. (૨) તમામ નેક વિચારો, નેક સુખનો અને નેક કામોને હું વળગુંછું, (૩) તમામ દુષ્ટ વિચારો, દુષ્ટ સુખનો અને દુષ્ટ કામોને હું તજુંછું.

૧૮. (૪-૫) એ અમ્સારપન્દો! તમને હું આરાધના તથા વખાણ અર્પણ કરુંછું. (૬) મારાં મન, મારી વાચા, મારાં કામો અને મારા અંતઃકરણથી મારાં પોતાનાં તનના જનને (હું તમને અર્પણ કરુંછું) અશોઈને હું વખાણુંછું.

હા ૧૨ મો.

દિનનો કદમો.

૧. (૧) દેવોને હું તજ દેઝુંછું. (૨) મજ્જયસ્તાન જર્યોસિતિ, દેવોનો દુરમન (અને) અહુરની દીનને લાયકનો થવાને હું એકસર કરુંછું. (૩) અમ્સારપન્દોને મનુની કરનાર, અમ્સારપન્દોનો આરાધના કરનાર (થવાને હું કબુલ થાઉંછું.) (૪) નાંપૂર્ણ, યદ્યાપણ ભરેલા વિચારવાલા, અશો, દોલતમંદ અને નુરમંદ અહુરમજ્દથી સઘલીભલી ચોજો (બનેલી) હું ગણું છું; (૫) જેનેથી (અહુરમજ્દથી) સઘલી ઉત્તમ ચિજો ગોસ્પન્દ, અશોઈ, તારા તથા તારામાંથી આહાર પડતા પ્રકાશ (ની ઉત્તપત્તો છે.)

* અહીંથી છેડા સુધીના ભાગને પ્રોફેસર હાલે, ઘાકતર સ્પીગલ વગેરે કેટલાકો એક જુદાજ હા તરીકે જોખે છે, બ્યારે પ્રોફેસર વેસ્ટગાર્ડ વગેરે તેને ૧૧ માં હાનોજ ભાગ ગણે છે.

૨. (૬) સંપૂર્ણ સ્વેન્ત-આર્મઘ્નિને હું પસંદ કરું છું; તેણી મારે માટે છે.* (૭-૮) ગોસ્પન્દોને યોરી તથા લુટક્રાટમાંથી બચાવવા માટે (તેમજ) મજ્જયસ્નાનોના મોહોદ્ધાઓને સઘડાં નુકશાન અને સઘડા નાશમાંથી બચાવવા માટે હું વખાણનાં આ કીર્તનો ગાઉં છું.

૩. (૯) હું આ લેટે (મિત્રો યજ્ઞોને) અર્પણ કરીશ કે જેથી તેઓ (અમારી વચ્ચે) આવોને રહે (૧૦) કે જેઓથી આ જમીન ઉપર ગોસ્પન્દો ગુજરાંત કરી શકે છે. (૧૧) (મિત્રો યજ્ઞો તરફ) હાથ ઊંચા કરી કરેલી પવિત્ર નેમાજથી હું એવા સોગંદ લેવા પડે છું કે, (૧૩) મારા શરિરના પ્યારને ખાતર કે મારા જનનના પ્યારને ખાતરથી (૧૨) હવેથી હું મજ્જયસ્નાનોના મોહોદ્ધાઓમાં નુકશાન કે નાશ લાવીશ નહીં.

૪. (૧૪-૧૫) દેવોની, પાપીઓની, નુકશાન કરનારાઓની, ગુનેહગારોની (અને) ખરાબી કરનારાઓની, ઘણાજ જનુઓની, ઘણાજ કોહોડાઓની, ઘણાજ પાપીઓની સદાંશીને હું ૨૬ કરું છું. (૧૬) દેવોની અને તેમને વખાણનારાઓની, જનુગરોની અને તેમના કર્મોના મુજબ ચાલનારાઓની, અને હૈયાતી ધરાવનારાઓમાંના સઘડા પુરાઓની સત્તાનો હું ઈનકાર કરું છું. (૧૭) (દેવોના) સઘડા વિચારો, સઘડા સુખનો, સઘડાં કામો, સઘડાં જાહેર કામોને† હું વખાણું છું કે જે પ્રમાણે સંખ્યાબંધ નાશ કરનારાઓમાંના સઘડા નુકશાન કરનારાઓને (હું વખોડું છું).

૫. (૧૮) જે તમામ વાતચીતમાં, જે તમામ મુલાકાતોમાં અહુર-મજ્દ અને જરથુસ્ત્રે વાત કરી હતી તેમાં (૧૯) અહુરમજ્દએ આ પ્રમાણે જરથુસ્ત્રને ક્રમાવ્યું છે.

* “તેણી મારે માટે છે” એનો ખુલાસો એવા થઈ શકે છે કે, માણસોનું શરીર માટીનું બનેલું છે.

† વિચારો, સુખનો અને કામો લખાણમાં કરણ વિબહિતમાં છે પણ તેઓ સંપ્રદાનને અર્થે છે.

૬. (૨૧) જે તમામ વાતચીતમાં જે તમામ મુલાકાતોમાં અહુરમજ્દ અને જરથુશ્ત્રએ વાત કરી હતી તેમાં (૨૦) જરથુશ્ત્રએ આ પ્રમાણે દેવોની સત્તાને વખોડી કાઢાડી હતી. (૨૨) અને જે પ્રમાણે અશો જરથુશ્ત્રએ દેવોની સત્તાને વખોડી કાઢાડી છે તેજ પ્રમાણે હું મજ્દયસ્નાન જર્થોસ્તી તેને વખોડું છું.

૭. (૨૩) જે ઈમાંન આ પાણીઓનું, આ ઝાડપાનોનું, સંપૂર્ણ પદ્મે સનાં ગોસ્પન્દોનું (છે) અહુરમજ્દ જેણે ગોસ્પન્દો અને અશો મરદને પેદા કર્યાં તેનું. (૨૪) જે ઈમાંનનો જરથુશ્ત્ર, કવ વીશ્તારૂપ, ક્રપ્ત્યોશ્ત્ર, ન્તમારૂપ દિનના આગણા પેશવાઓ, જાહેર અશો મરદો હતા તે ઈમાંનનો તે મહાજ્વનો

૮. (૨૫) હું મજ્દયસ્નાન છું. (૨૬) મજ્દયસ્તી જર્થોસ્તી, (મજ્દની) વખાણ કરનાર તથા સ્તુતી કરનાર તરીકે હું એકરાર કરું છું. (૨૭) ભણા વિચાર, ભણા ખોલેણા સુખાન, ભણાં કરેલાં કા-મને હું વખાણું છું.

૯. (૨૮) પવિત્ર માજ્દયસ્તી દિનને હું વખાણું છું જે કબ્યા ટેટાને તથા લગાઈને દફે કરે છે, અને નજદીકનો પવિત્ર સગાઈ સાંધે છે, જે સઘડી હૈયાત તથા હવે પછી થનારી (દીનો)માં ઘણીજ મોટી, ઘણીજ સંપૂર્ણ અને ઘણીજ ખુબસુરત છે (તથા) જે અહુરને લગતાં તથા જરથુશ્ત્રને લગતી છે. (૨૯) સઘડી ન્યામતોને હું અહુરમજ્દની તરીકે લેખું છું. મજ્દયસ્તી દિનની આવી વખાણ થાઓ!

હા ૧૩ મો.

અહુરમજ્દ અને જુદા જુદા દ્રવેસ્તાઓનું કીર્તન.

૧. (૧) ઘરના સર્દારોના સર્દાર, મોહોલ્લાના સર્દારોના સર્દાર, ગા-મના સર્દારોના સર્દાર અને દેશના સર્દારોના સર્દાર અહુરમજ્દને હું આરાધું છું. (૨) આરતોની સર્દાર માજ્દયસ્તિ દિનને, અધિવહુધને,

પારિન્દિતે, (૩) ખે પગવાળી અશો (ખાનુ) ને, (અને) આ જમીન જે આપણને લઈ જાય છે (ધરાવેછે તેને) હું આરાધું છું.

૨. (૪) (આપણા) શરીરનો સદાર અહુરમજ્દનો આતશ જે આપણને વાહાણ છે અને જે આપણે ધરાવ્યે છિયે* તેને (યાને આપણા શરિરમાંના આતશને) હું આરાધું છું. (૫) ધણાજ મેહેનતુ, ધાસ આરાતી સંભાલ લેનાર અશો મરદોના, ભવાદ-ખેદુતના સદારને હું આરાધું છું. (૬) આહાદુર (અને) અશોઈને વલગેલા લડવૈયાઓના સદારને હું આરાધું છું.

૩. (૭) માજ્દયગિન દિનનો સંપૂર્ણ ઈલમ ધરાવનાર આશ્રવત તથા ધર્મની કેસવણી આપનાર ઉસ્તાદના સદારને હું આરાધું છું. (૮) આ સદારોને હું આરાધું છું. આ સદારોને, અમ્મારપન્દોને, ધણાજ ડહ્યા, સાચા, ધણાજ ભલું ઈચ્છનારા, પ્રકાશત યુદ્ધિવાલા દિનના પેશવાઓને હું યાદ કરું છું. (૯) માજ્દયગિન દીનનું મોટું દોષત જે આશ્રવતો, લડવૈયાઓ, (અને) ભવાદ-ખેદુતો છે તેમને હું આરાધું છું.

૪. (૧૦) ઓ ભલા સદારો અને ડહ્યા અમ્મારપન્દો! તમને હું મારાં પોતાનાં તનતો જાન અર્પણ કરું છું, (૧૧) જીંદગીનાં સઘણાં સુખો હું તમને અર્પણ કરું છું. (૧૨) આ પ્રમાણે તેઓએ વિચાર્યું, આ પ્રમાણે તેઓ બોલ્યા (અને) આ પ્રમાણે તેઓએ કામ કર્યું.†

૫. (૧૩) કારણ કે ઓ અહુરમજ્દ! સઘણી ભણી ચીજો તે વિચારોછે, તેં કહીછે, તેં મુકરર કરાછે, તેં બતાવીછે. (૧૪) એટલા માટે તને (આ) અમે અર્પણ કર્યે છિયે. ભેટ કર્યે છિયે અને તારું કોર્તન ગાઈયે છિયે. (૧૫) ઓ અહુરમજ્દ! તને અમે નમન કર્યે છિયે, અમારી સઘણી મુશ્કો તારી કને અમે માગ્યે છિયે.

* ધાતુ “વજ્.” મજ્દયસ્તાનો માનિછે કે, માણસનાં તનતા માટેલા ભાગમાં એક આતશ છે જે તેને ગરમી તથા આલાકી આપેછે.

† એનો અર્થ એવો છે કે, આ પ્રમાણે વિચારવું, બોલવું તથા કરવું જોઈએ.

૬. (૧૬) ભલાઈની દુન્યાને લગતા તથા પવિત્ર અશોઈના અમે છિયે માટે (૧૭) પ્રમાણીક સત્તા અને પવિત્ર હાલપણુ એલવવાને અમે ઓ આહુરમજદ! તને અરજ કર્યે છિયે.

૭. (૧૮) ભલા પેદા કરેલા ગોધાની તથા ગયોઝેરતની કૃપ-
પિને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૯) પવિત્ર અને અશો જરથુશ્ત્રની પવિ-
ત્રાઈને તથા કૃત્રપિને હમે વખાણ્યે છિયે.

હા ૧૪ મો.

અમ્સારુપન્દોનું કીર્તન.

૧. (૧) તમે અમ્સારુપન્દોની વખાણુ ગાવા, કિર્તી ગાવા તથા સંતોશ આપવા માટે, ઓ અમ્સારુપન્દો! તમોને તમારી વખાણુ ગાતાં, લેટો અર્પણુ કરતાં, આરાધતાં, ક્રિયા કરતાં, (તમારાં નામો) ભણતાં અને તારીફ ગાતાં હું તમોને યાદ કરુંછું; (૨) અમારી-અશો દિનના પેશ્વાઓની-ભલાઈ, અશોઈ, વખત સરની ડુવા, કૃત્તહ તથા અંદરખાનેના મુખ માટે

૨. (૩) ઓ ભલા સદારો અને હાહા અમ્સારુપન્દો મારાં પોતાનાં તનનો જાન હું તમને અર્પણુ કરુંછું; (૪) હંદગીનાં સઘલાં મુખો હું અર્પણુ કરુંછું.

૩. (૫) આ “જાઓશ્વ” તથા વર્સમથી સઘલા અશો યજ્ઞદોને આ વંદગીમાં હું વખાણું છું, અશો (દુન્યા)ના તમામ સદારોને આ વંદગીમાં હું વખાણું છું.

૪. (૬) હાવનિ ગેહ, સાવડ્હિ અને વિરય ગેહ અને પોતાની ગેહને લગતા સઘલા મુખ સદારોને (હું વખાણું છું). (૮) અશો (દુન્યા) ના સદાર અશો હાવનિ (૯) તથા અશો (દુન્યા)ના સદારો સાવડ્હિ અને વિરયની વખાણુ કરવા, કીર્તિ ગાવા, ખુશી કરવા તથા તારીફ કરવા માટે (૧૦) તથા ગેહને લગતા, દિવસોને લગતા, મહિનાઓને

* એકલા પેદા કરેલા અને અર્ધરમઈન્યુસથી માર્પો ગયેલા પેદેલા પુરુષ.

લગતા, વસ્સોને લગતા તથા ગહમ્માસેને લગતા સદ્ધારિની વખાણ કરવા, કીર્તિ ગાવા, ખુશી કરવા તથા તારીફ કરવા માટે (૭) મજ્જદયસ્થિ જ્યોસ્થિ, દેવોનો દુરમત અને અહુરતા મહજ્જપ્પનો હોવાને હું એકરાર કરું છું.

હા ૧૫ મો.

અમ્માસ્પન્દોનું કીર્તન.

૧. (૧.) (દીનતાં) કર્માન પ્રમાણે ભક્તિભાવ અને ખુશાલી સાથે (૨) અશો અમ્માસ્પન્દોને તેમનાં પ્રકાશીત નામોથી આરાધવાને હું ઇચ્છું છું, (૩) સંપૂર્ણ અશોઈની ખાહેશથી તથા મજ્જદયસ્થિ દિનના સંપૂર્ણ પચાસી હું (તેમને) આરાધું છું.

૨. (૪) સઘજ્ઞાઓમાંના જેને અહુરમજ્જદ ક્રિયાની ભેટોથી પો-છાણે છે તે મારે માટે ઘણાજ ઉપયોગી છે (અને) (૫) તેવા (શખ્સો) માંના જેઓ હસ્તી ભોગવે છે તથા થઈ ગયા છે (૬) તેમને તેમનાં નામોથી હું વખાણું છું તથા ઘણો ભક્તિભાવથી તેમની કને હું પો-હોંચું.* (૭) ભલી પ્રમાણિક સત્તા સઘજ્ઞી ખાહેશને લાયક છે; તે ઘણાજ પુણંદ હિસ્સો છે.

૩. (૮) ઘણાજ કાયદેમંદ અને અશો અહુરમજ્જદની આરાધના માટે સ્વઓષાં અહીં હાજર થાય (એમ હું ઇચ્છું છું); જેમ તે ક્રિયાની સરૂઆતમાં હાજર હતો તેમ તે તેની આખેરીએથી હાજર રહે (એમ હું ઇચ્છું છું). (૯) અચ્ચીત, ઘણાજ કાયદેમંદ અને અશો અહુરમજ્જદની આરાધના માટે સ્વઓષાં અહીં હાજર થાય; (૧૦) જેમ તે ક્રિયાની સરૂઆતમાં હાજર હતો તેમ તે તેની આખે-રીએથી હાજર રહે.

* આ કકરામાં “યેડે હાતાંમ” ની બંદગી છે જે મજ્જદયસ્થિઓની ક્રિયાઓમાંની એક ઘણાજ પ્રખ્યાત ક્રિયા છે અને તેની સરેહ આપણને ૨૧ મા હામાં મળે છે.

† આ ઉકાણે સ્વઓષાં દિનનાં કર્માનો સાંભળવા તથા તેમની તાબેદારી કરવાનાં રૂપે વપરાયેલા છે. કદાચ આ પ્રમાણે એનો અર્થ કરવો વધુ સારૂ અર્થ: ક્રિયાઓ ઇત્યાદિ બરાબર અમલમાં આવે.

હા ૧૬ મો.

મિનો તથા ગેતિના યજ્ઞદોની વખાણ.

૧. (૧) અશો (દુન્યા)ના અશો સદાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) (કે જે) સંપૂર્ણ બક્ષેસવાળો, સર્વથી મોટો, વખાણને લાયકનો, ધણેજ કાયદેમંદ, દુન્યાની વૃદ્ધિ કરનાર (૩) (અને) તમામ ભણી ચીજોનો પેદા કરનાર છે. (૪) આ અર્પણ કરેલી “જ઼઼઼઼઼”આથી, સમચાઈને અનુસરેને ખોલેલા મુખનોથી અમે તમામ મિનો યજ્ઞદોને માન આપ્યે છિયે.

૨. (૫) અશો (દુન્યા) ના સદાર અશો જ્ઞથુશ્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬) આ અર્પણ કરેલી “જ઼઼઼઼઼”આથી તથા સમચાઈને અનુસરેને ખોલેલા મુખનોથી અમે દુન્યાને લગતા તમામ યજ્ઞદોને વખાણ્યે છિયે. (૭) અશો જ્ઞથુશ્તની કૂવણિને અમે આરાધ્યે છિયે. (૮) જ્ઞથુશ્તના સઘણ કલાંમોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯) જ્ઞથુશ્તની દિનને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૦) જ્ઞથુશ્તના ઈમાંન અને ફર્માનોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૩. (૧૧) બંને દુન્યાની પ્રથમ પેદા કરેલી અને પવિત્રાઈને ખોલેલી પેદાએશોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૨) નુરમંદ તથા ધાણાજ દબ્બ-દબ્બાવાળા અહુરમજ્દનો અશો (પેદાએશો)ને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૩) વોહુમનોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૪) અષગદિશ્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૫) ક્ષત્રવર્ધ્યને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૬) પવિત્ર સ્પેન્તઆર્મઘનિને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૭) હૃદયતાત્ને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૮) અમેરેતાત્ને અમે વખાણ્યે છિયે.

૪. (૧૯) પેદા કરનાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે (૨૦) અહુરમજ્દના છોકરા આતશને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૧) અહુરમજ્દના પેદા કરેલાં અશો, પવિત્ર પાણીઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૨) પ્રકાશીત અને સેતાબ આલતા ધોણવાળા સૂર્યને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૩) ગોરપન્દોનું તોખમ ધરાવનાર માહાતાબને અમે

વખાણ્યે છિયે. (૨૪) પ્રકાશીત અને ઘણાજ દબ્બદમાવાળા નિરંગ્ય સેતારાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૫) ઉત્તમ બક્ષેસોવાળા ગોધાનાં રવાંતને અમે વખાણ્યે છિયે.

૫. (૨૬) પેદા કરનાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે (૨૭) વિસ્તીર્ણ ખેતરોવાળા મિશ્રને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૮) અરો સરો- રાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૯) પ્રમાણીક રશ્નુને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૦) પ્રમાણીક લોકોની ભડી, પાહાદુર અને નેક કૃષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૧) અહુરમજ્દના પેદા કરેલા વૈરથ્રાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૨) રામ ખાસ્ત્રને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૩) કાય- દેમંદ નેક પેદાએરાના પવનને અમે વખાણ્યે છિયે.

૬. (૩૪) પેદા કરનાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૫) ભડી માજ્દયસ્તિ દિનને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૬) અધિવર્ણહુને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૭) અશતાંતને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૮) આ- કાશને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૯) ઉત્તમ બક્ષેસોવાળી જમીનને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૦) પવિત્ર માંચને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૧) પોતા- નાજ કાયદાવાળો સ્વતંત્ર રોશિણુઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૭. (૪૨) અરોઘનાં પ્રકાશીત કામોને અમે વખાણ્યે છિયે (૪૩) જેમાં (યાને જે કામોથી) ગુજરેલાંઓનાં રવાંનો અને પ્રમા-ણીક લોકોનાં ફરોહરો ખુશી મેલવેછે. (૪૪) પ્રમાણીક લોકોની ઉત્તમ, પ્રકાશીત, અને તમામ રોશિણુવાળી દુન્યાને અમે વખાણ્યે છિયે.

૮. (૪૬) દેવોના પેદા કરેલા આગ્રિ સામે લડવા માટે, તે મૂષ* ને તથા તે પધરિકા (પરિ)ને અઠકાવવા માટે, હટાડવા માટે તથા નહસાડવા માટે, (૪૭) દુરમનને હટાડવા તથા નહસાડવા માટે (૪૮) તથા નાપાક અર્ષેમઓધને (૪૯) તથા પુરકલદુઃખદર્દ ઉત્તપન્ન કરનાર

* આ શબ્દનો અર્થ જણાયો નથી. પધરિકાથી તે તદ્દન જુદું આસામી છે એમ લખાણ ઉપરથી દીસે છે, કારણ કે એ શબ્દની આગમ્ય પણ એક સર્પારીતે “અવડ્’હાઓ” શબ્દ આવ્યો છે. કેટલાકો વગર આધારે એવી અટકલ કરે છે કે, એનો અર્થ હુંટારો થાય છે અને તેને સંસ્કૃત ખાત્રુ મૂષ્ એટલે ચોરી જવું એ ઉપરથી નીકલેલો જણાય છે.

જુલમગારને (હઠાડવા તથા નહસાડવા માટે) (૪૫) દુધને, પ્રવાહીને, વેહેનાં પાણીને તથા ઝાડોને વધારનાર રમને અમે વખાણ્યે છિયે.

૯. (૫૦) તમામ પાણીએને અમે વખાણ્યે છિયે, તમામ ઝાડ-ખાંતોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૧) તમામ પ્રમાણીક મરદોને અમે વખાણ્યે છિયે, તમામ પ્રમાણીક પાનુએને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૨) તમામ મિનો તથા ગેતીના યજ્ઞોને (તથા) બડા પેદા કરેલા તમામ પ્રમાણીકોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૦. (૫૩) ઓ સ્પેન્ત આર્મઈતિ! તને, (અમારાં) મકાંતને અમે તે મકાંતના સદાર ઓ અશેો અદુરમજદ! તને અમે વખાણ્યે છિયે (૫૪) તન્દશેસ્ત ગોસ્પન્દો, તન્દશેસ્ત માણસો અને પવિત્રાઈને લગતી તન્દશેસ્ત સ્ત્રીએનાં શરોર કાયમ રહે. (૫૫) તેઓ સઘતાં મારાં ઘરમાં ઉનાલામાં તથા શ્યાલામાં વાસો કરે (એવી મારી દુવા છે.)

હા ૧૭ મો.

પાંચ બલના આવશોનું વર્ણન.

૧-૧૦. (૫૬-૬૧) આ કુકરાએના તર્જુમા માટે જુઓ હા છઠ્ઠો કુકરા ૧-૧૦ (૧-૩૮). કુકત છઠ્ઠા હાના પેહેલા કુકરામાં “પેદા કરનાર અદુરમજદને અમે વખાણ્યે છિયે,” એવા શબ્દો છે તેને બદલે “અશેો (દુન્યા)ના અશેો સદાર અદુરમજદને અમે વખાણ્યે છિયે,” એવા શબ્દો વાપરવા.

૧૧. (૬૨) અશેો (દુન્યા)ના અશેો સદાર અદુરમજદના છોકરા ઓ આનશ! તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૩) આતશ બેરેજિ સવ-હુ*ને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૪) આતશ વોહુ-ક્યાનને અમે વ-

* મજ્જદયસની ધર્મ જે આતશને કુદરતનાં કૌવતોમાંનો મુખ્ય ધાર છે તે તેને પાંચ વિભાગમાં વ્યાખ્યાયે છે: ૧ લો આતશ બેરેજિ સવહુ (જુલંદ, બળવંત કાયદાનો) તે છે કે જે આપણને જમીન અને પાહાડોમાં મલે છે -

ખાણ્યે છિયે. (૬૫) આતશ ઉર્વાજિશ્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૬) આતશ વાજિશ્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૭) આતશ સ્પેનિશ્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૮) પવિત્ર અને આરાધનાને લાયકના પાદશાહ નર્ધર્યો-સહજને અમે વખાણ્યે છિયે. (૬૯) તમામ ઘરોના ઘરધણી, મજદના પેદા કરેલા, અહુરમજદના છોકરા અશો (દુન્યા)ના અશો સદાર તું આતશને (અને તારી) સાથે તમામ આતશોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૫૨-૧૭. એ માટે જુઓ હા છઠ્ઠો ૧૧-૧૭.

૧૮. (૭૧-૭૨) પ્રમાણીક લોકોની ભલી, બાહાદુર અને પવિત્ર કૃષિઓને હું વખાણું છું. હું તેમને આરાધું છું તથા તેમની તારીફ કરું છું. ઘરો, મોહોલાઓ, કરુખાઓ અને દેશોની તથા દિનના પેશાઓના કૃષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૭૩) હાવનિ ગેહ, સાવણિ અને વીસ્ય ગેહમાં તમામ અશો યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે. તમામ મુખ્ય સદારોને તેમની ગેહમાં અમે વખાણ્યે છિયે.

- તથા અહુરમજદના અને પાદશાહોના ચેહેરા ઉપર ખીરાજો હોય છે. ધણુંકરીને તે જવાલા મૂખી પાહાડનો અને બાકુ ચેહેરામાંના આતશ મીરાસિ જમીનમાંથી કુટી નીકળનાર આતશ છે. ૨ જો આતશ વોહુર્યાન (ભલું હિચનાર) તે છે કે જે જનાવશે અને માણસોનાં દીલમાં મલે છે. ૩ જો આતશ ઉર્વાજિશ્ત (જુલંદ) ગ્રાડપાનેનિ જીવદાર કરે છે. ૪ થો આતશ વાજિશ્ત (લુંટનાર અથવા મારનાર. એને “વજ” સાથે સર્ખાવો.) અથવા વીજલીનો આતશ. ૫ મો આતશ સ્પેનિશ્ત (ધણાજ પવિત્ર અથવા ધણીજ ચાલકી આપનાર) ઘરમાં વપરાતા આતશને કહે છે. જુન્દેહશ્માં એ ખુલાસા ઉપરાંત જણાવે છે કે ૨ જો પાણીને તથા ખોરાકને ૩ જો માત્ર પાણીને અને ૪ થો માત્ર ખોરાકને આઈ જાય છે અને ૫ મો ખોરાકને કે પાણીને ખાતો નથી.

હા ૧૮ મો.

તન્દરોસ્તી અને ખીજી ન્યામતો માટે ચરજ,
બલાઈનો પદલો, પુરાઈની સબ.

૧. ઓ તું! કે જેણે ગોસ્પન્દો, પાણીઓ અને ઝાડપાનો પેદા કર્યાં છે તે તું મને અમર્ગી અને સલામતી આપ; ઓ ઘણાજ દબ-દબાવાળા મિનો, ઓ મજદ! તારા કાયદા પ્રમાણે ભડાં મતની માર્ફતે તું મને કૌવત તથા આપ્પાદો આપ.

૨. અરોઈથી (યતાં) કામો અને (ખોલાતા) સુખનોને માટે, પવિત્ર બુદ્ધિ અને ભડા મિનોની માર્ફતે અહુરમજદ તે માણસને હઉર્વતાત્ અને અમૈરતાતની બંધેસો આપે છે કે જે (માણસ) કૌવત (કાથ્ર) અને ડહાપણ (આર્મઈતિ)થી બોલે છે તથા કરે છે.

૩. ઘણાજ પવિત્ર મિનોનાં ઘણાંજ ભડાં કામ તે (માણસ), આ જામ અને આ સુખનો જે ખરેખર ભડાં મતનાં છે તેની માર્ફતે (તથા) આ હાથો અને કામો જે ડહાપણ (આર્મઈતિ)નાં છે તેની માર્ફતે કરે છે. એ ડહાપણથી મજદ અરોઈનો પિતા છે.

૪. તું તે મિનોની (ભડી) ચીજને આપ્પાદ કરે છે કે જેણે અમારે માટે ગાય બનાવી કે જેનેથી ક્રિયાની લેટો મેલવાય છે. ઓ મજદ! બ્યારે આર્મઈતિ વોહુમનો*નો સાથે (એકમત) થઈ ત્યારે તે ધાસ ચારાને માટે પુરકલ રામરની આ આર્મઈતિ (જમીન) ને આપી છે.

૫. અહુરના તે પ્રતાપી મિનોની બર્ફતથી તેઓ પાપીઓને સજાએ પોંદ્યાડે છે, પણ અરો લોકોને નહો. પાપી માણસ બળવંત હોય છે તોય્વી પ્રમાણીક માણસ તેને કરી ગણતરીમાં લે નહો; જુદા લોકોમાં તે મોટો માણસ લેખાય છે.

* ગોસ્પન્દોનો કૌસ્તો અને પ્રમાણીકપણાનો મિનો. ગોસ્પન્દો માટે ફલદ્રૂપ અને રણાળ ધાસ ચારો મેલવવા માટે આર્મઈતિ સાથે તે ગોઠવણ કરે છે.

૬. પ્રતાપી મિનો ઐ અહુરમજ્દ! અશો માણસને તું સઘડી સંપૂર્ણ બલાઈઓ આપ. તારી બડી મર્જિથો પાપી માણસને તેને લાયકનો બદલો મલે (એવી મારી દુવા છે), તે કે જે પુરા મિનો સાથે જોડાયલો રહે છે.

૭. પ્રતાપી મિનો ઐ અહુરમજ્દ! વાંધા (ઝગાઈ) માં ઉતરેલી અને બાંધેલોને આતશની માર્ફતે (અને) ઠાહપણ તથા અશોઈના વધારા માર્ફતે ઈન્સાફના તરિકા મુજબ તું બલાઈઓ અને સુકારો આપે છે. કારણ કે જેઓ તેમને માટે ઈચ્છા રાખે છે તેમનું મજબુત રક્ષણ તેઓ કરે છે.*

૮. જુઓ એજ હાનો ૨ જો ફકરો.

હા ૧૯ મા.

અહુનવર્ધની સરેહ.

હા ૧૯ મા: “યથા અહૂ વર્ધ્યો” બંદગીની એક જાતની સરેહ છે, જેમાં એ હોનાવરને અભયબ જોવી રીતે પેદા કરનાર કલાંમનું રૂપ આપ્યું છે. એ બંદગીનો ધણીજ જુદી જુદી રીતે તર્જુનો કરવામાં આવ્યો છે. દાકતર સ્વીગલ અને રૉયના તર્જુનોમાં આપણે સ્વિકારીશું નહીં કારણ કે તે અવસ્થા બાપાથી ધણીજ માહિતગાર એક બંદગીન ગ્રંથ કર્તાની લખેલી આ સરેહની વિરૂદ્ધ છે. તેમજ દાકતર હાઉના ખુલાસાને એમનો એમ આપણે સ્વિકારી શકતા નથી. પંદર વરસના મજ્દબસ્તાને યજ્ઞદામાંથી એક મિનાઈરક્ષણ કર્તા અને દસ્તુરમાંથી એક શિક્ષક પસંદ કરવાજ જોઈએ એવી હોનાવરની નેમ તથા મતલબ હતી એ ખીનાસ્વીકારવી અમને અ-

* આ હામાં સમાવેલા વિચારો આ પ્રમાણે છે: મજ્દનો પવિત્ર અને કાયદેમંદ મિનો સઘડી બલાઈઓ, પવિત્રાઈ અને કુન્યાની ન્યામતો મેળવી આપે છે. પાપીઓને સજા કરી દીનદાર અશો લોકોને બદલો આપે છે. તે મિનો બલાઓને બદલો આપી પુરાઓને સજા કરે, તથા પ્રમાણિક લોકોની પવિત્રાઈ વધારે એવી મારી દુવા છે. છેલા વાક્યમાં “વાંધા” એવો જો શબ્દ છે તે અસલથી ચાલતી આવેલી દંતકથા મુજબ ધર્મ અથવા કાયદાને લગતો વાંધો છે.

શક્ય લાગે છે. જે બંદગી દિનદાર લોકોએ હર પલે કરવી જોઈએ તેની મતલબ જીંદગીના માત્ર એક ચોક્કસ વખત સાથેજ સંબંધ ધરાવનાર કામને લગતી હોય નહીં. બંકવચન સરેહ તે ખુલાસા સાથે મલતી થતી નથી. જો એમ કહાતા ન હોઈએ તો હોનાવર અથવા અહુનવધર્મનો અર્થ આ પ્રમાણે છે: જે પ્રમાણે એક સંપૂર્ણ શ્રેષ્ઠ સારોય છે તેજ મુજબ દીનનો એક સદાર અશોઈ (જીવવા અને ફેલાવવા) માટે છે (તેમજ) નેક વિચારોને અને મજદની સત્તાને લગતાં કામોને અમલમાં મેલનાર તે છે. બળવંત પાદશાહી અહુરને લગતી છે; તેણે આ (દિનના સદાર) ને લાચારોનો રક્ષણ કર્તા બવાદ) નેમ્યો છે. પાર્સિઓએ જો જ પ્રમાણે આ બંદગી વાગે છે; પણ જખાણ ઉપરથી અર્ધ દોસે છે કે આપણા સરેહ કરનારની જે મતલબ ૧૯ મા હામાં હતી તે ઘણીજ જુદી હતી. ૧૯ મા હામાં પાંચ ભાગ (પંચ હક્ક)ની ગેમ છે. અને પાર્સિઓના અહુનમાં ત્રણ છે છ ભાગ છે. એ (અહુન) માં હવે આ હાના ૩૧ મા કુકરમાં જણાવેલા ત્રિજન ભાગના રાખ્દો “મજદાહા હુજીતાર” નથી. એવું દિમે છે કે, અહુનવધર્મોમાં અસલ આ મુજબના રાખ્દો હોવા જોઈએ: “યથા અહુ વધર્મો અથા રતુશ... વીરપનાં મ મજિરતો... મજદાહા હુજીતાર... વડુ હે ઉશ દજુદા મનડ હો શક્ય આશનનાં મય... અહુ દામખય, કાયે મ અહુરાઈ.” ઈત્યાદી. આ સવાલની ખાસ તપાસ થવાની જરૂરયાત છે: એમ એ ખાલદ ખીજે રેકાગે જણાવી છે. પાર્સિઓના અહુનવધર્મમાં મજદયસ્તી ધર્મના મુખ્ય કૃત્વાએ ની યાદ આપી છે; પણ તેની મુખ્ય મતલબ જરૂરે સ્તી ધર્મને લગતા દિનના સદારોની સત્તા માટે માત્ર ઉત્તપત્ત ધરાવવાની છે. એજ કારણને લીધે અવસ્તામાં એ બંદગીને મોટી લાયકાતની અને અમુખ્ય હોવાનો દરજ્જો આપ્યો છે. આ હામાં જુદાં જુદાં મુજોમાંથી નીકળેલા બે ભાગ છે. પેલો ભાગ (૧-૨૦) પદ્ય (કવિતા) માં છે બ્યારે બીજો ભાગ ગદ્યમાં એક સરેહ છે જે ઘણા પાછલા વખતમાં ઉમેરાયેલો છે.

૧. (૧) જરથુસ્ત્રએ અહુરમજદને પૂછ્યું: ઘણીજ મોટાઈવાલા મિનો એ અહુરમજદ, હાડમંદ હુન્યાને પેદા કરનાર એ અશો! (૨) તે શબ્દ (અથવા કલાંમ) કયો છે જે તે એ અહુરમજદ મારી આગમજ* જાહેર કર્યો છે?

૨. (૩) (અને જે કલાંમ) આકાશની આગળ, પાણીની આગળ, જમીનની આગળ, ગોરખન્દની આગળ, ઝાડ પાનોની આગળ, અહુ-

* જખાણનો મુખ્ય અર્થ “મને” થાય છે. પણ એની પછી જે જખાણ અવે છે તે દેખાડે છે, એના અર્થ મારી આગમજ થવો જોઈએ.

રમજદના છોકરા આતશની આગળ, અશો મરદની આગળ, દેવો અને પાપી માણસોની આગળ, તમામ હાડમંદ દુન્યાની આગળ તથા મજદની પેદા કરેલી અશોઈનાં મૂળની તમામ ન્યામતો આગલ હસ્તી ધરાવતો હતો?*

૩. (૪) ત્યારે અહુરમજદએ કહ્યું: ઓ ઘણાજ પવિત્ર જરથુશ્ત્ર તે (કલાંમ) અહુનવર્ધ્યના ભાગોં હતા કે જે મેં તને કહ્યા છે,

૪. (૫) (અને જે) આકાશની આગળ, પાણીની આગળ, જમીનની આગળ, ગોસપનદની આગળ, અડપાંતની આગળ, અહુરમજદના છોકરા આતશની આગળ, અશો મરદની આગળ, દેવો અને પાપી માણસોની આગળ, તમામ હાડમંદ દુન્યાની આગળ, તથા મજદની પેદા કરેલી અશોઈનાં મૂળની તમામ ન્યામતો આગળ (હસ્તી ધરાવતો હતો).

૫. (૬) અહુનવર્ધ્યના એ મારા ભાગોં, ઓ ઘણાજ પવિત્ર જરથુશ્ત્ર! વધારાં કે ઘટાડા વિના ગવાય (૭) (તો) તેની કીર્તિ વધઘટ વિના ગવાયલાં મુખ્ય કીર્તનો કરતાં સો ગણો વધુ થાયછે. (૮) જો તેઓને વધઘટ કરીને ગાવામાં આવે તોપણ તેઓ કીર્તિમાં બિજા રતુઓ (કીર્તનો) કરતાં દશ ગણા ચઢયાતા છે.

* એવોજ એનો અર્થ થયો જોઈએ અને નહીં કે: આકાશ ઈલાહીની આગમત્ર મેં તે કલાંમ તને કહ્યો હતો. લખાણમાંના સવાલ આ પ્રમાણે છે: “આસ્... પર અસ્મેમ્”. નહીંતા કે “આસ્” નકામો કરતો. વળી એ બીજો અર્થ સ્વિકારવા માટે આપણને એવું ધારવાની ફરજ પડે છે કે, અહુરમજદએ જરથોસ્તને નહીં પણ તેની કવષિને એ કલાંમ કહ્યો હતો, પણ તેને માટે લખાણમાંથી કોઈ શબ્દ મળતો નથી.

† અહુનવર્ધ્યને ત્રણ લાઇનો, શ્લોકો અથવા ભાગોમાં વહેંચી નાખેલી છે.

‡ એ શબ્દ (અયુષ્) નો કુદરતી અર્થ છે અને પેહેલ્વિથી તે સાબિત થાય છે; પેહેલ્વિમાં લખેલ છે કે “જે કોઈ વચમાં બીજું લખાણ મેલે છે” ઈલાહી. અર્ધપિ-વચ્=વધુ બોલવું.

૬. (૯) અને આ હાડમંદ દુન્યામાં જો કોઈ શાખસ, ઓ અશો જરથુસ્ત્ર! અહુનવર્ધ્યના ભાગોને યાદ કરેછે, અથવા યાદ કરતાં તેનો ઉચ્ચાર કરેછે, અથવા ઉચ્ચાર કરતાં તે મોટા અવાજે તેમને ગાયછે, અથવા ગાતાં તેમને આશા છે, (૧૦) તેનાં રવાનને હું અહુરમજ્દ (ચિન્વત) પૂલની પેલી બાજુએ ખેહસ્તમાં ત્રણ વાર દાખલ કરીશ (ફેરવીશ)* (૧૧) ખેહસ્ત સુધી, સંપૂર્ણ અશોઈ સુધી, ઉત્તમ રેશિણુ-ઓ સુધી (તેનાં રવાનને હું લઈ જઈશ.)

૭. (૧૨) પણ જો કોઈ શાખસ હાડમંદ દુન્યામાં અહુનવર્ધ્યના ભાગો ગાતાં (૧૩) (તેમનો) અરધો, ત્રીજો, ચોથો કે પાંચમો હિસ્સો છોડી દે તો (૧૪) હું અહુરમજ્દ તેનાં રવાનને ખેહસ્તમાંથી કાઢાડી મેલીશ, (૧૫) પૃથ્વી જેટલી પોહોલી અને લાંબી જગાએથી હું તેને હાંકી કાઢાડીશ. (આ જમીન જેટલી લાંબી છે એટલી પોહોલી છે.†)

* ચિન્વત પૂત્ર ત્રણવાર પસાર કરી જવાનો ઉપયોગ અને કાયદો શું છે તે કોઈની ખાતરીથી કહી શક્ય નહીં. મિનાઈ દુન્યામાં જવા માટે એકજ વખત એ પુલ પસાર કરવો પુરતો છે; શું એ (ત્રણ વખત) ની મતલબ માત્ર મજબૂત અસર કરવા માટે છે; શું નાશ થવા લાયકતા ત્રણ ગુનાહિને મારી ખાખશવાની એમાં મતલબ છે, કે પાર્સિઓ કહેછે તેમ હેરબદ પોતાની પેટેલી યજ્ઞને કરે (યાને નાવર થાય) તે વખતને લગતી પાર પાડવી જોઈતી કષ્ટલાત વિષે તેની મતલબ છે? અમને લાગેછે કે, અસલ લખાણમાં આવેલા ખુદ શબ્દો એવા સઘળા ખુલાસા સ્વિકારવાને ના પાડે છે. એ કષ્ટલાત સામાન્ય છે; અત્રે મરણ પંછીના કે કોઈ ચોકસ ક્રિયા પછીના માર્ગ વિષેનો સવાલ નથી પણ એક મજબૂતસ્થાન અથવા કદાચ એક આશ્રવન એ બંદગી યજ્ઞનેની ક્રિયાઓ પ્રમાણે ભ્યા-રેખી બણે તે સઘળા વખત ખાખદનો સવાલ અહીં છે. ટુંકમાં એ ધણાજ પાછલા વખતનું લખાણ છે. અમે ધાર્યે છીએ કે, જેમ અર્ધ-ઈ-વિરાહને ફેરવ્યો હતો તેમ અહુર ત્રણવાર અહુનવર બણનારને સ્વર્ગમાં ફેરવેશે.

† આ ફકરો સરેહ કરનાર તરફથી ધુસેલો છે.

૮. (૧૬) મેં તે કલામ જેમાં અહુ અને રતુ* (વધે જણાવેલું) છે તે જાહેર કર્યો હતો, (૧૭) આતશની પેદાએશ આગમય, પાણી, જમીન તથા ઝાડપાનના આગમય, (૧૮) ચોપગાં પશુની પેદાએશ આગમય, (૧૯) બે પગાં માણસની પેદાએશ આગમય અને અ-
મ્માસ્પન્દેએ મેઝવેલાં સારાં બનાવેલાં શરિરની પેદાએશ આગમય (મેં તે જાહેર કર્યો હતો.)

૯. (૨૩) મજ્જદની દુન્યાને લગતાં તમામ કામો બજાવીને (૨૨) (હાલ) જે તમામ અશો પેદાએશ હુયાત છે, થઈ ગઈ અને થરો તે વિધે (૨૧) બંને મિનોમાંના વધુ ક્રાયદેમંદે મને જાહેર કર્યું છે.

૧૦. (૨૪) કદીબો બોલાયલા, બોલાતા અને બોલાનારા સઘણ શબ્દોમાં તે શબ્દ (કલાંમ) વધુ વખત ફરી ફરીને બણવા યોગ્ય છે. (૨૫) તે કલાંમ બણવાનો કીમત તમામ હાડમંદ દુન્યા જેટલી છે. (૨૬) જે કોઈ તે શીખે, બરાબર શીખવે છે અને તેને બણનાર (હાયછે) તેને તે મોહોતમાંથી છોડવે છે.

૧૧. (૨૭) ઉત્તમ પવિત્રાઈ (મેવવા) માટે દરેક જાણે તે કલાંમ જે આપણો આગમય જાહેર થયેલો છે તે શીખવો જોઈએ તથા ફરી ફરીથી યાદ કરવો જોઈએ.

૧૨. (૨૮) બ્યારે તેણે (તે અહુનવર્ધની બંદગી) જાહેર કરી (૨૯) કારણ કે તે તેને (એ શબ્દોથી) શ્રેષ્ઠ અહુ અને રતુ તરફે સ્વિકારે છે, ત્યારે તેણે અફ્રણમાં વધુ પુલંદ પ્રાણીઓ (માણસો) સાથે અહુરમજ્જદને ઝોળખાવ્યા હતા. (૩૦) તે (બંદગી) ને સઘણાંઓમાં સર્વેથી મોટી જાહેર કરતાં તે પ્રાણીઓમાં જે શ્રેષ્ઠ છે તે સઘણા-
ને તે તેના તાપ્પામાં આપે છે.

૧૩. (૩૧) “મજ્જદાઈ હુજ્જતિશ વર્ગહેઉશ” બણતાં એ બંદ-
ગીનો ત્રિજો ભાગ સંપૂર્ણ થાય છે. (૩૨) બ્યારે તે પુદ્ધિમાન (શખ્સ) ને “દજ્જદા મનડ્હો” (શબ્દ) જાહેર કરે છે ત્યારે તે પુદ્ધિમાન શ-

* મિનોઈ રક્ષણ કર્તા અને આગ્રવન ઉસ્તાદ.

જસને માટે ભક્ષા વિચારો તેમજ ભક્ષાં કામોના સદાર તરીકે તેને તે સ્વિકારેછે. (૩૩) એ પ્રમાણે તે તેને (અહુનવરને) એજ સદાર ઠરાવેછે.

૧૪. (૩૪) જ્યારે તે તેને માહાજ્ઞાની દાખલ પેદાએશોને ઓલખાવેછે ત્યારે તે તે પેદાએશોને તેના તાબામાં મેલેછે. (૩૫) (જ્યારે તે) “સર્વેમ અહુરાઈ” (બોલેછે) (ત્યારે) તે કહેછે કે: ઓ અહુર પાદશાહી તારે માટે છે. જે પ્રમાણે તે સ્વિતમ જરથુશ્ત્રનો મિત્ર છે તેજ પ્રમાણે તેને તે ગરીબાનો રક્ષણ કર્તા જાહેર કરેછે. (૩૭) એવી શીતતા તે પાંચ વિભાગો (અહુનવરના) છે. અહુરમજ્દના તમામ પાદશાહી કલાંમ, તમામ બંદગોનું બાણતર એજ છે.

૧૫. (૩૮) સર્વેથી સંપૂર્ણ અહુરમજ્દએ અહુન-વર્ધ્ય બણીછે; તે સંપૂર્ણ સાહેબે તેને સંપૂર્ણ બનાવીછે. (૩૯) જેવી (તે સાહેબે તે અહુનવર પદી એટલે) તુરતજ પુરો નાહાસી ગયો. (૪૦) અને તે પુરાને તેણે (અહુરએ) કહ્યું: હવે એ કલાંમ બોલાયોછે ત્યારે (૪૧) નહીં આપણા વિચારો કે નહીં આપણી કેલવણી, નહીં આપણી પ્રુદ્ધિ, (૪૨) નહિં આપણી ઇચ્છા કે નહીં આપણા શબ્દો કે નહીં આપણાં કામો, (૪૩) નહીં આપણી દિન કે નહીં આપણો જીવ (એક બીજા સાથે) મજતાં થાય.

૧૬. (૪૪) મજ્દએ કહેલા તે કલાંમમાં ત્રણ તત્ત્વો, ચાર વર્ગો, પાંચ સદારો છે; તે ભેટોને સંપૂર્ણ કરેછે. (૪૫) તે તત્ત્વો શાથી બનેલાછે? ભક્ષા વિચાર, ભક્ષા સુખન અને ભક્ષાં કામથી.

૧૭. (૪૬) તે વર્ગો શાથી (બનેલા) છે? ધર્મગુરૂ, પેહેલવાંન, ખેદુત (અને) કારિગર. (૪૮) સદારોને માત આપનાર અને દિનને તાપેદાર (૪૭) એ વર્ગોને અશો મરદે નેક વિચારો, નેક સુખનો અને નેક કામોથી ચલાવવા, (૪૯) જે (અશો મરદ)નાં કામોથી દુન્યાની પેદાએશોની અશોઈ વધેછે.

૧૮. (૫૦) સદારો કોણ છે? ધરનો, મોહોદ્ધાનો, કરુણાનો અને દેશનો (૫૧) અને જરથુશ્ત્રનાં ૨૬ સિવાયના સધક્ષા મુલકોમાં પાં-

ચમો (સર્દાર) જરથુશ્ત છે. (૫૨) જરથુશ્તનાં રધર્મા માત્ર ચાર સર્દારો છે. (૫૩) એ (ચાર) સર્દારો કયા છે? ધરનો, મોહોદ્ધાનો, કર્મ્યાનો અને ચોથો જરથુશ્ત છે.*

૧૯. (૫૪) નેક વિચારેલું તે શું? પેહેલા બુદ્ધીમાન લોકોનો અશો વિચાર. (૫૫) નેક ખોલેલું તે શું? પવિત્ર કાયદો (માંથ્ર). (૫૬) નેક કરેલું તે શું? વખાણનાં ધર્મને લગતાં ગાયણો અને નેક પેદાએશમાંના પ્રથમ લોકોનાં નેક કામો છે.

૨૦. (૫૭) મજદએ (એ મુખનો) કહ્યા. (૫૮) કોણને કહ્યા? મિત્રો તથા ગેતીની દુન્યાના અશોને (૫૯) જોણે તે જાહેર કર્યું, તે કોણ છે? સંપૂર્ણ સાહેબ. (૬૦) કોણને (જાહેર કર્યું), અશો મરદને જે પોતાના ક્રાંતા મુજબની સત્તા ભોગવતો નથી.

હા ૨૦ મો.

અર્ધમ્ વોહૂની સરેહુ.

૧. (૧) અહુરમજદએ કહ્યું: અર્ધમ્ વોહૂ વહિર્શતમ્ અસ્તી. (પવિત્રાઈ એ ઉત્તમ ભલાઈ છે.) (આ શબ્દો ભણવાથી) અશોઈને તેની ઉત્તમ ભલાઈની ખાશ્યત તરીકે અને તે (અશોઈ) ધરાવનારના જરથુશ્ત ગુણ તરીકે (ભણનાર) સ્વિકારે છે. “વોહૂ વહિર્શતમ્ અસ્તી” (એ શબ્દો ભણવાથી) (પેહેલા) કલામને† (ભણનાર) સંપૂર્ણતા આપે છે.

* આ વાક્યની સંભવીત મતલબ ઉઠાડી શકાય એવો તર્જુમો એજ માત્ર છે. ચોથો સર્દાર જરથુશ્ત છે એની મતલબ એ કે જરથોસ્તી ધર્મનો અથવા “મેજાહ” લોકોનો તે વડો છે. “મેજાહઓ” રધ શહેરના સર્દારો હતા. શું એ જમાનો આસેસાઈદીઓનો નથી?

† ગાથાનો પણ એજ કવો છે; તેમાં કહે છે કે પ્રથમ જમાનો અને તેમાંના લોકો સામાન્ય રીતે અશો અને પ્રમાણીક હતા.

‡ અથવા પેહેલા વાક્ય, બંદગીનો પેહેલા ભાગ.

૨. “ઉશ્તા અસ્તી, ઉશ્તા અહમાઈ!” (મુખ્યારકખાદી છે, મુખ્યારકખાદી તેને) (આ શબ્દો બોલવામાં) આ મુખ્યારકખાદીથી (બાણનાર) દરેક અશોને સધલા અશો મરદ સાથે જોડે છે;” કારણ કે તે (કામ) શિખવાથી તે દરેક અશો મરદને તમામ નેક આપવા ઇચ્છે છે.†

૩. (૩) “દ્યૌત અધાઈ વહિશ્તાઈ અષ્મ” (એટલે કે સંપૂર્ણ અશોઈને માટે પવિત્રાઈ). (૪) એ શબ્દોથી (બાણનાર) ધર્મ (માંત્ર) નાં તમામ (કુર્માનોની કુરબ્યાત)ને પીછાણે છે (૫) અને અશોઈનું ઉત્તમપણું (તે પીછાણે છે.) (૬) એજ પ્રમાણે (મિનો યજ્ઞદાનો) આરાધના કરનાર અશોઈની, તથા દિનના આ પેશવાઓ! તમારો પવિત્રાઈને તે પીછાણે છે. (૭) તે બંદગીના એવા ત્રણ વિભાગો (વાક્યઓ) છે. આ સધલા શબ્દો અહુરનાં કુર્માનો છે.

૪. (૮) અહુરના આ સુખનો છે. કોણને તે તેણે કદા? મીના તથા ગેતીની દુન્યાના અશોને. (૯) જેણે તે શબ્દો કદા તે કોણ છે? સંપૂર્ણ સાહેબ. (૧૦) કોણને (કદા હતા)? અશો મરદને જે પોતાના ક્રાંતા મુજબની સત્તા ભોગવતો નથી.

હા ૨૧ મો.

યેઽહૈ હાતાંમ્ (હા પંદર)ની સરેહ.

૧. (૧) અશો જરથુશ્ત્રનો પવિત્ર કલાંમ. “યેઽહૈ હાતાંમ્ આ-અત્ યેસ્ને પઠતિ યેઽહૈ.” આ શબ્દોથી (બાણનાર) મજદની લેહેણી નીકલતી આરાધનાને અહુરના કાયદા જેવી કરે છે. હાતાંમ્. આ બંદગી (બાણનાર) ખરી બંદગીની ખાહેશ રાખનાર હોવાથી ધરાવનારને માટે કરે છે.

* એનો છુટો છુટો અર્થ “તમામ અશોને તમામ અશો તે આપે છે” એવા થાય છે. સરેહ કરનાર એ માટે એવા ખુલાસો કરે છે કે, લાયક-ને લાયક સાથે તે મેલવે છે.

† મેલવી આપવા કોશિસ કરે છે. પેહુલિવ સરેહ મુજબ તે પ્રમાણીક ચુકાદો કરે છે.

૨. (૨) યાચ્છોદ્ધાંમ (તેણીઓની). આ શબ્દથી (બાણનાર) આ આરાધણા ધણી પુણ્દ્રીમાન અશો પાનુઓને માટે અર્પણ કરેછે; (૩) તથા તેની માર્ફતે અમર્ગ લોકોને ઠરાવેલો ભક્તિભાવ કરેછે. તણ વાક્યો;* આવી પવિત્ર એ બંદગી છે. એ આરાધના કોણને માટે છે? યજ્ઞસ્તોત્રમાંના (પદ્ધતી યરનહે) અમ્સારપન્દો માટે.

૩. (૪) પછી અહુરમજ્દએ કહયું: જ્યો લાયક છે તેમને મુ-
ખારકપાદો અને મુખ હોજો. (૫) જે કોઈ તેની મર્જિ પ્રમાણે હક-
મત કરે છે તેને અહુર તે (મુખ અને મુખારકપાદો) આપેછે.

૪. (૬) આ શબ્દથી અહુરમજ્દએ કોણને યાદ કર્યાછે? (૭)
મુખને અને મુખ માટે (અશોધને તથા) હૈયાત, થઈ ગયલા અને હો
પછી થનારા તમામ પ્રમાણીક માણસને. સંપૂર્ણ સાહેબે સંપૂર્ણ મા-
ણસને યાદ કર્યો. (૮) તે સંપૂર્ણ સાહેબ મજ્દએ સંપૂર્ણ પવિત્રાઈવાળા
સંપૂર્ણ અશો માણસને યાદ કર્યોછે.

હા ૨૨ મો.

યજ્ઞની ક્રિયા.

૧. (૧) પેદા કરનાર નુરમંદ અને ખોરેહમંદ અહુરમજ્દનાં તથા
અમ્સારપન્દોનાં માનમાં ઘસમને જ્યોશ્વની સાથે મેલવીને (૨) આ
બંદગીમાં ક્રિયાઓ માર્ફતે પુલંદ કરેલા હોમને હું વખાણું છું. (૩)
ક્રિયાઓ માર્ફતે પુલંદ કરેલાં તાજાં માંસને આ બંદગીમાં હું વખા-
ણું છું. (૪) ક્રિયાઓ માર્ફતે પુલંદ કરેલાં હધાનેએપતના ઝાડને આ
બંદગીમાં હું વખાણું છું.

૨. (૫) પવિત્ર પાણીઓને માટે (અર્પણ કરેલી) આ “જ્યોશ્વ”ઓ-
ને હોમ, માંસ અને ક્રિયાઓ માર્ફતે પુલંદ કરેલાં હધાનેએપતની
સાથે આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૬) પવિત્ર પાણીઓને માટે

* એ ઉપરથી દીસેછે કે આ બંદગીના તણ વિભાગ છે.

(અર્પણ કરેલા) હોમના રસને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૭) પથ્થરની ખાંડણીઓ (હાવનિમ્)ને હું આ બંદગીમાં વખાણું છું. લોખંડની ખાંડણીઓને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું.

૩. (૮) ભલી માજ્જદયસ્મિ દિનના અભ્યાસ અને કામોને બર્સમના ઝાડ તથા મદદ કરનારી રતુ ક્રિતિ (સર્દારો-ફરેસ્તાઓની બંદગી) ને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૯) અરો (દુન્યા)ના અરો સર્દારને અર્પણ કરેલાં ગાથાનાં ગાયણ અને મદદ આપનાર રતુક્રિતિ (રતુઓની બંદગી)ને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૧૦) અહુરમજ્જદના છોકરા ઓ આતશ તારે માટે (સર્જેલી) આ એસમ તથા ઓન્યને આ બંદગીમાં હું વખાણું છું. (૧૧) પવિત્રાઈનાં મૂળમાંથી નીકળેલી મજ્જદની પેદા કરેલી તમામ ન્યામતોને આ બંદગીથી હું વખાણું છું.

૪. (૧૨) અહુરમજ્જદને, અમ્સાસ્પન્દોને, અરો સરોશને, અરો (દુન્યા)ના બુલંદ સાહેબ અહુરમજ્જદના છોકરા આતશને, ખુશી કરવા માટે (હું ઉપર જણાવેલી જણસોને આરાધું છું.)

૫-૧૯. એ માટે જુઓ હા ત્રિજો ફકરા ૫-૧૯ (૨૧-૬૧).

૨૦-૨૩. જુઓ આ બાવિસમા હાના ફકરા ૧-૪ (૧-૧૨).

૨૪. (૨૫) વિસ્તિર્ન ખેતરોવાલા મિથ્રના અને રામ ખાસ્ત્રના, (૨૬) અમર્ગ, પ્રકાશીત, સેતાબ આલના ધોડાવાળા સૂર્યના, (૨૭) બળવંત કામવાળા (અને) બીજા પેદાએશો કરતાં અઢયાતા પાનની, ઓ પવન! સ્પંન્ત મર્ધન્યુસને લગતી તારી જે પેદાએશ છે તેની (૨૮) પ્રમાણીક (અને) મજ્જદનાં પેદા કરેલાં અરો ડહુપનની, પવિત્ર માજ્જદયસ્મિ દિનની,

૨૫. (૨૯) પવિત્ર માંથ્રની, અરો (અને) અસરકારક, દેવોની વિરૂદ્ધતા કાયદાની, જરથોસ્તિ કાયદાની, લાંબા વખતની સ્થાપેલી અરો મજ્જદયસ્મિ જરથોસ્તિ દિનની ફેલવણીની, પવિત્ર કાયદા (માંથ્રને) તથા માંથ્રસ્પંન્તની વિદ્યાને યાદદાસ્તમાં રાખવાને, મજ્જદની પેદા કરેલી જાતી અફ્રહની, મજ્જદની પેદા કરેલી સાંભલીને મેલવેલી અફ્રહની,

૨૬. (૩૦) અહુરમજ્દના છોકરા આતશની, અહુરમજ્દના છોકરા આ આતશ! તારી અને તમામ આતશોની, (૩૧) મજ્દના પેદા કરેલા પવિત્ર ચલકાતથી પ્રકાશીત થયેલા ઉપિદર્શન પાહાડની,

૨૭. (૩૨) મીનો તથા ગેતિ દુન્યાના તમામ યજ્ઞદેની, પ્રમાણીક લોકોની તમામ પાહાડુર, હીમતવાંન ફવધિઓની, પેદેલા મધ્યજ્યવાલાઓ તથા હાલ જમાનાની દિનના લોકોની ફવધિઓની (અને) પોતાના નામથી આરાધાતા યજ્ઞદની (પુશી માટે અમે આ સધલું ઉપર કહેલું અર્પણ કર્યું છે.)

હા ૨૩ માં.

શુજરેલાંઓ માટે ફવધિઓની યંદગી.*

૧. (૧) આ યંદગીથી તે ફવધિઓને હું વખાણવા ઈચ્છું છું કે જેઓ આગલ ધરો, મોહોલ્લાઓ, કરુષ્પાઓ તથા દેશોના (રેહેવાસીઓ) ની હતી, (૨) (અને) જેઓ આકાશને ટેકવેછે, જેઓ પાણીને ટેકવેછે, જેઓ જમીનને ટેકવેછે, જેઓ ગોસ્પન્દેને ટેકવેછે, જેઓ પાળકોને તેમની માતાઓનાં ગર્ભસ્થાનમાં મજબુત ટેકવેછે કે જેથ તેઓ મરણ પામતાં નથી.

૨. (૩) અહુરમજ્દની (અને) અસ્પાસ્પન્દેની (અને) તે સાથે મિનો યજ્ઞદેની તમામ ફવધિઓને આ યંદગીથી હું વખાણું છું (૪) મયો-મરતન, અરો જરથુસ્ત્ર, કવિ વીરનાસ્પ, (અને) જરથુસ્ત્રના (છોકરા) ઈસત-વાસ્તની ફવધિઓને અને તે સાથે પ્રથમ મહજ્જ્ય વાલાઓની તમામ અરો ફવધિઓને આ યંદગીથી હું વખાણું છું.

૩. (૫) તમામ અરો ફવધિઓ (જે) તમામ અરો પાનુઓ અને જીવન કન્યાઓ જેણીઓએ ખેતીની સંભાલ કરી હતી તથા અમે રહી હતી અને આ જમીનના કોઈ ભાગમાં મરણ પામીએ

* નવોસંધિ આ હા આપ્યો નથી; શુજરેલાંની યજ્ઞરત્ને કરતી વેળાએજ એ હા બણવા બોલ્યો.

(તેમની છે) તેમને આ બંદગીથી હું વખાણું છું, જેઓ (કૃષિઓ)ને આ ધર તરફથી આરાધવામાં આવે છે, જેઓ (પોતાને માટે) પાછી યાદ આપે છે અને પવિત્ર તથા નેક યજ્ઞો (લેટે) અને વખાણનાં કીર્તનો મેલવવા ઇચ્છે છે.*

૪-પૂ. (૧-૯) જુઓ હા ૩ જે કુકરા ૨૨-૨૪ (૧૬-૭૨). ૨૨ (૧૬) ને છેડે આ હા માટે નીચલા શબ્દો વધુ ઉમેરવા: મારાં પોતાના રવાંનની કૃષિને (આ બંદગીથી હું વખાણું છું.)

હા ૨૪ મો.

યજ્ઞની ક્રિયા.

૧. (૧) આ હોમો અમે અહુરમજ્દને અર્પણ કર્યે છિયે, (૨) આ હોમો, આ જગ્નોશ્રવ્યો તથા ક્રિયા મુજબ તૈયાર કરેલી આ યર્સમ, (૩) આ તાળું ગોસ,† ક્રિયાથી પુલંદ કરેલું આ તાળું દુધ, (૪) (અને) ક્રિયા માર્કતે પુલંદ કરેલી હુધાનએપતની આ એસમ (અમે અહુરમજ્દને અર્પણ કર્યે છિયે)

૨. (૫) પવિત્ર પાણીઓને માટે આ જગ્નોશ્રવ્યોને, હોમ, માંસ અને ક્રિયાથી પુલંદ કરેલી હુધાનએપતની સાથે, (૬) પવિત્ર પાણીઓને માટે આ હોમના રસને, (૭) આ પરથરની ખાંડણીઓને, આ લોખંડની ખાંડણીઓને,

૩. (૮) યર્સમના ઝાડો, મદદ કરનારી રતુક્રીતિ (રતુઓની બંદગી) ભડી માજદયસની દિનના અલ્યાસ અને કાનુનોને (૯) અરોઠ્ઠ (દુન્યા)ના અરોઠ્ઠ સદારને અર્પણ કરેલાં ગાયનાં ગાયણ અને મદદ

* આ હાના પેહેલા કુકરા ઉપરથી વાંચનાર ટીકા કરી શકશે કે, ગુજ-રેલાઓનાં રવાંન દાખલ કૃષિઓને મણવામાં આવે છે. [જુઓ હા ૨૬ મો કુકરા (૩૪).] કૃષિઓને કોઈ જુત સાથે સર્પાવાની કોશિશ કરશે, પણ તેમનો અર્થ (“ક” અને “વર્ત” બંદગીને વધારનાર ખીલવનાર) તેમને જુત કરતાં ફરેતાઓની સાથે વધુ મેલવે છે.

† અથવા ધી.

કરનારી રતુક્રીતિ, (૧૦) અહુરમજ્દના છોકરા ઓ આતશ! તારી આ એસમ અને યોયને તથા અરોઈનાં મૂળવાણી તમામ ન્યામતોને અમે આપ્યે છિયે તથા અર્પણ કર્યે છિયે.

૪. (૧૧-૧૨) જુઓ હા ૪ થો કુકરો ૨ (૪).

૫. (૧૩) અરો નેક જરથુસ્ત્રની ક્રવણિને તેની આરાધણા, વખાણ, ખુશો અને કીર્તિ માટે અરોઈને આહાનાર તમામ દુન્યાને તેમજ પ્રમાણુક ગુજરેલાઓની પવિત્ર ક્રવણિઓને, હૈયાત અરો લોકોની, હજી નહી જન્મેલાઓની અને દુન્યાને પાછી રચનાર સર્વોચ્ચતો*ની (ક્રવણિઓ)ને અમે ઉપર કહેલી ચીજો અર્પણ કર્યે છિયે.

૬-૮. (૧૫-૨૩) જુઓ એજ હા ૧-૩ (૨-૧૦).

૯. જુઓ હા ૪ થો કુકરો ૪-૨૫ (૮-૫૫).

હા ૨૫ મો.

મિનો તથા ગેતિના યજ્ઞોની આરાધના.

૧. (૧) ભલા સર્દારો અને ગ્રહપતવાળા અમ્સારુપન્દોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨-૩. (૨-૧૦) જુઓ હા ૨૨મો કુકરો ૧-૩ (૨-૧૧), ૨૨ મા હામાં જ્યાં “આ બંદગીથી હું વખાણું છું” એવા શબ્દો આવ્યા છે તેને બદલે આ હામાં “અમે વખાણ્યે છિયે” એવા શબ્દો વાપરવા.

* આ શબ્દો પ્રસિદ્ધ નથી. ચાલતા આવેલા તર્જુમામાં આ ટુકાણે એવું સમજાય છે કે, આ તે પ્રમાણિક લોકો છે કે જેઓ જમાનાની સેવટ (શ્યામતે) દુન્યાને પાછી તે વખતના જેવી હસ્તીમાં મેલશે કે ભ્યાર ખુશ મિનો તેમાં દાખલ નહી થયો હતો અથવા અથો લોકોની કૃત્તેહની ખાત્રી આપશે. ભ્યાં ભ્યાં “ક્રવો” શબ્દ આવે છે ત્યાં ત્યાં પાસેઓ ગુજરેલાંઓનું સજીવન થવું એવો અર્થ સમજે છે: એ શબ્દ અહીં પણ એવીજ રીતે તેઓ સમજે છે પણ તેનું કાંઈ કારણ દીસતું નથી. કદાચ અહીં દીનનો ફેલાવો કરનારા ધર્મ ગુરુઓ વિષેજ લખાણની મતલબ હશે. લખાણની બાંધણી બતાવે છે કે, સર્વોચ્ચતો હજી જનમ્યા નથી અને તે તેમની આગમચના શબ્દોથી દીસે છે.

૪. (૧૧) નુરમંદ અને ખોરેહમંદ અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે, (૧૨) ભક્ષા સદારે અને ડાહ્યા અમ્સાસ્પન્દોને અમે વખાણ્યે છિયે; (૧૩) વિસ્તિર્ન ખેતરોવાળા મિથ્રને તથા રામ ખાસ્ત્રને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૪) અમર્જ, પ્રકાશીત, સેતાખ ચાલના ઘોડાવાળા સૂર્યને અમે વખાણ્યે છિયે.

૫. (૧૫) પવિત્ર પવનને અમે વખાણ્યે છિયે, યજ્ઞવંત કામવાળા ધીજી પેદાએશેા કરતાં ચઢયાતા પવનને અમે વખાણ્યે છિયે; ઓવાયુ! સ્પંન્તમઘ્નિયુરા ને લગતી તારી જે પેદાએશેા છે તેને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૬) મજ્દનાં પેદા કરેલાં, પવિત્ર (અને) પ્રમાણોક ડાહપનને અમે વખાણ્યે છિયે. પવિત્ર માજ્દયસ્તિ દિનને અમે વખાણ્યે છિયે.

૬. (૧૭) ઘણાજ પ્રકાશીત માંથ્ર સ્પંન્તને અમે વખાણ્યે છિયે, દેવોની વિરૂધ્ધનાં કાયદાને અમે વખાણ્યે છીયે; જરથુસ્ત્રના કાયદાને અમે વખાણ્યે છિયે; લાંબા વખતની સ્થાપેલી કેળવણીને અમે વખાણ્યે છિયે; પવિત્ર માજ્દયસ્તિ દિનને અમે વખાણ્યે છિયે; માંથ્ર સ્પંન્તનાં જાડુક મુઘી કાયમ રહેવાને અમે વખાણ્યે છિયે; મજ્દયસ્તિ દિનને મનમાં રાખવાને (યાને યાદ રાખવાને) અમે વખાણ્યે છિયે; માંથ્ર સ્પંન્તની વિદ્યાને અમે વખાણ્યે છિયે. મજ્દની પેદા કરેલી જાતી અફ્રલને અમે વખાણ્યે છિયે; મજ્દની પેદા કરેલી સાંભલીને મેલવેલી અફ્રલને અમે વખાણ્યે છિયે.

૭. (૧૮) અહુરમજ્દના છોકરા આતશને અમે વખાણ્યે છિયે; (૧૯) અશેા (દુન્યા)ના અશેા સદાર અહુરમજ્દના છોકરા તું આતશને અમે વખાણ્યે છિયે; (૨૦) તમામ આતશેોને અમે વખાણ્યે છિયે; (૨૧) મજ્દના પેદા કરેલા, પવિત્ર ચલકાતવાલા, આરાધના કરવા યોગ્ય પાહાડ ઉપિદરેન પાહાડને અમે વખાણ્યે છિયે.

૮. (૨૨) તમામ પવિત્ર મિનો યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૩) તમામ અશેા ગેતી યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે.*

* વંદિદાદ સાદની યજ્ઞરત્નેમાં આ હા તદન જુદીજ રીતનો આખો છે.

હા ૨૬ મો.*

સ્તૂમ્ અથવા ગુજરાતીઓની નૈયતે ખાનાં ઉપર
ભણાતું કીર્તન.

૧. (૧) અશો લોકોની ભલી, બાહાદુર અને પવિત્ર કૃષિઓને હું વખાણું છું, હું આરાધું છું અને બુલંદ દરજ્જો આપું છું. (૨) ધરો, મોહોલાઓ, કસબાઓ અને દેશો (ઉપર સર્દારી ધરાવનાર કૃષિઓ)ની અમે વખાણ કર્યે છીએ. (૩) ધર્મના વડાઓની (કૃષિઓની અમે વખાણ કર્યે છીએ).

૨. (૪) (આરાધનામાં) ઘણી શ્રેષ્ઠ તમામ કૃષિઓને અમે વખાણ્યે છીએ; (૫) (અને) તે કે જે અહુરમઝ્દની (૬) ઘણીજ મોટી, સંપૂર્ણ, ઘણીજ પ્રકાશીત, ઘણીજ બાહાદુર, ઘણીજ હાહાપણવાળી, ઘણીજ ખુબસુરત (અને) અશોઈમાં ઘણીજ બુલંદ (કૃષિ છે તેને અમે વખાણ્યે છીએ.)

૩. (૭) અશો લોકોની ભલી, બાહાદુર અને પવિત્ર કૃષિઓને અમે વખાણ્યે છીએ; (૮) જોરાવર આંખવાળા, બુલંદ, તેજ, બાહાદુર (અને) અહુરના પેદા કરેલા (૯) સર્દાર અમ્સાસ્પદોની જે (કૃષિઓ તેમને) અમે વખાણ્યે છીએ.

૪. (૧૦) પ્રથમ મહાજાયાઓની, ધર્મના કુર્માનને પ્રથમ સાંભળનારાઓની જે અમર્ગ અને અશો (કૃષિઓ તેમને) અમે વખાણ્યે છીએ. (૧૧) અશો મરદો અને અશો બાનુઓના જીવ, અંનઃકરણ, બુદ્ધિ, રવાંન અને કૃષિને અમે વખાણ્યે છીએ. (૧૨) જેઓ (જે મરદો અને ઝોરતો) અશોઈને માટે બાહુશ રાખેછે. (૧૩) પવિત્ર પેદાયશના ગોધાનાં રવાંનને અમે વખાણ્યે છીએ, (૧૪) અને અશો ગયો મરતનની કૃષિને અમે વખાણ્યે છીએ, કે જેઓએ (ગોધા અને ગયો મરતને) અશોઈ માટે સઘલી કોશી કરી હતી.

* સરોરાની યજ્ઞને કરતાં આ હા બહુવામાં આવતો નથી.

૫. (૧૫) પવિત્ર અને અશો જરથુશ્ત્રની અશોઈ તથા દ્રવષિને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૬) અશો કવિ-વીરતાસ્પષ્ણી દ્રવષિને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૭) જરથુશ્ત્રના (છોકરા) અશો ઇસત વારત્રાની દ્રવષિને અમે વખાણ્યે છિયે.

૬. (૧૮) અત્રે (જીવતા) અશો મરદ તથા અશો ઓરત નખા-નજિદશ્તોના જીવ, અંતઃકરણ, યુદ્ધિ, રવાંન અને દ્રવષિને અમે વખાણ્યે છિયે (૧૯) કે જેઓ અશોઈને માટે ખાણેશ રાખેછે. (૨૦) અશો ગુજરેલાંઓની, અશો હુયાતોની, હજી નહીં જન્મેલાંઓની (અને) દુન્યાને પાછી તાજગી આપનાર સંઓધ્યન્તોની પવિત્ર દ્રવષિ-ઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૭. (૨૧) અહીં ગુજરેલાંઓનાં રવાંનાને અમે વખાણ્યે છિયે જેઓ અશો લોકોની દ્રવષિઓ છે. (૨૨) આ ધર્મમાંનાં ગુજરેલાં નજદીકનાં સગાંઓની, અઝેઘપઈતિઓ (હિરખદો)ની તથા સાગેદોની (અને) અશો મરદો તથા બાનુઓની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૮. (૨૩) તમામ અશો અઝેઘપઈતિઓની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે, (૨૪) તમામ અશો સાગેદોની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૫) તમામ અશો મરદોની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૬) તમામ અશો બાનુઓની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૯. (૨૭) અશો અને નેક જીવાન છોકરાંઓની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૮) આ દેશમાં વસ્તા અશો લોકોની દ્રવષિ-ઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૯) બિજા દેશોમાં વસ્તા અશો લો-કોની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૦. (૩૦) અશો મરદોની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે (૩૧) અશો બાનુઓની દ્રવષિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૩) ગચ્છે

* એકબાંનો પાદરાહ અને જરથુશ્ત્રનો રક્ષણ કર્તા.

† દંતકકા મુજબ એ જરથોશ્ત્રનો વડા છોકરો છે જેણે ધર્મ ગુરૂઓ-નો વર્ગ સ્થાપ્યો હતો અને જે તે યોદ્ધાનો પ્રથમ સર્દાર હતો.

મરતનથી તે કૃત્તેહમંદ સચ્ચોધ્યન્તના વખત સુધીના (૩૨) તમામ અશેા લોકોની ભલી બાહાદુર અને પવિત્ર કૃપાધિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૧. (૩૪) અશેા લોકોની તમામ કૃપાધિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. ગુજરેલાંઓના રવાનોને અમે વખાણ્યે છિયે કે જેઓ અશેા લોકોની કૃપાધિઓ છે.

હા ૨૭ મા.

યજ્ઞ (બેટો)ની સેવતની ખંદગી.

૧. (૨) પુરા મિતો અહુરમઘન્યુશને મારવા માટે, ઘાટકી તથા ઝનુની અચ્છેભને મારવા માટે, માજન્યન દેવાને મારવા માટે, તમામ દેવાને અને અપવિત્ર ઇચ્છાઓવાળા* પુરાઓને મારવા માટે,

૨. (૩) નુરમંદ અને ખોરેહમંદ અહુરમજ્દની વૃધી માટે, (૪) અમ્સાસ્પન્દેની વૃધી માટે, (૫) નુરમંદ અને ખોરેહમંદ તિરતય સેતારાની વૃધી માટે, (૬) અશેા મરદની વૃધી માટે, (૭) અને સ્પન્તમઘન્યુશનો તમામ અશેા પેદાએશની વૃધી માટે, (૧) અહુરમજ્દને તમામ ચિજોના મોટા સાહેબ અને સર્દાર તરીકે અમે અને સ્વિકાર્યે છિયે.

(અતરે યજ્ઞરત્ને અને વીરપરદના જુદા જુદા ભાગોમાંથી કેટલીક ખંદગીના કુકરાઓની લંબાણ ટીપ આવેછે : જેવી કે અહુતવર્ધ્ય, - યજ્ઞરત્ને હા ૩૪ કુકરો ૧૫-આ-અર્ધ્યમા-ઇંબ્ય, અર્ધેમ વોહૂ ઇત્યાદી, ઇત્યાદી, જે અત્રે કશી અગતની કે સંબંધ ધરાવતી નથી.)

* વરં-યને પુરી ઇલતવાળા વરં દેવ સાથે સર્પાવા. જુઓ દસ્તુર પેશાતન બેહરાંમજીની રચેલી દિનકર્દ, રાખ્દ કોરા-પાનું ૪૩ શું.

ગાથા અહુનવધતિ.*

હા ૨૮ મો.

અહુરમજ્દ, અષ અને આર્મધતિની આશ્રવન્ તરફની બંદગી.
તે પોતાને માટે અને જરથુશ્ત્રના પેહેલા સાગેદો માટે મિનો
તથા ગેતિની દુન્યાની બક્ષેસો મેલવવાની વિનંતી કરેછે.

૧. (૦) અશો જરથુશ્ત્રના આશિર્વાદાર્થક† વિચાર, આશિર્વાદાર્થક
સુખન, આશિર્વાદાર્થક કામ. અમ્સાસ્પન્દો (આ) ગાથાઓને આવ-
કાર દેવાને આવે! ઓ પવિત્ર ગાથાઓ તમને નેમાજ હોજો!

૨. (૧) વૃધી કરનાર મિનો અહુરમજ્દને ખુશી કરવા માટે
(આકાશ તરફ) હાથ ઊંચા કરીને કરેલી બંદગીથી જેઓ પવિત્ર
કામો કરેછે, જેઓ વોહુમનોનાં મનને તથા ગોધાનાં રવાનને ખુશી
કરેછે તે સધડાઓને પ્રથમમાં હું વખાણું છું.

૩. (૨) હું કે જે ઓ અહુરમજ્દ તમારો પુઠે ચાલુંછું, તે હું
તમારી પાસે પ્રમાણીક નિશ્તાથી અરજ યુક્તરવા આવુંછું કે, તમે મને
બંને દુન્યાઓની—હાડમંદ દુન્યાનો તથા મિનોઈ દુન્યાની—ન્યામતો
આપો; (કે જે) અશોઈનાં મૂળમાંથી નીકલેલીછે અને જેઓ તેમાં
(અશોઈમાં) ખુશી મેલવેછે તેમને તે (ન્યામતો)થી સુખ મલેછે.

૪. (૩) હું કે જે ઓ અષ! તમારો પુઠે ચાલુંછું, તે હું તમને
તેમજ પ્રથમ (પેદા થયેલા)‡ બડા મિનોને અને મજ્દ-અહુરને હું

* એટલે અહુ=સર્દાર=અહુરમજ્દની. આ ગાથામાં અહુરમજ્દની
મોટાઈ અને બક્ષેસો ગાવામાં આવી છે. ૨૮ થી ૩૪ માં સુધીના સાત
હા અહુનવધતિ ગાથાને નામે ઓળખાય છે.

† યાનીમ્=મિનોઈ બક્ષેસ, સુખ આપનારી બક્ષેસ. આ રાખ્દો કાંઈ
ગાથાનો ભાગ નથી પણ રચનારે (અધિપતિએ) તેમને એકેકાણે મેલ્યા છે.

‡ અપઓર્ધ્વામ્=જેની આગમ્ય કોઈ થયલું નહીં તે.

વખાણવા ઈચ્છું છું કે, જેઓ પાસે અમળ સત્તા અને વૃદ્ધો આપનારું ડાહ્યાપન છે; મારો ખુશાલીને માટે મારી આરાધનાઓને તમે જલદી પોહોંચા.

૫. (૪) અને હું કે જેણે ભલાં મન (ની મદદ)થી મારાં રવાં-તને મિતોઈ વિચારો ઉપર લગાડ્યું છે,* અને જે અહુરમઝદના (કાયદાને અનુસરતાં) કામોનાં આશિર્વાદોથી માહીતગાર છે તે હું જ્યાં સુધી મારામાં કૌવત અને શક્તિ રહે ત્યાં સુધી પવિત્રાઈની ખાહેશ માટે ખંતી રહું.

૬. (૫) ઓ અષ! ભલાં મન (વોહુમનો) અને તાવેદારી (સ્ત્રઓષ) ને પિછાંતો હું તને જેવા માટે કયે રસ્તે પોહોંચું? કે જે રસ્તો ઘણાજ કાયદેમંદ અહુરમઝદ(ની તરફ જવા)નો છે અમારી જગ્યાંન વધી આ માંત્ર (ભણવા)થી ખુશઓને હાંકી કાઢાડવાને અમે વધુ સારો રોતે શક્તિવાન થઈશું.†

૭. (૬) તું કે જે અરોઈની બક્ષેસો આપેછે‡ તેના કને હું ભલાં મન સાથે પોહોંચું. સાચ્યા સુખનોથી, ઓ તું મઝદ-અહુર લાંબો વખત સુધી જરથુસ્ત્રને તથા અમને ખુશકલ ખુશાલી સાથેનું કૌવત આપ જેથી અમે દુરમનના કપટને તોડી નાખ્યે.

૮. (૭) આપ, ઓ અષ! આશિર્વાદ તથા ભલાં મનની બક્ષેસો. આપ, ઓ આર્મઈતિ, વીરનારૂપને તેની ખાહેશો તેમજ મને (મારો ખાહેશ.) તારો બક્ષેસો અમને આપ, ઓ શ્રેષ્ઠ સાહેબ મઝદ, કે જેથી અમે તારાં કુર્બાનો મુજબ ચાલ્યે.

* બોલે બોલે અર્થ આ મુજબ: જેણે મારાં રવાંતને ગરેન્માન વિષે વિચાર કરતું સ્થાપ્યું છે; અથવા કદાચ અહુર અને બિજા ફરેસ્તાઓની પ્રાર્થના કરવાનો વિચાર કરતું રાખ્યું છે.

† માંત્ર એ અહીં કદાચ એક જાતનું મંત્ર હશે. વાહિરમઝદ એ “વાહિર”નો શબ્દાર્થ છે; “વાહિર” એ “વાવર”ને માટે છે કે જે “વર”નું અતિશયાર્થક રૂપ છે.

‡ એ વાક્ય અપને લાગુ કરેલા છે.

૯. (૮) હું કે જે સંપૂર્ણ અશોધથી તને ખુશી કરુંછું તે તું ઉત્તમ સાહેબને ભક્તિભાવથી વિનવી* કૃપાઓસ્તને માટે, મારે માટે તથા જેઓને ભલાં મનની બક્ષેસો તું હમેશા આપશે. તેમને માટે હું તારો ઉત્તમ બક્ષેસો માગુંછું.

૧૦. (૯) સુગરાનાં આ મેહુરખાંનો માટે, ઓ અહુરમજદ ! નહીં તમને કે નહીં અવને કે નહીં વોહુમનોને ગુસ્સે કરવાને અમે શક્તિવાન થઈએ; અમે જેઓ તમને ખુશી કરવા ઇચ્છ્યે છિયે તે તમને અમારાં વખાણનાં કીર્તનો અમે અર્પણ કર્યે છિયે તમે કે જેઓ ઉપયોગી ભણી ચીજોની ખાહેશને તથા તે ધરાવવાને મદદ આપોછો.

૧૧. (૧૦) જેઓને, ઓ અહુરમજદ ! તેમની પવિત્રાઈને લીધે ભણાં મનનાં અને પ્રમાણીક વિચારોનાં પ્રાણીઓ તસીકે તું પીછાણેછે તેમની એ ન્યામતો અર્પણ થવાથી (મેલવીને) તેમની ખાહેશને તું પાર પાડ. હું જાણુંછું કે જેઓ તમારી શીખામણો (સાંભલેછે તેમને) કદી નહીં ખુટ એવી ખોરાકી અને બક્ષેસો મળેજે.

૧૨. (૧૧) ઓ તું અહુરમજદ ! મિનાઈ દુન્યાને લગતું તારે મોહાઉથી મને શિખવ કે જેથી હું (તારું તે શિખવેલું) જાહેર કરું. પવિત્રાઈને તથા ભલાં મનને હમેશા સુધી જાલવવા માટે પ્રથમ (લોકોની) દુન્યા જે હાલતમાં હતી તે વીશે મને તું શિખવ.‡

* વાઉનુરા એ વનોમિને બદલે છે.

† જેમને તું નેકીમાં મેલશે અને મિનાઈ જેહાંનમાં પોહોચવાવશે.

‡ અથવા કદાચ: પ્રકાશીત, કાયદમંદ અને અચુક કેલવણી તે થશે.

§ આ ગાયણુ એટલું બધું અનિશ્ચિત છે કે તેને સુધારાના પ્રથમ જન્માતોને જ લાગુ કરી શકાતું નથી. વધી એ ગાયણુ જરૂરજનું નથી એમ છકા ફકરા ઉપરથી ઠીસે છે. પરંતુ એમ છતાં એમાં વીજ્ઞાતર્ય અને ક.પ. આસ્તનું જ નામ જણાવેલું હોવાથી તે ઘણા અસહી વખતનો હોય એવો તેને દેખાવ મળે છે. અહુનવદિત ગાથાનાં સઘલાં કીર્તનોની લાઇનો ૭ થી કવિતામાં છે જેમાંની વચલી લાઈન સાત થી હોય છે.

હા ૨૯ મો.

ગોસ્પન્દાનો કુરેસ્તો પોતાની પનાહ હેઠલનાંઓ ઉપર હુંમેશ
શુભરવામાં આવતી ખરાબ વર્તણૂક બાબદ સ્વર્ગ તરફ
કર્યાદ કરેછે. અહુરમઝદ જરથુશ્ત્રનાં જન્મ વિષે તેને
બહુર કરેછે. આશ્રવનની ખંદગી.

આ ભાગમાં પુસ્કલ મુશ્કેલીઓ છે. કેટલાક કુકરાઓ ગ્રંથવાડા બંદો
છે. અને એના લખાણમાં જેમને રૂપ આપ્યું છે તેમની ખાશ્યત કોઈ સારી
રીતે સમજવું નથી. ગેઉરાઉર્વ * કોણ છે? સ્પીગલ ચાલતા આવેલા ત-
ર્જમાની સાથે મલતો થઈ તેને અહુરમઝદની જીવદાર પેદાશોમાંના
પેદેલા અને પ્રથમ ગોધાનું રવાન એવો તેનો અર્થ સમજેછે કે જે ગોધાને
અહુરમઝદનું મારી નાખ્યો હતો; રાંધે તેને મજ્જાસ્તિન ધર્મને
એક Bubonist ગણે છે. આ બંને અભીપ્રાયોને સાથે મેલવવા
સહેલા છે; કારણ કે ગોધાનું રવાન, ગેઉરાઉર્વ, મજ્જાસ્તિન સ્વર્ગમાં,
ગોસ્પન્દાનું રક્ષણ કરનાર એક કુરેસ્તો છે. એ કીર્તનની મતલબ
જરથુશ્ત્રનાં કામોને યાદ કરવાની અને તેને સમ્મલી ખરાબીઓને
દૂર કરનાર તરીકે દેખાડવાની છે. ખીજી મુશ્કેલી આ કીર્તનના
શુદ્ધ શુદ્ધ ભાગોને બજવી બતાવનારાઓ નકી કરવામાં નડેછે. અમે
ધાંચે છિયે કે, એમાંના ઘણા શ્લોકો ક્રિયા કરનાર આશ્રવનને લાગુ કરવા
જોઈએ; એ કીર્તનને પેદેલા શબ્દ (તમારી તરફ) બતાવે છે કે, એ બા-
લનાર એ કીર્તનમાં જેમની વાત ચાલે છે તેથી તદન પારકો ધણી છે.
૧૦ મા તથા ૧૧ મા શ્લોકોમાં પણ એમજ છે. કોઈએવું દાલ ધાલે છે કે,
આ કીર્તનનો કર્તા જરથુશ્ત્ર પોતે અથવા તેનો પેદેલો સાગર્દ હતો. એ
ખીના ઘણીજ ખુલ ભરી છે. તેથી ઉલટું એ લખાણ માત્ર પાછલા વખ-
તનું છે; જરથુશ્ત્રને લગતી દંતકથા એમાં સમ્મલી ધડાઈ ચુકી છે. વળી
જે રીતે ગેઉરા ઉર્વ પેગમ્બરનાં આવવાને સુઆરકબાદી આપે છે તે એથી
ઉલટું સાબિત કરે છે. અહુનવધર્મ અને અર્ધમ્વોહ બાબદ એમાં જે
ધસિરા છે તે ઉપરથી એ લખાણની બાંધણી પાછલા વખતની માલમ પડેછે.

* ગોધાનું રવાન.

† “ગાયો અને બલદો ઉપર સર્દારી ભાગવનાર એક રામન દેવીનું
નામ હતું. આ દેવીનાં નાનાં પુટલાંઓ ડહેલાં અને તમેલાઓમાં ટાક
ઉપર ધસું કરીને ગોઠવવામાં આવતાં હતાં અથવા તે દેવીનો આકાર
ધાસની ગંજીઓ મેઝવાની જગ્યાએ ચિતારવામાં આવતો હતો.”

આશ્વવન.

૧. તમારી તરફ ગોસ્પન્દના મિનોએ માટે અવાજે ક્યાંદ કરી કે: શા માટે તમે મને બનાવ્યો છે, કોણે મને બનાવ્યો છે? મારા ઉપર ખુની જુસ્સો, નાપાક* શબ્દનું કૌવત અને જરતી, શખ્તાઈ† અને કુરતા (યુજ્જરવામાં આવેછે). તમે સિવાય મારો કોઈ ભર્વાદ નથી; બલો ઘાસચારો તમે મને દેખાડો.

૨. એ ઉપરથી ગોસ્પન્દના બનાવનારે‡ અષને પુછ્યું: ગોસ્પન્દને માટે તું શું કરશે કે જેથી તમે એ બળવંત મિનો! તેમને ઉદ્યોગો સંભાલતો ઘાસચારો મેલવી આપો કે જે ગોસ્પન્દને આપાદ કરે! કોણ સદાર તમે તેમને આપવા ઇચ્છોછો કે જે પુરાઓ સામે તેમની પોતાની જાસ્તી પાછી ફેરવે?

૩. અષએ તેને જવાબ દીધો: ગોસ્પન્દે માટે તેમને મુદ્દલ ઇજા નહીં આપે એવો સદાર નથી. એ સદારોમાં જેઓ પોતે પ્રમાણીક છે તેઓ પવિત્રાઈના રસ્તાઓ ઉપર કેમ ચાલવું તે જાણતા નથી.§ કામદાર જેના બોલાવ્યાથી આવેછે તે ઘણેજ બળવંત છે.¶

* આશ્વપદને આહિતિરા સાથે સર્ખાવો. આહુપદને કાસિ આહો(?) સાથે સર્ખાવો. † દરેશને ખિલાશોડી હરકતા દરે સાથે સર્ખાવો. તવિશને સંસ્કૃત ત્રવિ: સાથે સર્ખાવો. ‡ એ બનાવનાર સ્પંતમ-હનુર હોવો જોઈએ, જુઓ હા ૩૧ મો ફકરો ૯ મો.

§ જુઓ હા ૩૩ ફકરો ૮ મો. એ ફકરો ગુંચવણ બર્ષો છે. પેલેલિવ તર્જુમો આ સુજ્ઞ છે: જે કાંઈ પડોપકાર, મિત્રાચારી (આખીહ અને નહીં કે અદખીહ) પ્રકાશીત અને પ્રમાણીક છે. એ તર્જુમો દેખાઈતા ખોટા છે; તે “પવયેછત” ને નામ બનાવી આદ્રંગ ઍરેવાઓંદે એ બે વિષેરાનો એ એકવચની શબ્દને લગાડે છે. તર્જુમો કરનારાઓએ અત્રે માત્ર અટકલ કરી છે એ ખુદ્દ છે. એટલા માટે એ ખુલાસો કરી પણ અમત વિનાનો છે. “પ્રમાણીકો અને ઇન્સાફીએને મદદ કરે એવા તેમનામાં કોઈ નથી” એવો અર્થ થઈ શકે પણ ત્યારે “પવયેછત” ને બદલે “પવયેછત” જોઈએ.

¶ એનો અર્થ એવો છે કે, કૌવત સધલા ઉપર સદારી ધરાવે છે.

અથ.

૪. દેવોથી તથા માણસોથી કોઈથી રીતે જે કાંઈ કરવામાં આવેલું છે* અને જે કાંઈ હજી થશે તેની મજદ સંપૂર્ણ ગણતરી રાખે છે. ચુકાદો આપનાર અહુર પોતે છે; તેની પોતાની ખાહેશ મુજબના અમે થઈએ!

ગેઉશ ઉર્વ.

૫. અહુર માટે પુરાકલ ભક્તિભાવથી તમે મિતોઈ સદારો તરફ હાથો જોડ્યા કરીને† † ભારાં તેમજ ગાય માતાના રવાંને પોતાની અરજોથી મજદને કહ્યું છે‡: કે જે માણસની હંદગી અશો છે તે (અને) તે કે જે ભર્વાદ (છે) તે પુરા લોકોની વચ્ચે જીવે નહીં!§

૬. ત્યારે અહુરમજદ જે પોતાના ડાહપનથી તમામ સેવતને પીછાણે છે તે બોલ્યા: અશોઈથી હજી કોઈ એજ સાહેબ (અહુર) કે સદાર (રતુ) ને માયો નથી.¶ તારે માટે પેદા કરનારે ભર્વાદ તથા ધાસઅશનો ખેદુત બનાવ્યા છે.

* વાવેરેનેઈ એ વાવેરેને માટે છે; એ વરેજનું પૂર્ણ જીવકાળ કર્મણી પ્રયોગ ત્રિજો પુરૂષ એકવચન છે. આ ડેકાણે મજદએ શું કહ્યું છે તેની વાત નથી પણ માણસો અને દેવોએ જે કહ્યું છે તેની ખીના છે અને “અહુર ચુકાદો આપે છે” એવા તુરત નીચે આવતા શબ્દોથી તે સાબિત થાય છે. “સપાર” ને ગણતરી, ચુકાદાને અર્થે લીધા છે.

† પેહેલિવ “મીનિખીહ” અને નહીં કે “તૂખપીહ”. “ફેનંમના” કદંત છે. “અહવાઓ” એ “અહવ”નું બહુવચન છે. જુઓ હા ૩૩ ફકરો ૮ મા.

‡ કદાચ: અમે અહુર પાસે અમારી અરજોથી તે માગ્યે જિયે કે જે પોતાના શક અને પોતાની મુશકેલી વચ્ચે તેની મદદ લેનારાઓ તેની કને માગે છે.

§ અને અમને દુઃખ દે નહીં. મૂળ અર્થ: પુરાએની વચ્ચે (સાથે) પ્રમાણીકને જીંદગીના વેપાર ન હોય.

¶ અત્રે ધણું કરીને અહુનવધર્મનો કલાંમ હજી જાહેર નહીં થયેલો હોવા વિષેનો સવાલ છે. આન એ વિ અને યા ઉપરથી છે: એનો અર્થ આપર, પુદ્ધી થાય છે.

૭. અહુરએ અષતી સાથે મલીને આપ્યાદો આપનાર આ માંધ્ર ઉત્તપન્ન કર્યો છે. વૃધ્ધિ કરનાર મજ્દએ ગોસ્પન્દોને માટે તે પેદા કર્યો છે અને તેજ પ્રમાણે દિનના કુર્માન મુજબ લોગવનાર* માટે મોજા† (ઉત્તપન્ન કરી છે).

ગેઉશ્ ઉર્વ.

તારો કને બલાં મન સાથનો કોઈ રાખ્સ છે કે જે મૃત્યુલોકો આગલ આ (પક્ષેસોનો) હેવાલ જાહેર કરી શકે?

અહુર મજ્દ.

૮. મારી કને તે રાખ્સ-અરો જરથુરાત છે-કે જેણે એકલાએ અમારાં કુર્માનો સાંભળ્યાં છે. અમારી શિષ્યામણો ફેલાવવા માટે તે અમે-મજ્દ અને અષ પાસે મુશદ આહુ છે. એટલા માટે તેને ભાશણ કરવાનો હુન્નર† આપવો (જરૂરનો છે.)

૯. પછી તે ગોધાનું રવાંત રડીને બોલ્યું. (હિનભાગ્યનો હું કે) જેને કિંમત વિનાની ભેટ-એક નબલાં‡ માણસનો અવાજ-(મદદ) મળ્યો છે, (કે) જ્યારે હું એક બાહ્યાદુર અને જોશવર (રક્ષણ કર્તા) ને ઇચ્છું છું! તે જ્યારે થશે કે જે તેને પુરાકલ કૌવત સાથનો ટેકો આપશે?

* જુએ! રિગ્વેદ ૧૦, ૩૨ : ૮, ગાયો સારાનું.

† અથવા કુધ.

‡ સારી બક્ષેસ અથવા સારો પાંધિ; “હુદ્મં” એ “હુ દા” ઉપરથી છે.

હાલ ઉર્વેશો નહીં તે. “ક્ષાં-મેન” ને “યે ક્ષાં-મેના”=જે ધરાવે છે એમ વાંચવો જોઈએ. એ “ક્ષાંત મન” ઉપરથી છે જેના ધાતુ “ક્ષા” “ક્ષિ” ને મળતો છે, અથવા કદાચ કના (=તા) ઉપરથી છે; ત્યારે “યે ક્ષાં-મેના” નો અર્થ “જે તેનામાં જોય છે, સ્વિકારે છે,” થાય. પેહેલિવ તર્જુમા કરનાર “ક્ષા” અને “-મેન” છુટા કરી તેનો અર્થ “ધરમાં ધરાવતાં” કરે છે; “ક્ષાંન્” “યાંન્” ની મિસાલ.

૧૦. એટલા માટે તમે, ઓ અહુર, ઓ અષ! તેમને* અને તેને બધાં મનથી જોઈ અને કૌવત બધો જોઈ તે સુખી અને ખૂબતરી ભરી છંદગી અને શમરિન મેલવે. ઓ મજદ તને હું તે (બહુ મન) પ્રથમ ધરાવનાર તરીકે પીછાણું છું.

૧૧. અશોઈ, બહુ મન અને કૌવત ક્યાં છે?† અષ અને તમે મજદ! મને (મજદયસ્તિ દિનને ફેલાવવાના) માહાભારત કામને માટેના મારે લગતા બદલાની તમારી ભેટો આપો. ઓ અહુર! તમારેથી જે ભેટ અમને (આવે છે તે માટે) તમને અમારી નેમાજ હોજો.

હા ૩૦ મો.

એ મિનો વચ્ચેનો તફાવત.—બધાઓ તથા પુરાણોની સેવતની સર્જત.

૧. અને હવે, ઓ મજદ જેઓ મારી આગલ આવે છે તેમને શહુપન ભરેલા જે (સુખનો તે કહા છે તે)—અહુરને માટે કીર્તિનાં

* ધણું કરીને ગેહર ઉર્વ જે સર્દાર મારે છે તેમને. ૯ મા અને ૧૦ મા શ્લોક વચ્ચેના કોઈ ભાગ રહી જાયો જોઈએ, કારણ કે ૯ મા શ્લોકની છેલ્લી બાઈન પેચમ્પરની કીર્તિને પાછી વધારતી નથી અને ૧૦ મા શ્લોક આગલા શ્લોકની પાછી પરાપર બંધ પેસતો નથી. ૧૦ તથા ૧૧ મા શ્લોકો કદાચ આશ્રવનના પોતાના હશે; એઓ કીર્તનનો સેવતનો અને યસની ક્રિયાનો બાકી વધેલા ભાગ છે.

† આ બહુ મન જેને વિષે દર ખતકે બોલવામાં આવે છે તે કોઈવાર અમ્સાસ્પન્દ પોહુમનો માટે અને કોઈવાર અશો મરદની અંદરખાનેની અને દેવેથી ઉલટી આશ્યત વિષે હોય છે; મજદયસ્તિ દિનની તાપેદા-રી કરનાર એ મિનો છે અને મજદયસ્તિ ધર્મના તત્વોને અનુસરતી તેની સમસી વધાણુ દીમે છે. મેહિ=મેં તારે માટે વિચારું છે, મેં તને સ્વિકાર્યો છે.

‡ યાને હું એમને કેમ મેલવીશ? “અત્” અપ્પય દખાડે છે કે “મામ્ અષ”થી નવો વાક્ય સર થાય છે. ક્રાદનને=માહાભારત કામને વધારવા માટે મને બદલો આપ. એ શબ્દ “ક્ર+અમ્+શ”નો બન્યો છે.

ગાયણ, ભલાં મન માટે વખાણનાં કીર્તન, અપચ્છે આપેલા કૃપદા-કારક સખકો અને પ્રકાશીત શૈશુઓથી જાહેર થતાં* આ કુર્માનો જાહેર કરવાને હું ઇચ્છું છું.

૨. આ ઉત્તમ છે તે તમારા કાંનથી સાંભલો, જે કાંઈ પવિત્ર છે તે તમારાં મનથી નિહાલો, જેથી દરેક માણસ પોતાનાં રવાંત માટેની પસંદગી તે મોટાં કામનો આગમચ નક્કી કરે તેને માટે (તે મોટાં કામ માટે) (આ જે જાણવું જોઈએ) તે શીખવવાને જે સદાશે, (સર્જાયલા છે) તેમને તમે જોઈલા માટે જાણો.

૩. હવે આ બંને પ્રથમ મિત્રો જેઓ તેમના પોતાના વિચારો સુખનો અને કામોની અસરથી ભલા અથવા બુરા મિત્રો કહેવાય-લાછે, તેમને અશો લોકો સચ્ચાઈથી પિછાણેછે, બુરા લોકો નહીં (પીછાણતા.)

૪. આ બે મિત્રો પ્રથમમાં હંદગી, મોહા અને હૈયાનીનો સે-વત સર્જત† ઉત્તપન્ન કરવાને માટે જે પ્રમાણે એક બીજાની સામે થયા, તેજ પ્રમાણે તેઓમાંનો એક બુરા લોકોનો ખરાબ મિત્રો (અને બીજો) અશો લોકોનો ઘણોજ ભલો મિત્રો છે.

૫. આ બે મિત્રોમાંથી જે ખરાબ હતો તેણે પાપી કામ પસંદ કર્યાં; અશો મિત્રોએ પવિત્રાઈ પસંદ કરી (કે) જે (મિત્રો) મજબુત આકાશમાં રહેછે; જેઓ આ ભલી ખાશ્યતનાં કામોથી અહુરને સતોશ આપવા માગેછે તેઓ મજાદની વલાણના છે.

૬. દેવોના મહજબવાળાઓ સચ્ચાઈથી એ (બંને મિત્રો) વચ્ચે-નો તફાવત ખચ્ચીત સમજી શકતા નથી; આ (બુરાઓ) જેઓ નાશ કરવાનો પ્રયત્ન કરેછે તેમની સાથે બુરા મિત્રો જોડાયછે કે જેને

* શૈશુથી ગોયા ઇષરનું રૂપ જાહેર થાય છે.

† જુઓ હા ૨૭ મો કકશ ૨ જો. એ મોટું કામ ચિન્તિત પુલ પસાર કરવાને લખતું છે.

‡ અને આમતને વખતે હૈયાનીનું શું થયે તે.

તેઓએ પસંદ કર્યો છે અને તે માણસો અચ્છેમ*ની સાથે બંને દુન્યાઓની ખરાબી કરવામાં તેને મદદ કરવાને ઝડપથી જોડાય છે.

૭. તે (અશો મરદ)ની તરફ સત્તા (ક્ષત્ર), ભલાં મન અને અષ (અશોઈ)ની સાથે આર્મઈતિશ (હાહાપન) આવી અને તેને તતને માટે કોવત સાથે આપ્યાદી આપી. તારે માટે તે એવી થાય કે જેથી તને આ (મિનોઓની) ભેટો પુરકલ મલે!

૮. પણ જ્યારે તેઓ (તે પુરાઓ) ઉપર ગુનાહો માટે સજા કર્માવવામાં આવે ત્યારે, ઓ મજદ—અહુર તારી સત્તા ભલાં મનથી કાયમ થાઓ! જેઓ દ્રુજે (જુઘાણાં)ને તાપે હોય છે તેમના ઉપર તે સચ્ચાઈથી હકુમત લોગવે છે.

૯. જેઓ દુન્યાને પાછી પાંધવાનું† કામ કરે છે તેવા, તથા હાહાપન-વાલા સદાશે જેવા, અમે પુરાહી ઉત્તપન્ન કરનારી અશ્વેઈથી થવાને શક્તિવાન થઈએ! એને માટે હાહાપન જ્યાં વસે છે ત્યાં અમારું મન થાય! (યાને અમારાં મનમાં હાહાપન વાસો કરે!)

૧૦. પછી‡ તે દુજેને લગનાઓ ઉપર નાશનો ફટકો ભારી પડે છે: અને જેઓ પવિત્રાઈનાં કર્માનો પાલવામાં કુશલ હોય છે તેઓ હંમેશામુધા વોહુમનો, મજદ અને અપનું મુખ પામે છે.

૧૧. ઓ મૃત્યુલોક! મજદએ માણસોને પોતાની વર્તણૂક કેમ ચલાવવી તેનાં તથા ભલી હંદગીનાં જે કર્માનો આપ્યાં છે એટલે કે પુરાઓ માટે લાંબાં વખતનું સંકટ અને અશો લોકો માટે લાંબા વખતના ક્રાંતિ છે તે તમે શિખો. એ (કેલવણી) થો મોટાઈ મલે છે.¶

* જુઘમાત અને પુનામકિનો દેવ.

† પેહેલિવ રાબ્દ કોરામાં એનો અર્થ સામાન્ય ડ્યામત કરવામાં આવ્યો છે, પણ લખાણમાં તો માત્ર દુન્યાના વધારા અથવા બહુકપણાં વિષે જ કહે છે.

‡ સેવતના બદલા તરીકે.

¶ આ ગાથા તેની બનાવતના વખત કે મુળની કશી નીશાન આપતી નથી. એમાં કોઈ મુધારકની—કોઈ નવા ફાવા વિષે વાચ્યે જ કરનારની બાધા માલમ પડતી નથી.

હા ૩૧ મા.

ધર્મની સચ્ચાઈઓનું જાહેરનામું. કવિ કાણાપન માગે છે. અહુર-
મજ્ઞ અશોઈની દુન્યાનો સર્દાર છે. ભર્વાઈની છંદગીની
વખાણ. રવાંન એ કામનો સર્દાર છે. અહુર અંતઃકરણની
તપાસ કરે છે. પુરાઓ માટે કમખખિત અને અશો લોકો માટે
સુખ રાખેલું છે.

૧. તમ્મરી શિખામણે યાદ કરતાં આ અન્યથા જેવા શબ્દો,
જેઓ જુદા દેલવણીથી અશોઈની દુન્યાનો નાશ કરે છે તેમને અમે
જાહેર કર્યે છીએ; પણ જેઓ મજ્ઞને અંતઃકરણથી બાંહેધાર હોય છે
તેમને માટે ઉત્તમ શબ્દો છે.

૨. તે મહાજ્ઞાનમાંનું ઈમાન પોતે જો વધુ સારી રીતે તમને ખાતરી
આપી નહીં શકે તો પછી હું તમે સઘણાઓની તરફ આવીશ.* કારણ કે
અહુરમજ્ઞએ તમામ બક્ષેસો† કે જેની માર્ફતે આપણે અશોઈના
તરિકાથી જીવ્યે છીએ તેનો એક સર્દાર ઠરાવેલો છે.

૩. (તાસ કૃત્વાનો) બચાવ કરનારાઓ† માટે જે વિદ્યા તું રાખે છે

* તમને ખાતરી આપવા માટે હું આવીશ કારણ કે અહુરએ મને
સર્દાર ઠરાવ્યો છે.

† મિનાઈ બક્ષેસો, જેવા કે, દિન, બહુ મન, અશોઈ, ઇત્યાદિ; અ-
ચાઓએ સ્ત્રિલીંગ છઠ્ઠી એકવચન છે અને નહીં કે છઠ્ઠી દ્વિ વચન; જો
દ્વિ વચન લઈએ તો એનો અર્થ સેવતની સુખી અને દુઃખી સર્વત
થાય, પણ “યા અપા” વગેરે એની પછી જે શબ્દો આવે છે તે જોતાં
એ અર્થ સુચક લાગે છે.

‡ લખાણ ઉપરથી “રતોઈખ્યો”નો અર્થ જેમાંથી આતરણી ચીંગા-
રીઓ ઉત્તપ્ત કરી શકાય એવું શન, જંગલ કરી શકાતો નથી. અહીં એનો
અર્થ “તારી દિનને માટે લડનારા” થાય છે. જે લડાઈનો અર્થ કાયમ
રાખવા કોઈ ઈચ્છે તો તેણે ચાલતા આવેલા તર્કમા સાથે મલતો થઈ
ધર્મની તકરારમાં ઉતરેલા બે ખોડાઓએ માટે ધારવી જોઈએ. “આત-

તે તું મિનોઈ આતશ* અને અષની માર્કતે આપ. (દિનના) ઉ-
સ્તાદોને જે કેલવણી (તું આપેછે) તે, ઓ મજદ તું અમને કહે
જેથી અમે તે જાણ્યે તે તું અમને તારાં પોતાનાં મુખથી કહે, કે
જેથી તેનો માર્કતે હંયાતો ધરાવનારા તમામોને હું સહાય થાજી.

૪. જ્યારે અહુરમજદ† અને અશોઈ તથા ડાહાપતને સમ્બાઈ
(તા કાયદા) મુજબ આરાધનામાં આવે ત્યારે સંપૂર્ણ બલાં મનની
માર્કતે મજબુત કૌવત તું મને આપ કે જેથી તે કૌવતની માર્કતે
દુજે (જુઠાણા) ને હમે ધાગુંજ માર્યે.

૫. જે ઉત્તમ ન્યામત તમે મને પવિત્રાઈથી આપીછે તેને હું
ખુદ્દી રીતે ઓલખી શકું માટે તું મને તે કહે જેથી તેને હું બલાં
મનથી જાણું તથા સમજું કે જેથી તે મારે માટે નુકશાનકે વિનાની
થાય. ઓ મજદ! જે સધલું નહીં થશે અને જે થશે તે મને તું કહે.

૬. જે વિદ્વાન સમ્બાઈના તરિકા મુજબ હર્ષિવતાત્, અપ અને
અમૈરતાત્નું આ માંત્ર મને કહેજી તેને સંપૂર્ણ સુખ હોજો. અહુરની
એવી પાદશાહી છે જે તેને માટે બલાં મનથી ખોલવાય!

—રાની તે વીક્ષણુ ધાર તારા દુરમને ઉપર તું ક્રોધે છે” એવા અર્થ એને
યદી શકે નહીં. “રન”નો અર્થ મજદના દુરમન યદી શકે નહીં કારણ
કે યજ્ઞસ્તોત્ર ૪૨ મા હાના ૧૨ મા ક્રકરામાં તો તેમને સમ્બાઈ માર્કતે તે
આશિર્વાદો બક્ષે છે (સમ્બાઈ અષીર રનોઈબ્યો વીદ્યાત્.)

* પ્રજ્ઞસાન આપનાર, માણસની જીંદગીને સદાર.

† અજદાઈહવત્=અજદકૃહવત્; “અજદાઈહ”, “અર”=શિખવડું
અને “દા” ઉપરથી (?)

‡ એ શબ્દો અસલ લખાણમાં અનેકવચનમાં આપ્યા છે. ચાલતા
આવેલા તર્જુમોમાં તેને એકવચનમાં સમજવામાં આવ્યા છે. જો તે
અનેકવચનમાં અર્થ ધરાવતા હોય તો તેઓનો અર્થ અમ્સાસ્પન્દોનો તો થતો
નથી એ ચોક્કસ છે, કારણ કે તેમને વિષે ગાયાઓ કાંઈ કહેતા નથી, પણ
કોઈબી મિનોઈ ફરેસ્તાઓનો અર્થ હશે.

§ અરેષિર—“અ-રિષ” ઉપરથી. નૈર્યોસધે જચ્છેદશ એવા અર્થ કર્યો છે.

¶ એટલે કે, જે તનદરેસ્તી, પવિત્રાઈ, અમર્મી આપે છે તે મંત્ર
અથવા દિન.

૭. જોણે પ્રથમમાં* આ પ્રકાશિત રોશણીઓ બતાવી કે જેથી તે સેનારાઓમાં ફેલાય તેણે પોતાના ડાહ્યપનથી અરોધને ઉત્તપન્ન કરોછે જેની માર્ફતે તે ભલાં મનને ટેકવેછે. તું, ઓ મજદ! તેમનો વધિ કરેછે; તું, ઓ સાહેબ! હુંમેશનો સર્વ શક્તિવાન છે.

૮. હવે, ઓ મજદ તને ડાહ્યપનથી પેદા કરેલી દુન્યાના મૂળ† ભલાં મનના પિતા તરીકે હું સ્વિકારું છું; કારણ કે તને મેં મારી અશ-મમાં પકડ્યો છે. અરોધના ખરા પેદા કરનાર તરીકે, (અને) કામોના સંબંધમાં દુન્યાના સદાર તરીકે હું તને લેખું છું.

૯. જમીન‡ તારી હતી, ગોસ્પન્દને બતાવનાર મિત્રો તારો હતો. ઓ મિત્રો અહુરમજદ! તે જમીન ઉપર જે ખેડુતની લંદગી લોગવે છે તેને (તેમજ) જે ખેડુત નથી તેને તે રસ્તો આપ્યો છે.

૧૦. એ બંને (ખેડુત અને ખેડુત નહી તે)માંથી આર્મધતિએ ખેડુતને પસંદ કર્યોછે કે જે તેણીને ઉદ્યાગથી ખેડેછે. પ્રમાણીક સાહેબ, ભલાં મનને તું આપ્યાદ કરેછે. પણ, ઓ મજદ! દેવોને પુંજનારા રક્ષતાઓ§ પવિત્રાઈનાં જ્ઞાનમાં ભાગ પડતા થાય નહીં.

૧૧. ઓ મજદ તારાં મનની માર્ફતે દુન્યાઓ અને મહજબો તથા અફ્રોનો પેદા કરનાર તું છે. અમારે માટે આ સર્વેથી અગ-તની ચીજ છે કે, તે અમને શરિર સાથનો આત્મા, કામ કરવાની શક્તિ અને ફેલવણી આપોછે. જ્યારે (પ્રોઈ માણસ) પસંદગીનાં કામોની મર્હ સાથે ઉભો રહેછે,¶

* પઓધર્મો=પ.તેમા, ફર્ગરદ ર જી.

† પેહેલિવ ગ્રાક=ગર્ભસ્થાનની ઈન્દ્રી.

‡ આર્મધતિનો અર્થ આડેકાણે જમીન થાય છે.

§ એનો અર્થ છુટો છુટો લેતાં “ભર્વાદ નહીં તે” એવો થાય છે.

¶ એટલે કે જ્યારે ઈરાવથી અને વિચાર કરીને તે કામ કરે છે.

૧૨. ત્યારે જીહ્વું અથવા સાચું અથવા ડાહ્યાપન ભરેલું અથવા મૂર્ખાઈ ભરેલું જે કાંઈ તે બોલેછે તેનો અવાજ અંતઃકરણથી અને મનથી તે મોટો કાઢાડેછે. ડાહ્યાપન (આર્મઈતિ) જે તેમનું દરેક ખુલું જોયછે તે તેમનો આશયતોને ગેબી રીતે બારીકાથી તપાસેછે.*

૧૩. ઓ મજ્ઞદ! તેણી (આર્મઈતિ) જાહેર કે છુપી તપાસથી શોધ કરે. જ્યારે એક માણસ એક નાણાની કસુર માટે ઘણીજ મોટી તોજશ કરેછે ત્યારે તે તું સાહુબ તારી પ્રકાશીત ચરામેથી જોયછે.†

૧૪. જે આવેછે અને જે આવશે તે વિષે, ઓ મજ્ઞદ! હું તને પૂછવા માગું છું. અશો મરદને તોજશોથી શું પરિણામ મલેછે? પુરા-ઓને, ઓ મજ્ઞદ! શું પરીણામ આપવામાં આવેછે? તેઓ શી રીતે પાર પડેછે?

૧૫. ઓ અહુર! હું તને પૂછવા માગું છું કે, એક પુરો માણસ જે છંદગીને પોંહોંચતો નથી (યાને છવવાને લાયક નથી) તેને ભર્વાંદ, ગોરપન્દ અને નિર્દોરા માણસને તે નુકશાનો પોંહોંચાડી શકે એવી સત્તા જે ગુનેહગાર મેઝવી આપે તેને શું સજા મલશે?

૧૬. ઓ અહુર! હું તારેથી જાણવા માગું છું કે, જે કોઈ ભલો અને ડાહ્યો (છે તે) અશોઈના તરોકાથી ધર, શહેર અથવા દેશની સત્તા કેમ વધારે છે? તે તારે લગતો કેમ થાય અને તેનાં કામો કેવાં હોવાં જોઈએ?‡

* અથવા વંધુ સારી રીતે: મનની બંને બલી તથા જુરી જાત તપાસેછે, અને તેમની વલણ ક્યાં છે તે પૂછે છે.

† નૈયોસિંધ “હારો”નો અર્થ પાપ કરે છે. કદાચ એ શબ્દને ફાર્સિ હાર=ગલીચી, કેહોવાત સાથે સર્ખાવી શકાય અને પછે તેનો તર્જુમા આ મુજબ થઈ શકે: તું સઘલું જીએ છે, અપવિત્રાઈ તેમજ નેમી, બાહારના દેખાવો તને ઠગી શકતા નથી. આ વાઝમાંથી એક, ધણું કરીને પેહોલા, “અઈબી” કાઢાડી નાખવો જોઈએ છે.

‡ આ લખાણનો કર્તા જાણવા માગે છે કે, બધાં માણસના ખુણો અને તે મોટેના બદલા કેવા હોવા જોઈએ.

૧૭. સર્વેથી મોટી ભલાઈ કોણ પસંદ કરેછે, અશો માણસ કે પુરો ? વિદ્વાન પુરુષ (અજ્ઞાન) ડહાને કહે (શિખવે), અજ્ઞાન (તે કેળવણીની) દેખરેખ રાખનાર નહીં થાય.* આ મજદ-અહુર ! તું અમારે માટે ભલાં મનને દેખાડનાર થાય !

૧૮. તમારામાંનો કોઈપણ શાખસ પુરાનો શિખામણો કે કેળવણી સાંભલે નહીં, કારણ કે, તે (પુરો) ઘર, મોહોલ્લા, કસબા અને દેશને કંગાલ્યત તથા નાશમાં મેલેછે. પણ તે પુરાઓનો તરવારથી નાશ કરી નાખો.

૧૯. આ અહુર ! જે વિદ્વાન છે તેને તમે સાંભલો કે જે દુન્યા-આને અશોઈ શિખવેછે, (અને) જે સમ્યાઈના શબ્દો બોલવાનું જાણેછે, (તથા) જે તારા પ્રકાશીત આતશની માર્ફતે (કોઈ વાદવિવાદના) ચુકાદામાં જે કાંઈ ભલું છે તે મુજબ, આ અહુર ! કાબેલ્યતથી બોલેછે.

૨૦. જે કોઈ અશો મરદને ઠગે તેને હવેથી લાંબી છંદગી સુધી અંધારામાં વાસો તથા ઝેરી પોશન મેલે અને તે વીલાપ કરતો રહે.† આ પુરાઓ ! તમને તમારાં પોતાનાં કામોથી (જે) દીન (તમે પાલોછો તે) જે જગા તમારી છે ત્યાં તમને લઈ જાય.

૨૧. અહુરમજદએ તન્દરોસ્તિ અને અમર્ગિ, પુશકલતા અને અશોઈ, પાદશાહી સત્તા અને ભલાં મનની બક્ષેસ જે કોઈ પોતાના વિચારો અને કામોથી વાહાલો થાયછે તેને માટે પેદા કરીછે.

૨૨. ભલા માણસને માટે એટલે કે જેનું મન તે સમજી શકેછે તેને માટે આ ચીજો દેખઈતી રીતે છે. તે પોતાની શક્તિ, પોતાના શબ્દો અને પોતાનાં કામોથી પવિત્ર અશોઈ (ના માર્ગ)ની પુઠે ચાલેછે. આ મજદ-અહુર ! તે તારે માટે ધણોજ ઉપયોગી હોવાતીનો થશે.‡

* કવિ એવી માગણી કરે છે કે, દિનના રાધલા સર્દારો વિદ્વાન અને ડહા થાય.

† વડ'હાઉ એ ૬ મી વિભક્તિને બદલે ૭ મી વિભક્તિમાં છે. રનયાઓ કદાચ રનોઈઓ શબ્દ ને મળતો હોય, પણ અહીં “લડનાર” નો અર્થ બાધ પડતો નથી.

‡ અવએતાસ ને બદલે અવએતસ વાંચો=તીક્ષણ કુઃખ.

§ જે કોઈ તને ધણોજ પોહાયેલો હોય છે. અશોઈથી ચાલવા માટે જે પોતાની સધલી શક્તિઓનો ઉપયોગ કરે છે. પેહેલિય મુજબ : જે તને તને પોતાની અંદર ધણોજ લઈ જાયછે તે.

હા ૩૨ માં.

મિનો યજ્ઞદો અને દેવો અહુરમજ્દની મેહુરખાંની મેલવવાને કોશેશ કરેછે. તે દેવોને રદ કરેછે અને તેમનાં ઠામોનું પાપીપાણું જાહેર કરેછે. અશો માણસો માટે સુખ અને ખુરાઓ માટે સજ્જ ઠરાવેલી છે.

૧. (ઓ અહુરમજ્દ!) (તારો) નોકર સર્દાર પોતાના કુર્માનખ-દાર' સાથે અને દેવો અહુરમજ્દનાં મનની મેહુરખાંની (મેલવવા) માટે આવેછે; (અને તેઓ બોલેછે કે,) અમે તારા કાસદ થઈએ અને જોઈએ તમારી તરફ કપટ ધરાવેછે તેમને અમે બંદીવાન કર્યે.

૨. અહુરમજ્દ જે ભલાં મનથી હકુમત ચલાવેછે તે (પોતાનાં ખાસ) બળની ખુબીથી પોતાની સુખી અને પ્રકાશીત મિત્ર સચ્ચાર્ધના તરિકા પ્રમાણે તેમને જવાબ આપેછે: અમે તમારી અરોહ અને સંપૂર્ણ આર્મ્હતિને પસંદ કર્યે છીએ, તે અમારી થાય!

૩. પણ ઓ દેવો, તમે અને જે સઘલાઓ આ રીતે જુઠાઈ, ડગાઈ અને તરકટનાં કામોથી† તમને માન આપેછે કે જે (કામો)થી તમે હકુતદેશ્વર જમીન ઉપર જાણીતા થયલા છો, (તેઓ) સઘલા ખુરા મિનોની ઓલાદના છે.

* આ ત્રણ શબ્દો ખમ્પેતુરા અધર્મમન, વેરજોનો હજી અપ્રસિદ્ધ છે. આ ઉદાહરણે અમેને સર્દાર (અહુર) તરફ ભક્તિભાવ ધરાવનારા સઘલા વગેરે બતાવવા માટે સામાન્ય રીતે વાપર્યા છે. આ શ્લોકમાં મજ્દને વખાણનારાઓના અથવા અસાસ્પન્દોનો અથવા મિનો યજ્ઞદોનો સવાલ હશે. બીજો શ્લોક આ પાછલા અભિપ્રાય તરફ આપણને વલાણ આપેછે. મિત્ર તથા ત્રિબ્ધ શ્લોકો સર્ખાવતાં પરિણામ એવું દિસે છે કે, એ યજ્ઞદો તથા દેવો સવાલ કરે છે અને અહુર તેનો જવાબ આપે છે. અમે “મલો” નહીં પણ “અહિ” વાંચ્યે છીએ.

† શ્ચઓમ એ શ્ચઓનને મલતો આકાર છે અને તે “રંચુ=કોઈ ચીજ માથે લેવી” ઉપરથી નીકળ્યા છે.

૪. કારણ કે તમેજ એ (ફત્વા)ઓને ઉત્તપન્ન કરી ફેલાવ્યાછે, જે મુજબ ચાલીને માણસો ઘણાજ મોટા ગુનાહ કરેછે (અને) દેવો ખુશી થાય તે બોલેછે; મનની ભગ્નાઈ નાશ પામવાથી તે માણસો પાસેથી અહુરમજ્દનો અફ્રણ અને સચ્ચાઈ ખુંચવા લેવાયછે.

૫. તે માર્ફતે તમે માણસની હંદગીનાં મુખ અને અમર્જીનો નાશ કરોછો. કારણ કે પુરો મિનો ગુનાહ ભરેલા વિચારો, મુખનો અને કામોથી તમે દેવોને તેમજ પુરા લોકોને શક્તિ આપેછે.

૬. જે પુરકલ સજાઓ જાહેર આવીછે તેનું કારણ તમેજ થયલાછો. કારણ કે એ સજાઓથી માણસોને કર્તુકનો બદલો મલશે. એ મજ્દ! તારી સંપૂર્ણ બુદ્ધિથી તું તે જાણેછે; તારી અંદર, તારી શક્તિમાં અને તારી સચ્ચાઈમાં ખરી કેલવણી મને મલે.*

૭. ખુનીઓને જે સજા મલશે તે તે જાણતો નથી; તે તિક્ષણ લોખંદથી આ ખુનો કરવાને (તેમને) શીખવેછે, અને જેઓ (ખુનીઓ) તે જાહેર કરેછે.† પણ તું, એ અહુરમજ્દ તેની બચકર સજા સંપૂર્ણ રીતે જાણેછે.

૮. આ સજાઓથીજ વીવહાઓનો છોકરો યિમ જણાયલોછે કે જેણે માંસના ટુકડા કરીને ખાવા માટે માણસોને શીખવવા ઈ-

* વીદાંમ્ એ સંસ્કાર્ય અપૂર્ણ જાતકાળ ૧ સો પુરૂષ એકવચન.

† આ શ્લોક ઘણાજ મુશ્કેલ છે. આ ખુનીઓ ધાણું કરીને મજ્દય-સ્તિઓ ઉપર જીલમ પાડનારા હોવા જોઈએ જેઓ એ નવા ધર્મવાલાઓને મારી નાખવાને ખીજાઓને સમજાવતા તથા તેઓ પોતેખી ખુન કરતા. આ ક્રુદ્ધ અને તિક્ષણ લોખંડની સજા પુરાઓને તેમનાં શરીર ઉપર દોજાખમાં થાયછે એમ ગણીને એનો અર્થ નીચે મુજબ કરી શકાય. તેમને લોખંડથી જે માર (દોજાખમાં) પડેછે અને જે સજા તેમને કર્માવવામાં આવશે તે તેઓ પોતે (આગલથી) જાણતા નથી. “અઓજ” એ “અવ જન્” ઉપરથી અને “જેયા” એ “જન્” ઉપરથી નીકળ્યા છે. “હાદ્રોયા” એ “સદ્” ઉપરથી નીકળ્યા છે.

અછયું હતું.* તેમને વેહ્યવા માટે, ઓ અહુર ! તારો અંદર હું મને મેલુંછું.†

૯. ખરાય કેલવણીનો માણસ પવિત્ર કલાંમોનો નાશ કરેછે, ઓ કેલવણીથી હંદગીની અફઝને તે મારી નાખેછે. મારાં બલાં મનને લગતી બુલંદ અને સ્વચ્છ ન્યામતો તેણે હાંકી મેલોછે.‡ મારી બુદ્ધિના આ શબ્દો, ઓ મજદ ! તમને તેમજ અપને હું અર્પણ કરુંછું.¶

૧૦. જે એવું કહેછે કે સૂર્ય તથા જમીન આંખોથી જોવાની પેદા-એશોમાંનો વધુ ખરાય પેદાએશ છે§ જે પોતાની બક્ષેસો ઉડાઉપણે બુરા માણસને આપેછે, જે ખેતરોને વેરાંન કરેછે અને અશો માણસને માટે મોહોતનો કૂટકો લઈ જાયછે, તે મારી કેલવણીનો નાશ કરેછે.

૧૧. ધરના ધણી અને ધણ્યાણીનું સુખ તે લુંટી જાયછે. જેઓ બુરા-ઓને મોઢા ગણેછે અને જેઓ પ્રમાણિક માણસોને બલાં પવિત્ર મનથી ||

* યિમના નાશ અને તેને તેના શરિર ઉપર થયેલી શિક્ષા વિષે એમાં હસારો કરેલો છે. યજ્ઞ અર્થઃ માંસના ભાગ કરીને અથવા જુદો ખાતાં(?) કદાચ “સંતોરા આપવાને કોશિરા કરતાં” એવો અર્થ થાય.

† એઓને શું સજ્જ થવી જોઈએ તે નષ્ટી કરવાનું કામ તાઈં છે.

‡ ખરા મહત્ત્વથી ઉલટું શિખવીને અથવા તેના ફેલાવો થવા સામે અટકાવ નાખીને તે નાશ કરેછે. તે એવું કહે છે કે જેથી બલું મન ના-બુદ્ધ થાય છે. ધડીકમાં એકવચન અને ધડીકમાં અનેકવચન વાક્યમાં આવે છે તેનું તથા ક્રિયાપદોના કાળોનું કારણ સમજાવી શકાતું નથી. “અપયન્ત” એ “અપ-યાન્” ઉપરથી છે.

¶ આ છેલ્લો વાક્ય કવિનો ઉપ-વાક્ય છે.

§ આ વાક્યનો એજ માત્ર કુદરતી અર્થ છે તો જો કે તે વિચિત્ર દીસેછે.

|| જન્મની કરવા, ઇન્ન કરવાની ઇચ્છા રાખવાના મુખ્ય કર્મ દાખલ અમે પાંચમી વિભક્તિને સ્વિકારી શકતા નથી. કોઈ તેને સામાન્ય રીતે રથ (=રક્ષ) એટલે જન્મ કરવો, ઇન્ન કરવાનું અતિશયાર્થક રથ લઈ અકર્મક ક્રિયાપદ સહ્યમિદ ગણે છે, અને “નુકરાંન મેલવવું” એવો અર્થ કરે છે. એ ખુલાસો સ્વિકારી શકાય નહીં. અમે કહ્યો છીયે કે, એ ધાતુ બની શકે એ ખરૂં છે, પણ તેને કોઇપણ બાબતથી ટેકો મળતો નથી; વળી-

હુંદેછે (યાને જેઓ અશો લોકોનું ભલું મન હુંદેછે) તેઓ મારે લગતી હુંદગીનો નાશ કરેછે.*

૧૨. તે કેલવણી મુજબ ચાલીને તેની માર્ફતે તેઓએ પવિત્રા-ઈનાં કામોવાળાં માણસોને હાંકી મેલ્યાંછે. જેઓ ગોસ્પન્દને મારી નાખવાની શિખામાણુ આપેછે † અને જેઓથી “કરપન” પાપ કરી સસ્વાઈથી વેગળો જાયછે તેમને તથા જેઓ જુદું ખોલવા ઇચ્છેછે તેમની શક્તિને મજબૂતે આપ દીધાછે.

— રક્ષનો અર્થ મદદ કરવી, રક્ષણ કરવું પણ થાય છે અને તેમજ (એજ અર્થવેળા) “પા”ને અવસ્તામાં અશય અર્થે ભલાંને હાંકી કાઢાડવા, ખુંચવી લેવાને અર્થે સમજવામાં આવ્યો છે. (જુઓ હા ૮૫ મો શ્લોક ૮ મો.) જે અર્થ વાપરવામાં આવે છે તે નહીં બની શકે એવો છે, કારણ કે ભલું મન, અચોઈ ઇત્ત કરી શકે એમ તે ધારેછે જે તદ્દન જુદું છે. તેઓ કે.ઈ.નિખી ઇત્ત કરતાં નથી. યુરા માણસને જે ઇત્ત કરે છે તે તેનો પોતાના ધર્મ તેની પોતાની યુરાઈઓ છે અને બીજી દુન્યામાં તે જે સજ્જ પામે છે તે વેલુમનો કે અપને લીધે નહીં. વળી તે અર્થને ટેકો આપવા માટે શરૂપિને સસ્વાઈમાં લેઈને “અશોઈથી જે ઇત્ત પામે છે” એવા અર્થ કરવો પડેછે, જે અર્થ એથી પણ વધુ અશય છે. તે અર્થની આમી હા ૧૧ ના ૫ હા ફકરામાં જોઈ શકાયે. સેવટે ચાલતો આવેલો તર્જુમા એ અર્થને ખોટા પાડી દરક ડોકાણે “ખુંચવી લેવું, હઠાવવું, હાંકી મેલવું” એવા અર્થ કરે છે અને તેથી દરક ડોકાણે સંતોરા કારક અર્થ મળે છે. આ શબ્દને “રક્” ઉપરથી નીકલેલો ગણી તેને “પા”ના જેવો અર્થ આપી શકાય, અથવા અર્થ=ફૂંકી દેવું, નાહાસી જવું ઉપરથી લઈ શકાય અને ત્યારે અક્ષર અવાર નવાર થયેલો એટલે અર્પનું રાપ થયવું ગણવું પડે; ચાલતા આવેલા તર્જુમા પ્રમાણે એ શબ્દ “રા”નું સનન્ત ક્રિયાપદ હોય. રાપય અને રરેષ એકજ મૂળના છે એમ ગણવાને કશો ટેકો નથી; “રેપ” એ “ર્પ” ઉપરથી નીકલેલો વધુ જલદી સાબેત થાય છે.

* મારા કૃત્યો મુજબ ચાલવાથી નીપજતી હુંદગીનો નાશ કરેછે.

† દરેક શબ્દનો ખોલેખોલ અર્થ : જેઓ પોતાના ખોલવાથી ગોસ્પન્દની હુંદગીને મારી નાખેછે.

૧૩. તે લુંઘરાને તે શક્તિથી આ દુન્યાનો નાશ કરનાર પુરા મિનોના મકાંતમાં જવું પડેછે, અને આ મજદ! પવિત્રાઈના માર્ગ તેમને શિખાડનાર દિનના કાસદને રીખાવવામાં જે પુશી થાયછે તેના એના હાલ થાયછે.

૧૪. “કવિ”ઓ* ને લગતા લુંઘરાએ પોતાની અફલને આ (પુરા મિનો)ના માર્ગ ભણી વળાણ આપીછે અને તે આ બે ભયંકર ભૂલો કરેછે કે, મદદ મેલવા માટે તેઓએ પુરા કને અરજ ગુજરવી તથા મોહોત દુર કરવાને માટે તેમને જે કોઈ કપ્પુલાત આપે તેને માટે ગાયનો ભોગ આપવો.

* “કરપનો” અને “કવિઓ” જ્યોસ્તિ ધર્મની વીરુધ્ધના કોઈ મહાજ્ઞના ઉસ્તાદો અચ્ચીત છે, પણ તેમનો મહાજ્ઞ કયો હતા, તેએ કવિ કોમના હતા તે ગાયઓ જણાવતા નથી. આ અવસ્તા બાધાના નામો અને (હા ૪૩ ના કુકરા ૨૦ માં જણાવેલું નામ) ઉસિદ્ધ વેદમાના કર્પ, કર્પન્દુ, કવિ અને ઉસિજ્ નામો સાથે મલતાં આવેછે તે બુલી શકાય નહીં, પણ એમલતાપણાં ઉપરથી કશો અભિપ્રાય આપી શકાતો નથી. આડેકાણે “કવિ”ઓ ઈત્યાદી સામે ગોસ્પન્દને કતલ કરવાની વાચ્છે કરવાનું, ઠેરેના નારા કરવાની કોથેરા કરવાનું તોહિમત મેલવામાં આવ્યું છે; તેઓ રજલતા લોકોના મિત્ર છે કે નેઓ ધાસચારાનો નાશ કરેછે. હવે એ કામ છન્દો-આર્ય લોકોના રેવાજથી ઘણું ઉલટું છે કે નેઓ ગોસ્પન્દોની જાત માટે લગભગ વેદેમી માન ધરાવતા હતા અને આ કીમતી જનાવરો ને તેમની સુખ્ય દોલત હતી તેમને માટે તેઓ ગોયા તેમની પુંજ કરતા હોય એટલી સંભાળ લેતા હતા. એની પુરવારીમાં “મહિષિ=માય અને ખાયડી; ગોત્ર=તમેલો અને કુટુંબ” ઈત્યાદિ સંસકૃત રાખ્દો ધ્યાનમાં આપવા પુરતા છે. વળી આ ખીના જણાવવી જોઈએ છે કે, વેદિક આર્ય લોકોના દુશ્મનોને પવિત્ર કીર્તનમાં કાલી કે લાલ આમડીના, અપટાં નાકવાળા ઈત્યાદી જાતનાં માણસો જણાવ્યા છે. પણ એ નિરાનામાંની કોઠખી ધરાનીઓ સાથે મલતી નથી. ઘણું કરી આ નામો વેદિક લોકોની આગમચનાં હશે. યજ્ઞમાં “કવિઓ” અને “કરપનો” ને “યાત્રુ” ઓ અને “પછરિકા” ઓના વર્ગના અરાખ મિનો ખનાવવામાં આવ્યા છે. હોધરવ=હચ્ચેતુ (સેતુ) લઈ ગયો: “હી કદિવા” એ સ્ત્રીલીંગ દ્વિ વચનમાં છે.

૧૫. (ઓ મિત્રો યજ્ઞદો) તમારી તરફથી કરપનો અને કવિઓના સાગેદો ઉપર તેમજ હંદગી નહીં આપનારા જીવમો સદાશે ઉપર જે નાશ (આવેછે તે) સખત હોયછે. બંને કૂરેસ્તાઓ* એમને વોહુ-મનોનાં રેહેથાંતમાં લઈ જશે,

૧૬. કે જેઓ અધ્ધલ માટે જે કાંઈ બહુ, રોશિણુ આપનારૂં અને પવિત્ર છે તે સંપૂર્ણતાથી શિખ્યાછે. ઓ મજદ અહુર! જેઓનું નાસ્તિકપણું મારે માટે પીડા છે તેમની ઉપર તું હકુમત કરનારો છે, માટે હું તેમને સજા માટે સોંપુંહું.†

હા ૩૩ મો.

સરૂઆતની દુન્યાને સધલી ચીજો ઉપર હકુમત ચલાવવા માટે અપાયલા કાયદા. પુરાઓને સજા થશે અને બલાઓને ખદલો મલશે. માંદ્રની અને પવિત્ર આરાધનાની વિદ્યા તથા અશો લોકોને આપવા માટે કપ્પુલાયલી બલી ચીજો માટે કવિ માગણી કરેછે. બેહુસ્તને પોતાને લગતું સધલું સદકા દાખલ તે અર્પણ કરેછે.

૧. એક ધણાજ વાજબો કામના તત્ત્વ મુજબ સરૂઆતની દુન્યાને આપેલા કાયદાઓ મુજબ ચાલવાથી દરેક ચીજ આ દુન્યામાં

* અસજ તર્જુમા પ્રમાણે એઓ હૃદયતાત્ અને અમરૈતાત્, અરાખી અને મોહોતમાંથી ઊડવનાર, મિત્રો ખોરાક દુર પાડનાર કૂરેસ્તાઓ છે. એ મને (તોધ) રાખ્દ ખીજ લોકો, દીનદારો માટે છે.

† આ કીર્તન (ગાથાનો આદા) ધણુંજ અસલી હોયું જોઈએ; “કરપો” અને “કવિઓ” તવારિખને જણાયલા નથી. ઈરાંનીઓને એક જગાએ ઈસી ઠાંમ કરી રાખવા માટે (રઝલવાનું ઊડાવી દેવા માટે) અને ગોસ્પદોનો દરજ્જો વધારવાને કરવામાં આવેલી કૌશિશની એ સાબિતી છે. જર્થોસ્તી ઈરાંનીઓ સામે જે વખતે દુશ્મનો પુરૂકલ હુમલા, ચઢાઈ લાવતા અને આગ્રવનો ઉપર હુમલો કરતા તે વખતે એમાં જોવામાં આવે છે.

પાર પડેછે : પુરા તેમજ અરો માટે (પેહલા સામે) ઠગાઈને લીધે અને (બીજા સામે) તેની અરોઈને લીધે તે (કાયદા) અમલમાં મેલાયછે.

૨. જે કોઈ પુરા માણસને વિચારથી, સુખનથી અથવા કામથી ખરાબ કરેછે, અથવા જે કોઈ દુન્યાને ભલાઈમાં મજબુત કરેછે તેને અહુરની ભડી મઠી મુજબનો ઇચ્છવા લાયક બદલો મળશે.

૩. જે કોઈ શખ્સ પ્રમાણીકપણાં માટે ઉત્તમ સર્દાર,* નોકર અથવા કુર્માનબદાર હોય અથવા ઉદ્યોગથી ગોસ્પન્દોની જે કોઈ સંભાલ કરે તો તે, ઓ અહુર! સચ્ચાઈનાં અને ભડાં મનનાં ખેતરમાં વાસો કરે.

૪. મારી બંદગીની માર્ફતે નાકુર્માની અને પુરાં મનને તારો આગતથી હું હાંકી કાઢાહુંછું : સર્દાર કનેથી ધીઃકારને, નોકર તરફથી મોટું તરકટ, કુર્માનબદાર તરફથી કળ્યો ટંટો અને ગોસ્પન્દોના ધાસ-ચારા કનેથી ખરાબ જતનને હું દુર કરુંછું (અને)

૫. સર્વેમાં શ્રેષ્ઠ તારા સચ્ચોષને અમારી મદદ માટે હું ઓલા-હુંછું. (માટે) ભડાં મન સાથનો અને અરોઈ, કે જેમાં અહુરમજ્દએ પોતાનું મકાન સ્થાપ્યુંછે, તેના પવિત્ર રસ્તાઓ ઉપર અમને લાંબી છંદગી તું મેલવી આપ.

૬. હું કે જે સચ્ચાઈ અને પવિત્ર વિચારથી તને આરાધું છું તે મારે માટે ઉત્તમ મિનોઈ સુખ† હું ઇચ્છું છું; એ મુજબ જે (ભડાં) મન (નો અસર)થી ધાસચારાની સંભાલ માટે હું મેહેનત કરું છું. તેની માર્ફતે, ઓ મજ્દ! જે ચિન્ને-તને જોવા અને તારો સાથે વાત કરવા-માટે હું અતીશે આતુર ઇચ્છા ધરાઉં છું.

૭. મારી કને આવ, ઓ મજ્દ! (અને) આ સંપૂર્ણ ભડા-ઈઓ, આ તારી પોતાની ભડી ચિન્ને મને દેખાડ; તે ભડાં અને પવિત્ર મનને ધરાવવાથી હું ઘણોજ મોટો જાહેર થયોછું. અમારી વચ્ચે નેમાજને લગતી પ્રકાશીત લેટો જાહેર થાય.

૮. ભડાં મન પ્રમાણે હું ચાલી શકું એવા કાયદાથી, તમારી આરાધણાથી, પવિત્ર વખાણનાં કીર્તનોથી અને તમારી લેટ જે અ-

* મૂળ અર્થ: સત્તામાં ઉત્તમ. “વીદાંસ્” એ “વીદા” ઉપરથી છે.

† અથવા ભડાં મનનો કપજો.

મૈત્રતાત્ની ન્યામતો (છે તે) તથા (દરની ભેદ) જે હૃદયતાત્ (ને મેળવી આપેછે તે)થી મને, ઓ મજદ! તું વાકેફ કર.

૯. અશોઈને વધારનાર યજ્ઞના ચલકાતથી ભરેલું ગ્રહાપણ, ઓ મજદ! પરોપકારથી અમારે માટે તે મનને લાવે (કે જે) તારી તરફથી (આવેછે) અને જે તે સંપૂર્ણતા મેલવવામાં મદદ આપેછે, કે જે મેલવવાને રવાંતો (આત્માઓ) કોશેશ કરેછે.

૧૦. જે તમામ મઝઝો થઈ ગઈછે, (હાલ)છે (અને) હવે પછી કશે તે, ઓ મજદ! તારી ભણી મળી પ્રમાણે પેદાએશને વહેંચી આપ. વોહુમનો, કશ્ત્ર (અને) અષની માર્ફતે શરિરનું સુખ તું ખીલવ.

૧૧. સધણાઓમાં ધણીજ વૃદ્ધિ કરનાર મિનો ઓ અહુરમજદ, ઓ આર્મદિ, દુન્યાઓને ખીલવનાર ઓ અષ, ઓ વોહુમનો અને ઓ કશ્ત્ર, જે સધણી બક્ષેસ માટે (હું) ખાહુશ કરૂં તે વિષે) તમે મારું સાંભલો, તમે મારી ઉપર મેહુરબાંની કરો.

૧૨. મારે માટે (મેહુરબાંની કરવાને) ઓ અહુર તું ઉઠ, ગ્રહપ-તની માર્ફતે તું મને કૌવત અને વૃદ્ધિ આપ, આરાધણાની તે પવિત્ર ભેટોને લોધે ધણાજ પવિત્ર મિનો ઓ મજદ! તું મને એ બક્ષેસ કર. અષની માર્ફતે યજ્ઞવંત જોર (અને) વોહુમનો માર્ફતે સદારી તું મને આપ.

૧૩. મારો ખુશાલી માટે વિસ્તીર્ન દૃષ્ટિ મર્યાદામાં (ધણે દૂર સુધી) તે અશોઈ જે તમારે માટે ભરપુર છે (અને) જે કશ્ત્રની તેમજ વોહુમનોની છે તે ઓ અહુર! તું મને દેખાડ.

૧૪. જરથુસ્ત્ર* પોતાના શરિરનો જીવ, બહાં મનની પુરકલતા,† પોતાનાં કામોની પવિત્રાઈ અને આ બે ચીજો—ધર્મના કર્મોને માટેની પોતાની તાબેદારી અને (પોતાનું સધણું) કૌવત ઓ મજદ તને ભેટ તરીકે અર્પણ કરેછે.

* ભેટને લગતી સેવટની બંદગી. આગ્રવન, જરથુસ્ત્રનાં નામથી આદાને પોતાનો જીવ અને પોતાની સધણી શક્તિ અર્પણ કરે છે. પુસ્ક-લતા રાબ્દ “ભેટ”ની સાથે પણ લઈ શકાય.

† પુસ્કલ ભક્તિભાવ. આઠમા શ્લોકો જેવા ઉપરથી પેગમ્બર કે તેના ગુરૂતના સામેનો વિષે અને બોલાવું હોય એમ અસ્મીત પુરવાર થતું નથી.

હા ૩૪ મો.

અહુરમજ્દની આરાધના અને ભેટો. આતશને નેમાજ. બલાં કામો અહુરને ખુશી કરે છે. બલાંનો પદલો. ખુરાઓની કમખખતી. અહુરમજ્દની પાદશાહી. ધર્મગુરુઓ અને અશો લોકો માટે મિનોઈ બક્ષેસો કવિ માગે છે.

૧. આ કામો આ સુખનો, આ આરાધનાઓ જેની માફને તારે લગતાઓ (દિનદરે)ને ઓ મજ્દ! તું અમર્ગ, પવિત્રાઈ અને તન્દરોસ્તીનું કૌવત આપે છે (તે સઘલાં) અમે અમે તને પુરકલતામાં ભેટ કરવાને (આવ્યા) છિયે.

૨. એમને (ઉપલી ચીજોને) અને આ ચીજો તથા બલાં મનની સઘલો બક્ષેસો અને જે અશો મરદનો આત્મા અશોઈની પુઠે ચાલનારો છે તેનાં કામો તને અમે વિચારથી અર્પણ કર્યે છિયે. તમારી વખાણ ગાનારાઓનાં કીર્તનાથો ઓ મજ્દ! આ બંદગીમાં હું તમને વખાણું છું.

૩. તને ઓ અહુર! તને અને અપને આ ભેટો અમારી બંદગી સાથે અમે અર્પણ કર્યે છિયે, જેથી તે બલાં મનમાં સ્થાપેલાં મકાનો ઉપર તું રાજ્ય કરે અને બલાઓને તમામ ચીજોમાં, ઓ મજ્દ! તમારે લગતી આપ્યાદી તું મેલવો આપે.

૪. તારા બળવંત, ઝડપવાળા અને બાહાદુર આતશને અમે અશોઈના કાયદા મુજબ વખાણ્યે છિયે કે જે પોતાની પ્રકાશીત (શિશિ)થી દુન્યાને ખુશી કરે છે તથા મદદ આપે છે, પણ જે કોઈ તેને ગુસ્સે કરે છે તેને પોતાના બળવંત કિરણોથી જાહેર રીતે શિક્ષા કરે છે.

૫. બલાં કામોથી શું બળ, શું ખુશી તમને મલે છે? ઓ મજ્દ! તે હું જાહેર કરું, જેથી અશોઈથી અને બલાં મનથી તારે લગતા

ગરિબનું હું રક્ષણ કરનાર થાજી. તમે સધડાઓ આગલ, દેવો આગલ અને પાપો માણસો આગળ તે અમે જાહેર કર્યે.

૬. જો ઓ અષ! ઓ મજદ! તમે ખચ્ચીત ભલાં મન સાથે જોડાતા હોવો તો, દુન્યાની સધડી જગાઓમાં મને એક નીશાંત આપો જેથી આરાધણાથી તમારી વખાણુ ગાતાં તમોને ખુશી કરવા માટે તમારાં કીર્તનો હું જાહેર કરું.

૭. ઓ મજદ! તારા ભલું મન આપનારાઓ ક્યાં છે કે જેઓ ડાહ્યપનતા કાયદા શિખવેછે અને દુઃખી મનને આસાંની ભરેલું (મોટું) કરેછે? અષ! તમારા સિવાય બીજા કોઈને હું ઓલખતો નથી માટે તમે અમને બચાવો.

૮. ઘણા જોરાવર, કંગાલ અને તારી દિનને હેરાંત કરનારાઓ તરીકે તેઓ અમને પોતાનાં કામોથી બીડીવાડેછે કે જે કામો ઘણાઓનો નાશ છે. જે દરેક માણસના વિચારો પવિત્ર હોતા નથી તેનેથી ભલું મન દુર થાયછે.

૯. જોઓ ઓ મજદ! તારાં પવિત્ર અને પુલંદ ડાહ્યપનને પિછણવા છતાં તેનો પોતાનાં પુરાં કામોથી નાશ કરેછે, તે ભલાં મન વિષે અજ્ઞાન (શખ્સો) પાસેથી, લાલ દરણોનો મોસાલે, અશોર્ધઝડપથી નાહાસી જાયછે.

૧૦. જે ડાહ્યો અશોર્ધનો કુદરતી ગુણ જાણેછે તે જે કામો ભલાં મન અને પવિત્ર ડાહ્યપનનાં બીજ (મૂળ) છે તે યાદ કરે. તેવા સધડા (ડાહ્યા)ઓને તારાં રાબયમાં, ઓ મજદ! લઈ જત.

૧૧. બંને હૃદયતાત અને અર્મરતાત, આર્મરમિત તેમજ વોહુમનો-નું કૌવત અને અષને, તારી કીર્તિ માટે, પુલંદ દરબજે અપાયછે. તેમનાથી, ઓ મજદ! સુખ અને કૌવત છે; તું પોતે તારે માટે સુખ છે.

૧૨. તારાં કુર્માનો શું છે? વખાણનાં અથવા આરાધનાનાં કીર્તનો-માંથી, ઓ મજદ! તું કયું ધરેછે? મને કહે, ઓ મજદ! કે જેથી તે હું સાંભલું. તમારાં કુર્માનોની લાયકાત શું છે? ઓ અષ! ભલાં મનના સુખના માર્ગો અમને શિખાડ.

૧૩. અને ભલ્લા મનનો જે માર્ગ તે, ઓ મજ્દ! મને શિખવ્યો છે તે દિનના પેશાઓનો સંપૂર્ણ માર્ગ અરોઘના તરીકા મુજબ બુલંદ થયેલો છે. ઓ મજ્દ! જે બદલાની તે સ્થાપના કરી છે તે પ્રમાણીક લોકો માટે તમે તૈયાર કરો.

૧૪. એટલા માટે, ઓ મજ્દ! આ ભલું મન આપો; જેઓ ગાય માતાના જતન કરે છે તેમને, ઓ મજ્દ! તમારી અફઝનું સંપૂર્ણ ડહાપન અને અરોઘથી ખીલનારાં કામો આપો.*

૧૫. મને કહે, ઓ મજ્દ! (કયાં) કુર્માનો અને કામો ઉત્તમ (છે); એ કામો ભલ્લાં મન અને અરોઘને લીધે અમારાં કીર્તનોની નેમ છે. ઓ અહુર! તમારાં બળથી અને તમારી ખુશીથી દુન્યાને જાહુકપાવું અને ખાસ નવો બાંધો આપો.

* અહીં બહુ કઠીન એતીવાડીને લગતો સવાલ છે.

યશન હુત્તરહાસિતિ.

હા ૩૫ મો.*

અહુર અને અમ્સારપન્દનાની વખાણ.

૧. (૧) અશો (દુન્યા)ના અશો સદાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે. ભક્ષા અને રાદ્યા સદાર અમ્સારપન્દને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩) સંપૂર્ણ અશોઈના પ્યારથી, અશો મજ્દયસ્તિ દિનના પ્યારથી (૨) મિનોઈ તેમજ ગેતિની દુન્યાને લગતી તમામ અશો પેદાઅશોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨. (૪) ભક્ષા વિચારો, તથા સુખનો અને ભક્ષાં કામો (૫) જે અંતે અથવા બીજે દેકાગે કરવામાં આવ્યાં છે અથવા હુત્ત કરાય છે તેમની (૬) અમે વખાણ કરનારા તથા તેમની નકલ કરનારા છિયે કે જેમ અમે સમગ્ર ભક્ષી ચોજેના છિયે.

૩. (૭) તે ચોજને અમે, ઓ મજ્દ! પસંદ કર્યે છિયે કે જે પવિત્ર અને ખુબસુરત હોય છે. (૮) અમારા વિચારો, અમારા સુખનો અને અમારાં કામોની મતલબ (૯) માણસજાતનાં કામોમાં જે કાંઈ ધણુંજ સંપૂર્ણ છે તે વિષે છે કે જે બંને દુન્યાને લગતાં હોય છે.

૪. (૧૦) આ ઉત્તમ કામોથી અમે અમારી ખાહુશ અર્પણ કર્યે છીયે (૧૧) (અને માગ્યે છિયે) કે, અમારાં દોરો માટે સજામતી

* આ યજ્ઞને પણ ગાથાના જેવીજ બાવામાં લખી છે; એમાં તેઓ માફક પાસ વખાણની મતલબ ગામી છે. હુત્તરહાસિતિ એ સાત હા અથવા સાત પ્રકરણ (૩૫ થી ૪૧ મા સુધીના હા)ને કહે છે. એમાં જે કૃતિનો છે તે કાંઈ ગાથાઓથી જુદી તરેહનાં નથી. એમાં એકવાર ક.વષિ-ઓને આગ્રાં છે પણ તે માત્ર એક રાકમંદ કરકરામાં જોવામાં આવે છે. જે જગાઓએ અમ્સારપન્દનો ખાલ વપડાયો છે તે તદન સત્યાવાર નથી. અપને અહુરના જેટલી મોટાઈ અંતે તેમજ ગાથાઓમાં આવી છે.

અને ધાસચારો (મહે). દિન શિખેલાઓ અને નહીં શિખેલાઓને, બળવંતોને અને નબળાઓને તે આપવામાં આવે.

૫. (૧૩) પાદશાહી ઉત્તમ અને નેક સાહેબને લગતી છે. (૧૫) અહુરમજ્દ અને અષ વહિશતને (૧૪) એટલા માટે અમે આ ભેટો, આશાણીઓ અને આરાધનાઓ અર્પણ કર્યે છિયે.

૬. (૧૬) એક મરદ અથવા એક સ્ત્રી જે કાંઈ ચીજને ખાત્રીથી બહી તરીકે જાણે (૧૭) તે પ્રમાણે તે કરે અને બોળીઓને (૧૮) કે જેઓ તેને જેમ થવું જોઈએ તેમ અમલમાં મેલેછે તેમને ખચ્ચીત શિખવે.

૭. (૨૦) તમે* (કરોછો એવી) અહુરમજ્દની આરાધના અને વખાણ અને અમારાં ગોસ્પન્દોનાં પોશાણ માટે (૧૯) અમે ધણેજ વિચાર કર્યે છિયે.

૮. (૨૨) અશોઈને લગતાં મકાંનમાં અશોઈને લગતાં કામેમાં (૨૧) તમારી માર્ફતે જે કાંઈ અમે સંપૂર્ણ કર્યે છિયે, જે કાંઈ અમે જાહેર કર્યે છિયે, તે અમે તારે માટે ધ્વંસીએ છિયે, (૨૩) બહા હસ્તી ભોગવનારાઓમાંના જે કોઈ પવિત્ર છંદગી યુગ્મરવા ધ્વંસીએ તેને માટે બંને દુન્યાઓમાં એ ધણીજ સંપૂર્ણ બહેસાં છે.

૯. (૨૪) આ શબ્દો જે અમે, ઓ અહુર! અર્પણ કરવા આવ્યે છિયે તે અમે સચ્ચાઈથી બોલ્યે છિયે. (૨૫) તને અમે તે સાંભલનાર તથા સમજવનાર કહ્યે છિયે.

૧૦. (૨૬) અશોઈ, બહાં મન અને બહાં કોવતથી (૨૭) ઓ અહુર! તારાં કીર્તનો (બોજાં સઘલાં) કીર્તનોમાં શ્રેષ્ઠ છે; તારા શબ્દો (બોજા સઘલા) શબ્દોમાં (અને) તારી આરાધના (બીજી સઘલા) આરાધનાઓમાં ઉત્તમ છે.

* એ શબ્દ અમ્સાસ્પન્દોને લાગુ પડે છે.

† “વહિશ્તામ્ આદાને બદમે “વહિશ્ત અદક્ષ” વાંચો.

હા ૩૬ મો.

આતશની સન્મુખ પઢવાની ખંદગી (અથવા નિરંગે વર.)

૫. (૨) આતશની આ ખંદગીથી (૧) ઓ અહુરમજ્દ! પ્રથમ તારો આગત્ત અરજ ગુજારવાને અમે આવ્યે છિયે. (૩) જે કોઈ આ આતશને માટે ખરાબી કરનાર છે (યાને જે કોઈ આતશને ગત્રીય કરેછે) તેને ઓ તું ઘણીજ વૃદ્ધિ કરનાર મિનો! નુકશાન આપ.

૨. (૪) અહુરમજ્દના ઓ આતશ! હું પુરકલ ભક્તિભાવવાળો છું, જેથી તું મારી આગત્ત કૌવત સાથે આવેછે. (૫) પુરકલ ભક્તિભાવ સાથે (અને) વખાણને ઘણાજ લાયકતાને (કરવામાં આવતી) નેમાજ સાથે હું આવુંછું. (૬) તે સર્વેથી મોટાં કામ* (તરફ અમને પોહોઆડવા) માટે તું અમારી ભણી આવ.

૩. (૭) ઓ આતશ! તું અહુરમજ્દનો (છોકરો) છે તું એક મિનો છે (૮) તું જે વાજિરત નામનો છે તે તું (સઘડા આતશોમાં) ઘણીજ પવિત્ર છે. (૯) અહુરમજ્દના ઓ આતશ! તારી કને આ મેહુન્પાતીઓ માંગવાને અમે આવ્યે છિયે.

૪. (૧૦-૧૧) પવિત્ર વિચારથી, સંપૂર્ણ અરોઈ, સંપૂર્ણ અરોઈના મુખનો અને હાહપત ભરેલાં કામો સાથે અમે તારી વખાણ કરવા આવ્યે છિયે.

* એનો અર્થ પાર્મિઓ પેલી દુન્યાના ચુકાદા અને રસ્તાએજને સમજે છે. અમને એ વિચાર બહુ ભરેલો લાગે છે; એ ફકરો ગાયા-એનો એક વધારો છે. એનો અર્થ માત્ર આરાધનાની મુખ્ય ક્રિયા અથવા ધ્યાનું તો અથો લોકોની કુનેહનો દિવસ થઈ શકે. પેણેલા શ્લોક બાકીના શ્લોકોની પછી રચાયેલો છે અને મૃતિપુંજ કરવાનો ઉપકો આપતો અટકાવવા માટે તે ઉમેરેલો છે.

† ૫૧ તોઈ=યજ્ઞાઈ.

પ. (૧૨) ઓ અહુરમજ્દ! અમે તને નેમાજ કર્યે છિયે, અમે તને આરાધ્યે છિયે. (૧૩) સઘલા ભલા વિચારો, સઘલા પવિત્ર સુખનો અને સઘલાં ભલાં કામોથી અમે તારી કને અરજ કર્યે છિયે.

દ. (૧૪) તારાં શરિરને, ઓ મજ્દ અહુર! સઘલાં શરિરોમાં સર્વેથી ખુબમુરત અમે જાહેર કર્યે છિયે. (૧૫) આ રોશિલુઓ જે બુલંદોમાંના સર્વેથી બુલંદ છે (અને) જે સર્વે કહેવાયછે તે તારાં શરિરને અમે ઘણુંજ ખુબમુરત જાહેર કર્યે છિયે.

હા ૩૭ મો.

અહુરમજ્દ અને અમ્સાસ્પન્દો વગેરેની વખાણ.

૧. (૧) આ રિતે (આ બંદગીથી) અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે, જેણે ગાય અને અશોઈ ઉત્તપન્ન કરી, જેણે પાણીઓ તથા ભલાં ઝાડપાનો પેદા કર્યાં (૨) જેણે તારાઓ અને જમીન તથા તમામ ભણી ઓળે ઉત્તપન્ન કરી,

૨. (૩) તે શક્તિવાન પાદશાહને, (તેની) મોટાઈ તથા નેકીનાં કામોને (અમે વખાણ્યે છિયે) (૪) આરાધના લાયકના તમામ (યજ્ઞો) ને અમે ઘણાજ વખાણ્યે છિયે (૫) કે, જેઓ ગોસ્પન્દોના કાયદા માટે કૌવત ધરાવે છે.

૩. (૬) તેઓને,* ઓ ઘણાજ પવિત્ર સંપૂર્ણ મિત્રો અહુરમજ્દ! અમે આહુધ્ય નામથી વખાણ્યે છિયે. (૭) અમારાં શરીર તથા અમારા આત્માથી અમે તેમને વખાણ્યે છિયે. (૮) દિનદાર મરદો તથા બાનુઓનાં તે દૂતશિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

* “તેમ” શબ્દ અહીં અહુરમજ્દને લાગતો નથી, અને તે “તેમ પ્રવર્તી” (૮) માં ફક્તમાં આવેછે તેથી સાબિત થાયછે.

૪. (૯) જે સંપૂર્ણ પવિત્રાઈ તેને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૦) જે સર્વથી શોહામણી છે, (૧૧) જે પવિત્ર અને અમર્ગ છે, (૧૧) જે પ્રકાશીત ખવાશની છે, જે સઘલી બલાઈઓ (ધરાવેછે.)

૫. (૧૨) બલાં મનને* અને ભક્તી સત્તાને* અમે આશાધ્યે છિયે (૧૩) અને ભલો દિન, અને અપક્ષપાત સત્તા તથા પવિત્ર આર્મઈતોને (અમે વખાણ્યે છિયે.)

હા ૩૮ મો.

પાણીઓ તથા મુખ્ય પ્રવાહીઓની વખાણનું કીર્તન.

૧. (૧) આ જમીનને “ગંતા”ઓ† સાથે અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) જે (જમીન) અમને ધરાવેછે, જે “ગંતા”ઓ અહુરમજ્દ! તારે માટે (૩) તેમની અશોઈને લીધે ઇચ્છવા જોગ છે,

૨. (૪) તેઓને અમે આશાધ્યે છિયે, કે જેઓ પોપણ, પાંધા, વૃદ્ધિ અને ડાહપન ભરેલી વ્યવસ્થાઈનાં (મૂળ) છે (૫-૬) બલા આશિર્વાદ, ભક્તી ભેટ, ભક્તી ચરખ, બલાં કીર્તન અને ભક્તી દોલતઈને અમે વખાણ્યે છિયે.

૩. (૭) પાણીઓને અમે આશાધ્યે છિયે; તમે (પાણીઓ) કે જેઓ દવ અને ધોધનો માર્ફતે વેહોછો ; (૮) અહુરનાં પાદશાહી પા-

* બહુમન અને શહેરેવર અમ્સાસ્પંદો. •

† એનો અર્થ આરતો થાય છે. એની પછીના કુદરાઓ ઉપરથી એનો અર્થ આપણને જન્મ આપનારીઓ એવો થાય છે.

‡ આર્મઈતોને અસલ અર્થ બાહ્યું કરીને સઘલી ચીજો અને દુન્યાના ભાગોની સંપૂર્ણ વ્યવસ્થા થાય છે. એને વેદના માં અરમતિ સાથે સંખ્યાવો.

§ એ શબ્દનો અર્થ કદાચ દોલત અથવા જમીનમાં દતાયલા અગ્નના ઉપરનો ફરેસ્તો થાય છે; કદાચ એનો અર્થ પુરંધિ વગેરે ફરેસ્તાને આપણુ ફરેલી ભક્તી ચીજો પહોં થાય. ઇધનો અર્થ આહેશ અથવા કદાચ ભક્તી ચીજોની બક્ષેસ અને આજ્ઞાઈતોનો અર્થ પુરકલતા થાય છે.

ણીઓ, તમે સારું કામ કરો, સારી રીતે ફેલાવો, (૯) પુરકલતામાં વેહેવો, બંને દુન્યાને પવિત્રાઈ પાહોંઆડો !

૪. (૧૦) આ રીતે આ બધાં નામો જે અહુરમજ્દએ તમને આપ્યાંછે, (૧૧) જે બધાંઓને પેદા કરનારે તમને બખ્ષયાંછે, (૧૨) એ નામોથી અમે તમને આરાધ્યે છિયે, એ નામોથી અમે તમને નેમાજ કર્યે છિયે, તમારી ઉપર અમારો ઉમેદો બાંધ્યે છિયે.

૫. (૧૩) ઓ તમે માણસનાં તનમાંનાં પાણીઓ, માતાપણાંને લગતાં પાણીઓ, ઓરતપણાંને લગતાં પાણીઓ, દૂર્બળ (હુમ્મલ)ને પોષણ આપનારાં પાણીઓ ! (૧૪) તમે પાણીઓને અમે આરાધ્યે છિયે, તમે સર્વથી બધાં અને શ્રેષ્ઠ પાણીઓ સઘડી ચીન્તેમાં દાખલ થાઓ! * તમારી તરફ, ઓ પવિત્ર પાણીઓ ! ભેદો માટે અમે આવ્યે છિયે. (૧૫) બોહોલાં પાણીઓ તમે માણસનાં તનમાં ફેલાવો તથા વેહો, માતાપણાંને લગતાં પાણીઓ, તમે હંદગી બક્ષો.

* મજ્દયસ્તિ ધર્મમાં આતશની જુદી જુદી જાતો મિસાલે પાણી-ઓનીની ધણી જાતો આલખાવી છે. કમનસીમે એ જુદા જુદા વર્ગો દેખાડનાર શબ્દો નહીં જણાયલા અથવા નહીં સમજ પડે એવા છે. ચાલતા આવેલા તર્જુમામાં બુન્દેદેશ અને પોટેલ્લિતર્જુમાઓમાં જણાવવા મુજબના પાણીના જુદા જુદા વર્ગો જણાયા છે. પણ એમ છતાં એ ચાલતા આવેલા તર્જુમા એક સર્ખા નથી કારણ કે નૈર્વોસંગે જે ખુલાસો આપ્યો છે તેહમેશ એ ચોપડીઓ સાથે મલૈંતાયતો નથી. તે તર્જુમા ઉપરથી અહીં આપણને એના અર્થ “ઝાડોના રસ, પાહાડોમાંથી વેહેતાં પાણીઓ, વર્સાદનું પાણી, પ્રાણીનું તોખમ, નેસોમાંનું લોહી, ફૂક, પીસાબ, પરસેવો” મલે છે: ૧૩ મા ફકરામાં લખ, મુઘ્યાના રસ, ઓરતોનાં તોખમ, ઓરતોનું વેળાસરનું દસ્તાન અને ગર્ભસ્થાનને ટેકવનાર પાણી વિષે જણાવેલું છે. સર્વથી અગતના શબ્દો છેજા તણ માતરાંસ, અર્ગેન્યાસ, દ્રૈયુદાયાસ છે. કોઈ એ શબ્દોને વેદિક સમજવાને અને તેનો અર્થ જામિ ઉત્તપન્ન કરનાર પાણી તથા પોશન આપનારું પાણી એવો સમજવાને હચ્છ્યે. પણ એવો અર્થ સમજવા માટે પરવાંતગી આપનારો કોઈપણ શબ્દ અવસ્તામાં કે દંતકામાં નથી. એવા -

હા ૩૯ મો.

ગોસ્પન્દો તથા માણસોના ફરેસ્તાઓ તથા અહુર-
મઝ્દનું કીર્તન.

૧. (૧) અને હવે અમે ગોધાનાં* રવાનને તથા તેના પેદા કરનારને વખાણ્યે છિયે; (૨) તેમજ અમારાં રવાનને તથા જે ગોસ્પન્દો અમારો જીંદગીનું પોષણ કરવા ઇચ્છેછે તેમનાં (રવાનોને અમે વખાણ્યે છિયે); (૩) જેઓ (રવાનો)થી તેઓ અને જેઓ તેમને માટે હૈયાતી ભોગવે છે.†

૨. (૪) અને અમે જંગલી અને ઝડપવાળાં‡ પ્રાણીઓનાં રવાનોને વખાણ્યે છિયે; (૫) કોઈ પણ ઠેકાણે જન્મેલાં અશો

— અર્થને લગભગ મળતો વિચાર ઉત્પન્ન કરે એવા પણ કોઈ ભાગ કે શબ્દ મળતો નથી. એ ત્રણ શબ્દોનો કુદરતી અર્થ પ્રાણીઓના હમલને બાંધવામાં મદદ આપનાર પ્રાણીઓ થાય છે. અગોંચનાં અર્થ આપનારો છોડી થાય છે અને નહીં કે અગિ જે શબ્દથી ઇરાન અજ્ઞાન છે. પદની પોતાની પાસે એને મળતા શબ્દો નથી. વળી અહીં તહીંથી મે ત્રણ શબ્દો આપજુદીથી ઉચ્ચકાને ખીલ્યોને તદન બેગાના એવા વિચારોની હારમાં તેમને મેલી શકાય નહીં.

* પ્રથમ પેદા કરેલા ગોધાનાં, અથવા સઘલા ગોધાઓનાં. પેદેલિવ તર્જુમામાં છેલ્લો અર્થ આપવામાં આવ્યો છે. “તપા” નો અર્થ શરિર થાય છે એ અમે કબુલશું નહીં. પેદેલિવ તર્જુમામાં જો કે એ શબ્દ વાપર્યો છે પણ તે પોતેજ તેને ટેકો આપતો નથી; એક શકમંદ કુકરાના પર્દા હેઠલ તે એ અર્થને છુપાવે છે. શરિર (“તનો”) શબ્દ રવાનની આગમ્ય મેલ્યો છે અને “તપા”નો અર્થ “જે હોમજદ પેદા કર્યો છે” એવા તે કરે છે.

† આ (૩ જા) વાક્યમાં આવેલાં સર્વનામો કોણને લાગુ પડે છે તે કેહેવું મુશ્કેલ છે. અહીં જે અર્થ આપ્યો છે તે અમને કુદરતી દીમે છે.

‡ આ બે શબ્દોનો અર્થ અહીં ધોડેસ્વાર અને પથદલ કરવા અશક્ય છે. ઉભયાન્વયી અવ્યયની ગેરહાજરીથી એ બંને શબ્દોને છુટા પાડી શકાતા નથી. નૈર્વોસંગ પણ તેમને છુટા પાડતો નથી: ૧૩ મી યજ્ઞમાં —

મરદો તથા ઓરતોનાં રવાનાને અમે વખાણ્યે છિયે (૬) જેમના પવિત્ર ગુણો કૃત્તોહ મેઝવેછે, કૃત્તોહ મેઝવશે અને હુંમેશ કૃત્તોહ મેલવીછે.

૩. (૭) ભલાઓને અને ભણીઓને અમે વખાણ્યે છિયે; (૮) વૃદ્ધિ કરનારાં, અમર્ગ, હુંમેશની હુંદગોવાલા, હુંમેશ કાયદો કરતા (૯) જેઓ અને જેણીઓ સઘલાં ભલાં મન સાથે (ખાત્રી) રહેછે (તેમને અમે વખાણ્યે છિયે.) *

૪-પૃ. (૧૦-૧૪) જુઓ હા ૧૩ મો કૃકરા ૪-૬ (૧૩-૧૭).

- ત્યાં ત્યાં એ રાખ્દો આવેલા છે ત્યાં પણ તેમનો અર્થ લડાયક થઈ રાકતો નથી. જુઓ એ યજ્ઞ કૃકરો ૭૪ મો: “મિનો યજ્ઞદાને અમે વખાણ્યે છિયે; દિન અને તેના પેશ્વાઓને અમે વખાણ્યે છિયે, યજ્ઞોનાં રવાનાને અમે વખાણ્યે છિયે, યજ્ઞલ અને પાણીમાં રહેનારાં પ્રાણીઓનાં રવાનાને અમે વખાણ્યે છિયે.” “અધ્યુ” એ “આ” અને “ધુ=હુમલો કરવો” ઉપરથી નીકળી રાકે અને તે પ્રમાણે તેનો અર્થ લડવૈયો થાય. વિસ્પરદમાં ૧ (૧) માં “ગમ્યેધીક” ને અર્થ છે તેજ અર્થે અહીં “દધધિક” છે.

* આવાક્યમાં ને “સ્પંતેગ અમંધા” રાખ્દોને મહસુર થયલા છ અમ્સાસ્પન્દો તરિકે લેખી રાકાય નહીં. ગાથાઓમાં અમ્સાસ્પન્દોનો અર્થ આવ્યોજ નથી.

અહીં આપણને ધણી નારિ “અમંધા”ઓ વિષે લખાણમાં જણાવે છે, પણ (અમ્સાસ્પન્દોના) સાધારણ સમુદાયમાં તો માત્ર એકજ “સ્પંત આમંધતિ” નારિ છે. અહીં છે કે ખીજે ઠેકાણે એ રાખ્દોનો અર્થ અમ્સાસ્પન્દોને લાગુ કરીલો દીસે છે, પણ અવસ્તામાં જેમ ધણી વાર બને છે તેમ તેને ખાટી રીતે એમ લાગુ કર્યો છે. અહીં સઘલા મિનો: યજ્ઞદો અથવા તો અથો મરણુ પામેલાંઓ વિષે સવાલ છે.

હા ૪૦ મો.

કિયાની લેટો માટેનો પદલો મેલવવાની અરજ.

૧. (૧) આ લેટો ઉપર, અહુરમજ્દ, તું મોટાઈ અને પુરકલતા વેહેતી કર. (૨) અમ્બલતા ઓ સદાર! દિનની શર્યત મુજબ (તારાં કુરબાનગાહ) ઉપર જે (મેળ્યું) છે તે માટે, જે પક્ષેસ, મજ્દ અહુર, તે ખતાવીછે તેનો રૂહે (૩) તે પદલો પુરકલતામાં તું આપ કે તે મને મલે.

૨. (૪) તે (પદલો) એવો આપ જે આ દુન્યામાં તેમજ મિનોઈ જેહાંતમાં અમારે લગતો થાય. (૫) (હું દેખાડુંછું) એવો પદલો અમને મલે! (૬) હંમેશા મુધી અમે તને અને અશોઈને વલગી રહે!

૩. (૭-૮-૯) અશોઈ માટે આતુર, આલાહ, ઉદ્યોગી* અશો આણસોને અમને, ઓ અહુરમજ્દ! તું આપ, જેઓ અમારે માટે, અમારાં મુખ માટે મજબુત કૌવતનું મૂળ અને બળવંત મિત્રો થાય!†

૪. (૧૦) એક સદાર, એક નોકર, મિત્રોમાંથી‡ અમને મલે (૧૧) જેથી અમને મદદ મલે અને અમારી સેવા થાય તથા અમે, ઓ અહુરમજ્દ! આરાધણા અને લેટો સાથના અશો અને પ્રમાણીક થઈએ.

* અથવા કદાચ ધાસ આરાની સંબાલ કરનાર.

† એનો મૂળ અર્થ લાંબી મુદતનાં કૌવત માટે અને બળવંત દોસ્ત માટે.

‡ એનો મૂળ અર્થ દોસ્ત.

હા ૪૧ મો.

ગેતિની તથા મિનોઈ દુન્યાઓની બક્ષેસો મેલવવા
માટેની બંદગી.

૧. (૧-૨) વખાણની અને કોર્તિની આ ઉપાસનાઓ અમે અહુરમજ્દને તથા અષ-વહિશતને અર્પણ કર્યે છિયે, ભેટ આપ્યે છિયે તથા જાહેર કર્યે છિયે.

૨. (૩) અમે તારાં સુખવાસી રાજ્યમાં, ઓ અહુરમજ્દ! હંમેશાં પોહોંચ્યે* (૪) તું અમે મરદો કે ઝોરતો માટે એક ઉત્તમ પાઠ-શાહ છે. (૫) બંને દુન્યાઓના સાહેબ! તે ઉત્તમ પ્રકારની સ્ત્રીને બનાવોછે!

૩. (૬) (આ ભેટોથી) અમે તને (સઘલી સ્ત્રીને) હકુમત કરનાર પાદશાહ, સઘલી જલાઈઓમાં ક્ષત્રદ્રુપ, આરાધનાને લાયકનો, (અને) અશોઈનો મિત્ર કર્યે છિયે. (૭) તું, એના બદલામાં બંને દુન્યાઓમાં અમારે માટે હંદગી અને શરિરનો ટેકો થાય (૮) તું કે જોણે હાડમંદ જણસોને ધણીજ ઉત્તમ પ્રકારની બનાવીછે.

૪. (૯) અમે, ઓ અહુરમજ્દ! (તારા બદલાને) લાયક થઈયે, અમે કૃત્તેહમંદ થઈયે! (૧૦) તારી ખુશીમાં અને તારાં બલથી લાંબો હંદગી (યુજરવા) માટે અમે ખાહેશમંદ થઈયે! (૧૧) લાંબો વખત સુધી અમને, ઓ અહુર! સુખો કર; ઓ તું ઉત્તમ પેદાઝેશના બનાવનાર! તું અમારી મોટાઈ થા!

૫-૬. (૧૨-૧૭) જુઓ હા ૭ મો ક્રકશ ૨૪-૨૫ (૫૮-૬૪). અશો (દુન્યા) ના અશો સદાર બળવંત અને પવિત્ર યશન હપતડ્-હાઈતિને અમે વખાણ્યે છિયે.

* અથવા કદાચ: “અમે તારી સેવામાં રહ્યે, અમે તને સુખી રાજ્ય મેલવી આપ્યે.” આ ભેટોથી એક મજ્દયશનાન પોતાના બાદનાં બળ અને કીર્તિમાં વધારો કરતો ધારવામાં આવે છે. એ વિચાર આર્ય લોકોને બગતો છે; વેદીકો તો એથી પણ વધુ અબીમાન બતાવતા હતા.

યજ્ઞ હુત્ત્વહૃદિતિની સેવતની ખંદગી (વેસ્તર્ગાદ્)

મુજખ હા ૪૨ મો.)

૧. (૧૮) યજ્ઞ હુત્ત્વહૃદિતિને તમામ કરીને, ઓ અમ્સા-સ્પન્દો! અમે તમને વખાણ્યે છિયે. (૧૯) પાણીઓનાં મૂળને અમે વખાણ્યે છિયે, પાણીઓના મોજાઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૦) રસ્તાઓના ભાગોને અમે વખાણ્યે છિયે, રસ્તાઓનાં જોડાંને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨. (૨૧) જે પાહાડોમાંથી પાણીનો ઘોઘ નીકલેછે તેમને અમે વખાણ્યે છિયે. પાણીનાં સરોવરોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૨) ઉગતા અનાજને* અમે વખાણ્યે છિયે, તેમની સંભાલ કરનાર તથા તેમને ઉગાડનારને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૩) મજદને તથા જરથુ-શ્તને અમે વખાણ્યે છિયે.

૩. (૨૪) જમીનને અને આકાશને અમે વખાણ્યે છિયે. આદુ-રમજદના પેદા કરેલા રાખત પવનને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૫) હરક્રિયા પાહાડની ટોચ તરફને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૬) જમીનને અને તમામ ન્યામતોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૪. (૨૭) વોહુમનોને અને અશો લોકોનાં રવાનોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૮) વાસિ પન્થાસધ્વરને અમે વખાણ્યે છિયે.

* “અસ્પિન”ને હિંદી અશ્વિન તરીકે સમજાવવું અશક્ય છે. અશ્વિન-નો રક્ષણ કર્તા અને બનાવનાર અહીં કોણ હોય? જે જગાએ માત્ર કુદ-રતનાં બળને લગતો સવાલ હોય ત્યાં એ છેલ્લીઓની જગા કરવી ખોટી થયે. યજ્ઞ ૨ છ કંકરા ૩ જ માં તો તે વધુ ખોટું થાય કારણ કે ત્યાં તે તેને જમીનની પેદાશમાં ગોસ્પન્દો અને ગઓકરેનનાં પોરાણ વચ્ચે, ઝાડોના ફરેસ્તા અર્ધેસ્તાત્ની પછી જણાવી છે.—અનાજ તથા ખેતરોને રક્ષણ કર્તા મિત્ર છે.

† વૌહિક્ષ ધર્મામાં રહેનાર એક રાક્ષી જળચર. તેનું કદ એટલું બધું છે કે, એક માણસ પરીઠયાંથી તે સૂર્ય અસ્ત પામવા સુધી ઝડપ ચાલતા જોઈલા ભાગ ઉપર ચાલી રાકે એટલો ભાગ તેનેથી ઢંકાય છે અને તેનેથી ધર્મામાં મોજ ફરી રાકાતું નથી. જુઓ જુન્દેશ પ્રકરણ ૧૮ કું કંકરા ૭ મો.

પવિત્ર ગધેડા*ને અમે વખાણ્યે છિયે કે જે વૉઉરુકષ દર્યાની વચ્ચે-
વચ રહેછે. વૉઉરુકષ દર્યાને અમે વખાણ્યે છિયે.

૫. (૩૧) યુલંદ ઉગતા પીલા રંગના હોમને અમે વખાણ્યે
છિયે. (૩૨) વિશાળ દાંખલોઓવાળા હોમને અમે વખાણ્યે છિયે જે
દુન્યાઓને આપ્યાદ કરેછે. (૩૩) દુઃખદર્દ દૂર કરનાર હોમને અમે
વખાણ્યે છિયે.

૬. (૩૪) પાણીનાં વેહેવાને અમે વખાણ્યે છિયે, પક્ષીઓનાં
ઉડવાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૩૫) આગ્રવનનાં આવવાને અમે વ-
ખાણ્યે છિયે, (૩૬) જેઓ દૂર સુધી દૂરના મુલકોમાં અશોઈ (ફેલા-
વવા)ની ખાહેશથી જાયછે† (૩૭) તમામ અમ્સાસ્પન્દોને અમે
વખાણ્યે છિયે.

* એક ખીજું કલ્પિત પ્રાણી જેને પાર્સિ દંતકથા એક સરખી રીતે
વૉઉરુકષ દર્યામાં મેલે છે અને જેને નુકશાનકારક જણાવશે મારી
નાખવાનું કામ સોંપેલું જણાવવામાં આવે છે અને તે પાણીઓને ગતી
આપે છે. તે પાહાડના જેટલું મોટું છે. તેને બે કાંન, એક શીંગડું, છ
આંખ તથા નવ મોઢેડાં છે. એના બદલામાં તેને ત્રણજ પગ છે; પણ
તે ત્રણમાંના સર્વેથી નાહનાએટલા મોટો છે કે, હજાર ધોડસવારોને તેના
ધેરાવા ઉપર ઉભા રાખી શકાય. જુઓ યુન્દેહેરા પ્રકરણ ૧૯ કુકરો ૧ સો.
કેટલાક તર્જુમો કરનારાઓ એને અને ઉપલી નોટમાં જણાવેલાં પ્રાણીને
વીજલી સાથે સંખ્યાવે છે.

† એનો મૂળ અર્થ આ પ્રમાણે: જેઓ દૂરના દેશો માટે અશોઈના
ખાહેશમંદ છે. એનો અર્થ એવો સમજી શકાય કે જે દેશોએ મળદય-
સ્તિ ધર્મ અખ્યાર કર્યો ન હોય ત્યાં આગ્રવન મિશનરિઓ તેના ફેલાયો
કરવા તથા ધર્મ ઉપર દેખરેખ રાખવાને ફરે છે.

ગાથા ઉશ્તવધતિ.*

તમે પવિત્ર અને અશો ગાથાઓને નેમાજ!

હા ૪૨ મો. (વેં મુજબ ૪૩ મો.)

દિનના પેશવા માટે સ્વર્ગ પાસે ઈચ્છવામાં આવતું સુખ. બદલા અને શિક્ષાની વેલેચાણી કરનાર અતુરની મોટાઈ. અતુર-મજદ સાથની† જરથુશ્ત્રની પેહુલી વાતચીત. દિન તથા અશોઈની હકુમત ફેલાવવા માટે જરથુશ્ત્ર બોધતી શક્તિ માગેછે; તે પોતાને માટે તેમજ પોતાના સાગેર્દો માટે મિનોઈ જેહાંનની તથા આ દુન્યાની ભેટો મેલવવાને વિનવેછે.

૧. મુખારકબાદી તેને, મુખારકબાદી તે દરેક માણસને જેની આગલ પોતાનો મર્હ મુજબ હકુમત કરનાર એજ સાહેબ, બંદસ કરનાર મજદ આવેછે. હું ઈચ્છું કે, તું મુખ અને કૌવન સાથે આવે. અશોઈની જાણવણી કરવા માટે મને દોલત ધરાવનાર આ આર્મધતિ, આશિર્વાદ (અને) ભાંડાં મનની હંદગી આપ.

૨. તેને પ્રકાશીત બક્ષેસથી ‡ (અતુર) સર્વથી ઉત્તમ ખોરેહ બક્ષે. ધણાજ પવિત્ર મિનો, આ મજદ! તું જાહેર થા (અને) ભાંડાં મનના પવિત્ર ઉદ્યોગો લાંબી હંદગીની ખુશાલી સાથે, તમામ દિવસોની દરાજ મુધી આપ.

* “ઉશ્તા” એટલે “મુખારકબાદી” ઉપરથી. આ ગાથાના પેહુલા શબ્દ ઉપરથી એ નામ તેને મળ્યું છે.

† અથવા મિનોઈ કાસદ સ્પંન્તમધ-પુરા, વાહુમનો સાથની.

‡ ખાઓયાના=પ્રકાશીત અથવા મુખી બક્ષેસ.

૩. જે માણસ અમને હાડમંદ દુન્યાની તથા મિતોઈ દુન્યાની આપાદીના સાચ્યા માર્ગો શિખવેછે તેને ઉત્તમ ભલાઈ પોંદાંચિ. કે જે (માર્ગો) તે સંપૂર્ણ દુન્યા જ્યાં આહુર વસેછે ત્યાં એ મળદ! તારે લાયકના, ધણાં હાહાપનવાળા, આ ઉચોગી ભેટ આપનારને (સર્વ જાયછે.) *

૪. એ મળદ! હું તને અરો તથા પાહાદુર જાહેર કરુંછું; તે લાય (થી તું બળવંત છે) જેનો માર્ફતે તું અમને ન્યામતો અપાવેછે કે જે તું પુરાને તેમજ અરોને તારા અરો અને બળવંત આતશની ગર્મિ માર્ફતે આપેછે. ભણાં મનનું કૌવત અહીં મારો કને આવે.

૫. એ મળદ આહુર! મેં તને હંદગીના મિતો દાખલ ગિ-કાર્યો છે, કારણ કે મેં તને દુન્યાનાં મૂળમાં, જનમમાં દીઠાંછે. મેં દોહુંછે કે, કામે અને સુખનોતો બદલો વાજતાં પુરાને ખરાબી અને ભજાને પવિત્ર આશિવાદ તારી નેકી માર્ફતે પેદાએશનાં સેવતે તું આપેછે;

૬. જે વખતે એ તું ઘણાજ પવિત્ર મિતો મળદ! કામ અને વોહુમનો સાથે તું આવેછે—જેઓનાં કામેથી દુન્યા પવિત્રાઈમાં આગળ વધેછે, તેમને આર્મઈતિ તારી બુદ્ધિના કાયદા શિખવેછે કે જે (બુદ્ધિ)ને કોઈબો ઠગી શકતું નથી.

૭. તને, એ મળદ આહુર! હંદગીના (અને અરોઈના) મિતો તરીકે મેં સ્વિકાર્યોછે કારણ કે (તે મિતો) મારો કને આવ્યો અને મને પૂછ્યું કે: તું કોણ છે? તું કોણનો છે? તારી ગેતોની દુન્યાએ અને

* આ ગાથા ઘણા કકડાએના બનેલા છે જેમાંના પેહલો કકડો અતરે સંપૂર્ણ થાય છે.

† વોહુમનોની માર્ફતે. મળદયસ્તિ ધર્મના કૃત્વાએ શિખાડવા માટે અને જરૂરથી આગળ હાજર થનાર મિતોતે છે. પેહલિવ તર્જુના બુદ્ધી રીતે બને છે કે, વોહુમનો મારી કને આવ્યો. જુએ ૬ માં કકરાની નોંઠ.

‡ કોણને માટે તું છે? અને મિતોમાંના કોણને લગતો તું છે? અથવા તું કોણની આપાદનો છે?

તને લગતી વાતચીતનો વખત (આવી લાગ્યો છે એવું) બતાવનાર નિશાનો ક્યાં છે ?*

૮. તેને હું જરૂરશત્ર એ જવાબ દીધો: હું મારી મર્જિ પ્રમાણે જાહેર રીતે બુદ્ધને જોઈ કરનારો થાઉં અને પ્રમાણીક માટે પુરકલ કૌવત સાથની પુશાલી થાઉં. જેથી બ્યાં સુધી, એ મજ્જ! હું તારી કીર્તિ ગાઉં તથા તને બુદ્ધ દરજ્જાને આપું ત્યાં સુધી માગણી થવાથી (મિચ્છનારને) કૌવતનો ચલકાત હું આપું.

૯. તને, એ મજ્જ! આજુર! હું જાહેરગીતા મિત્રો તરીકે સ્વિકારું છું, કારણ કે તે વોહુમનો માર્કિતે મારી કને આવ્યો છે.† તેણે મને પૂછ્યું: તું શું જાણવાને ઉમેદ રાખેછે? (મેં જવાબ દીધો) કે, મારી પવિત્ર અને અરો વખાણની લેટ મારેથી બ્યાં સુધી બની શકે ત્યાં સુધી તારા આનશને (અર્પણ કરવાને) હું ધાણી રાખું છું.

૧૦. અને એ તું! મને મારે માટે હું જે પવિત્રાઈ માગું છું તે પુરકલતામાં આપ તથા ડાહ્યાપન સાથે મને જોડ. અમારે તારી કને

* વાચ્યેભ્યો કરવાના અને પ્રશ્ન પૂછવાના વખતની નીશાનો શું છે? અત્રે જરૂરશત્રની મિત્રાઈ વાતચીતનો સવાલ છે. તારી કુન્યાઓ એટલે કે બ્યાં તારે રાખ્ય કરવું જોઈએ.

† અથવા વધુ સારી રીતે: બલાં મનથી તે મને વીંટલેછે, તેને તે મારામાં દાખલ કરે છે. ખીજા પુરુષ ઉપરથી નીકળીને એકદમ ત્રીજા પુરુષ ઉપર જવામાં આવે છે તે બહુ આશ્ચર્યકારક છે, પણ એની પછી આવતો રાબ્દ “પેરંસત્” પુરવાર કરે છે કે એ તર્કશ્લોક અરો છે. વચી ઉતરતા આવેલા તર્કશ્લોકમાં “પેરંસત્”નો કર્તા વોહુમનોને ઠરાવે છે; એજ ધણી જ્યોત્સિ સાથે વાત કરે છે. ૭ મા શ્લોકની પાંચમી લાઇનમાં જે નીશાનો વિષે મોલવામાં આવ્યું છે તે આનશમાંથી ઉત્તપન કરવામાં આવે છે.—તર્કશ્લોક કરનારઓ વોહુમનો વાચે છે અને “મંડાહી”ને ખીજા પુરુષમાં લે છે, પરંતુ એ રાબ્દ પોતા પુરુષમાં સ્વિકારાયો છે. અમે એને અકર્તૃક ક્રિયાપદ લઈએ છીએ. આઠમા અને નવમા શ્લોક વચ્ચેનો કોઈ બાગ ગુમ થયેલો લાગે છે કારણ એમાં જ્યોત્સિને પુછેલા સવાલનો જવાબ મળતો નથી.

શું માગવું જોઈએ તે તું અમને તારા પ્રશ્નોથી શિખવ, કારણ કે તારા પ્રશ્નો યજ્ઞવંત છે; જે કોઈ તારેથી હકુમત ભોગવેછે તે ખાહુશો સંપૂર્ણ કરવાને કૌવત આપેછે.

૧૧. ઓ મજદ અહુર! તને હું જંદગીના મિત્રો તરીકે સ્વિકારું છું. કારણ કે તે (મિત્રો) મારી કને ભલાં મનથી આવ્યોછે. પ્રથમમાં દિનને ધ્રુવાવવાનું કામ જો કે મુશ્કેલ હતું તોપણ તમારા શબ્દોથી મને ઉત્તેજન થયું હતું અને જે કાંઈ તમે મને સર્વેથી સરસ ચીજ કહીછે તે માણસોમાં યજ્ઞવવાને તેણે મને ઉશ્કેરણી કરી હતી.

૧૨. અને તે મને કહ્યું છે : “હું તને અશોઈ વિષે પછવાને આવ્યોછું.”—પણ જે કોઈ સાંભલે નહીં તે ચીજને માટે તું મને હકુમત ન આપે, સ્વઘોષ મારી આગલ પુશકલ ન્યામતો સાથેના એક આશિર્વાદ લઈને આવે નહીં અને (દિનના) યોદ્ધાઓને તેમની ક્ષેત્ર માટે તારા આશિર્વાદો વેળેથી આપે નહીં ત્યાં મુધો હું તે ચીજને માથે લેજી નહીં.

૧૩. ઓ મજદ અહુર! હું તને જંદગીના મિત્રો તરીકે સ્વિકારું છું કારણ કે તે ભલાં મનથી મારી કને લાયક ખાહુશોની ચાંજો મને શિખવવા માટે આવ્યો છે. આ (ખાંજેશ) જે હજી કોઈનિબી તમારેથી મલી નથી તે (એટલે કે) સંપૂર્ણ દુન્યામાં લાંબી હૈયાતી તું મને આપ કે જે તારાં શબ્દમાં હોતો યોલાયછે.

૧૪. આ ચીજ તે છે કે જે એક યજ્ઞવંત માણસ એક મિત્રને આપશે જો તે તેનો કને હોય તો. ઓ મજદ મને હું તને ખુશી કરે તે ચીજ આપ કે જેથી તારાં યજ્ઞને અશોઈ (ખીલવવા)ની મતલબથી કામમાં વાપરોને (તે મુજબ ચાલવાને) ધર્મના આગેવાનોને અને તારા માંત્ર પ્રમાણે અમલ કરનારા સધાઓને હું ઉશ્કેરું.

૧૫. ઓ મજદ અહુર! તને હું જંદગીના મિત્રો તરીકે સ્વિકારું છું કારણ કે તે મારી આગલ ભલાં મનથી આવ્યો છે અને તેણે મને યત્નાવ્યું કે, સંતોશી હવે સર્વેથી સંપૂર્ણ છે. દોલતમંદ માણસ યુરાઓને સંતોશી

કરવાને કોશેશ કરે નહી, કારણ કે તેઓ સધલા અશો માણસ ઉપર હુમલો કરવાની આલેશ રાખે છે.

૧૬. ઓ અહુર! હું જરથુશ્ત્ર તારા મિત્રોને વખાણું છું કે જે સધલી રીતે ધણોજ પવિત્ર છે : હાહમંદ શરિર આત્માથી પવિત્ર અને યજ્ઞવંત થાય; જ્યાં સૂર્ય પ્રકાશે છે તે રાજ્યમાં હાહાપન વાસો કરે; બલાં મનથી અને બલાં કામોથી તે અમને કાયદો આપે.*

હા ૪૩ મો. (વેં મુજબ ૪૪ મો.)

ચીજોનાં અને મજ્જદયશિન દિનનાં મૂળ વિષે જરથુશ્ત્રએ અહુરમજ્જદને પૂછેલા જુદા જુદા સવાલો.

૧. હું તને પૂછવા ઇચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. ઓ મજ્જદ! તમારે લાયકની નેમાજથી તમને હું શી રીતે માન આપું? તારા જેવો એક (મિત્ર) મારા જેવા એક મિત્રને તે શિખરે! અમને કાયદેમંદ અપની માર્ફતે તારી મદદ આપ જેથી તે અમારામાં બલાં મન સાથે આવે.

૨. હું તને પૂછવા ઇચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. જેહેરતનું મૂળ શું હતું? જેણે તે પેદા કર્યું છે તેને ઉત્તર સાથે મદદ કરવાની શું જરૂર છે? ઓ મજ્જદ! જે કોઈ (બલાં) મનની માર્ફતે તમામોનાં સેવકનો સર્દાર છે, દુન્યાઓનો મિત્ર છે તે પોતાની અશો-ઈથી ખરચીત યુજોર્ગ દરજ્જાનો છે.

* (અને) તે અમારો બદલો થાય, તે અમને બહુ મન આપીને અમને કાયદો કરે.

આ ગાયણ જોડાવાનો વખત જર્યોસ્તિ મદજ્ઞમના જન્મને લગતી મુદતથી ઘણો દુર દીસે છે. જે ખિદાએ તેને દિનની વાચ્છેજીએ કરવાને પસંદ કર્યો છે તેની સાથે પાંચરો સંબંધ પેગમ્બર જર્યોસ્તિ રાખતો હતો એ દંતકથાની લગભગ પાંચણી થઈ ચુકેલી એમાં જણાય છે.

ગાથા ઉસ્તવધતિની કવિતા ત્રણ ચરણની છે; પહેલાં બે ચરણ ચાર ચાર પદિ અને ત્રિજું ત્રણ પદિ છે.

૩. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ આહુર! સાચું કેહે. અરોહિની પિતા, પ્રથમ પેદા કરનાર. કોણ હતો? સૂર્યને અને તારાઓને તેમના માર્ગમાં કોણે મુકરર કર્યાં છે? તે કોણ છે કે જેનેથી ચંદ્ર વધઘટ થાય છે? તારેથી ઓ મજદ! આ ચીજો અને હજી બીજી હું જાણવા માગું છું.

૪. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ આહુર! સાચું કેહે. જમીનને તથા જીવે વાદલાંઓને કોણે ટેકવે છે (અને) સઘડા ના-શમાંથી (તેમને બચાવે છે)? ઝાડપાનો અને પાણીઓ કોણે બનાવ્યાં છે? પવનને તથા વાદલાંઓને કોણે ઝડપની ગતિ આપી છે? ભડાં મનનો કર્તા, ઓ મજદ! કોણ છે?

૫. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ આહુર! સાચું કેહે. કયા સંપૂર્ણ કારીગરે શેરિણ અને અંધકાર મુકરર કર્યો છે? કયા સંપૂર્ણ કારીગરે ઊંધ અને જાગૃતપણું બનાવ્યું છે? તે કોણ છે કે જેનેથી આમદાદ, આખો દિવસ અને રાત હૈયાતી ધરાવે છે? અને ઈનસાફને બરાબર અમલમાં મેલનાર હાકમી (કોણથી છે)?

૬. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ આહુર! સાચું કેહે. અને એ ચીજો જો બીજી હશે તો તે હું જાહેર કરીશ. તારે લગતાઓને ભડાં મનની માર્ફતે કૌવત આપીને ભડાં કામોથી ઝાડપન શું અરોહિની વધારો કરે છે? તે કોણને માટે ચરબદાર ગાય બનાવી છે જે (માણસોને) કિયાની ભેટો પુરી પાડે છે?

૭. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ આહુર! સાચું કેહે. પુત્રદ દરજ્જાના ઝાડાપણને કૌવત સાથે કોણે પેદા કર્યું છે? સગા છાકરો તેના બાપને વાહાણો કોણે કર્યો છે? ઓ વૃદ્ધી કરનાર મિનો મજદ! તું જે સઘડી ન્યામતો પેદા કરનાર છે તે તને હું આ સઘડી ચિજ વિષે પૂછવાની ખાહેશ રાખું છું.

* કદમ વાતાવરનઃ અદે=અદા.

† (અથવા) જે વખતના અમલ વિષે ઝાડા પુરૂષને ખબર આપે છે.

‡ જેવી કે માંસ, દૂધ, માંખન.

૮. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. જાણવા માટે (=હું જાણવા માગું છું કે) તારા હૃદયમાં અને જે કેળવણી મેં ભણાં મનની માર્ફતે (તારી કને) વિનવી છે તે શું છે? અને કઈ અશોઈથી દુન્યાનો સંપૂર્ણતા મેલવાશે? મારો જીવ કેવી રીતે તે ન્યામનો મેલવશે કે જેથી તે ખુલ્લું દરજ્જાને પામે અને ખુશાલ થાય?

૯. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. આશિર્વાદાર્થક દિનને હું કેમ આરાધીશ કે જે ઓ મજદ! તારા જેવો ભણાઈઓવાળો (અને) ડાહપત ભરેલાં કૌવતનો સાહેબ (માત્ર) શિખવી શકે કે જે (સાહેબ) પોતાનાં પવિત્ર કૌવતથી અથ અને વોહુમનો સાથે એક (તખ્ત) ઉપર રહે છે.

૧૦. તને ઓ મજદ! હું પૂછવા ઈચ્છું છું કે, જે દીન હુંયાતી ધરાવનારો સઘડી (દિનો)માં ઉત્તમ છે અને જે અશોઈ સાથે જોડાઈને દુન્યાઓને આપ્તાદી આપશે તથા જે (દિન) ડાહપતની શિખામણોથી અમારાં કામોને ઈન્સાફને અનુસરતાં કરશે, તે વિષે સાચું કેહે, મારો ખુદ્દીની ખાહેશો, ઓ મજદ તારો તરફ પોંદોંચે!

૧૧. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. જેઓથી તારી દિનનો ફેલાવો થાય છે તેઓમાં તમારું ડાહપત શી રીતે પોંદોંચશે? તેઓ (દિનને ફેલાવનારાઓ)માં હું તને પ્રથમ જાણાવેલો છું. ખીજાઓને* (પુરા) મિતોનાં કપટમાંથી બચાવ.

૧૨. હું તને પૂછવા ઈચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે જે સવાલો મેં તને પૂછ્યા છે તેની રૂહે પ્રમાણીક કોણ છે? જુદો કોણ છે? એ બેમાંનો કોણ પુરા અથવા નારા કરનારને લગતો છે?

* ખીજાઓને એટલે કે જેમનાથી દીનનો ફેલાવો થાય છે.

† અહુર અને અંગ્રો એ બંનેને એક જ અર્થના જેમ અશ્યાનિકો ગણે છે તેમ સમજવું અશક્ય છે: ઉભયાન્વયિ અવ્યય વચ્ચે આવીને તે વિચારની સામે થાય છે. ખીજા હાથ ઉપર કોઈ એમ નહીં માની શકે કે કવીએ એક જ શબ્દની બે જોડણીઓ દેખાડવાની ખાહેશ રાખી છે. અહુર એ અશ=ફેડી દેવું, નારા કરવું ધાતુ ઉપરથી અને અંગ્ર એ અંગ્ર અથવા અંધ ઉપરથી છે.

જુઓ પોતાના બળથી જો કે મારી અને તારી વિરુદ્ધ છે તોપણ તે પુરા તરફ કે નહીં લેખાતો ?

૧૩. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર ! સાચું કેહો. દુર્જને અમે કેમ હણવ્યે, હું અહીંથી તેને કેમ હાંકી કાઢાઉં ? તેને (દુર્જને) અને જેઓ પુરાકલ નાકુર્માનીથી સમ્પ્રાધની પુરો આલવાને રાજ* થતા નથી અને ભલાં મનની શિખામણોને આહતા નથી (તેમને અમે કેમ હણવ્યે અને હું કેમ હાંકી કાઢાઉં ?)

૧૪. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર ! સાચું કેહો. પુરાઓને રાખત કૃતકો મારવા અને તેમની ઉપર સંકટ અને શિક્ષા લઈ જવા માટે દુર્જને હું સમ્પ્રાધની હાથમાં કેમ સોંપુ કે જેથી તે તારા માંધ્રની કેળવણીથી તેનો નાશ કરે.

૧૫. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર ! સાચું કેહો. અગરજો તું અપની સાથે સઘલા બનાવો ઉપરનો મુખત્યાર સાહેબ છે તો જે કાયદાઓ તે સંસ્થાપ્યા છે તેની રૂઢે બે લશ્કરો ક્યારે લગાઈમાં સામ સામે મલે છે ? એ બંનેમાં શી રીતે અને કોણને તું કૃતેહ આપશે ?

૧૬. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર ! સાચું કેહો. તારી આરાધનાના દુશ્મનોને તારા કાયદાની ખુબીથી કોણ શીકસત આપશે ? દુન્યાઓને તેમનો સર્દાર† (મતાવવા માટે) તું મને ચોકસ રીતે હાલપન શિખવ. સ્વઓષઃ ભલાં મન સાથે તેની તરફ આવે કે જેની તરફ તે આવે એવું તું ઈચ્છે છે.

૧૭. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર ! સાચું કેહો. જે કોર્તિ તમારી તરફથી આવે છે તેને (તથા) જે કૌવત (તમે આપો છો તે) ને ઓ મજાદ ! હું શી રીતે પોંદોંચીશ ? કે જેથી હૃદયવતા અને અમરતાત્ માર્કૃતે મને એવો અવાજ મલે જેથી તે માંધ્ર જે અરો-

* દિવ્-પુશી થવું: સમ્પ્રાધની પુરો આલતાં તેઓ પુશી થતા નથી.

† અહુર અથવા જરથુસ્ત્ર.

‡ દિનની તામિદારી.

ઈની બક્ષેશ છે તેની માર્ફતે હું (તમારા દિનદાર લોકોનો) વડો થાઉં."

૧૮. હું તને પૂછવા માગું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. પવિત્રાઈથી તે બદલાને હું કેમ લાયક થઈશ : ઓ મજ્દ! હૃદયતાત્ અને અમરતાત્ની એક લેટ-દશ હમેશદાર ધોરીઓ અને એક જાટ મને કોણ પોહ્યાંચાડશે જેથી હું તને લેટો આપો શકું ?†

૧૯. હું તને પૂછવા ઇચ્છું છું, તે તું મને, ઓ અહુર! સાચું કેહે. જો કોઈ રાખસ જો કોઈ લાયક હોય તેને તેનો બદલો આપતો નથી, કે જે સચ્ચાઈની વાચ્છેલ કરનારને‡ અપાયછે, તો તે (ગુનેહગાર) ને તે વાંક માટે તુરત શું શિક્ષા મલશે? તેને માટે છેલ્લી વખતે શું થશે? તે તો હું જાણું છું.

૨૦. ઓ મજ્દ! શું દેવો કદીબી બળવંત થયલાછે? હું પૂછવા ઇચ્છું છું કે જેઓ (દિન સામે) લડત ચલાવેછે તેમને માટે શું (સજા છે)? જેઓનો મદદથી કરપન અને ઉસિખરો દોરો અએબમ‡ ને સોંપાયછે તથા જેની માર્ફતે કવિઓ બળવંત‡ થયલા છે; ઓ અપ! તેમના ધાસચારાને આબાદ કરવા માટે દવ વેહે નહીં.

* જરથુશ્ત્ર કીર્તન ગાવાનો અવાજ નહીં પણ વાચ્છેલ કરનાર અને પેશમ્પર દાખલનો અવાજ માગે છે. હૃદયતાત્ અને અમરતાત્નો અર્થ અહીં તનદરેશ્તિ અને અમર્ગિ થાય છે.

† કિયાની ભેટો માટે જે જરનું છે તે જરથુશ્ત્ર માગે છે. ૧૯ માં શ્લોક તે માગણીની મતલબ દેખાડે છે.

‡ ધર્મ ગુરને.

§ દોજખમાં પેદવાની છેલ્લી સજા.

|| અને નહીં કે: શું દેવો ભલા સદર્શ છે? એક જયેસ્તી એવો સવાલ કદી નહીં પૂછે. કર્તો પૂછે છે કે, આગલા વખતમાં દેવોએ કુન્યા ઉપર કેમ હુકમન ભાગવી હતી. જુઓ ચજ્જનેનો હા ૯ માં ક્રકરો (૪૧).

¶ આ દેવનો અર્થ અહીં સુંદારઓનો, પરાશના હુકમન લોકોનો રાખત અને ગરવાજખી હમણે થાય છે. આ કીર્તન નવાઈ જેવી આશ્ચર્યનાં છે. તેને કેટલાક હરખંધ સવાલોનું બનાવવામાં આવ્યું છે, જેનો એકપણ જવાબ આપવામાં આવ્યો નથી. એક સુધારકનું, દિનના એક વડાનું એ જ આવેલું નથી. આ કવિતા રૂપી લખાંજો કદાચ જરથુશ્ત્રને અહુર સાથે વાતચીત થવાની દૈનકાને જન્મ આપ્યો હશે.

§ ઉરહૂયતા એ ઉરુ અને દા ઉપરથી.

હા. ૪૪ મો. (૧૦ મળ્ય ૪૫ મો.)

નવી દિનની વાચ્યેજી. ખે મિનોના કૃત્વા. પુરાઓ સામે
ખોલાયલો શ્રાપ. અહુરમજ્દની મોટાઈ. રવાનોનું સેવટ.
નવી દિનના પેગમ્પરનું આવવું.

૧. હવે હું જાહેર કરવા આવ્યો છું તે તરફ તમે કાન ધરો; તમે
જેઓ નજદીકના તમે જેઓ દૂરના (આ સ્ત્રીને જાણવાને) ખાંડા-
મંદ છે તે હવે તમે સાંભરો. હવે તમે સઘવું પુણી રીતે શિખિયા
થાઓ.* ભૂલાવાનો સાહેબ પોતાના પુરા કૃત્વાઓથી દુન્યાનો બીજી
વાર નાશ કરે નહીં; પુરાની જીભ આડે માર્ગે ગયલી હોય છે.†

૨. હું જાહેર કરીશ કે એ ખે મિનો હૈયાતીનું મૂળ છે. એ ખે-
માંનો જે જીંદગી આપે છે તેણે નાશ કરનાર મિનોને કહ્યું: આપણા
ખંતેના વિચાર, કેળવણી, પુણી, ઇચ્છા, શબ્દો, કામો, મહજબ કે
આત્માઓ એક બીજાની પૂઠે ચાલતા નથી (યાને મક્કતા નથી.)

૩. સર્વ જ્ઞાની અહુરમજ્દએ આ દુન્યાની સર્વઆત પાપદ મને
જે કહ્યું છે તે હું જાહેર કરીશ. (ઓ મજ્દ!) હું જેમ જાણું છું અને
પ્રસીદ્ધ કરું છું તેમ જેઓ અહીં માંત્ર (દિનના કુર્માનો) બળવે નહીં
તેમને માટે જીંદગીનું સેવટ કંગાલ થાય.

૪. આ દુન્યાનો જે કોઈ અશોઈથી ઘણાજ સંપૂર્ણ છે તેને હું
જાહેર કરીશ.‡ મજ્દ તેને જાણે છે કે જેણે તેને પવિત્ર અને આકાશ
મનનો પિતા ઠરાવ્યો છે. ઉત્તમ કામો વાલી આર્મઈતિ તેની છોકરી છે.
અહુર કે જે સર્વ સ્ત્રીઓની વ્યવસ્થા કરે છે તે ઠગાતો નથી.

૫. ધણાજ પવિત્રએ માણસોને સાંભલવા માટે જે ઉત્તમ
કલાંમ મને કહ્યો છે તે હું જાહેર કરીશ; જેઓ મને તાબેદારી અને

* દૂમ (સ્વપ્ન) ૨ ને પુરૂષ બહુવચન આસાર્ય: એ અહિં ક્રિયાપદનું
૪૫ છે.

† મૂળ અર્થ: પુરૂષ પોતાની જીભથી આડો ગયલો છે.

‡ એ અહુરમજ્દ પોતેજ છે જે નીચલા વાક્યથી દીસે છે.

લેગ્રો* આપે તેમને માટે ભલાં મનનાં કામો (જે તેઓ કરેછે તે)થી હૃદિર્વતાત્ અને અમૃતતાત્ તેમજ મજ્જા અહુર આવે.

૬. અશોધમાં ઘણાંજ પુલંદ કીર્તનને હું જાહેર કરીશ. જે કોઈ પોતાની ઉત્તમ બક્ષેસો વૃદ્ધી કરનાર મનવાળાં માણસોને આપેછે તેમને (=તેમની મુશાદો) અહુરમજ્જા સાંભલે. તેની† વખાણ ગાવાને ભલાં મન મુજબ મને શિખવવામાં આવ્યુંછે; તે પોતાની સંપૂર્ણ પુદ્ધીથી મારો ભોમ્યો થાય.

૭. તેને ક્રિયાની લેગ્રો અર્પણ કરનારા જેઓ જીવેછે, થઈ ગયા અને થશે તેઓ સધલા તેનેથી ફાયદો શોધેછે. પ્રમાણીક માણસોના આત્મા અમર્ગિ અને પુરા માણસોને કચ્છી નાખવાનું કૌવત ઈચ્છે છે. અહુરમજ્જા આ કૌવતોને ઉત્તપન કરનાર છે.†

૮. હમાણાં જે મારી ચશમોને જાહેર થયોછે તેની અમારી નેમાજનાં ગાયણોથી સેવા કરવાને હું ઈચ્છું છું. પવિત્ર વિચારો, સુખનો અને કામોની પવિત્રાઈથી તેને એટલે મજ્જા અહુરને પિછાંતી શકાયછે. વખાણનાં અમારાં કીર્તનો અમે તેની કને લઈ જઈએ, ગરોન્માનમાં તે મેલ્યે.

૯. અમે તેને ભલાં મનથી સંતોશ આપવા માગ્યે છિયે કે જેણે અમારું ભલું ઈચ્છીને ખુશી અને દુઃખ‡ ઉત્તપન કર્યોછે. અમારાં દોરો અને અમારા છોકરાઓ‡ની આપ્પાદી માટે મજ્જા અહુર અમને રહેલાંતો અને ધામ ચારો આપે. અશોધના તરિકા મુજબ ભલું મન તેમનાંમાં ઉત્તપન કરે.

૧૦. જે ડાહ્યો સાહેબ કેહેવાયછે તેની અચુક રીતે ડાહ્યાપન ભરી અમારી આરાધનાથી કીર્તિ ગાવા અમે ઈચ્છયે છિયે. પવિત્રાઈ અને

* ચયસ એ ચિ ઉપરથી.

† મજ્જાની.

‡ અથવા: તેમને (=અમર્ગિ અને કૌવતને) ખળથી ઉત્તપન કરે છે.

§ પુરા માટે દુઃખ.

¶ અમારાં માણસો.

ભલાં મન મુજબ સઘણું તેને આપવામાં આવેલું છે.* તન્દરેસ્તી અને અમર્ગી તેનાં રાજ્યને લગતી છે. તેણે આ દુન્યાને શક્તિ અને કૌવલ આપ્યું છે.

૧૧. દેવોને, તેને† ધિઃકારનાર પુરા માણસોને, જે સઘણાઓ તેને માન આપતા નથી તેમને, જે કોઈ ધિઃકારે છે તથા હાંડી કાઢાડે છે તેની કને તે આપ્યો છે. દિનના પેશ્વા, પવિત્ર દિનની માર્ફતે હાલુપનતા સદાર (અને) આશ્રવનનો આત્મા, ભાઈ અથવા પિતા આ મજદ! તું અશો દિનથી છે.

હા ૪૫ મો. (વેં મુજબ ૪૬ મો.)

પૃથ્વી ઉપરના ખળવંતોથી હુરાન થતા મજદયસ્તી દિનની વાચ્છે કરનારની કૃયાદ; કયાં નાસી જવું તે તે જાણતો નથી. તે અહુરબદની મદદ માગે છે. પોતાની ઉપર જીલમ કરનારને તે શ્રાપ દે છે અને જેઓ તેને મદદ કરે છે તથા તેનું સાંભલે છે તેને સ્વર્ગ મલવાની કપુલાત આપે છે. જરથુસ્ત્રના પ્રથમ સાગેદો અને રક્ષણ કર્તાઓને કરેલી નેમાજ, - તેમને મળનારો આશિર્વાદ.

૧. કયા મુલકે ભણી હું વલાણ લઈશ? કયાં ઠેકાણાં ભણી મારા

* “હાઈ” સંપ્રદાન વિભક્તિમાં છે જેથી કેટલાકો એવા તર્જુનો કરે છે કે, હું તેજાહેર કરું છું, હું તે પ્રસિદ્ધ કરું છું તેમની વિરુદ્ધ એ રાખ્દ જાય છે. મૂળ અર્થ: તેને માટે તે એકંદું કરેલું છે.

† એટલે જરથુસ્ત્રને.

ખેશીઓ અને કર્માન્યદર્શિ સાથે હું જઈશ? * નહીં ભરવાદો, કે નહીં દેશના યુગ હાકેમો મને માન આપના. ઓ મજદ આહુર! તને સંતોષ આપવા માટે હું શી રીતે પોહોંચીશ?

૨. આ ટેકાણે હું લાઈલાજ કાં છું તે હું જાણું છું; હું જાણું છું કે નખત્રાં માણસોમાં હું એક નખત્રો માણસ છું. ઓ આહુર! જે તારી તરફ પોતાની કૃતિયાદો જોઈ રહ્યું કરે છે તેમના ઉપર તું નજર ફેંક. (અને) એક મિત્ર પોતાના મિત્રને આપે તેવો દિસાસો તું તેને માટે લઈ જા. અશોઈની માર્ફતે વોહુમનોની પુરકલ ન્યામતો મને આપ.

૩. દિવસોને જાહેર કરનારાઓ† પવિત્ર દુન્યાના ટેકા માટે ક્યારે આવશે? દિનના પેશવાઓને લગતા મિનોઓ પોતાનાં કામો અને કેલવણી સાથે ક્યારે આવશે? બહુ મન, કોણને તેમનાં સુખ માટે પોહોંચશે? મારે માટે ઓ આહુર! તને શિક્ષક દાખલ હું પસંદ કરું છું.

૪. જેઓ અશોઈની તથા ગોસ્પંદોને ખેતરો તથા દેશોમાં ફરવા દેવાનો વિરુદ્ધ હોય છે તેમને યુગઓ મદદ કરે છે. યુગી જ્યાંનવાલો‡

* ખેશીઓ અને કર્માન્યદર્શિના મંદલ સાથે. કવિતાની રાગણીને ખાતર પછરીદદઈતીને બદલે પછરિદાઈતી આવવા જોઈએ છે.

આ કુદરામાં રાજઆતથીજ જે બાપા વપડાઈ છે તે નવા ધર્મની પ્રથમ વાચ્છેજના વખતની લગભગ નજીકનું એ લખાણ જાહેર કરતું હોય છે. તેનું સેવટ ખાસ કરી મારું છે; એક પેગમ્બર દાખલ અથવા એક અમલકાર ખતાવનાર તરીકે, કે પોતાના ઉસ્તાદને માણસ જાતમાં એટલે ખતાવવાની કોશિશ કરનાર સગેદ દાખલ પસાર થવાને ઇચ્છનાર માણસનું એ લખાણ નથી.

† આ રાખદો ખીજે ટેકાણે સૂર્યને અથવા બામદાદને લાય પાડવામાં આવે છે; પણ અહીં તે મજદયસ્તિ દિનના પેશવાઓને લાય પડતા દીસે છે કે જેઓ દુન્યાનું નવું બંધન અને પ્રમાણીકાની સેવતની ક્ષેત્ર કરવા તથા તે જાહેર કરવા આવશે.

‡ કુરા આખ્ય (હવે). પહેલિવ કુપસ્તામક અને નહીં કે, સ્તહમ્પક. કદાચ “યુગી આરાધનાઓવાળાં યુગી બંદગીવાળાં.”

તે માણસ પોતાનાં કામોથી નારા પામશે.* જે કોઈ એ મજદ્! તેનું બળ અથવા હૃદયગી ખુંચવી લેશે તે ગોસ્પંદોના સંબંધમાં હાલપણે માર્ગે ચાલેશે.

૫. જે કોઈ મદદ માગે તેને જે કોઈ બળવંત રાજસ આપે નહીં, જે કોઈ કુળવંત હુકમતામાંથી અથવા લખતથી બાંધી લઈને જીલમ ગુજારે તે પાપીને, જે કોઈ દીનદાર ઈતસાદથી રહેતા હોય તે પારખી કાઢાડે. એ બીના સત્તાવાલાઓને તે જાહેર કરે કે જેથી અહુરમજ્દ તેને તેના અભિમાન માટે મજા કરે,†

૬. અને જે કોઈ બળવંત તેને શિક્ષા કરતો નથી તે દુજ્ઞેનાં પ્રાણીઓમાં પાધશે જશે. તે બુરો છે કે જેને બુરાઓ ભલો ગણે છે. તે પ્રમાણિક છે જેને પ્રમાણિક વહાલો હોય છે. એજ પ્રમાણે, એ અહુર! તે (દુન્યાના) પ્રથમ કાયદા મુકરર કર્યા હતા.

૭. કયો રક્ષણ કર્તા, એ મજ્દ! તું મને આપે છે? કારણ કે બુરાઓ મને રીબાટવા માટે રાખવાનો ખાએશ રાખે છે. આતશ અને તે મિતો જેઓ તારો કનેથી આવે છે અને જેમનાં કામોથી પવિત્રાઈને તે મજબુત કરી છે તે સિવાય, એ અહુર! બીજું કોણ છે? તારી દિનને માટે તે હાલપણ મને આપ.‡

૮. જે કોઈ દુન્યાને લગતાઓ પાસે મને ઈજ્ઞ કરાવે છે તેની દુશ્મની તેના કામોથી મને પોંદોચે નહીં! તમામ સુખને હાંકી કાઢાડે એવું પણ હંમેશાની કંગાલ્યત સાથનું કપટ તેનાં તનની સામે પોંદોચે.

૯. જે પ્રમાણે અમે અમારાં કામોથી, તું કે જે આરાધણાને ધણોજ લાપકનો અશે અને પવિત્ર સદાર છે, તેને અમારો પ્યાર બતાવ્યે છિયે, તે પ્રમાણે તે કોણ છે કે જેણે પહેલ વેહેલે મને ભેટોથી માન

* અહુ મુષ્=નારા પામે છે.

† અથવા કદાચ: તેનાં ધાટકીપણાંનાં કારણ સર તેનો નારા કરે.

‡ અથવા: બચાવ, રક્ષણ માટેનો ઈલાજ અને દયાડ જેથી હું તેનો ફેલાવો કરી શકું.

આપુંછે? ગોસ્પંદના બનાવનારે જે સાચી ચોખ્ખે સચ્ચાઈથી જણાવોછે તે એઓ (મારા સાગેદો) મારો કનેનાં તારાં ભણાં મન માર્ફતે જાણવાની ખાએશ રાખેછે.

૧૦. જે સધજાઓ—મરદો અને ઓરતો, એ મજદ અહુર હું કે જે પ્રમાણીક છું તેને આ દુન્યાની જે ન્યામતો તું ઉતમ જાણેછે તે યાને આપ્પાદો અને ભણાં મનને અનુસરતું કૌવન આપેછે, તેમજ જેઓની કને હું તારો આરાધના કરાવીશ તે સધજાઓની સાથે હું ચિન્વત પુત્ર પસાર કરીશ (અને એ પ્રમાણે સ્વર્ગમાં પોંહાંચીશ.)

૧૧. કરપનો અને કવિઓ પોતાનાં પાપો કામથી માણસની દુન્યાનો નાશ કરવા માટેનાં કૌવતો સાથે જોડાયલાછે. તેમનો પોતાનો આત્મા, તેમનો પોતાનો ખત્રાસ તેમને એવાં સખત બનાવેછે કે તેઓ ચિન્વત પુત્ર બ્યાં છે તે તરફ આવેલી દુજ્જેનાં મકાંતની જગામાં રહેવા માટે પોહાંચેછે.

૧૨. પણ અગરજો તુરાંની કુરયાનનાં બળવંત વંશ અને છેલ્લાં કુટુંબમાં* કોઈ જન્મેલો હોય કે જે પોતાની પવિત્રાઈ અને ઉમંગથી હાલપનની દુન્યાને આપ્પાદ કરેછે તો તેનું કારણ એ કે મજદ તેમની સાથે ભણાં મનથી જોડાયેલો હોયછે; તેમનાં મુખ માટે મજદ અહુર હકુમત કરેછે.

* આ ગાયણ સમજવા માટે એ ધણીજ અગતનો ફકરો છે, પણ તેજ વેલા એ એકાકનો અર્થ ધણો અચોક્કસ છે. માણાં બાગ્યે અસલી તર્કુમામાં એ પામદ ધણીજ અપૂર્ણ રીતે જાણવવામાં આવીછે. તે પણ તુરનો અર્થ તુરાંની કરે છે અને એ અર્થ ખરો છે કે નહીં તે માટે તે થોટાજ શક બતાવેછે. એનો તર્કુમા એમ પણ થઈ શકે: “જે અમારાં કુટુંબીઓમાં કોઈ હોય કે જે તુરાંનીઓની સામે થયો હોય” કહ્યાથી. પણ અમારો પેહેલો તર્કુમા વધુ મારો કરે છે. એવું કહે છે કે, એક તુરાંની કુટુંબ હતું જેણે મજદયસ્તિ ધર્મ અપ્પ્યાર કર્યો હતો. જુસ્તિ અને સ્પીગજના તર્કુમા અમે બાહાન રાખી શકતા નથી કારણ કે તેઓ પેહેલિને આધારે ચાલે છે કે જે દખ્ખનું બાંટું છે.

૧૩. માણસોમાં જે ઘોઠ પોતાની ભેટોથી અશો જરથુસ્તને માન આપેછે તે તેના કૃત્વાઓ વિષે વાંચેછે કરવાને લાયક હોયછે. મજદએ તેને દુન્યા આપીછે; તેને માટે ભડાં મનથી તેણે ગેતિની દુન્યાની ભલાઈઓ ખીલવીછે. તેને, ઓ અપ, અમે તમારો લાયક સાગેદ ગાએ છિયે.

૧૪. જરથુસ્ત, તારી કને તે મોઠાં કામ માટે ડોણ દિનદાર અને પ્રમાણીક મિત્ર છે? તે મોટું કામ (દુન્યાને) આશકારા કરવાને ડોણ ખાહેશ રાખેછે? તે રાખસ પ્રખ્યાત યોદ્ધો કવ વીરતારુપ છે. એ મજદ આહુર! જેમને તેં એકજ મકાનમાં (જન્મ આપવા માટે સાથે જોડ્યાંછે* તેમને ભલી મુગદના રાખદોથી આરાધવાને હું ઇચ્છું.

૧૫. પવિત્ર આસાદના હએચતઅસ્પાં (ના કુટુંબી)ઓ, હું જાહેર કરીશ કે તમે પ્રમાણીક અને અપ્રાણીકને એલખી કાદારવામાં જાણીતા થયલા છો; એ કામો જે તમે યનાવ્યાંછે તેને ક્રીષે આહુરની પેહેલી ભેટો સાથે તમને પવિત્રાઈ આપવામાં આવીછે.

૧૬. કૃષઓસ્ત,† દિનના કાસદો સાથે તું જા; હવેગિવદે, જેમને અમે ઇચ્છયે છિયે તેમની સાથે તું જા, અને પેદાએશને સુખી કર! ત્યાં કે જ્યાં પવિત્ર આર્મઇતિનો મેલાપ થાયછે, જ્યાં ભડાં મનના ઉત્તમકે કૌવતો હોયછે, જ્યાં એક જગાએ આપ્પાદો આપવા માટે મજદ આહુર રહેછે,

૧૭. જ્યાં, ઓ જામાસ્પ‡ હવેગિવદે, પવિત્ર કુર્માને અને અનુસરતી સ્તુતીઓ થાયછે પણ તેઓ (સ્તુતીઓ) વિનાનું કાંઈ નથી. જે ઘોઠ

* જરથુસ્તનાં મા આપ.

† આ નામ અત્રે આનંદાનની અટક દાખલ સમજવામાં આવે છે. હએચતઅસ્પ જરથુસ્તનો બપોવો હતો. સ્પિતમાઓડેહને પણ એવજ અર્થે લેખી શકાય.

‡ જરથુસ્તનો પેહેલો સાગેદ અને જમાઈ.

§ ઇચ્છવા જોગ.

¶ કૃષઓસ્તનો બાઈ, વીરતારુપનો પ્રધાન અને જરથુસ્તનો રક્ષણકર્તા.

દશાયા મુજબની તાપેદારીથી કરેલી બંદગીઓને, ભેટોને પીછાણે છે, ખર્ચ શું છે અને ખર્ચ શું તે જે કોઈ પીછાણે છે, તે દરેકને અહુરમજ્દ પોતાની સર્વજ્ઞાની પવિત્રાઈથી* રસ્તો બતાવે.

૧૮. જે કોઈ મારે માટે ખુશાલીનું એક (મૂળ) છે તેને ઉત્તમ બક્ષેસો મહે! તેને ભડાં મનથી મારી પુશકલ ન્યામતોમાંથી હું આપવાને શક્તિવાન થાજી, પણ જે કોઈ અમને દુઃખ આપશે તેને દુઃખ હું આપી શકું! મજ્દ, અષ, હું તમારી ખાહેશોને તૃપ્ત કરવા ઇચ્છું છું. મારો બુદ્ધિ અને મારાં મનનો તે દાસ છે.

૧૯. જે કોઈ હું જરૂરપૂરને માટે પવિત્રાઈના વિચારથી, સંપૂર્ણ રીતે, હું જેનો ઘણીજ ખાહેશ રાખું છું તે બખ્ખે, તેને ભવિષ્યનો દુન્યાનો બદલો મને જે સઘડી ન્યામતો મહી છે (અને જે) ગાય માતામાંથી† (ઉત્તપન થાય છે) તે સાથે આપવામાં આવશે. તું એ ચીજો, એ મજ્દ! સંપૂર્ણતાથી જાણે છે, તું કે જેણે મને તે જાહેર કરી છે.

* અહુર કર્તા વિભક્તિમાં છે ત્યારે અષ સંમોધક કે કરણ વિભક્તિમાં છે જેથી એ બે નામોને એકજ વિભક્તિમાં ભેડી શકાય નહીં.

† અથવા પુશકલ. એ વખતના ઇશાનીઓ માટે આએ દુન્યાની સઘડી ન્યામતો ગ્રેષ્ઠ-દોમાં સમાવણી હતી. આ ગાયણ સાદાઈ ભરેલું અને કુદરતી છે અને તે અરુપર લગભગ તવારખના એક ભાગ છે. એમાં એક નવાઈ જેવી ચીજ છે: મજ્દયસિન ધર્મના પેગમ્બરને અત્રે એક ઘણાજ સાધારણ રાખસના જેવો કડી નાખવામાં આવ્યો છે. શું એ લખાણ ખુદ મજ્દયસિન ધર્મની લગભગ સરખાવના વખતનું દેસનું નથી? બાકી લખાણમાં ૧૩ મા શ્લોકથી પુરતી રીતે સાબિત થાય છે કે જરૂરપૂર એનો કર્તા નથી.

ગાથા સૂપ્ત-મર્ધન્યુ.*

તમે અશો અને પવિત્ર ગાથાઓને નેમાજ!

હા ૪૬ મો. (વેં મુગ્ધ ૪૭ મો.)

તન્દરોસ્તી અને ખીજ ન્યામતો માટે અરજ,
બલાઈનો પદલો, પુરાઈની સજ્જ.

૧. અરોઈથો (યતાં) કામો અને (ખોલાતા) સુખનોને માટે. પ-
વિત્ર બુદ્ધિ અને ભલા મિત્રોની માર્ફતે અહુરમજ્દ તે માણસને હૃદ-
વંતાત અને અર્ધરેતાતની બક્ષેસો આપેછે કે જે (માણસ) કૌવત
(સશ્ર) અને હાહાપણ (આર્મઈતિ)થી બોલેછે તથા કરેછે.

૨. ઘણાજ પવિત્ર મિત્રોનાં ઘણાજ ભલાં કામ તે (માણસ) આ
જીવ અને આ સુખનો જે 'પરેપર' ભલાં મનતાં છે તેની માર્ફતે
(તથા) આ હાથો અને કામો જે હાહાપણ (આર્મઈતિ)નાં છે તેની
માર્ફતે કરેછે. એ હાહાપણથી મજ્દ અરોઈનો પિતા છે.

૩. તું તે મિત્રોની (ભણી) ચીજોને આપ્યા કરેછે કે જેણે અ-
મારે માટે ગાય બનાવી કે જેનેથી ક્રિયાની ભેટો મેલવાયછે. આ
મજ્દ! બ્યારે આર્મઈતિ વોહુમનોની સાથે (એકમત) થઈ ત્યારે તે
ધાસ આશને માટે પુરકલ સમરની આ આર્મઈતિ (જમીન)ને આપીછે.

૪. અહુરના તે પ્રતાપી મિત્રોની બર્ફતથી તેઓ પાપીઓને
સજ્જાએ પોહોંઆડેછે, પણ અશો લોકોને નહીં. પાપી માણસ બળ-
વંત હોયછે તોપી પ્રમાણીક માણસ તેને કરી ગણતરીમાં લે નહીં; જુદા
લોકોમાં તે મોટો માણસ લેખાયછે.

* એ શબ્દો આ ગાયણના પ્રથમ ખોસા છે.

† ગોસ્પન્દનો ફરેસ્તો અને પ્રમાણીકપણાનો મિત્ર. ગોસ્પન્દો માટે
ફલદ્રૂપ અને રસાળ ધાસ આગે મેલવવા માટે આર્મઈતિ સાથે તે ગોસ્પન્દ
કરેછે.

૫. પ્રતાપી મિત્રો ઓ અહુરમજ્દ! અશો માણસને તું સધલી સંપૂર્ણ બલાઈઓ આપ. તારી બલી મર્જીથી પાપી માણસને તેને લાયકનો બદલો મલે (એવી મારી દુવા છે,) તે કે જે પુરા મિત્રો સાથે જોડાયેલો રહે છે.

૬. પ્રતાપી મિત્રો ઓ અહુરમજ્દ! વાંધા (લગાઈ)માં ઉતરેલી બંને બોદુઓને આતશની માર્ફતે (અને) ડાહપણ તથા અશોઈના વધારા માર્ફતે ઈન્સાફના તરિકા મુજબ તું બલાઈઓ અને ચુકાદો આપે છે. કારણ કે જેઓ તેમને માટે ઈચ્છા રાખે છે તેમનું મજબુત રક્ષણ તેઓ કરે છે.*

હા ૪૭ મો. (૧૦ મુજબ ૪૮ મો.)

પ્રમાણીક લોકોની ભવિષ્યની ક્ષતિ. અહુરની દીન ધણીજ સંપૂર્ણ છે. બલા સદારો તેમજ ગોસ્પન્દો, અને દિનની તથા તેના પેશવાઓની ક્ષતિ. મેલવવા માટેની બંદગી.

૧. બ્યારે સઝાઈથી દુજને શીકસત મલે, જે બદલાને દેવે તથા પુરાં માણસોએ ડગાઈ તરોફે જાહેર કર્યો છે તે બ્યારે હંમેશાની (દુન્યા)માં મલે ત્યારે તે બીના, ઓ અહુર! તારી આરાધનાનો (તેથી નીપજતા) ફાયદાઓ સાથે વધારો કરે.

* આ હામાં સમાવેલા વિચારો આ પ્રમાણે છે: મજ્દનો પવિત્ર અને ફાયદેમંદ મિત્રો સધલી બલાઈઓ, પવિત્રાઈ અને દુન્યાની ન્યામતો મેલવી આપે છે. પાપીઓને સજા કરી દીનદાર અશો લોકોને તે બદલો આપે છે. તે મિત્રો બલાઓને બદલો આપી પુરાઓને સજા કરે, તથા પ્રમાણિક લોકોની પવિત્રાઈ વધારે એવી મારી દુવા છે. છેલા વાક્યમાં “વાંધા” એવો જે શબ્દ છે તે અસહ્યતા સાક્ષતા આવેલા તર્જુમા મુજબ ધર્મ અથવા કાયદાને લગતો વાંધો છે.

૨. મિનાઓની લગ્ન મને પોહાંચે એ આગમ્ય, એ અહુર !
જે કાંઈ તું જાણે છે તે મને કહે.* પ્રમાણીક માણસ પુરાને, એ
મજ્જદ ! શી રીતે શીકસત આપશે કારણ કે તે આ દુન્યામાં તે કામ
સંપૂર્ણ ગણાય છે.

૩. કર્મોનામાંનું સંપૂર્ણ કર્મ તને માટે છે કે જે જાણે છે
કે તે (કર્મ) પવિત્રાઈના તરિકા મુજબ, ઉત્તમ બક્ષેસોના કર્તી
તરીકે, અશો અહુરને વર્ણવે છે; અને આ છુપી કલવણી જે કોઈ,
એ મજ્જદ ! તારે લગતો છે તે બધાં મનની અફલ માર્ગે (જાણે.)

૪. જેણે બહુ મન અને પવિત્રાઈના આશિર્વાદ ઉત્તપન્ન કર્યા
છે, તેણે એ મજ્જદ ! કામો અને શબ્દોને લગતો કાયદો (પણ બનાવ્યો છે.)
તેની બધી મહત્ત્વ અને તેની ખાહેશો સાથે ઈચ્છાને બાંહેધરી રાખવી
જોઈએ. શું સેવટની સર્જત તારી પુદ્ધિના અખત્યારમાં નથી ?

૫. એ આર્મઈતિ ! બધા સદાશે અને નહીં કે પુરા સદાશે
અમારી ઉપર રાજ્ય કરે (અને) નિર્મલ ડાહ્યાપણનાં કામોથી (અમારી
ઉપર) હકુમત કરે. માણસને તેની હૈયાતી માટે પવિત્રાઈ ઘણીજ
કીમતી ન્યામત છે. ગાયને માટે ઘાસ આશે (છે). તેણીને અમાર
પોશાણ માટે આપાદ કર.

૬. કારણ કે તેણી અમારે માટે એક કીમતી મતા છે; તેણી અ-
મને બધાં મનની ઈચ્છા મુજબ આપાદી તથા કૌવત આપે છે. તેણી-

* આ ફકરો મુશ્કેલ છે અને તેના ઘણા અર્થ થઈ શકે છે. પણ તે
સમજાઓની આગેર મતલબ મોહિત પછીનો વખત બતાવવાની છે.
“મા”નો અર્થ અહીં કદાચ નહિના થતો ન હશે.

† દાકતર હાઉ અમ્યસ (અથવા અમ્યસ) વાંચે છે જેને માટે થોડીજ
સત્તા છે. એથી એ ફકરાને ખીજોજ અર્થ મળે છે: જેણે બધા અને
પુરા મિનાને પેદા કર્યા છે. પણ જે મિનાને તે ધિકારે છે, જેની સાથે તે
દરેક રીતથી લડે છે અને જે તેનો કતો રાત્રુ છે તેના પેદા કરનાર તરીકે
અહુરને ગણી શકાય નહીં.

‡ અથવા “જન્મ પછી.” રાધ દોલ ધાલે છે તેમ આવી જાતનું
બખાણ કાંઈ ખેલું નથી, પણ સમજી બાવાઓમાં એવીજ બાવા વપડાય છે.

ને માટે, અપંતી માર્ફતે, મજદએ, સરૂઆતની કુન્યાના જનમથી ઝડપાનો* ઉગાડ્યાં છે.

૭. અએમ† મારેસો થાય; એ તમે જેઓ અરોહની માર્ફતે બહુ મન જેને પવિત્ર માણસે બાઝી રહેવું જોઈએ તેના પ્યારને જાલવવાની ઈચ્છા રાખોછો તે તમે મારફાડને દૂર કરો. તને, એ અહુર, તેની સઘસો પેદાઅરો સોંપું.

૮. એ મજદ ! પ્રમાણીક સત્તા તથા એ અહુર, જે આશિર્વાદ તારી તરફથી મારે માટે (આવેછે તે) કેવો હોવાને તું ઈચ્છેછે ? કેવો પવિત્રાઈ સાથે જાહેર ભેટો તને બાંધાં મન (માંથી ઉત્પન્ન થતાં) કામોને વધારવા માટે હું આપીશ !

૯. એ મજદ, એ અપ, જો જેને માટેનો શક મારા ઉપર બોજો થાયછે તે ઉપર તમે સંપૂર્ણ પાદશાહી ભોગવતા હોવો તો તે હું કેમ જાણી શકું ? બાંધાં મનનું ખરું ડાહ્યાપણ મારામાં થાય જેથી પ્રમાણીક ખવાસનો (હું થાઉં) ! દિનનો પેશના તેને કેમ પવિત્રાઈ મલે તે જાણે !

૧૦. ક્યારે, એ મજદ ! માણસો મારી કને આવશે ? † તે વિદ્યા ! કે જેની માર્ફતે કરપનો ગુરુસાથી મારફાડનાં કામોને સોંપાયછે અને

* ઉર્ધ્વરનો અર્થ બાગ તેમજ કોઈવાર અહીં દીસે છે તેમ ઝડપાંન થાય છે.

† હુંટકાટનો વગેરેનો દેવ.

‡ આમનો ધાતુ વી. અથવા રક્ષણ.

§ અથવા મિત્રાઈ આશિર્વાદ.

¶ “મામ્ નરો વીસંતે” વાંચો.

|| અથવા છાકટ બનાવનાર દારૂ, હાઉ અને ગંધના તર્જુમા ઉપરથી એમ ધારવામાં આવે છે કે, જરુરજરુર એ હોમના વપરાસને નાપસંદ કરી તોડી નખાવવાને ઈચ્છું હતું, પણ કમબાયગે એ બીના તદ્દન અચોક્કસ છે. ખેલેલિય તર્જુમામાં એ વિષે કાંઈબી માલમ પડે એમ નથી; તેમાં તો “તે-એ આરે પવિત્ર થયો ?” એવો અર્થ વધુ દીસે છે. મધ શબ્દ ૯ માં હામાં ખઅપજની સાથે જોડાયેલો મલે છે.

જેનેથી દેશીના સર્દારે જીલમી મનના થાયછે, તેની અપવિત્રાઈને તેઓ ક્યારે તણ દેશે ? *

૧૧. આર્મઈતિ અષ સાથે (ગ્રહાપન પવિત્રાઈ સાથે) ક્યારે આવશે ? કૌવત સાથે ધાસ ચારા સાથનું સુલેહ ભરેલું રેહેથાન ક્યારે (તે અમને આપશે) ? ખુશઓનાં ધાનકી કામો કોણ બંધ પાડશે ? † વોહુમનોનું ગ્રહાપણ કોણની તરફ જશે ?

૧૨. દેશેના ધર્મતા વડાઓ એવા થાય કે જેઓ વિદ્યાને ‡ બલાં મનથી, અરોઈથી અને કામોથી વણગેલા હોય (કે જેથી) તારાં કૂર્મનો, ઓ મજદ્દ ! અમલમાં મેલાય છે. કારણ કે તેમને અએ-મના હુમનખર્દો ઠરાવેલા છે.

* એને માટે પેહલિયામાં જે શબ્દ છે તેને “યન્શૂનેન્દ” વાંચવો જોઈએ.
† ધારજી ખુશઓને કોણ બંધ પાડશે અથવા પ્રાન ધાટક કટકે મારશે ? (રમને રૈમો સાથે સર્ખાયા.)

‡ અથવા મજદ્દને સંતોરા આપવાને.

૫-૭ અને ૧૦ મા શ્લોકમાં નવાઈ જેવી રીતે દાકતર રૌષિ સુધારે કરી તે પ્રગત કર્યા છે. એ વિદ્વાન પ્રોફેસરે તેમાં ઘણીજ ચતુરાઈ ખતાવી છે તોપણ તેને માર્ગે આત્મવું અમને અશક્ય લાગે છે. લખાણને એવી રીતે ફેરવવાની રીત સ્વિકારાય નહીં. તેનો તત્વ, રાગણીનું માપ, ઘણુંજ આછું ખાત્રીવાલું છે, કારણ કે માત્ર ઘણીજ વાંધા બરી અટકણીથી ખુદ રાગણીનું માપ તેણે નકરી કહ્યું છે. વળી ખરી ગોઠવણની સાક્ષી વિના રૌષિ જે રીતે એ શ્લોકો ફેરવ્યા છે તેમ ફેરવવાની હીંમત કેમ કરાય ?

૫ મા શ્લોકમાં “હુક્ષત્રા ક્ષેતાંમ્ મા ને દુરા-ક્ષત્રા ક્ષેતા” ને ફેરવીને “હુક્ષત્રા ને મા દુરા-ક્ષત્રા ક્ષેતા” કરવામાં આવ્યું છે. અમે “હુક્ષત્રા મા ને દુરા-ક્ષત્રા ક્ષેતા” વાંચીશું. ૭ મા શ્લોકમાં “ની અએઓ ની ઘાતાંમ્ પઈતિ રૈમંમ્ પઈતિ સ્યોદૂમ્” “નીઘાતાંમ્ પઈતિ રૈમંમ્ સ્યજોદૂમ્” થાય છે. વળી ૫ મા શ્લોકની ૩ જ લીટીને રૌષિ આપેલા અર્થ વંદિદાની ફર્ગરદ ૫ મી ના ૬૨-૬૩ અને ૧૦મી ના ૩૫-૩૬ ફક-

હા ૪૮ મો. (૧૦ મુજબ ૪૯ મો.)

ધર્મ સુધારક ઉપરના હાડેસાની કૃપાદ, કુન્યામાં ફેલાવો પામેલા પુરા મહુજબો, તેમની પુઠે ચાલનારા નારાકારકો. અહુરની દીન સુખ આપેછે. ખેડુત તથા કૃષ્ણોશ્વ માટે અરજ. પુરાઓ સામેના શ્રાપ. જરથુસ્ત્રની ખંદગી.

૧. જ્યારે આ બગવંત જુલમગાર*, હુંકે જે પુરાઈમાં મોટા થયલાઓને સમ્બાઈતા તરિકા મુજબ શિખવતાની કોશેશ કરુંછું. તે મારી સાથે લડત ચલાવે, ત્યારે, ઓ મજદ! તું પવિત્રાઈની બક્ષેસો સાથે આવ, તું મારે માટે દિલાસા સાથે આવ. આ (જુલમગાર)ને માટે વોહુમનો પાસેથી હું મોહોત મેલવું.

રઝોથી કાયદા પૂર્વક ખોટા પડે છે, જે સાબિત કરે છે કે, વહિશ્તા રાબ્દ “યઝ્ઞોજદઝ્ઞો”ને લાય પડે છે અને એ છેલ્લો રાબ્દ નામ છે; હા યઝ્ઞોજદઝ્ઞો આ દઝ્ઞેના. અમે “અઝ્ઞોમો” અને “મેમ્” વાંચે છીએ.

આ ગાયણુ તે વખતને લગતું છે કે જે વખતે બર્વાદ લોકો અને રજ-લતાઓ વચ્ચે મારામારી અને ધર્મ સંબંધી વાદવીવાદ ચાલતો હતો. એનું જખાણુ કુદરતી અને સાદું છે. પરંતુ તે એક નવા ધર્મના પેગમ્બરનું જખાણુ નથી. એજ પ્રમાણે તે જરથુસ્ત્રને લાય પાડેલું અમે માનતા નથી.

* આ રાબ્દ (બંદ્યો) અપ્રસિદ્ધ છે જેને સ્ત્રીગલ બાવવાચક રૂપે લઈ ફાંતી કુન્યા એવો અર્થ કરે છે અને હાઉ તેને વિપેશનામ ગણી તેને સંસકૃત પાન્દવ સાથે સખાવી (પન્દુ? ધાતુ ઉપરથી) અર્થ કરે છે. આ બંને અર્થો બીજા કુકરાથી ખોટા પડે છે; કારણ કે માનયેઈતિના અર્થ તે અમને વિચાર કરાવે છે એવો થઈ શકે નહીં અને સંબંધી વિબક્તિ “તે અમને તેમાં રહેવા ફરજ પાડે છે”નો કર્મ થઈ શકે નહીં. વળી જુહો! કવો હાલની કુન્યાને શી રીતે બાંધે? મજિશ્તો વિપેશણુ અહીં ઘણાજ પુરાને લગાડવામાં આવ્યું છે. બંદ્યો અને પાન્દવની સખામણીનાં સંબંધમાં જો એમ ધારવામાં આવે કે, ઉચ્ચાર નરમ કરવા માટે અક્ષરની ફેર બદલી થઈ છે તો અમારે ટીકા કરવી જોઈએ કે રાબ્દના પ્રથમ અક્ષરમાં એમ ફેરફાર થાય નહીં.

૨. અશોઈ સામેની તેની ઠગાઈથી નાશ પામેલા આ જુલમગા-
રનો કૃત્વો* મને બંદીવાન કરેછે. કારણ કે આ પુરો દુન્યાને માટે
પવિત્ર હાહાપણને જાલવવા ઈચ્છતો નથી; તે, ઓ મજદ! ભલાં મન-
ની સલાહ લેતો નથી.

૩. (દુન્યાને) દિયોગી થવા માટે પવિત્રાઈ સાચાં ઈમાનને બાંધે-
લી હોય છે. જુહું (તે ખોટા) કૃત્વાના નાશ માટે (છે.) સઘસી ન્યામ-
તો વોહુમનોનાં બળથી મલેછે; દેવોને માનનારા સઘસાઓની વચ્ચે
હું તે જાહેર કરુંછું.

૪. જેઓ પોતાની જાંધી અફસથી અએમને અને પોતાની
જબ્બાંથી મારકાડને મદદ કરે છે; જે આલમુઓ ચાલાક કામદા-
રોની વચ્ચે પુરાં કામોથી પુરાં થાયછે અને ભલાંથી નથી થતા,
તેઓ પુરા (મિનો)ના કાયદાથી દેવોને મદદ કરેછે.

૫. પણ સુખ અને પુરકલતાનું મૂળ મજદ† છે, તે કે જે ભણાં
મનની માર્ફતે દિન ઉપર સદારી ધરાવે છે. જે દરેક જણ અશોઈની
માર્ફતે હાહાપણને પીછાણે છે તે પોતાની સઘસી ન્યામતો સાથે, ઓ
અહુર! તારાં શબ્દમાં પોહોંચશે.

૬. હું તમને, ઓ મજદ! પુછવા માગુંછું, અને હું સચ્ચા-
ઈના તરિકા પ્રમાણે બોલુંછું કે, તમારી બુદ્ધિને અનુસરતા વિચારો
શું છે કે જે ખાત્રી પુર્વક અને ખરા જાણવાથી જે દિન તમારી તર-
ફથી, ઓ અહુર! આવે છે તે હું જાહેર કરી શકું?

૭. પવિત્ર ખારયતોથી તે† આ સાંભલે, (વિચારની) પવિત્રાઈથી
સાંભલે, ઓ અહુર! તું પોતે સાંભલ; દિનની ખુબીથી રક્ષણ કર્તા,
સદાર કોણ છે કે જે ભર્વાદને લાયક વખાણ આપશે?

* અહીં એ શબ્દનો અર્થ ખોટા કૃત્વાઓની ચોપડી થવી જોઈએ કે
જેમાં તેનો કર્તા ચાલુ મહજબ ઉપર હુમલો કરે છે.

† એ કર્તા વિભક્તિમાં છે, નહીં કે સંબોધકમાં.

‡ કદાચ: વોહુમનોને એ સર્વનામ લગાડયું હશે.

૮. કૃષ્ણોશ્વને તે ઉત્તમ ખુશી, પવિત્રાઈની સરસાઈ આપ. હું, ઓ મજદ અહુર! તારી કને તે માગું છું. તે મને તારાં સંપૂર્ણ રાજ્યમાં પણ આપ. હંમેશાગી મુખી અમે ત્યાં મેલાયલા થઈએ!

૯. (દુન્યાના) ઉપયોગ માટે પેદા થયેલો કામદાર તારાં કૃષ્ણોના સાંભલે. સાચું ખોલનાર રાખસ જુઠાને સત્તા સોંપે નહીં. ઓ ઉદાર દેજમારપ! જે કોઈ પવિત્રાઈ સાથે જોડાયેલો છે* તેને તે કાયદાઓ ઉત્તમ બદલો મેલવો આપે.

૧૦. ઓ મજદ! તારી સંભાલમાં મેં ભણાં મનને તથા પ્રમાણીક લોકોના આત્માઓ અને જે ભક્તિભાવમાંથી ડાહ્યાણ અને પુરકલતા, મોઢાઈ, કૌવત અને નહીં નાશ પામે એવો સત્તા સાથે (ઉત્તપન્ન થાય છે) તેને સોંપ્યાં છે.†

૧૧. પણ ખુશી શક્તિના, ખુશ કામોના, ખુશ મુખોના, ખુશ વલાણોના, ખુશ વિચારોના પાપીઓનાં રવાનો માટે ધી:કારવા જોગ ખોરાક લાવે‡ અને તેઓ દુજોનાં મકાંતમાં વાસો કરતા દીસે.

૧૨. ઓ અપ! તારી કને, જરથુશ્ત કે જે તને આરાધે છે તેને (આપવા) માટે શું મદદ (શું ન્યામત) છે? ભણાં મનની માર્ફતે (મને) આપવા માટે તારી કને, ઓ મજદ અહુર! શું છે? હું કે જે તમે તમારે માટે જે ઉત્તમ ઈચ્છોછો તેનેજ માટે માત્ર માંગણી કરતો વખાણનાં કીર્તનોથી તમારો આભાર માનું છું.

* કદાચ: “તું જે પવિત્રાઈ સાથે જોડાયેલો છે.”

† અહીં હજી ખુશઓ અને તેમની સગને લગતો સવાલ નથી, અને તે હવે પછીના કકરામાં આવતા “અત”થી પુરવાર થાય છે. આ વાક્યનો અર્થ એ છે કે, “હું તારેથી મદદ માગું છું.” વજદડ’હ રાજદનો અર્થ પાપ થાય નહીં. વોહુ-વજદની સાથે એને સમ્પાવો. “કદાચ ભલાઈમાંથી લવાયલું.”

‡ ઉર્વાનો (રવાનો) અહીં કર્તા થઈ શકે નહીં, કારણ કે ખુશ ખોરાક આપનાર રવાનો નહીં પણ દેવો છે.

હા ૪૬ મો. (૧૦ મુજબ ૫૦ મો.)

પ્રમાણીક માણસના માત્ર ટેકા મજદ અને અષ છે. ભર્વાદ માટેની, લડવૈયા માટેની ખંદગી. અહુર પોતાના વફાદાર નોકરોને મદદ કરે છે, અહુરની વખાણો; કવી ઉમંગથી તેની નોકરી કરવા ઇચ્છે છે અને માગણી કરે છે કે તેના ખોદાની કીર્તિ તરફ સધલાઓ વલાણ લે.

૧. મારો આત્મા કેવી ખાશ્યતનો છે? હું શાનો ટેકો શોધીશ? અષ અને તું, ઓ મજદ અહુર! જેમને હું ઉમંગથી આશાધું છું તે તથા સંપૂર્ણ ભલાં મન સિવાય બીજો કોણ રક્ષણકર્તા મારાં દેર અને મારે માટે મને આપવામાં આવેલો છે?

૨. જે આ દુન્યા (ના ઉપયોગ) માટે ધાસચારો પુરો પાડવાને ખાહેશમંદ હોય છે તેને જે ગાય ક્રિયાની ભેટો આપેછે તેની સાથે તે કેમ વર્તે? અશોઈની માર્ફતે પુરકલ પ્રકાશ* સાથે ભલો હંદગીને લગતી ખશારતો મને પોહોંચાડ, મને તારો કાપદો આપ!

૩. એ પ્રમાણે, અશો મજદ લડવૈયાને પોહોંચે, જેથી પવિત્રાઈનું જે કૌવત તે કષ્ટ અને વોહુમનો માર્ફતે તે મેલવે, તેની માર્ફતે તે (પોતાની) મીલકતને યુરા પડોશીને લગતી ઉપર વધારે.†

૪. ઓ મજદ અહુર! તમારાં કીર્તનો અષ અને વોહુમનો તેમજ કષ્ટનાં (કીર્તનો) સાથે આશાધોશ જેથી (મારો) ખાહેશના માર્ગમાં તે મજબુત ઉભો રહે‡ અને વખાણનાં જાહેર ગાયણો મિનોઈ રહેથાંનમાં હું સંભળાવી શકું.§

* રેમ્બિનો અથવા અર્થનાં કીરણોનો પ્રકાશ.

† અરથ કે યુરાને તેની મીલકત ઉપરથી કાહડી મેલ.

‡ અરથ કે, તે મારી ખાહેશ તૃપ્ત કરે.

§ જેથી હું સ્વર્ગમાં પોહોંચું.

૫. કારણકે તમે, મજ્જ અહુર, અથ, તમે તમારા માંત્રનો ખુલાશો સંપૂર્ણ કરવા માટે જાણકના, દેખાઈતા યજ્ઞવંત ટેકાથી મદદ આપો છો કે જેવા ટેકાથી (અવિશ્યની દુન્યાની) કીર્તિમાં અમે મેલાઈએ છીએ.

૬. જરથુશત જે પોતાનો અવાજ માંત્રને અનુસરીને સંભલાવે છે† તે જે પવિત્ર આરાધના (તમારે માટે કરે છે તે)ને લીધે (તમારો) મિત્ર છે. મજ્જ જે દુન્યાને યુદ્ધિ પ્રમાણે બાધા આપે છે તે બલાં મનનો માર્ફતે મને (પોતાના) ભેદે શિખવે!

૭. અને તમારી કીર્તિનો ખાહુશથી વોહુમનો સાથે જોડાઈને, હું તમારો વાહુલો‡ આ મજ્જ, આ અથ! આ ઇચ્છવા જોગ પણ અચ્છત માર્ગો હું મેલવવા ઇચ્છું છું (જે માર્ગો તમારાં મકાન બહારી લઈ જાય છે.) એઓ (માર્ગો)થી (મને) લઈ જાઓ, મારા મદદગાર થાઓ.

૮. આશિર્વાદાર્થક ગાયણો મોટે અવાજે ગાઈને હું તમારી તરફ, આ મજ્જ! હાથ જોડ્યા કરીને, (તમને વિનંતી કરવા માટે) આવીશ. અથ, તમારી તરફ મારી ક્રિયાની ભેટોની નેમાજ સાથે, બલાં મનનાં મદાનગી ભરેલાં કૌવત સાથે હું આવીશ.

૯. આ યજ્ઞ(નાં ગાયનો)થી, આ મજ્જ! તમારી વખાણો પવિત્રાઈ અને બલાં મનથી (ઉત્તપન્ન થતાં) કામો માર્ફતે ગાવાને હું આપું છું. મારી પ્રમાણીક ખાહુશો જો ફત્તેહમંદ થાય તો તે વખતે હું જે ડહાપણ ઇચ્છું તે મને મલે.§

* વચ્ચેનાં શબ્દ પ્રજ્ઞ ઉપરથી નીકલે નહીં. તે વચ્ચાન્ (વધારવું) ઉપરથી નીકળે છે કે જે પ્રજ્ઞનું અતિઆર્થક રૂપ છે.

† મૂળ અર્થ: જે અવાજ જોડ્યા કરે છે.

‡ આ ફકરાનો અર્થ રાંધે તદનજ જુદી રીતે કર્યો છે. તે એ શબ્દ (ઉર્વશી) એવી રીતે સુધારે છે કે જેથી તેનો અર્થ ધોડા થાય, અને એ રીતે તે એ ફકરાને કવિતા રૂપી વલાણ આપે છે કે જે વલાણ પુરાતમ વેદિક છે, પણ તે અવસ્તાથી તદન વિરુદ્ધ છે.

§ મૂળ અર્થ: જો હું મારાં પ્રમાણીકપણાંની ખાહુશ મુજબ સદર્જ હોજી તો ઇચ્છવા લાયક ડહાપણ હું મેલવું. ગરેજ દેખાઈતી રીતે ગૃહ ઉપરથી નીકલે છે.

૧૦. સધલા ભાગોનાં વાદલાં અને પાહાડો, જે સધલું ચરામને
ભલાં મનથી પોતાની તરફ ખેંચેછે, તારા, સૂર્ય અને વ્યામદાદ જે
દિવસો જાહેર કરેછે (તે સધલાં) ઓ અથ, ઓ મજદ અહુર! તમારી
કીર્તિ (વધારેછે.)

૧૧. અને હું મારાં મુખથી, જ્યાં સુધી કૌવત અને વ્યજ હું
ધરાવીશ ત્યાં સુધી, ઓ મજદ, સચ્ચાઈથી હું તમારી કીર્તિ ગાઈશ.
જે સધલાંઓ (તેની) ખાહેશને અનુસરીને સંપૂર્ણ કામોને ધણાંજ
વધારેછે તેમને ભલાં મનથી જગતકર્તા મદદ કરે.*

● ૫ મા તથા છઠા શ્લોકો પુરવાર કરવાને પુરતા છે કે, એ ગાયન
જરૂરજનું નથી; આગલાં ગાયનો કરતાં તે ઘણું વધારે ઓછું પુરાતમ
હોયેછે. અહીં તો કવી માત્ર મજદ્યરિન બડવેયા માટેજ માગણી કરે છે
કે પવિત્ર દિન ફેલાવવા માટે તેની સત્તા ફેલાવો પામે.

ગાથા વૌહુક્ષત્ર.

તમે પવિત્ર અને અશો ગાથાઓને નેમાજ.

હા ૫૦ મો. (૧૦ મુજબ ૫૧ મો.)

પ્રમાણીક અને ભલી સત્તાની આશયત. કવિ પોતાના લોકો માટે ભલા સદ્દારો અને એમને માટે તેમના ભલાં કામોનો ખદલો માગે છે. તે અહુર કને જે રક્ષાણુ ભલાઓને અપાય છે તેની નીશાન મેળવવાને વિનવે છે.—કાફરો અને કરપનોના ગુનાહ; તેમનું ભવિષ્યનું પરિણામ. ગરોન્મા-નવાલા પ્રમાણીકોનું સુખ. જરથુશ્ત્રના પ્રથમ સાગેદોની લાયકાત અને ખદલો; હુએચતઅરપઓને, વીશ્તારપ, ઈત્યાદીને નેમાજ.

૧. પસંદ કરવા જોગ અને ઘણી બુદ્ધિ સર્જતનો ભાગ—ભલી સત્તા, પવિત્રાઈથી અને (દુન્યાને) આપ્તાદી આપનારાં કામોથી, ઉત્તપન્ન થાય છે. *મજ્દ (તું એવું કર) જેથી અમારે માટે આ સંપૂર્ણ (ભલાઈ) હું નીપજીશું!

૨. પ્રથમમાં તમને યો મજ્દ અહુર! યો અષ! તમને, તેમજ, યો આર્મઈતી, તમને હું એવી માગણી કરું છું કે, મને દોલતનો કબજો આપો; તમારી કીર્તિ અને તમારા ઉપયોગ માટે વૌહુમનો માર્ફતે મને તે આપો!

૩. જેઓ તમારાં કામોને અનુસરતી થાય એવી રીતની હકુમત ભોગવે છે તેઓ (તમારી કેળવણી સાંભળવામાં) પવિત્રાઈના તરીકા મુજબ પોતાનાં સાંભળવાથી, પોતાના મુખથી,† ભક્તો મનનાં શબ્દોથી તમારી સેવા બજાવે છે, જે (કેળવણી)ના તમે, મજ્દ, પ્રથમ જાહેર કરનાર હતા.

* પેરેલ્લિવ સરેહમાં એ ફકરોને એવા અર્થ સમજાવ્યો છે, અને એ અર્થ પાકીના ભાગ સાથે વક્ર સારી રીતે મલતો થાય છે. જરથુશ્ત્ર એવી માગણી કરે છે કે, તેના લોકો ઉપર સારી હકુમત ભોગવાય.

† મૂળ અર્થ: તેઓ, અમારી સાથે પોતાનાં કાનો અને પોતાની બાષાથી જોડાવા આવે છે.

૪. સંપૂર્ણતા મુજબની સત્તા* ક્યાંછે, બદલો ક્યાં થશે? તે અપને ક્યાં પોહોંવશે? પવિત્ર આર્મઈતિ ક્યાંછે? વોહુમનો ક્યાંછે? ઓ મજ્જદ! તારાં રાજ્યો ક્યાંછે?

૫. પ્રમાણીક ભર્વાદ પોતાનાં કામોમાં, અફ્રલમંદ પોતાની નેમા-જમાં, આ ચીજને માગેછે કે જેથી પવિત્રાર્થ માર્ફતે ગોસ્પન્દો† તેને મલે અને તે પ્રમાણીકપણથી હકુમત ચલાવીને પ્રાણીઓને સચ્ચા-ઈથી તેમનો સર્દાર પિછનવા શિખવે.‡

૬. જે કોઈ તેને ભલાં કરતાં વધારે બલું અર્પન કરેછે અને તેને (તેની) ખાહશ મુજબ તે અર્પન કરેછે તેને આહુરમજ્જદ રાખ્યો આ-પેછે. પણ જે કોઈ તેને ક્રિયાની ભેટો આપતો નથી તેને તે ખસાવ્ય કરતાં વધુ ખરાબ, દુન્યાનાં છેવટ સુધી આપેછે.

૭. ઓ તું! જેણે ગોસ્પન્દો, પ્રાણીઓ, ઝાડપાનો ઉત્તપત્ર ક-યાંછે તે તું મને અમર્જિ અને તન્દરોસ્તી આપ, ઓ પ્રતાપી મિનો ઓ મજ્જદ! તારા કાયદા મુજબ ભલાં મનની માર્ફતે કૌવત અને આ-ખાદી (મને આપ.)

૮. જે પ્રમાણે એક રાખસે ડહાને કહેવું જોઈએ, તે પ્રમાણે હું તને તે કહીશ: યુરાને માટે કંગાલ્યત, જે કોઈ પવિત્રાર્થનું રક્ષણ કરેછે તેને માટે મોટાઈ. જે કોઈ (આ પ્રમાણે) ડહાને કહેછે તે માંથ્રને અમલમાં મેલેછે.

૯. લડાઈમાં રોકાયલી યોરદુઓને જે ખાહોશી તું મજ્જદ! તારા પ્રકાશીત આતસ માર્ફતે, ચકચકીત પોલાદ માર્ફતે તું આપેછે§

* કર્સરુરા=મર્જી મુજબની સત્તા અથવા સર્દાર.

† લખાણમાં “ગામ્”=ગાય એટલે કે ગોસ્પન્દો રાખ્દ છે, પણ એ અર્થ ને ખાજીના ભાગ સાથે બંધ બેસતો નથી; અમે ધાર્યે છીએ કે એ રાખ્દ “ગએમ્”=જુંદગી વાંચવો જોઈએ.

‡ અથવા વધુ સારી રીતે “પ્રાણીઓને સચ્ચાઈ મુજબ એક સર્દાર આપે.”

§ જે ન્યામતો તારા દિનદરો માટે તે અનામત રાખેલી છે તે આ દુન્યામાં જાહેર કરેછે.

તે તું બંને દુન્યામાં પુરાના નાશ માટે અને પ્રમાણીકના ઉપયોગ માટે દેખાઈતી કર.

૧૦. જે કોઈ (ઈન્સાફના કાનુન) સિવાય બીજી રીતે મને નાશ કરવા નુકશાન કરશે* તે દુલ્લેની પેદાશને મદદ કરશે;† તે પુરા-ઓની સંખ્યાનો છે. (મારે માટે) અધને હું આરાધુંછું, મારે માટે તે તારી ભલાઈથી આવે.

૧૧. ધણાજ પવિત્ર જરથુસ્ત્રનો, ઓ મજદ! કોણ મિત્ર છે, કે જોણે (જરથુસ્ત્રને) સમજાઈથી (પોતાનો કેલવણી લેવા માટે) સવાલો કર્યા હતા? પવિત્ર હાહાપણ કોણ છે? ભલાં મનને ખીલવવા માટે જે શિખવેછે તે પ્રમાણીક કોણ છે?

૧૨. તેઓ તેને એટલે પવિત્ર જરથુસ્ત્રને ખુશિ કરતા નથી, નહીં ગુલામબાગી કરનાર કે નહીં જમીનનો નાશ કરનાર કવિ-ઓને લગતાઓ; અને તેટલાજ માટે તેના (જરથુસ્ત્ર)થી હાડમદ દુન્યા આપ્યાદ થાયછે. કારણ કે તેઓ (ગુલામબાગી કરનારાઓ અને કવિઓને લગતાઓ) તે (જમીન) ઉપર પોતાનાં સધલાં ફોત્તે-મંદ કોવતથી હુમલો કરેછે અને તેનો નાશ કરેછે.‡

૧૩. આ રીતે પુરાનો કાયદો ભલાની હૈયાતીનો‡ નાશ કરેછે, કે જેનું રવાંન ચિન્વત પુલના પ્રકાશીત રસ્તાઓને શ્રાપ દેછે કારણ કે

* આ કકરો મુશ્કેલ છે અને અહીં તેનો તર્જુમો ઉતરતા આવેલા તર્જુમાને અનુસરીને કર્યો છે.

† હુનુમ્તા—હુ-નુદ? હુનુમ્તર

‡ આ કકરો ધણોજ મુશ્કેલ છે અને તદન અટકલથી તર્જુમો કર્યો છે. પેહેલિવ તર્જુમો અહીં તદન જુદોજ અર્થ કરેછે, અને તે એવો છે કે, આલામાં પોરાક અને ખોરાક આપવામાં આવતો નથી. અઓ-દરેશ અમને પૂણ ભૂતકાળ ૨ જો પુરુષ અનેક વચનમાં અથવા તો “અવદરેશ=હોમતથી હાંકી કાઢવા” નો કોઈ ધાતુ સાધીત આકાર હોય એમ ભાવેછે. જોઈપંનુ=જિજ્ઞુ?—વાજ=કુદકો, આંચકો; કદાચ રથ સાધનું લશ્કરી બળ, અને તે ઉપરથી માત્ર “કોવત, જોર” અર્થ નીકળ્યા છે. સંસકૃત વાજ.

§ “ભલાની અને પુરાની” એવો તર્જુમો થઈ રહ્યો નહીં કારણ કે “ચેલા” માત્ર બીજા રાબ્દને લાગુ પડેછે અથવા જો “નાસ્” નો અર્થ પોહોંચવું કરે તો તે પેહેલા રાબ્દને લાગુ પડેછે.

તેણે (પુરાના કાયદાએ) પવિત્રાઈના માર્ગોને તેનાં કામો અને તેના શાબ્દથી* નાશ કરવાને ઈચ્છ્યું છે.

૧૪. તેમની કેલવણી અને તેમના કાયદાથી† તેમનાં કામો અને તેમના સુખનોથી કરપનો ગોસ્પન્દને તેની આખાદી માટે ઘાસચા-શાની પુરકલ ઉત્તપત્તી આપતા નથી. તેમનો કૃત્વો તેમને ક્યાંમત (ને દીવસો) દ્રુજોનાં મકાંનમાં મેલશે.

૧૫. અહુર ગરોન્માનમાં પ્રથમ આવે, જે (ગરોન્માન) તે બદલે છે કે જે જરથુશ્ટ્રએ મિનો ચતુર્દેથી‡ મેલવી અપાવ્યો છે. એ તે સુખ છે કે જે ભલાં મનથી અને જે (કામો) અશોઈને કાયદે કરે છે તે માફતે (મેલવાય છે.)

૧૬. કવ વીરતારુપએ ભલાં મનની કેલવણીથી કૌવતના કબજા સાથે તે ગ્રહપણ મેલવ્યું છે કે જે અશો મજ્દ અહુર સચ્ચાઈ મુજબ શિખવે છે. તે શિખવવું અમારી મોઢાઈ (યશો.)

૧૭. ક્ષયઓશ્ત્ર હવોગ્વિદેજેણી પોતાની ખુબસુરતીથી મને વાહાલી છે તેણી તેને આહરો.§ પવિત્ર દિનનો ભગાઈ માટે અહુર તેને, તે જોણીને

* મૂળ અર્થ : જીભ.

† અથવા લખાંન મુજબ તેમની મિત્રાચારી અને તેમની બક્ષેસ. કર-પનો ઘાસ ચારાની સંભાલ લેતા નથી અને ગોસ્પન્દ માટે પુરકલ પોશ્ય ઉત્તપન કરાવતા નથી. “આશોઈ આ”=સંપૂર્ણતામાં.” વાસ્તવ અર્થ” ઘાસચારાથી ઉત્તપન થતી પુરકલતા.

‡ વેદિક મધવન્ની માફક? એ શબ્દ ૫ મી વિભક્તિમાં અને “પર” સાથે સંબંધ રાખતો હોવો જોઈએ.

§ અત્રે જે સવાલ છે તે પેહલિમાં કહે છે તેમ ક્ષયઓશ્ત્રની છાકરી માટે નહીં પણ જરથુશ્ટ્રની છાકરી માટે છે. જુઓ હા ૫૨ માં. પેહલિમાંનો અર્થ લખાણથી હલટો છે અને તેમાં “હોઈ” સર્વનામને છોડી દેવામાં આવ્યું છે. “દઝેદાઈશ્ત”નો વાળખી અર્થ “જોવા માટે ઈચ્છશે” થાય છે. આ લખાણે ક્ષયઓશ્ત્રને તથા તેના બેથીઓને નવા ધર્મની વાચ્યતા કરનાર સાથે જોડીને દીનનો વધારો કરવામાં મદદ આપે છે.

ધરૂંછે તેણીને આપે. અહુર મજ્દ સેષ સાદ્ય છે, પવિત્રાઈ મેલવવા માટે (તેની કીર્તિ) ગાઓ.

૧૮. જેઓ ભલાં મનનું કૌવત પીછાંણે છે તેઓ, ઓ ડહા જામારૂપ હોવાગિવે! તે વિદ્યા જે સર્વથી પ્રકાશીત બલાઈ છે તે સચ્ચાઈના તરિકા મુજબ ધરૂંછે. ઓ અહુર, મને તે આપ, જે, ઓ મજ્દ, તારા સંતોશ (માટે કામ લાગી શકે.)

૧૯. ઓ મધ્યોમાઓ હું સ્પિતમ* મજ્દ તે તેને આપે છે કે જે દિનના તરિકા મુજબનો ડહો ફુન્યાનું બહું શોધે છે. ધેદા કરનાર મજ્દએ હંદગીને (મદદ કરવા) માટેનાં ઉત્તમ કામો પતાવ્યાં છે.

૨૦. તમે સધલાઓ જેઓની સાથે એકજ જાતની ખાહેશથી અમે જોડાયા છિયે તે તમે અમે જેઓ તમને માન આપ્યે છિયે તથા જેઓ મજ્દના સંતોશની ખાહેશ શપ્થે છિયે તે અમને આ બલાઈ, બલાં મન મુજબની પવિત્રાઈ અને ડહાપણવાલાં વાક્યો આપો.†

૨૧. તે માણસ અશો છે, જે પોતાના ડહપણ બરેલા વિચારો, શપ્થે અને કામોથી, દિનના ફર્માન પ્રમાણે, પવિત્રાઈ અને બલાં મન મુજબ કૌવતને ખીલવે છે; મજ્દ (એ બલાઈઓ) મને આપે, હું કે જે (તેનો) પવિત્ર આશિર્વાદ માગું છું.

૨૨. જેઓ થઈ ગયા અને જેઓ છે અને જેમની તે ઉત્તમ ન્યાંમત પવિત્રાઈને લીધે મારો યજ્ઞસ્તનોમાં છે (જે મેલવવાને હું કોશિશ કરું છું) તેમને મજ્દ અહુર પીછાને છે. (તેમને યાદ કરતાં) તેમના ન્યામોથી હું તેમને વખાણું છું; પુરાકલ ભક્તિભાવ સાથે હું તેમની તરફ આગું છું.‡

* જરથુસ્ત્રનો કહો અને તેના એક પ્રથમ સાગેદ.

† આ વાક્યમાંની અરજ યજ્ઞસ્તને કરવામાં આવી છે.

‡ જે સધલા ફરેસ્તઓ અને માણસો માટે યજ્ઞસ્તને કરવામાં આવી છે તેમની આ દુક યાદ છે.

આ ગાયન સાત ચરણોનું બનેલું છે અને ચોથાં ચરણમાં વિરામસ્થાન (Caesura) થી તે કપાય છે.

હા ૫૧ મો. (વેં મુજબ ૫૨ મો.)

યજ્ઞ વોલુક્ષ્મ બાણી રેહેવા પછીની નીરંગ.

૧. (૧-૨) પવિત્ર દુન્યાને લગતાં તમામ પ્રમાણીક મરદો અને પ્વાનુઓ, જેઓ (હાલ) છે, થઈ ગયાં અને થશે તે સઘડાંઓને હું વખાણું.

૨. (૩) અષિ (મુખ) ને હું વખાણું જેણી પોતાની બક્ષેસો વેહેવારે છે, અને હુમેશ રક્ષણ આપેછે, (૪) જેણી (પ્રમાણીકની) મિત્ર અને પોતાની રાજપુશીથી સહાય થનાર, (૫) (બલી) કેલવણી* વેહેવારનાર મિત્ર (૬) અને પાણી, ગોરૂપન્દો અને ગ્રાહ પાતોને સાગ્ન કરનાર તમામ ઈલાજો (સંભાલથી) લાવનાર (૭) તથા દેવો અને (પુરા) માણસોના જે કપટો આ ધર અને આ ધરના સદાર ઉપર હુમલો કરેછે† તેમને દૂર કરનાર (છે).

૩. (૮) તમામ બલી બક્ષેસો, તમામ પવિત્ર આશિર્વાદો, ઉત્તમ વડવાઓ,‡ (અને) (૯) બીજા સંપૂર્ણ લોકો જેઓ હુમેશ રક્ષણ આપનારા કૃષ્ણદાઓ બક્ષેછે તેમને અમે વખાણ્યે છીએ.

૪. (૧૦) જેથી અમ્ભારૂપન્દોનાં માન, વખાણ, સંતોશ અને કીર્તિ માટે, આ ધરની અને અશોઈની તમામ દુન્યાની આપ્પાદી માટે, પુરા મિતોની તમામ પેદાએશની સામે થવા માટે, અમને સર્વેથી મોટા, ઉત્તમ, અને સર્વેથી પ્રકાશીત આશિર્વાદ મળે.

* આક્રસકલ્હતિ એનો ધાતુ આ, ૪, સકલ્હ.

† અરપયંતાંમ્ એનો ધાતુ અ, ૨૫ એ દ્યેવાંમ્ ઇત્યાદી સાથે સંબંધ રાખેછે.

‡ પેહેલિવ સરેહ કરનાર એનો અર્થ “હેરબદો” એટલે મહત્ત્વના સદાર (અચ્ચેમપદતિ) કરેછે, અને “બીજા લોકો” નો અર્થ તેમનેથી ઉતરતા તેમના સાર્ગેદો કરેછે.

ગાથા વહિરતોઈશિત.

તમે પવિત્ર અને અશો ગાથાઓને નેમાજ.

હા પર મો. (વિં મુજબ ૫૩ મો.)

જરથુશ્ત્રએ પોતાને માટે અને પોતાના પેઠેલા મદદગારો માટે કરેલી ખાહુશ. પોતાની દીકરી પોઉસ્ચિસ્તને તેણીનાં કૃપઓશ્ત્ર સાથનાં લગ્ન વખતે અને સામાન્ય રીતે સઘલી પરણતી જીવાંન છોકરીઓને કહેલા આશિર્વાદના સુખનો. પુરાઓ સામે ઓચરેલા શ્રાપો. લગ્ન કરવાની બલામણ.

૧. અશો જરથુશ્ત્રની આ ઉત્તમ ખાહુશ જાહેર થયેલી છે, કે પવિત્રાઈને લીધે, અહુરમજ્દ, તેને તથા જેઓ (પુરા મિતો સાથે) લડે છે અને પવિત્ર દિનનાં શબ્દો અને કામો શિખવે છે તેમને મેહુ-રખાંનીની નીશાંનો તથા સુખ હંમેશા સુધી આપે.

૨. તેઓ તેના માતમાં અને તેની કીર્તિના ફેલાવો કરતા પોતાનાં મન, પોતાનાં કામો અને પોતાના શબ્દોથી મજ્દના સંતોશને વાજે; જરથુશ્ત્રનો સાગેદ કવ વીરતાર્ષ" અને ઘણોજ પવિત્ર કૃપઓશ્ત્રનાં તે દોન માટેના પ્રમાણીક રસ્તા તૈયાર કરે કે જે દિન અહુરએ દિનના પેશવાઓને આપેલી છે.

૩. હવેચત્અસ્પ સ્પિતમિદેનાં વંશાનિ તું પોઉસ્ચિસ્ત! જરથુ-શ્ત્રની દીકરીઓમાંની તું કે જેણીને તેણે (જરથુશ્ત્રએ) જન્મ આપ્યો છે તે તને સદાર તરિકે, બલાં મનના અને અશોઈના ટેકા માટે, તેને મજ્દ આપે. ધણુ તું ઘણોજ પવિત્ર આર્મઈતિના મનથી પરપુછ કરજે કે જે ગ્રહાધણુ ઉત્તપજ કરે છે.¶

* બેકઅન પાદશાહ જેણે જરથુશ્ત્રનો સુધારો સ્વિકાર્યો હતો.

† જરથુશ્ત્રનો પેઠેલા સાગેદ અને તેનો જમાઈ.

‡ જરથુશ્ત્રની દીકરી અને કૃપઓશ્ત્રની બાનુ.

§ મજ્દ તને બર્ધાર તરિકે કૃપઓશ્ત્રને આપે.

¶ જેથી તું બધી અને અશો બાનુ થાય.

૪. તે શપ્ત્સ (જે) તારે માટે (છે તેને) અને જે ભેદે (તારા) પિતાને ભરવાદોનાં રક્ષણ માટે, અશો ને અશો ભોક્ષે સાથે* સગપણમાં (સ્થાપવા) માટે તેણે કરી છે તેને હું આહુધું. બલાં મનની દુન્યાની પ્રકાશીત બુદ્ધિ અને (અપાયલી) થાય! પવિત્ર દિનનાં (બાંધાં) માટે અહુર મજ્દ તે હંમેશા આપે.

૫. (તમે) જીવાંન પરણનારી કન્યાઓને હું આ શપ્થો કરું છું. હું તે આ પ્રમાણે કેહેતા ઈચ્છું છું: તેમને તમારાં મનમાં ગોખી રાખો. આ કાયદાઓથી બલાં મનની દુન્યાને તમે જાણવા શિખો. એ પ્રમાણે તમારાંમાં એક જણ બાળને પવિત્ર કુર્માન મુજબ મેલવે, † કારણ કે તે તેને સંપૂર્ણ પુરાલી (નું મૂળ) થશે.

૬. આ ચીજો ચોક્કસ છે, એ મરદો અને એારતો, તમે કે જેઓ દુજેની બહેસ દાખલ આપ્યાદી માટે વધી રાખો છો. (જે એ પ્રમાણે કરે છે) તેને માટે હું એવું માગું છું કે તેનાં બદનતો નાશ તે દુજે તરફથી (તેના ઉપર આવે.) જે કોઈ મિતોઈ દુન્યાનો નાશ કરવા માટે ખરાબીનાં મૂળ, પુરો રીતોથી કુતેહ મેલવે તેને માત્ર નારકારક ચલકાત મલે!

૭. શરીરના અંદરના ભાગો બધાં મન પ્રથમ પુરાઈઓને પોઠોં-એછે તેના આગલા તથા પાછલા ભાગોમાં બધાં સુધી આજીવન જે દિલમાં રહે છે તે કામ કરે ત્યાં સુધી એ મોઢાં કામનો બદલો

* આવી રીતનાં લગ્નથી કે જેથી સુધારક જરુરજન અને કપઓજન વચે સુખી જોડાંન થાય છે અને એ પ્રમાણે તેના બાહ્યો મજ્દવસ્તી ધર્મના ધિમાનનો ફેલાવો કરવામાં મદદ કરે એમ નકી થાય છે.

† “અકેહેર” વાંચવો.

‡ હજી અહીં બધું કરીને લગનનો સવાલ.

§ આ સ્ત્રીક મુશ્કેલ છે. “મગ” નો અર્થ લગ થવો જોઈએ એમ અમને લાગે છે. આ લખાણનો કર્તા મજ્દવસનીઓને પરણવાની બલા-મણ કરે છે અને ત્યાં સુધી નીતી સંબંધિ અને શરીરનું કૌવત ટંકે ત્યાં સુધી હકદાર લગ્નોનાં ફળ આપવાને તે કબુલે છે. અમે જેમ ૨ જી અને ૩ જી

તમને (અપાયકો) થાય! તે કામથી* તમે તમને દુર રાખજો નહીં તો કે તમારો છેલ્લો સુખત દુઃખનો એક પોકાર થશે.

૮. એ પ્રમાણે જન્માણસોનાં કામો પુરાં છે તેઓ દુઃખ થાય અને તે સધલાઓ જે કૃષ્કાઓ તેમના ઉપર ભારી યોગ સરખા થાય છે તે વધી મોટા વિલાપ કરે. ભલાઓના કૌવતથી તેમની પુરાઈઓ અને જપ્તોને તે તોડે, તે તેમને રહેથાંતના મોહોલ્લાઓમાંથી નાબુદ કરે કે જેઓ પોતાના કપળમાં મુજ્જાથીથી મોહોત રાખે છે; તે તેમને કચડતો આવે અને એ કામ વેહેલું થાય!

૯. પોતાના પુરા કૃત્વાઓથી (પુરો) કપત અને જુલમાતનાં કામો તારા કાસદો સામે ઉભાં કરે છે, તે તેમનો સંપૂર્ણ નાશ કરવાની કોશિશ કરે છે, (એવા લોકો) પંપાતનુ છે. દિનદાર સદાર ક્યાં છે જે તેમની છંદગી અને છુટપાણું ખુંચવી લેશે? એ મજ્જદ! કૌવત તારે મોટે છે; તેનેથી તે નબ્બલાને ઉત્તમપણું બપ્પરા કે જેની છંદગી પવિત્ર છે.†

-લાઠિન સમન્વયે છિયે તેમ સમન્વયી રાકતા નથી. પણ પાંચવાર મેહેલાઈથી તે કલ્પી રાકશે. આ શ્લોકની ચોથી લાઠિન મોટે અમે પેહેલિય મુજ્જા ચાલ્યા છિયે. એ લાઠિનનો અર્થ એવો છે કે પુરું મન વિષયો આએશથી પેહિંચે છે.

* વિષયી આદેશ.

† આ ગાયનની રાગણી હજી માલમ પડી નથી. પેહેલા પાંચ શ્લોકોને પાંચ પાંચ લાઠિનોની અને દરેક લાઠિન છ છ ચરણની ઈ-આરતની પાછી ગોઠવવી એ ધાર્જુજ મેહેલુ થશે. પેહેલા શ્લોક મોટે બિજી લાઠિનમાં “દદાત” અને ત્રિજી લાઠિનમાં “યવોષ્ઠ આ વિસ્પા” પાંચવું પુરતું થશે. બિજી શ્લોકમાં “અત્ત્યા” ને બદલે “અત્” વાંચો અને “જરથુગ્નિશ” ને ત્રણ પદનો માપો. ત્રિજી શ્લોકમાંથી “અપ લ્લા” રાબ્દ કાઢાડી નાખી “અરવા” ની પછી “રવા” રાબ્દ ગોઠવો. ચોથા શ્લોકમાં “અદુરો” રાબ્દને “મજ્જદાઓ” ની પછી મેલો. પાંચમે શ્લોક બરાબર છે. સાતમે શ્લોક પણ એવાજ થાય જો કોઈ “દ્રોવનો” રાબ્દ કાઢી નાખે તો, કે જે રાબ્દ આડેકાણે અર્થ કરવામાં મેહેનત આપે છે. કદાચ તે સરેહને લગતો રાબ્દ હશે. નવમે શ્લોક ધણીક રિતનો દેખાય છે જે-

યજ્ઞરત્ને.

હા ૫૩ મો. (વે૦ મુજબ ૫૪ મો.)

અધ્યર્થમ-ઇવ્યની પંદગી.

૧. જરથુશ્તરા સાગેદી-મરદો અને ઓરતો-ની ખુશાલી માટે અધ્યર્થમ-ઇવ્ય આવે.

૨. ઈન્સાફી અને પવિત્ર મનની ખુશાલી માટે તે આવે! દિનતો ખુખીથી અરોહીનો સંપૂર્ણ પદલો તે આપે! પુરકલ આશિર્વાદ સાથની પવિત્રાઈ હું ઈચ્છું છું, અહુરમજ્દ તેને બુલદ દરજ્જાની કરે!

૩. તમામ દુઃખ, તમામ મોહોત, તમામ યાતુઓ અને પહરિ-કાઓ અને તમામ દુષ્ટ જનિઓને અધ્યર્થમ મારે.

હા ૫૪ મો. (વે૦ મુજબ ૫૫ મો.)

ગાથાઓને નેમાજ.

૧. (૧) ગેનીની દુન્યાની તમામ ન્યામતો, શરિરો,* હાડકાંઓ† હંદગીના કૌવતો, કાલબુદના આકાશે અને જોર, બુદ્ધિઓ, રવાનો અને કૃષિઓ‡ અને અર્પણ કર્યે છિયે, અમે ભેટ આપ્યે છિયે.

-દરેક રિત ધણીજ સાદી છે. આડમા અને છંદા શ્લોકમાં ધણીજ સુમ્કે-લાઓ નહીં છે. જો કોઈ “પ્રતેરામ્યા”ને દાખી દેઈ “જેલામ” વાચે અથવા “જેનરામ ચા” કાહાડી નાખે અને પછી “ધરિતુ”ની માત્રા ગણે અથવા “માયુની પછીનો “ચા” દાખી દે તો આડમા શ્લોક તે અશબર ગોઠવી શકે. છંદા શ્લોકની પોઠલી ચાર લાઇનો ધણીજ કાયદાસર છે, પણ પાંચમી લાઇનમાં છ કે સાત પદો વધુ છે. કદાચ એવું વિચારવાની અગત્ય છે કે, “દ્રૌયો દૌયો” એ “વયોર્ધૌ દુયો”ની સરેહ છે અને “મનહીમ” એ મારજનન નોંધ છે જે બંનેને લખાણમાં ધુસાડી દીધા છે.

* એ શબ્દનો લાયક અર્થ શરિરનું અસ્તર વાને ચામડી. જુઓ સંસ્કૃત તત્ત્વ

† હાડકાંનું ગ્રીકું કે જે શરિરને ટકવે છે.

‡ લખાણમાં એક વચનમાં છે.

૨. (૨) અમે એ ચીજો પવિત્ર અને અશો ગાથાઓને અર્પણ કર્યે છીએ, જેઓ વખત ઉપર સદ્દારિ ભોગવેછે, (૩) જેઓ અમારે માટે ટેકા, રક્ષણકર્તા* મિનોઈ ખોરાક આપનારા છે, (૪) જેઓ પ્રમાણીક-પણાથી અમારાં રવાંતો માટે પોશાણ અને પોશાક છે તથા અમને મદદ કરેછે. (૫) તેઓ અમારે માટે ટેકા, રક્ષણ, મિનોઈ ખોરાકવાળા છે; (૬) તેઓ પ્રમાણીકપણે અમારાં રવાંતો માટે પોશાણ અને ખોરાક છે. (૮) ભવિષ્યની દુન્યા માટે કાલંબુદ અને રવાંત છુટાં થવા પછી (૭) તેઓ અમારે માટે ભલા બદલા, પુરાકલ બદલા, પવિત્ર બદલાનું (મૂળ) થાય.

૩. (૯) તેઓ અમારું કૌવત અને અમારી કૃત્તેહ થાય. (૧૦-૧૨) તેઓ અમારે માટે ભલાઈ અને તન્દરોસ્તી, વધારા અને ઉગાંત, મદદ અને રક્ષણનું મૂળ થાય. (૧૩) તેઓ ડાહ્યા છે, તેઓ અશો છે, (૧૪) તેઓ બક્ષેસો વેહુવારે છે, તેઓ તેમને વેહુચ છે.†

૪. (૧૫) તેઓ યજ્ઞતાં આ કીર્તનો તરફ આવે કારણ કે અહુરમજ્દએ તેમને રચ્યાંછે, (૧૭) દુન્યાઓની પવિત્રાઈ જાલવવા માટે, જે (દુન્યા) ઓ આપ્પાદ થાયછે તથા વધેછે અને જેઓ હજી ખીલશે તેમની અને તમામ અશો પેદાઓશની અશોઈના રક્ષણ માટે (૧૬) પ્રતાપી, કૃત્તેહમંદ, દુન્યાને આપ્પાદી આપનાર અહુરમજ્દએ (તેમને બનાવ્યાં છે.)

૫ (૧૮) જે દરેક પ્રમાણીક રાખસ પોતાને માટે (અરજ કરતો) ભલા વિચારો, નેક સુખનો અને ભલાં કામોથી વખાણુના આ યજ્ઞમાં આવેછે તેને તું પ્રખ્યાત કર. (૧૯) અશોઈ અને ભલાં મનને અમે વખાણ્યે છીએ. ગાથાઓની પવિત્ર ખાશ્યતને અમે વખાણ્યે છીએ. વખત ઉપર સદ્દારિ ભોગવનાર અશો અને પવિત્ર ગાથાઓ (કીર્તનો)ને અમે વખાણ્યે છીએ.

* અથવા વધુ સારા અર્થ : પોરાન આપનાર અને તૃણ મહાકાનાર.

† વીહુષિ (?) મૂળ અર્થ : તેઓ બક્ષેસો હત્વાદીની વેહુચછી છે.

૬. (૨૦) અમે યજ્ઞનાં કીર્તનોને આરાધ્યે છિયે જે સરૂઆતનો દુન્યા માટે પેદા કરેલાં, (૨૧) ગણાયલાં, અમલમાં મેલાયલાં, શિખવાયલાં, શિખવેલાં, માન પામેલાં, વખણાયલાં,* અંતઃકરણથી પાછાં ખોલાયલાં, (૨૨) ભણાયલાં, આરાધાયલાં, મહી મુજબ દુન્યાને પાછી તાજગી આપનાર (છે).†

૭. (૨૩) યજ્ઞનાં કીર્તનોના વિભાગોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૪) તેમનાં ભણતરને, ગણતરને, ગાયતરને, ક્રિયાઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

હા ૫૫ મો. (વે ૦ મુજબ ૫૬ મો.)

૧. (૧) પ્રતાપી અને અશો અહુરમજ્દ જે અમને વાહલો છે તેની આરાધણા માટે ખરી ક્રિયા અહીં થાય. જેવી તે (ક્રિયા) સરૂઆતમાં હતી તેવીજ તે હમણાંની માફક સેવેલ્લી થાય.

૨. (૨) પ્રતાપો, અશો અહુરમજ્દ જે અમારેથી ઈચ્છાયલો છે તેની આરાધના માટે ખરી ક્રિયા થાય. (૩) તે (ખરી ક્રિયા) પવિત્ર પાણીઓ માટે, પ્રમાણીક લોકોની કૃષિઓ જે અમને વાહલી છે તેમને માટે, રવાનોને માટે થાય. સરૂઆતમાં તે જેમ હતી તેમ તે હાલની માફક સેવેલ્લી થાય. (૪) પવિત્ર પાણીઓ માટે, પ્રમાણીક લોકોની કૃષિઓ માટે, રવાનો જેઓ અમને વાહલાં છે તેમને માટે તે થાય, જેમ તે સરૂઆતમાં હતી તેમ તે હાલની માફક સેવેલ્લી થાય.

૩. (૫) ભલાં પવિત્ર પાણીઓની, આ જે ભલું છે તેની, ભલા, હજાર, અશો, સર્દાર અમ્સારપન્દેની આરાધણા માટે, તમામ ભણાવેલોની અને (અધિવહુઈ) પવિત્ર અશોઈ જે અમાસ વધારા માટે,

* ખુશી થયલાં.

† આ દુન્યાના સેવક અને પ્રમાણીકોની સેવટની કૃત્તેહ પછી. છેલ્લો શબ્દ ખતાવે છે કે સધલાં ક્રિયાપદો કર્મણિ પ્રથેમમાં છે અને તે "સ્તાઓ-તા"ને લાયુ પડે છે. દયાન કર્તવ્યી પ્રથેમ છે.

અમારા કાયદા માટે, અમને પવિત્રાઈ સાથે જોડેછે, તેની આરાધણા માટે ખરી ક્રિયા થાય.

૪. (૬) પવિત્ર પાણીઓનો આરાધણા માટે ક્રિયા થાય, પવિત્ર દિનની ખરી અને અંતઃકરણની ક્રિયા અહીં સરૂઆતની માફક સેવટે-બી થાય. (૭) યથા અહીં વર્ધ્યોની ખરી ક્રિયા.—અર્ધે મ્વોહુ. (૮) અશો, દબદબાવાળા, કૃત્તેહમંદ, દુન્યાની વૃદ્ધિને મદદ આપનાર અશો દુન્યાના અશો સર્દાર સ્વઓષને* અમે વખાણ્યે છિયે.

હા ૫૬ મો. (વેં મુજબ ૫૭ મો.)

સ્વઓષ યજ્ઞ.

૧. (૧) બાહાદુર, દિનના અવતાર, તિક્ષણ ધસારાવાળા, અહુર તરફ બક્ષિતભાવ ધરાવનાર અશો સ્વઓષનાં માન, વખાણ, ખુશી અને કીર્તિ માટેની સંતોશ આપનારી ક્રિયા.

૧.

૨. (૨) દબદબાવાળા, કૃત્તેહમંદ, ગેતિની દુન્યાને આપ્યાદ કરનાર, અશો દુન્યાના અશો સર્દાર અશો સ્વઓષને આ ક્રિયાથી અમે વખાણ્યે છિયે; (૪) અહુરને માન આપવા માટે, અભસારપન્દોને માન આપવા માટે, (૫), તે સાહેબ અને તે કીર્તાર જેણે સધલાં પ્રાણીઓને આકાર આપ્યોછે તેને માન આપવા માટે (૩) જેણે (સ્વઓષને) અહુરનાં પ્રાણીઓમાં પ્રથમ બન્દલમાં બાંધેલી બર્સમથી ક્રિયા કરી હતી.†

૩. (૬) તેની દોલત અને તેના ચલકાતને લીધે, (૭) તેના કૌવત અને તેનાં કૃત્તેહમંદ જોરને લીધે, (૮) આ આરાધના જે યજ્ઞ-

* આ આખા હામાં આ ફરેસ્તાનું નામ “ક્રિયા, તાબેદારી, ફર્માબ-દારી”ને અર્થે વપરાયલું છે.

† અમે એને દામાં વાંચ્યે છિયે.

‡ મુજબ અર્થ: બર્સમથી અહુરમજ્દને, અભસારપન્દોને તેણે વખાણ્યા હતા.

દોની* છે, તે માર્ફતે જાયા સરોદથી કરેલી નેમાજ વટી હું તેને વખાણવા ઈચ્છું; અશો સ્વચ્છોષ, યુજ્ઞેર્ગ અધિ-વડ્ડુધ, અને દબ્બ-દબ્બાવાળા નર્ધર્યો-સહુને આ જાઓગ્રચ્છોથી (હું વખાણવા ઈચ્છું). (૮) (હંમેશાનો) કૃતેહમંદ અશો સ્વચ્છોષ અમારો મદદે આવે.

૪. (૧૦) અમે અશો સ્વચ્છોષને વખાણ્યે છિયે; શ્રેષ્ઠ સાહેબ અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે; (૧૧) જે અશોઈમાં ધણોજ યુજ્ઞદ છે, જે અશોઈની ધણીજ નજદીક પોહોચે છે. (૧૨) જરથુશ્તરા તમામ વાક્યોને અને તમામ ભાષાં કામો જે થયાં છે અને થશે તેમને અમે વખાણ્યે છિયે. “યેહ્દે હાતાંમ,” ઈત્યાદી.

૨.

૫. (૧) દબ્બદબ્બાવાળા, કૃતેહમંદ, ગેતીની દુન્યાને આખાદ કરનાર, અશો દુન્યાના અશો સર્દાર અશો સ્વચ્છોષને અમે વખાણ્યે છિયે.

૬. (૨-૪) જોગે પ્રથમ ત્રણ દાંખડીઓ, પાંચ દાંખડીઓ, નવ દાંખડીઓની, પગના વચલા ભાગ ઘુંટણ સુધીનો† અર્ધમ અમ્સાસ્પન્ધના માન, વખાણ. સંતોશ અને કીર્તિ માટે બનાવો દની. (૫) તેની દોહન અને તેના ચલકાતને કીર્તિ, ઈત્યાદી.

૩.

૭. (૧) દબ્બદબ્બાવાળા.....અશો સ્વચ્છોષને અમે વખાણ્યે છિયે.

* આ શબ્દથી અમને લાગે છે કે ઉપર કહેલા અમ્સાસ્પન્ધથી તેમને જુદા ગણા છે.

આ યજ્ઞ પ્રથમ ગાયનમાં હતી એમ સંભવે છે, અને એમાંથી ધણાક દોહરા મળી શકે છે. પણ તેને મધ્ય લખાણ સાથે એવી રીતે બેલી નાખેલું છે કે તેની અસલ હદ યોધા કાઢાડવા વિના તેને સુધારવાનું દોહા ધાલી શકાય નહીં. પહેલાં કર્દામાં ૧, ૬, ૧૦, ૧૧, ૧૨, કવિતાની રામણીમાં નથી; વચલા ભાગો માત્ર ધણી અપૂર્ણ હાલતમાં છે.

† એની મતલબ અર્ધમની જગ્યાઈ બતાવવાની છે.

૮. (૨-૪) જેણે પ્રથમ અશો અને પવિત્ર જરથુશ્તરા પાંચ-ગાથાઓ સગણી અને સરોદની રીતી મુજબ અને સરેહ તથા ક્રિયાઓ સાથે અમ્સાસ્પન્દોનાં માન, વખાણ, સંતોશ અને કીર્તિ માટે ગાયા હતા. (૫) તેની દોલત અને તેના ચલકાતને લીધે, ઇત્યાદી.

૪.

૯. (૧) દબ્દબાવાળા.....અશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૦. જેણે ગરીબ મરદ અને ઓરત માટે એક સંગીત મકાંત બનાવ્યું છે, જે સૂર્ય ઉગવા પછી પોતાનું હૃદયાર તિક્ષણ કરોને અચ્ચે-બને મારે છે અને તેને શાન્ત જખમ કરે છે, (૩) અને જે પ્રમાણે ઘણેજ બાહાદુર* એક કંગાલને (મારે છે) તે પ્રમાણે તે માથાં ઉપર મારતો તેને ફટકાઓથી કચ્ઠી નાખે છે. (૪) તેની દોલત અને તેના ચલકાતને લીધે, ઇત્યાદી.

૫.

૧૧. (૧) દબ્દબાવાળા.....અશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) જે ચાલાક, તેણ કૌવતમંદ, મજબુત, પેહેલવાંત, પુરકલ મોઠાઈવાળો (છે).

૧૨. જે (૩-૪) અમ્સાસ્પન્દોની સલાહ માર્ફતે પોતાનાં તમામ શાહાસોમાંથી પોતાના તમામ શાહાશોને ફતેહ કરનાર દાખલ પાછો ફરે છે. (૪) તેની દોલત અને તેના ચલકાતને લીધે, ઇત્યાદી.

* અઓબ્યાઓ; નાધધ્યર્ક* અને નદ-તો કાંઈ એકજ મુળના નથી. ૩૪ મા હાના ૮ માં ફકરામાં નાધધ્યર્કનો અર્થ અરાય અર્થે લઈ શકાય નહીં, કારણકે ત્યાં તો તે દિનદારોને માટે છે. નાધ એ પેદિક નાધ અથવા નાધ સાથે મલે જે ઉપરથી “નાધિત=અરજ કરનાર હાજર-તમંદ, કંગાલ” નીકળે છે.

† “અર્જ” સાથે સંબંધિત. “બ્યાખમ”ના અર્થ સખા થતો નથી; તેનો અસલ અર્થ વિચાર કરવો, મનસુખી કરવો થાય છે. બ્યાખમનો અર્થ સખા લખ્યો તો તે ધાતુ સાથે મલતો નથી અને કેટલોક ઠેકાણે તે હસવા જોગ થાય છે જેમકે, એક ઠેકાણે “એક ફર્નંદ જે બેગું મલે?” એવી કુવા માગવામાં આવે છે.

૬.

૧૩. (૧) દબ્ધપાવાળા..... અશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે, (૨) જે જીવાન્યાઓમાં ધણોજ પાહાદુર, જીવાન્યાઓમાં ધણોજ આલાક, જે જીવાનોમાં ધણોજ તેજ, ધણોજ શાહાસીકે (છે). (૩) ઓ મજ્જદયસ્નાનો! અશો સ્વઓષનાં માન માટે યજ્ઞ તૈયાર કરો.

૧૪. દુરમની ભરેલા, પુરા અને નાશકારક સઘલા તત્વો આ ધરથી છેટે, આ મોહોદ્ભાથી છેટે, આ કસ્માથી છેટે, આ દેશથી છેટે ગયલા થાય. (૫) જે ધરમાં કુત્તેહમંદ, અશો સ્વઓષ યજ્ઞઓથી તૃપ્ત થયેલો અને આભારી હોયછે, ત્યાં અશો મરદ પુરકલ નેક વિચારો, પુરકલ નેક સુખનો અને પુરકલ નેક કામોવાળો થાયછે. (૬) તેની દોષત અને તેના ચલકાતને લોધે, ઇત્યાદી.

૭.

૧૫. (૧) દબ્ધપાવાળાઅશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) જે વિષયિ મરદને સજ્જ કરેછે, જે વિષયિ ઓરતને મારેછે, જે દુન્યાનો નાશ કરનાર બળવંત દેવી દુજ્જને મારેછે, (૩) જે પેદા-એશના તમામ વધારાને અમલમાં મેલનાર અને તેનો ટેકો (છે).

૧૬. (૪) જે કદીપી ઊધને સોંપાતો નથી (પણ) પોતાની ખવ-રદારીથી મજ્જદનાં તમામ પ્રાણીઓને સંભાલે છે, જે કદીપી ઊધને સોંપાતો નથી (પણ) પોતાની આલાકીથી મજ્જદનાં તમામ પ્રાણીઓને જમનાં તેમ જાલવેછે; (૫) જે સર્યના ઉગવા પછી હથથાર ઉગવીને તમામ હાડમંદ દુન્યાનું રક્ષણ કરેછે.

૧૭. (૬-૭) બ્યારથી તે બંને મિત્રો-વૃદ્ધિ કરનાર મિત્રો અને નાશ કરનાર મિત્રોએ પોતાનાં કામો ઉત્તપજ કર્યોછે ત્યારથી પવિત્ર પેદાએશના સર્દાર સ્વઓષને શાંત ઊધ નથી. (૮) જે દર દિવસે તથા દર રાતે માજ્જન્યન દેવો સાથે લડે છે.

૧૮. (૯) તે કદીપી બીહોને કદીપી દેવોની આગળ વાંકે વસેલો નથી; (૧૦) તેની આગળ દેવો ધુજતા પોતાનો મર્લ વિરૂદ્ધ વાંકા

વલેછે અને અંધકારમાં તેઓ ધુજતા નાહાસી જાયછે. (૧૧) તેની દેહલત અને તેના પ્રકાશને લીધે, ઇત્યાદી.

૮.

૧૯. (૧) દબ્બદબાવાળા.....અશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) જેણે વૃદ્ધિ કરનાર અને તન્દરોસ્તી આપનાર હઓમને, પ્રકાશીત, બાદશાહી દરબજના, સોનેરી આંખોવાળા* હઓમને વખાણ્યો (૩) જેણે હઓમને ઘણાજ ખુબંદ હર-ખેરેજઈતિની ટોચ ઉપર હમેશના લાયક,† રક્ષણ કર્તા, ભલા સુખનોથી વખાણ્યો.

૨૦. (૪) હોમ કે જે તે ઝાહપણને પોહોચીલોછે જે (ઝાહપણ) દરેક ઘટમનું (વિસ્તારાયછે), (૫) જે (હોમ) વિદ્યાનો પુરકલતા અને દિનનાં (જ્ઞાનની) સરસાઈમાં (સમાયલો હોય)છે. (૬) તેની દેહલત અને તેના પ્રકાશને લીધે, ઇત્યાદી.

૯.

૨૧. (૧) દબ્બદબાવાળા.....અશો સ્વઓષને અમે વખાણ્યેછિયે, (૨-૩) જેનું હમેશનું કૃત્તેહમંદ મકાન હર-ખેરેજઈતિની સર્વેથી ખુલંદ ટોચ ઉપર હજાર થાંભલાઓ ઉપર સ્થાપેલુંછે, (૪) જે મકાન અંદરખાનેથી પોતાના અલકાતથી પ્રકાશીત છે, બાહારથી તે તારાઓનું બનેલું છે.

૨૨. (૫-૬) જેનાં કૃત્તેહમંદ હથ્યાર તરીકે અહુનવઈય, યરન હમ્મઝહાઈતિ‡ તથા કૃત્તેહમંદ કુશુપ-માંગ્રં અને યરનના તમામ વિભાગો સેવા બજાવેછે. (૭) તેની દેહલત તથા તેના અલકાતને લીધે, ઇત્યાદી.

* ધણું કરીને તેની પીળા રંગની ધાંખલીઓ ઉપરથી એ વિવેશજી ભગાડ્યું છે.

† વખતને બંધ બેસતા.

‡ યજ્ઞસ્તોત્ર ૩૫-૪૧ હા.

§ યજ્ઞસ્તોત્ર હા. ૫૬-૫૮.

૧૦.

૨૩. (૧) દબ્બાવાળા..... અરો સ્વપ્નોષને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨૪. (૨) જેનું બળ, કુતુંહમંદ કૌવત, ડાહ્યાપણ તથા વિદ્યા પૂ-
છિવના સાત કર્ષવર ઉપર અમ્મસાસ્પન્દેને મદદ કરેછે, (૩) જે
દિન શિખાડતો તમામ હાડમંદ દુન્યા ઉપર પોતાની મઠ્ઠી મુગળ્ય મુ-
સાફરી કરેછે, (૪) એ દિનથી અહુરમજ્દ, વોહુમનો અને અપવ-
હિશ તથા ક્ષત્ર વર્ધ્ય અને સ્પન્ત આર્મર્ધતિ તથા હર્ધિવતાત્ અને
અર્મર્તાત્ તેમજ અહુરના ખુલાસા અને અહુરના કાયદા પીછાણ્યે છે.

૨૫. (૫) અહીંથી બંને દુન્યાઓમાં સઘલે ઠેકાણે તેનો ફેલાવો
થાય. (૬-૭) ઓ અરો અને દબ્બાવાળા સ્વપ્નોષ! બંને દુન્યા-
ઓમાં એટલે આ હાડમંદ અને તે મિત્રો દુન્યામાં અમારો ઉપર
ધસારો કરતાં મોહોતની સામે, ધસારો કરતા અએબમનો સામે,
અમારો ઉપર હુમલો કરતાં અને પોતાના ખુનખાર વાવડા ઊંચે
પકડનાર લશ્કર સામે અને અએબમના દેવોના પ્રાણી વીધોતુ સાથના
હુમલાઓ સામે અમને મદદ કર.

૨૬. (૮) એટલા માટે, ઓ તું અરો અને દબ્બાવાળા
સ્વપ્નોષ! અમારા ઘોડાઓને કૌવત, અમારાં તનને તન્દરોસ્તી આપ.
(૯-૧૦) જેઓ અમને દુઃખ દેવાની કોશિશ કરેછે તેમને ઝટ ઓ-
લખી કાઢાડવાનું, જેઓ અમને ધી:કારેછે તેમને નાસ્તું, જે બળવંત
દુરમનો અમને ઇજા પોહોંચાડવાની કોશિશ કરેછે તેમને હાંકી કાઢાડવું
અમને આપ. (૧૧) તેની દોલત અને ચલકાતને લીધે, ઈત્યાદી.

૧૧.

૨૭. (૧) દબ્બાવાળા.....અરો સ્વપ્નોષને અમે વખાણ્યે
છિયે. (૨) જે સ્તાસ્વા રંગના, પ્રકાશીત, ખુબસુરત દેખાવના, બક્ષા
અને રચાના, કદી નહીં આશાએસ લેનારા* આર ઘોડા જોડેછે જેઓ

* સ્તીગલ એનો અર્થ “ઝડપવાળા,” અસ્પન્દ્યારજી “જેનો ઊંચો
ન પડે એવા,” કરેછે. કદાચ એને બગતા પેહેલિય શબ્દને મુધારી
“નસાઈ” કરવા જોઈએ.

બાકી સાથે જોડાઈને બિનાઈ હુકમે મુજબ (તેને લઈ જાયછે.) (૩) તેમની સિસાની ખરીજોને સોનાનો દોલ ચઢાવેલો હોયછે.

૨૮. (૪) તેઓ (ખીજા) ઘોડાઓ કરતાં વધુ ઝડપવાળા, પવન કરતાં વધુ ઝડપવાળા, વર્સાદ કરતાં વધુ ઝડપવાળા, વાદલાં તથા તેજ પાંખવાળાં પક્ષિઓ કરતાં વધુ ઝડપવાળા, સારા નાનુક તિર કરતાં વધુ ઝડપવાળા (હોવાથી) સઘલાઓને પકડી પાડેછે.

૨૯. (૫) જેઓ તેમની પુંઠે ધસેછે તેઓ કદીબી એ (ઘોડાઓ) ને પોહોંચી શકતા નથી કે જેઓ ભલા અને અશો સ્વઓપને લાગેને બંધી છલંગોથી આગલ વંધેછે. (૬) ઈન્દસ (સિંધ)ની પૂર્વે જે (જગાઓ આવેલી) છે ત્યાં તથા પશ્ચિમ દિશાએ જે (જગાઓ આવેલી)છે* ત્યાં તે (સ્વઓપ) પોહોંચેછે. (૭) તેનો દોલત તથા ચલકાતને લીધે, ઈત્યાદી.

૧૨.

૩૦. (૧) દબ્બદબાવાળા.....અશો સ્વઓપને અમે વખાણ્યે છીએ. (૨) જે બુલંદ કદનો, બુલંદ કમરબંધવાળો (છે અને) જે અહુરનાં પ્રાણીઓ આગળ પણ નમનતાઈ બતાવેછે.†

૩૧. (૩-૪) જે દર દિવસે અને દર રાતે ત્રણવાર હાથમાં પોતાનું તિકણુ લોકાઈ જાય એવું હથ્યાર લઈને ખનિરથબામિ કર્ષવરમાં મુસાફરી કરેછે, જે (હથ્યાર) પોતેજ દેવોનાં માથાં ઉપર પડે છે.

* નિધને ૭મિ વિભક્તિમાં “મારતો,” “મારવામાં” અર્થે હોવા જોઈએ; અથવા વધુ સારી રીતે બોલ્યે તો એનો અર્થ અર્ચની મિસાલે “કરવાની નિષ્ઠવાનું કામ” થયે જોઈએ. આ શબ્દને “ની નાંચિ” શબ્દ સાથે ગુંચરી નાખવાને કમી પરવાનગી નથી. પેટેલિવ તર્જુનામાંથી તેને કાઢાડી નાખવાની જરૂર છે, જેમ અહીંની કરવું પડવું છે.

† નિ-આ-રાદામિ.

‡ વચ્ચે નહીં પણ વધુ, બધું જોઈએ.

૩૨. (૫) પુરા અહ્નોમહાન્યુશને મારવા માટે, અનુની કુદકા મારનાર અગ્નેષ્મને મારવા માટે, માજન્યન દેવોને અને સધલા દેવોને મારવાને માટે (તે હથાર સાથે મુસાફરી કરેછે.)

૧૩.

૩૩. (૧) દબ્ધપાવાળા.....અશો સ્વઘોષને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨) અહીં તેમજ બીજે ઠેકાણે, અહીં અને પૃથિવ ઉપર સધલે ઠેકાણે દિનના અવતાર, અશો અને પવિત્ર સ્વઘોષનાં સધલાં (કામો અને ગુણો)ને (અમે વખાણ્યે છિયે),

૩૪. (૩) જેના હાથમાં એવું કૌંવન હોયછે કે જે (તમામ દુ-શ્મનોને) હાંકી કાઢાડેછે, જે યોદ્ધા દેવોને માથાં ઉપર મારેછે, (૪) જે હમેશનો જીતનાર, અશો અને પવિત્ર, કૃત્તેહમંદ કુટકા મારેછે; (૫) અશો સ્વઘોષનાં અને નેમાજને લાયકની અર્શિત*નાં કૃત્તેહમંદ, હમેશનાં ઉત્તમ બળને અમે વખાણ્યે છિયે.

૩૫. (૬) સ્વઘોષથી રક્ષણ થયલાં તમામ ઘરોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૭) કે જ્યાં અશો સ્વઘોષ મિત્ર છે (જ્યાં) તેને આત્મારથી ચાહાવામાં અને બદ્ધસ્ત કરવામાં આવેછે, જ્યાં વળી અશો મરદ પુરુષ લલા વિચારો, લલા મુખનો અને નેક કામોવાળો હોયછે. (૮) તેની દોલત તથા તેના અન્નકાતને લીધે, ઇત્યાદી.

હા ૫૭ મો. (૧૦ મુજબ ૫૮ મો.)

કૃત્યુષો માંધ.

૧. (૧) અમે તે (આરાધના) અર્પણ કર્યે છિયે જે રક્ષણ કરેછે† અને મદદ કરેછે, તે બંદગી જે સુખી કૃણવાલી, (૨) પવિત્રાઈની

* ઇન્સાફનો ફરેસ્તો. “નેમાજને લાયકની”ને બદલે “યજ્ઞ” અર્થ આવી શકે.

† “શ્રાધ્ધિશ્.” ધાતુ “શિષ્.” “શ્રાધ્ધિમિ”

સાથે જનાર, ડાહ્યાણી સાથે જનાર છે. (૩) તે બંદગીનું ફલ ભલું — નેક વિચાર, નેક સુખન, નેક કામવાણું છે. (૪) તે બંદગી દે-વોની સામે, દુશ્મન માણસની સામે અમને મદદ કરે.

૨. (૫) આરાધનાનાં તે કામને શરિરનાં તથા મિલકતનાં રક્ષણ, ટેકા, જાલવણી અને વહિવત માટે અમે વખાણ્યે છિયે.

૩. (૮) મિલકતોં તથા શરિરોના વચ્ચાવ, ટેકા, જાલવણી અને વહી-વટ માટે (૯) નેમાજનાં તે કામમાં, ઓ અહુરમઝદ ! અમે ખુશી થઈએ છિયે, તેમાં અમે રાજ થઈએ છિયે; (૭) તે બંદગીમાં અમે કામે લાગ્યે છિયે, તેને માન આપ્યે છિયે, જેથી તમને પસંદ પડે એવી નેમાજથી હું તમને માન આપું.

૪. (૯) અમારો આપ્પાદી માટે (આરાધનાનું તે કામ) અમે સંપૂર્ણ કર્યે છીયે, કારણ કે તે બંદગી આપ્પાદ કરેછે, તે પવિત્ર, કૃત્તમંદ અને ઉત્તમ છે. (૧૦) ઓ તું, ગોસ્પન્દો અને પ્રમાણીક માણસોનો (તેઓ) ઈતિસાકૃતે વલગવાથી અને ભલી પેદાએશનો અરોઈથી, તું પિતા છે; (૧૧) તું કે જે દેખઈતી રીતે (માત્ર) બસાઈએ આપેછે, તેની મોટાઈ, સુખ અને ખુબમુરતી વધારવા માટે અમે ઈચ્છ્યે છિયે! * (૧૨) તમામ આપ્પાદીનો તે કર્ત્તા અમારું રક્ષણ કરે, પવિત્રાઈ, આતુર જતન, ઉદારતા, વફાસ અને મેહુરબાનીથી તથા અહુરમઝદના આતશ માર્કુતે તે અમને રક્ષો પાતાવે.

૫. (૧૩) ઓ અમ્સાસ્પન્દો ! જેમ તમે અમને પુરકલ વ-દેસો આપોછે તેમ તમે અમને સહાય થાઓ. (૧૪) અમે અરોા મરદોને મદદ કરે, અમે અરોા પાનુઓને મદદ કરે, ઓ ભણા અને રથાના સર્દાર અમ્સાસ્પન્દો ! અમને મદદ કરો.

૬. (૧૫) ઓ અરોા ! તમારા સિવાય બીજા કોઈને હું આલખતો નથી, માટે તમે અમને સહાય થાઓ. (૧૬) અમે સ્પેન્તમઈ-

* મજ્દયસ્નાનો એવું માને છે કે તેઓ પોતાની બંદગીથી મિત્રો વગર માટે વધુ ન્યાંમતો ઉત્તપન કરી રાકે છે.

ન્યુશને વિચારો, શબ્દો, કામો, ગોસ્પન્દો અને માણસો અપર્ણ કર્યે
છિયે. (૧૭-૧૮) પેદા કરનારની પેદા કરેલી રોશિણુઓ જે અહુર-
મજ્દની છે તેની માર્ફતે પેદા કરનારને લગતાં તમામ પ્રમાણીકાને
તન્દરોસ્ત અને સ્વચ્છ હાલનમાં જલવાયનાં, જોરાવર મરદો, મજ-
બુન મીઝકતો, સઘનાં તન્દરોસ્ત ગોસ્પન્દો અમે જોઈએ.

૭. (૧૯) અહુરમજ્દના ઓ આતશ! તને નેમાજ : તે મોટું
કામ (દુન્યાની સેવતની વ્યવસ્થા) નીપજવવા માટે તું અમારો કને
આવ. (૨૦) અમને હૃદિર્વતાત્ અને અમૈરૈતાતની લેટો આપ;
(તેઓ યાને તે લેટો) મોટો મદદ, મોટી ખુશાલીનું (મૂળ થાય).

૮. (૨૧) યશન-સ્તુત (સ્તુત યજ્ઞ)ના તમામ ભાગોને અમે વ.
ખાણ્યે છિયે. (૨૨) ધણાં યુજંદ કીર્તનથી અમે તને પિછાણ્યે, તારે
લગતાં તે બાંધો જે સર્વે બાંધાઓમાં ધણોજ ખુબચુરત છે તેને અમે
વખાણ્યે, (૨૩) તથા ધણોજ અઝકાતમંદ રોશિણુઓમાંની તે ઉત્તમ
રોશિણુ જે સૂર્ય કેહેતાયછે તેને (અમે વખાણ્યે.) (૨૪) સ્તુત યશનઓને
અમે વખાણ્યે છિયે જે સર્ગઆતનો દુન્યા માટે (દુન્યાની સર્ગઆતમાં)
પેદા કરેલી છે.

હા ૫૮ મો. (વે૦ મુજબ ૫૮ મો.)

કુશુપ માંથ.

૧-૧૬ (૧) જુઓ હા ૧૬૦ કુકરા ૧-૧૬ (૧-૫૦). (૨)
૧૭-૨૭ (૨) જુઓ હા ૨૬ મો કુકરા ૧-૧૧ (૧-૩૪).

૨૮. (૩) મજ્દની ઉત્તપજ કરેલી કૃત્તેહને અમે વખાણ્યે છિયે.
કૃત્તેહમંદ સઓબ્યન્તને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪) પવિત્ર પાણીઓ અને
દ્વિયાઓથી બતાવેલી પવિત્ર અઓવ્યહન સાથે જોડાયેલી અરોહા દુ-
ન્યાના અરોહા સદાર આ બર્સમને અમે વખાણ્યે છિયે.

૨૯. (૫) અમારા પોતાના આત્માને, અમારો પોતાની કૃત્તેહને
અમે વખાણ્યે છિયે. (૧-૭) હાવનિ ગેહ, સાવહિ અને વીસ્ય ગેહમાં

તમામ અશો અને પવિત્ર યજ્ઞદોને અને અશો દુન્યાના સઘણા સદ્દર્શને અમે વખાણ્યે છિયે, તથા તમામ મુખ્ય રતુઓને તેમની જેહોમાં (અમે વખાણ્યે છિયે.)

૩૦. (૮) રશિત્ર ખોલેછે : તું ભલો છે, જે કાંઈ ભલું છે તે કરતાં વધુ ભલું તને થાય, (૯) ઓ તું ! કે જેણે જન્મોત્પત્તિ આ કામોમાં તારોમેલે લાયકાતો મેલવીછે. (૧૦) જે બદલા માટે જન્મોત્પત્તિ લાયકાત ધરાવેછે તેને તું લાયક થયેલોછે, (૧૧) જે (જન્મોત્પત્તિ)નાં વિચારો, મુખ્યતો અને કામો સઘણાં પવિત્ર હોયછે.

૩૧. (૧૨) જન્મોત્પત્તિ ખોલેછે : જે કાંઈ ભલાં કરતાં વધુ ભલું છે તે તને પોહોંચે, જે કાંઈ પુરાં કરતાં વધતું પુરૂં છે તે તને નહીં પોહોંચે, જે કાંઈ પુરાં કરતાં વધુ પુરૂં છે તે મને નહીં પોહોંચે.

૩૨. (૧૩) યથા અહૂ વર્ધ્યો. અહુનવર્ધ્યને અમે વખાણ્યે છિયે. અમ્મારપન્દોમાંના ધણાજ ખુબમુરત અપવહિરતને અમે વખાણ્યે છિયે; કૃશુષ માંશને અમે વખાણ્યે છિયે, સ્તુત યજ્ઞઓના તમામ ભાગોને અમે વખાણ્યે છિયે. સ્તુત યજ્ઞઓને અમે વખાણ્યે છિયે, જે સર્વઆતની દુન્યા માટે (દુન્યાની સર્વઆતમાં) પેદા કરેલીછે.

હા ૫૯ મો. (૧૦ મુખ્ય ૬૦ મો.)

આક્રિયાંને દહ્યાન.

૧. (૧) જે રાખસ આ હાલમંદ દુન્યાની તથા મિતોઈ જેહાંતનાં આબાદોનાં પ્રમાણીક માર્ગો અમને શિખાડેછે, (જે માર્ગો) જે સંપૂર્ણ દુન્યાઓમાં, ઓ મજદ ! તું વસેછે ત્યાં (લઈ જાયછે), તે તારા લાયક પુરકલ ડહાપણવાળા, ઉપયોગી કાસદને, ઓ મજદ ! સંપૂર્ણ ભણાઈ પોહોંચે.

૨. (૨) આ ધરમાં પ્રમાણીક માણસની આ (ન્યામતો એટલે કે) ખુશાલીઓ, લાયકાત, લુલાવા સામેનું રક્ષણ, ડહાપણ આવે ; આ એહોક્ષને પવિત્રાઈ, સત્તા, આબાદો, દબદબો અને ચલકાત (અપાયલો) થાય.

૩. (૩) અહુરની, જરથુસ્ત્રની દીનતી લાંબા વખતની આપ્પાદી અને વધારો (થાય.) (૪) આ કુટુંબમાં વગર અટકવે ગોરૂપન્દોની ઉત્તપત્તો થાય (૫) તેમજ વગર અટકવે અશો મરદની પવિત્રાઈ, સત્તા (થાય); (૬) (ત્યાં) વળી વગર અટકવે અહુરનો મહજબ (ચાલે).

૪ (૭) ભક્ષાઓને મદદ કરવા અને પુરાઓની સામે થવા માટે, દોલત અને ચલકાત વધારવા માટે, પ્રમાણીક લોકોની ભક્ષી, બળવંત અને અશો દ્રવિષ્યો પોતાની સાથે જમીનનાં જેટલાં પ્રમાણના, એક નદિના જેટલી લંબાઈના, સૂર્ય સુધીની લંબાઈના પવિત્રાઈના ધિલાગ્ને અહીં લેતાં આવે.

૫. (૮) આ ધરમાં તાપેદારી હઠીલાઈ ઉપર, મુલેહ તોફાન ઉપર ઉદારતા કંબુસાઈ ઉપર, ગ્રહપણ અભિમાન ઉપર, સાચું બોલવું બુદ્ધિ બોલવા ઉપર, સચ્ચાઈ બુદ્ધિ ઉપર કૃત્તેહ મેલવે,

૬. (૯-૧૨) જેથી અમ્સારૂપન્દો અશો સ્વઓષની માર્ફતે લાંબો વખત સુધી ક્રિયાઓ, સંપૂર્ણ આરાધનાઓ, ક્રિયા, સંપૂર્ણ આરાધના, સુખી ભેટો, મોટાઈની ભેટો, મેહરબાનીની ભેટો ત્યાં મોકલે.

૭. (૧૩) દબ્બદબ્બાવાળો ચલકાત એ ધરને કદી તજે નહીં, (૧૪) નહીં ભપકાદાર ભેટો કે નહીં પ્રકાશીત અને સગાં ફર્જદ (આ ધરને તજે) (૧૫) અને અધિ-વડ્ડુઈ લાંબો વખત સુધી તે દબ્બદબ્બાથી પ્રખ્યાત થયલાની સાથે ચાલે.

૮-૧૦. (૧૬) બુદ્ધિ હા ૮ મો ફકરા ૫-૭ (૧૦-૧૬.)

૧૧. (૧૭) જેથી અમે પવિત્ર આત્માના, સુખી મનના થઈએ. (૧૮) અમારાં શરીર ઉત્તમ દુન્યાના ચલકાતવાળા પુર દબ્બદબ્બા સાથેનાં થાય.

૧૨. (૧૯) તેઓ ત્યાં (ઉત્તમ દુન્યામાં-એહેસ્તમાં), એ અહુર-મજ્દ! પ્રકાશીત, સંપૂર્ણ પવિત્રાઈ સાથે, ઘણીજ ખુબસુરત અશોઈ સાથે પોહોંચે. (૨૦) અમે તને જોઈએ, અમે તારી નજદીક પોહોંચે, અમે હંમેશા સુધી તને બાઝ્યે.

હા ૬૦ મો. (વેં મુજબ ૬૧ મો.)

અહુનવધર્થ, અષમ્વોહુ અને ચેહુહ હાતાંમની
બંદગીઓના કાયદા.

૧. (૧) પૃથિવ ઉપર અને આકાશમાં અમે અહુનવધર્થને પઢ્યે. (૨) પૃથ્વી ઉપર અને આકાશમાં અમે અષમ્વોહુને પઢ્યે. (૩) પૃથિવ ઉપર અને આકાશમાં તમામ વખાણને લાંબકની ચેહુહ હાતાંમ અમે પઢ્યે (૪) પૃથ્વી ઉપર અને આકાશમાં પ્રમાણીક માણસની પવિત્ર અને બળવંત આશિર્વાદાર્થક બંદગી અમે પઢ્યે;

૨. (૫) ખુની, ખુરી પેદાએશાજા અહુરે-મધ્ન્યુરાને તેની પેદાએશાની સાથે અટકાવવા માટે તથા મારવા માટે, (૬) નિંદા કરનાર અને નિંદા કરનારીઓને અટકાવવા માટે તથા મારવા માટે, (૭) નિંદા કરનાર અને નિંદા કરનારીને અટકાવવા માટે તથા મારવા માટે,

૩. (૮) નાપાક મરદો અને નાપાક ઓરતોને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૯) નાપાક મરદ અને નાપાક ઓરતને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૧૦) ઓરો અને જાસતી ગુજારનાશઓને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૧૧) જન્દ લોકો અને યાતુઓને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૧૨) મિશ્રના દુરમનોને અને તેને ઠગનાશઓને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૧૩) પ્રમાણીક લોકોના ખુનીઓને અને પ્રમાણીક લોકોના દુરમનોને અટકાવવા તથા મારવા માટે,

૪. (૧૪) નાપાક મહજબનાને તથા ખુની હાકમને અટકાવવા તથા મારવા માટે, (૧૫) યુરાઓમાંના જે કોઈના વિચારો, સુખનો અને કામો ગુનાહ બરેલાં હોય તેમને અટકાવવા તથા મારવા માટે, ઓ અશો જરથુસ્ત્ર! (અમે ઉપલી બંદગીઓ પઢ્યે.)

૫. (૧૬) અહોથી દુજેને અમે શી રીતે હાંકી કાઢાયે? અમે દિનના પેરવાઓ શી રીતે દુજેને હાંકી મેલ્યે? અમે

બળવંત થઇને તેને નમ્યાદિથી તોડી પાડી મારી નાખવાને અને પૃથિવના સાતે કર્ણવર ઉપરથી તેને નાબુદ કરવાને અમે કેમ પોહોંચ્યે? (૧૭) જેથી યુગની તમામ પેદાએશને અટકાવતા તથા મારવાને (અમે ત્યારે શક્તિવાંત થઈએ.) જે કોઈ ભણે પેદા થયેલો છે અને (જે સધણાઓ એના છે પછી) તેઓ કોઈ પણ હોય તેમની અસોઈથી વખાણુ થાઓ !

હા ૬૧ મો. (વે ૦ મુજબ ૬૨ મો.)

આતશની ન્યાશ અને તેને ઘટતી આરાધના.

૧. (૧) અહુરમજ્દના છોકરા ઓ તું આતશ ! તને ક્રિયા, વખાણો, ભેટ, નેમાજની (અંદગીની) ભેટ, ભક્તિભાવ ખતાવનારા શાખ્દોની ભેટ હું અર્પણુ કરું છું. (૨) તું નેમાજ અને વખાણને લાયકનો છે. મૃત્યુલોકીનાં ઘરોમાં તું માન પામેલો થા, તું વખાણાતો થા. (૩-૪) જે શાખ્સ ખંડી થઈને તને પાલવાની કાઢી, ખર્સમ, તરતો અને હાવનિમ (ખાંડણી) પકડીને ક્રિયાઓ અર્પણુ કરેછે તેને મુખ થાય.

૨. (૫) કુર્માનો મુજબનો કાઢીઓ, સુગંધો, ઉદકતર્પણો (Libations). કુર્માનો મુજબનાં ધાતુનાં કરાં પુરાં પડાયેલો તું હંમેશ થા. (૬) અહુરમજ્દના છોકરા ઓ તું આતશ ! તું હંમેશ સંપૂર્ણ પોશાણનો, ક્રિયા મુજબનાં પોશાણનો થાય.

૩. (૮) વખતની લાંબી મુદત સુધી, તમામ ચિજોની પ્રકાશીત પાછી સ્થાપના સુધી, દુન્યાની બળવંત પાછી વ્યવસ્થા સુધી, (૭) આ મકાનમાં તું જાહુકનો સગોલો થાય, આ મકાનમાં તું જાહુકનો પ્રકાશીત થાય ; એ મકાનમાં (તારો રોશિલ) ખુલ્લું કર.

૪. (૯-૧૦) અહુરમજ્દના છોકરા, ઓ આતશ ! મને ઉતાવલથી નુર, ઉતાવલથી પોશાણ, અંદગીનાં સાંધનો આપ. (૧૧) પુરકલ અલકાત, પુરકલ પોશાણ, અંદગીનાં સાંધનો, ગ્રહાપણુ તથા આખાઈ

વાકચાતુર્યની સેહેલાઈ, આત્માને માટે ખુલ્લી નજર શક્તી અને ખુદ્ધિ, હંમેશા વધતો જતો દબ્બપો, દુધપાણું અને મર્દાનગીની હીમત આપ.

૫. (૧૨) પગો હંમેશાં (કુચમાં) સીધી વજાણ લેનારા, રાતનો એક તૃત્યાંસ ભાગ જાગૃતી,* ઝડપની કુચ, ચાલાકી; (૧૩) વૃદ્ધિ કરનાર, નજદીક (રેહેનાર), અને ખેતીની સંભાલ કરનાર, ડાહ્યપણ-વાળું, (સોદામનાં કદનું), કાયદેમંદ, પવિત્ર કામો કરનાર (૧૪) (પોતાનાં માઆપને) (ખીજી અંદગીમાંની) સજ્જમાંથી મુક્ત કરનાર અને પુશકલ માણસો વાળું કુજૈદ (આપ) (૧૫) જે મારું ઘર, મારો મોહોદલો, મારો કર્યો, મારો પ્રાંત, મારા દેશો આપાદ કરે.

૬. (૧૬) અહુરમજ્દના છોકરા, ઓ તું આતશ! પ્રમાણીકોની ઉત્તમ દુન્યા, તમામ સીંગારોની પ્રકાશીત દુન્યા હાલ તથા હંમેશા-જે કાંઈ મને બતાવે તે મને આપ. (૧૭) ઉત્તમ બદલાને, બલી વીખ્યાતોને અને મારાં રવાંનને માટે સંપૂર્ણ સુખનો ટકાઉ હાલતને હું પોહોંચું.

૭. (૧૮-૧૯) અહુરમજ્દનો છોકરો આતશ જે સઘલાઓ માટે તે રાતે તેમજ (દિવસની) શેશાણીમાં બજોછે તેમની કને આ માગણી કરેછે : (૨૦) તે સઘલાઓ કનેથી આતશ એક પવિત્ર લેટ, એક આશિર્વાદાર્થક લેટ, એક ભક્તિભાવ સાથની લેટ ધરેછે છે.

૮. (૨૧) જે સઘલાઓ તેની નજદીકથી પસાર થાયછે તેમના હાથ બણી અહુરમજ્દનો છોકરો આતશ નજર કરેછે. (૨૨) (તે કહેછે કે ઓ) મિત્ર પોતાના મિત્ર માટે, (તું) ચાલતો (હું) સ્થિર (અને એકાંત) બેઠેલા માટે શું લાવ્યો છે? (૨૩) (પવિત્ર, તેજ, લઈવયા આતશને અમે વખાણ્યે છીએ).

૯. (૨૪) અને જો કોઈ આતશને માટે ક્રિયા મુજબ પકડીને કાઢી, ક્રિયા મુજબ તૈયાર કરેલી ઍર્સમ્ અથવા હુધાનએપતનું લાકડું

* જોઈ બંદગી કરવાનાં, આતશની આરાધના કરવાનાં, વગેરે દિનનાં કર્મોનો અમલમાં મેલી ઇકામ. (જુઓ ફર્ગરદ ૧૮ મી.)

લાવેછે, (૨૫) તો અહુરનો આતશ (૨૬) સંતોશ પામેછે, કોઈખી રીતે ગુસ્સે થતો નથી, અને પુરાકલ આશિર્વાદ દેછે એવું ખોલીને કે:

૧૦. (૨૭) તને હિસ્સા દાખલ ગોધાઓનું ટોળું અને પુરાકલ માણસો મસે! (૨૮) તને (બલાં કામો કરનાર) મન અને આત્મા અપાયલો થાય! (૨૯) તમામ દિવસો* સુધી તું જીવે તે અરસામાં સુખી આત્મા સાથે તું જીવજે! (૩૦) જે કોઈ રાખસ પવિત્રાઈની ખાહેશથી ખાળવા યોગ્ય, પવિત્ર કરેલી સુધ્ધી કાઢી તેને માટે લાવેછે તેને આતશ આવા આશિર્વાદાર્થક રાખદો (કહે) છે.

હા ૬૨ મો. (વેં મુજખ ૬૩ મો.)

૧. (૧) જુઓ હા ૧૫ મો કુકરો ૨ (૪-૭).

૨. (૨) જુઓ હા ૫૫ મો કુકરો ૨ (૩-૪).

૩. (૩) અશો દુન્યાના સદાર અશો અહુરમજ્દને; ડહા, બચા સદાર અમ્સારપન્દોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪) અમે પવિત્ર પાણીઓને વખાણ્યે છિયે. (જુઓ હા ૩૮ મો કુકરો ૩ (૭) મો.) પ્રમાણીકિના આત્માઓ અને કવણિને અમે વખાણ્યે છિયે.

હા ૬૩ મો. (વેં મુજખ ૬૪ મો.)

૧. (૧) જુઓ હા ૪૫ મો કુકરો ૩-૬.

૨. (૭) જુઓ હા ૪૯ મો કુકરો ૬-૧૧.

હા ૬૪ મો. (વે० મુજબ ૬૫ મો.)

અર્ધિવસૂર ન્યાએશ—હાતાંમચના હા સાથની.

પાણીઓના ફરેસ્તાની બંદગી. શ્રાપો, પાણીઓની

આરાધણા.*

૧. (૧) આ બંદગીથી અર્ધિવસૂર અનાદિત નદિને હું વખાણવા ઈચ્છું છું (૨) જે મોટા ધોધવાલી છે, જે ધોધ (પુરાઓ સાથે) લહેછે અને દેવોના શિકાર કરેછે, જે અહુરની દિનને તાપેદાર (૩) હાડમંદ દુન્યા માટે યજ્ઞસ્તોત્ર લાયકની, હાડમંદ દુન્યા માટે વખાણને લાયકની છે, (૪) જે નિર્મળ (પાણી) આલાકી વધારેછે, જે નિર્મળ (પાણી) દેશોને આપ્યાદ કરેછે, (૫) જે નિર્મળ (પાણી) ગેતિનો દુન્યાને લગતી જણસો આપ્યાદ કરેછે, જે નિર્મળ (પાણી) ગેતિની દુન્યાને લગતી મીલકતોને આપ્યાદ કરેછે, (૬) જે નિર્મળ (પાણી) દેશોને આપ્યાદ કરેછે,

૨. (૭) જે તમામ મરદેનાં તોખમને સ્વચ્છ કરેછે, (૮) જે બાનુઓનાં ગર્ભસ્થાનને હંમેલ માટે સ્વચ્છ કરેછે, (૯) જે તમામ બાનુઓને સુખી હંમેલની હાલતમાં મેલેછે,

૩ (૧૦) જે તમામ બાનુઓને લાયક અને વખતસરનું દુધ મેલવી આપેછે. (૧૧) જે વિસ્તિર્ન નદિ દૂર સુધી ફેલાયછે. (૧૨) જે તમામ નદિઓ પૃથ્વી ઉપર વેહેછે, તે સઘતોનાં જેટલાં મોટાં કદની તે છે, (૧૩-૧૪) જે નદિ હુકકર્થ ટાંચમાંથી નોકડીને વોઉકકપ સમુદ્ર તરફ જોરાથી વેહેછે.

* આ પ્રકરણ ઉપરથી ખાસ કરી કુદરતની આરાધના જે ધરાંનાઓને પ્રથમ મહજબ હતો તે માલમ પડે છે. અહુરમઝદનું નામ તેમાં અહસ-માતથી માત્ર મોલાઈ ગયું છે અને તે જણે ખુસી ગયલું દીસે છે. જન્મ આપવાની ખુબી અર્ધિવસૂરને લાગુ કરવામાં આવી છે. એ ઉપરથી પુરતી રીતે દીસે છે કે, આર્થ લોકોની નજરમાં આતરા ઇંદગી અને ઉત્તપત્તીનું મૂળ હતો એવું જે ઈ. બર્નુફ જણાવે છે તેમાં જૂલ છે. (જુઓ Science des religions).

૪. (૧૫) (આ નદિઓનાં) તમામ મુખો વોઉરુકષ સમુદ્ર સાથે જોડાય છે, (૧૬) તેમનામાંનો દરેક (તે સમુદ્રના) વચલા ભાગ સાથે જોડાય છે, કારણકે આદિવસૂર અનાદિત તેમના ઉપર ધસે છે, કારણ કે તે તેમની ઉપર વેહે છે (અને તેમને ખેંચી જાય છે) (૧૭) જે (આદિવસૂર અનાદિત)ના વાવો અને ઝરાઓ હજારની (સંખ્યાના) છે. (૧૮) એ વાવોમાંનો દરેક, એ નેહરોમાંનો દરેક, એક માણસ પોતાના તેલ ઘોડા ઉપર સ્વાર થઈને ૪૦ દીવસ મુધી જેટલા વિસ્તાર ઉપર કુચ કરે એટલા વિસ્તારની લંબાઈનાં છે.

૫. (૧૯) તે એકલી નદિનાં ઝરાણા સઘના સાતે કર્ણવરો ઉપર વેહે છે તથા વેહ્યાયલાં છે. (૨૦) શયાલામાં તેમજ ઉનાલામાં જનકુક મુધી તે એકલી નદિનું પાણી પુરું પડે છે. (૨૧) તે માંડ પાણી મરદોનાં તોષ્ઠમને અને પાનુઓના હંમેશને પવિત્ર કરે છે. પાનુઓનાં દુધને પણ તે પવિત્ર કરે છે.

૬. (૨૨) થઈ ગયલા, થનારા, જન્મેલા, નહીં જન્મેલા પ્રમાણીક લોકોની ક્ષવષિઓ (૨૩) અહીં આવે, તેઓ કે જેઓ (આ તોષ્ઠમો) ઘણાજ નજદીકના ઝરાનાં પાણી તરફ લાવ્યાં છે. (૨૪) અમારાં પાણીઓ પુરા મતના રાખસને કામ લાગે નહીં, અમારાં પાણીઓ પુરા સુખનોના રાખસને કામ લાગે નહીં, અમારાં પાણીઓ પુરા કામોના રાખસને તેમજ જેનો મહજબ પુરો છે તેને કામ લાગે નહીં; (૨૫) નહીં તેને કે જે પોતાના મિત્રને દુઃખ દે છે, નહીં તેને કે જે પોતાના ધર્મગુરુને દુઃખ દે છે, નહીં તેને કે જે પોતાના ધરનાં માણસોને દુઃખ દે છે, નહીં તેને કે જે પોતાના ખેશાઓને દુઃખ દે છે તેને (તે પાણીઓ કામ લાગે.)

૭. (૨૭) જે કોઈ અમારી બલી ચીજને જે તેને દુઃખ આપતી નથી તેને દુઃખ દે છે તેને (૨૮) અમારાં પવિત્ર પાણીઓ, મજદનાં પેદા કરેલાં (અમારાં) ઉત્તમ નિર્મળ (પાણીઓ) કોઈ આપે નહીં.

૮. (૨૯) જે કોઈ અમારાં કાંઈપી દુઃખ નહીં આપનારાં રાક્ષસોને ધંજા કરે છે તેને, ચોરને, ગુલમચાર રાખસને, લુહારને, દીન-

દાર મરદને મારી નાખનારને, (૩૦) જાદુગરને, લાસને દાતનારને, પોતાના જુસ્સાઓને શરત થનારને, ક્રિયાની ભેટો નહીં બનાવનારને નાપાક મહજબવાળાને (૨૮) મજદનાં પેદા કરેલાં અમારાં પવિત્ર, ઉત્તમ અને નિર્મળ પાણીઓ કોઈ આપે નહીં. (૩૧) અગર જો કોઈ રાખસ બુરો, જુલમગાર હોય તો તેની ઉપર ખરાબીઓના પાયો નખાય, (૩૨) કંગાલ ખાહેરો તેના ઉપર પડે, ખરાબીઓ તેને પોહોચે.

૯. (૩૩) પાણીઓ, તમે જેઓ (અમારી ભણી) આવાહો, તે જ્યોત ક્રિયાની ભેટ આપે તેટલો વખત તમે ખુશાલ થાઓ. (૩૪) કુર્બાના રાખદોથી જ્યોતએ પવિત્ર પાણીઓની શી રીતે ક્રિયા કરવી જોઈએ? (૩૫) જો તે દિનથી ઉલટી રીતે ક્રિયા કરે તો તેની જખાંત શી રીતે બંધાઈ જાય? (૩૬) જે રાખદો તેને અજો-શપઠનીએ શિખાડ્યાછે તે તેઓ શી રીતે અમલમાં મેલશે? આ સુગરાના તેઓ કેમ કરશે? (૩૭) આ અરજો તેઓ કેમ કરશે? આ ક્રિયાની ભેટો તેઓ કેમ અર્પણ કરશે, (૩૮) કે જે અહુરમજ્દએ જરથુશ્તરને બતાવી છે અને જે જરથુશ્તરએ દેખાઈતી દુન્યાને શિખવીછે?

૧૦. (૩૯) યો જરથુશ્તર! પ્રથમ તું પવિત્ર પાણીઓની બંદગી કર, પછે અરોધથી પવિત્ર કરેલી તથા ઈન્દ્રિલી “જ્યોત” યો તેમને અર્પણ કર. (૪૦) (પછી) આ રાખદો બોલ: (૪૧) પાણીઓ, હું તમારી કને મોટો કીમતની એક બંદોસ માગુંછું: આ બંદોસ અને આપ કે જે ભેટ બ્યારે તે કંગાઈ વિના મેલવેલી હોયછે ત્યારે ન્યામતવાળી (થઈ પડેછે.)

૧૧. (૪૨) યો પાણી, હું તમારી કને બળવંત પરિણામવાણી પુરકલ ખાહેર જાહેર કરુંછું. (૪૩) ઘણુંજ પસંદ કરવા જોગ ઉદાર કુર્બા (હું તમારી કને માગુંછું.) (૪૪) કોઈબો રાખસ તેને નુકશાન કરવાની માગણી કરે નહીં; (૪૫) નહીં કુટકો મારવા, નહીં મોહોત આપવા, નહીં દુઃખ આપવા, નહીં તેની (ચેરાગ) બુગવી નાખવા માટે (માગણી કરે.)

૧૨. (૪૬) આ બક્ષેસ, (પવિત્ર) પાણીઓ! હું તમારી કને માગું છું. ઓ જમીન, ઓ ઝાડપાનો! હું તે તમારી કને માગું છું. (૪૭) ભલા સદાંશ અને રયાના, પવિત્ર નર અને પવિત્ર નારિ, સંપૂર્ણ બક્ષેસ આપનારા અમ્સારપન્દો! હું તે તમારી કને માગું છું. (૪૮) પ્રમાણીકાની પવિત્ર, બળવંત, પ્રતાપી, કશાથી નહીં બોલીનારો, બાહ્યદુર દ્રવષિઓ! હું તે તમારી કને માગું છું. (૪૯) (તેમજ) વિચિત્રનં પેતરો વાળા મિશ્ર! તમારી કને (૫૦) અશેા અને દબ-દબાવાલા સ્વઓષ! (૫૧) સંપૂર્ણ પ્રમાણીક રબ્તુ! (૫૨) અહુર-મજ્દના છોકરા ઓ આતશ! (૫૩) સેતાબ આલના ઘોડાઓ વાળા, પાણીઓના છોકરા ઓ બુજોર્ગ અને બાદશાહી દરબજના સદાંશ! તે (હું તમારી કને માગું છું.)

૧૩. (૫૪) ન્યામતોની વેદ્યઓ કરનારા પવિત્ર અને અશેા યજ્ઞદો! હું તે તમારી કને માગું છું. (૫૫) પવિત્ર પાણીઓ, જમીન, ઝાડપાનો, (વગેરેઓ) તમે તે મને આપો.*

૧૪. (૫૬) એ કરતાં વધુ મોટી ભેટ, ઉત્તમ બક્ષેસ મને આપો કે જે આ કરતાં વધુ ખુબમુરત અને વધુ કીમતી છે. (૫૭) ઓ તમે પવિત્ર યજ્ઞદો! તમે મને તે આપો જે તમે આપી શકો છો તથા ઇચ્છો છો. (૫૮) પવિત્ર કીર્તનોની બંદગી મેહુરબાનીથી સાંભલીને (૫૯) તે પુશ્કલતામાં અને ઉતાવલથી (અમને આપો.) (૬૦) સઘલાં જહૂર કામોમાં આ તે છે કે જે ઘણાજ ઉમંગથી સંપૂર્ણ કરવું જોઈએ છે.

૧૫. (૬૧) મને તે આપ ઓ તું, જેણે ગાય, પાણીઓ અને ઝાડપાનો ઉત્તપત્ર કર્યાં છે; મને, ઓ પ્રતાપો મિનો યજ્ઞદ! તન્દ-રૈસ્તી અને અમર્ગિ, શક્તિ અને આબાદો તારી દિન મુજબ, ભલાં મનથી આપ.

* (૪૬-૫૫) સુધીના સઘલા કકરા અતરે પુસાડેલાં.

હા ૬૫ મો. (વેં મુજ્ય ૬૬ મો.)

અહુરાનિ ઇત્યાદીની ખંઠગી.

૧. (૨) અહુરની અહુરાનિ* તને, (૩-૪) અહુરમજ્દને, અ-
મ્સારપન્દોને, અશો સ્ત્રવ્યોપને, અશો દુન્યાના શ્રેષ્ઠ સર્દાર અહુર-
મજ્દના આતશને સંતોશ આપવા માટે (૧) હોમ, માંસ, ક્રિયાઓ
મુજ્ય પુલંદ કરેલા ઉધાતએપતની સાથે આ “જ્યોથ્શ” ક્રિયા-
ઓને અનુસરીને હું અર્પણ કરું છું.

૨. (૫) હંમેશા માટે અપાયકો દિન જે દેવાને હાંકી કાઢાડે છે તેને,
જે અશો દિન અશો દુન્યાના સર્દાર જરથુશ્ત્રનો છે તેને, ક્રિયાઓને
અનુસરીને હું તે અર્પણ કરું છું. (૬) અશો દુન્યાના સર્દારો દિવસોની
ગેહોને, અશો દુન્યાના અશો સર્દારો હાવનિને તથા સાવરુદ્ધિ અને
વોસ્પને હું તે ક્રિયાઓ મુજ્ય અર્પણ કરું છું. વિસ્તિર્ન ખેતરોવાળા,
હજાર કાનવાળા, દશ હજાર આંખવાળા, પોતાનાં નામથી આરાધાતા,
વખાણને લાયકના મિથ્રને અને રામ ખ્ષાત્રને હું તે ક્રિયાઓને
અનુસરીને અર્પણ કરું છું. (૭) જુઓ હા ૭ મો ક્રકરા (૧૬-૫૧).

૩. (૮) જુઓ ક્રકરો ૧ લો. (૯) જુઓ હા ૨૨ મો ક્રકરા
(૨૪-૩૩).

* આ ક્રકરાને ૬૭ મા હા સાથે સંખ્યાવતાં તેનું પરીણામ એ નીકળે છે
કે, એ રાખ્દનો અર્થ અર્ધિર્વસૂર પાણી અથવા અર્ધિર્વસૂર અનાહિત
ફરેસ્તો માલમ પડે છે. કદાચ તે અહુરનાં પેદાં કરેલાં પાણીનું મૂળ માત્ર
ખતાવે છે અને તેમનો અર્થ “અહુરથી આવતી (અહુરાનિ) અહુરની
છોકરી” થયો જોઈએ. પરંતુ ૫૭ મા હામાં જોતાં એવા વિચાર ઉપર આવી
રાકાવ છે કે, અહુરાનિનો અર્થ માણસના તોખમનું મૂળ તત્ત્વ અને
અહુરજ્ઞાનો અર્થ ઈન્દ્રિય પાણી થાય છે. આ રીતે એ બંનેના મુખી તરફ
અર્ધિર્વસૂર ફરે છે. કદાચ અહુરાનિનો અર્થ બાદરાહી (પાણી) થાય છે.

હા ૬૬ મો. (વેં મુજ્ય ૬૭ મો.)

૧. જુઓ હા ૨૦ મો કૃકરા (૧-૯) તથા હા ૭ મો કૃકરા (૫૮.)
 ૨. જુઓ હા ૩૮ મો કૃકરા ૩-૫ (૭-૧૫).

હા ૬૭ મો. (વેં મુજ્ય ૬૮ મો.)

અહુરાનિ પાસે માફી મેલવવાની ખંદગી, નેમાજને અને
 માગણીઓ. પાણીઓને નેમાજ. દેવોની વિરક્ત
 ખંદગી. જુદા જુદા કૃત્સ્તાઓને ભેટો.

૧. (૧) અહુરની દિકરી. ઓ અહુરાનિ, તને અમે આ પ્રસ-
 નતા મેલવનારી ભેટ આપ્યે છિયે. (૨) જ્ઞ અમે તને ગુરુસે કરી
 હોય તો આ “જઞ્ઓશ્ર” (તને પ્રસન્ન કરવા માટે) આસપાસ પો-
 હોંચિ. (૩) દુધ અને ઉદકતર્પણ (તને પુરૂં પાડવા માટે) હોમ, દુધ,
 દાડમડીનાં ઝાડનાં લાકડાં સાથે તે આવે.

૨. (૪-૫) ઝેજ પ્રમાણે, ઝે જઞ્ઓશ્ર! ન્યામતો વેહેંચી આ-
 પવા અને દુઃખ દૂર કરવા માટે, દુન્યાની આપ્પાદી અને વૃદ્ધિ માટે,
 સુખ અને અશોઈ માટે, પ્રખ્યાતી અને આત્માનો શાંતી માટે,
 કૃત્તેહ અને આપ્પાદી માટે મને પોહોંચ.

૩. (૬) અહુરની ઓ અહુરાની, અમે તને ભલા વિચારોની
 “જઞ્ઓશ્ર”ઓથી વખાણ્યે છિયે. (૭) અહુરની ઓ અહુરાની,
 અમે તને ભલા સુખનોની “જઞ્ઓશ્ર”ઓથી વખાણ્યે છિયે, (૮)
 અહુરની ઓ અહુરાની, અમે તને ભલાં કામોની “જઞ્ઓશ્ર”થી
 વખાણ્યે છિયે.

૪. (૯-૧૦) અહુરનાં ઓ પાદશાહી પાણી, નિર્મલ વિચારો,
 નિર્મલ સુખનો અને નિર્મલ કામે, આત્માના સુખ, દુન્યાઓની
 આપ્પાદી, ધણીજ પવિત્ર ન્યામતો (મેલવવા) માટે અમે તને
 વખાણ્યે છિયે.

૫. (૧૧) અહુરની ઝો અહુરાનિ, અને પ્રમાણીક લોકોની ઉત્તમ પ્રકાશીત, તમામ દ્રવ્યવ્યાજાળી દુન્યા આપ. (૧૨) અહુરનાં ઝો વ્યાદશાહી પાણી, અને (મારું પોતાનું) સગું, મદાંતગીવાળું એક ફળદ આપ (૧૩) જે મારાં ધરને, મારાં મોહિલ્લાને, મારાં ગામને, મારાં મુલકને, મારાં દેશોને આપ્યાદ કરે.

૬. (૧૪) ઝો અહુરનો, અમે તને વખાણ્યે છિયે. વોઉરુકથ સમુદ્રને અમે વખાણ્યે છિયે.

૭. (૧૫) સધતાં પાણીઓ જેઓ જમીન ઉપર સ્થિર કે વેહેતાં છે, જેઓ ઝરણામાંથી નીકલેછે અથવા નદિઓમાં વેહેછે જેઓ દેવનાં અથવા વર્સાદનાં હોયછે તેમને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૬) આ યજ્ઞથી, વખાણની આ બંદગીથી, (૧૭) સંપૂર્ણ પવિત્રાઈ ને લીધે સ્થાપન થયલી દિનને ધણીજ અનુસરતો એ બંદગી અને યજ્ઞથી, (૧૮) પવિત્ર, ઉત્તમ, મજ્જદનાં પેદા કરેલાં નિર્મલ પાણીઓને અમે વખાણ્યે છિયે, (૧૯) પવિત્ર પાણીઓને અમે એક યજ્ઞ અર્પણ કર્યે છિયે.

૮. (૨૫) પુરાકલ મર્કિવાળા નાપાક મહજ્જવાળાના અને જુલમ-આર શખ્સના (૨૪) કપટની સામે થવા માટે; તેનો નારા કરવા માટે, તેને નહસાડવા માટે, તેને તોડવા માટે, (૨૬) દેવનાં તથા માણસનાં ફીતુરની સામે થવા માટે, (૨૨-૨૩) દેવોના પ્રાણી અગ્નિના, મૂષના, પક્ષિના દુશમનો (૨૧) વેહેતાં પાણીઓ અને ઉમતાં ઝાડો, (૨૦) દુધ અને ઝાડપાંતના રસને અમે વખાણ્યે છિયે.

૯. (૨૭) અહુરની ઝો અહુરાનિ! અમારા યજ્ઞ (નાં ગાયનો) ને સાંભળ. (૨૮) તેમને, અહુરની ઝો અહુરાનિ! તું કપ્પુલ શખ્ષ (અથવા તેમનેથી ખુશી થા), મદદ કરવા માટે તું અહો પોહોંચ. (૨૯) અમારી મદદ તું આવજેથી એક યજ્ઞ, એક પવિત્ર યજ્ઞ, ઈજાડાં પાણી-એકનો એક લાયક ભેટ (તને આપવાને અમે શક્તિવાંત થઈએ.)

૧૦. (૩૦-૩૧) પવિત્ર પાણીઓ, અહુરની ઝો અહુરાનિ! જે કોઈ તમને ઉત્તમ “જઝોપ્ર”ઓનો, પ્રકાશીત “જઝોપ્ર”ઓની, ઈજા-લી “જઝોપ્ર”ઓનો યજ્ઞઓ, ક્રિયા સાધની બંદગીઓથી અર્પણ કરે,

૧૧. (૩૨) તેને દોલત અને દબ્બડ્યો થાય, (૩૩) તેને શરિરનું કૌવત અને તનદશેસ્તી થાય, (૩૪) તેને ચાલાકી, તનનું કૌતોહમંદ જોર થાય. (૩૫) તેને પુરાકલ ન્યામતો, પુરાકલ નુર, સંયું કૌનૈદ, લાંબી જીંદગી નું આપ. (૩૬) પ્રમાણીક લોકોની ઉત્તમ દુન્યા, તમામ બપકાઓ સાથની પ્રકાશીત દુન્યા તેને આપો.

૧૨. (૩૭) ઓ પવિત્ર પાણીઓ, હું જાઓત, જે તમને આ યજ્ઞ અર્પણ કરેછે તેને (એ) આપો, (૩૮) (તેમજ) અમે ક્રિયા કરનાર મજબૂદયસ્નાનો, દોસ્તો અને સાગેદોને, (૩૯) અબ્બેશ્વપદિતિઓ અને દિનના કાસદોને, મરદો અને ઓસ્તાને જીવાનો અને છોકરીઓને, ખેદુતોને (એ આપો.)

૧૩. (૪૦) જેમના વિચારો પાપ અને કપટ વિના, દોડીની દુશમનીનાં, અને દુઃખ આપવામાં ખુશી થનાર દુરમનોની દુશમનીનાં કામોનો બહાર ભડાઈ(ની હદ)માં રહેછે. (૪૧) પ્રમાણીકોની સંપૂર્ણ દુન્યામાં, તમામ બપકાઓવાળી પ્રકાશીત દુન્યામાં (પોંદોંચવા માટે) પવિત્રાઈથી ઘણાજ પ્રમાણીક અને અશો, સાચ્યા માર્ગોનો ખાહેશ અને જ્ઞાન (અમને આપો.)

૧૪. (૪૨) આ આરાધનાઓથી સગવડ ભરી હૈયાતી, મુખી હૈયાતો, લાંબી હૈયાતી, આ કરુપ્યા માટે હું વિનવુંછું કે બ્યાંથી આ પવિત્ર પાણીઓ આવેછે. (૪૩) આ આરાધનાઓથી સગવડ ભરી હૈયાતી, મુખી હૈયાતી, લાંબા હૈયાતી તમામ મજબૂદયસ્ની કરુપ્યા માટે હું વિનવુંછું. (૪૪) આતશને માટે લાયક લેટ, કીર્તિવાન અને ભક્તિભાવવાળી લેટ હું વિનવુંછું. (૪૫) અહુરની ઓ અહુરાની! જે ભડી ક્રિયાઓ તને અર્પણ કરવામાં આવેછે તેમને હું વખાણુંછું.

૧૫. (૪૬) આ દેશ ઉપર (સર્દારો લોગવનાર) શમ ખાસ્તને હું વિનવુંછું. (૪૭) ન્યામતોની અને દુઃખને આરામ કરનાર લેટો હું વિનવુંછું. (૪૮-૫૦) તમે પ્રમાણીક અને દિનદાર મરદોમાંના દરેકને માટે એક લેટ, એક સંપૂર્ણ અને પવિત્ર ઈલાજ, પૂદિવપર અને આકાસમાં જે કાંઈ ભલું છે તે, એક હજાર ઈલાજો, દશ હજાર ઈલાજો હું વિનવુંછું.

૧૬. (૫૧) ઓ મજદ! તારી મર્લ મુજબ પેદાએશ ઉપર તું સુખથી હકુમત કર; ઈત્યાદી. જુઓ હા ૮ મો ફકરા (૧૦-૧૮).

૧૭. (૫૨) હું તમારો કને મારી બંદગીઓથી મારું છું તે મુજબ તે થાય. (૫૩) આ ઠેકાણે અથવા બીજે ઠેકાણે કરવામાં આવેલા અને કરવામાં આવનારા ભણા વિચારો, ભણા સુખનો, ભણાં કામોના અમે વખાણુ ગાણુશા છિયે. જુઓ હા ૩૫ મો ફકરા (૪-૬).

૧૮. (૫૪) તમે પવીત્ર દહાપણુ, પવીત્ર અરોઘને અમે આરાધ્યે છિયે, અમે યાદ કર્યે છિયે. (૫૫) અમે પાણીના ઉપયોગને તથા ન્યામતોને વખાણુ છિયે. (૫૬) પવીત્ર પાણીઓ, એ પ્રમાણે તમારી ન્યામતોને, તમારા સંપૂર્ણ કાયદાઓને અને તમને પોતાને (અમે વખાણુ છિયે.) (અમારો) વિનંતીથી તમે શક્તિવાંત અમને દોલત તથા ચલકાત આપો; (૫૭); એ પાણીઓ, આ બક્ષેસ જે અગળ તમારાથી અત્યાર સુધીમાં અપાઈ શકેલી છે તે તમે અમને આપો.

૧૯. (૫૮) અહુરમજદને નેમાજ! (૫૯) અપ્સારપન્દને નેમાજ! (૬૦) ખેતરો ઉપર દૂર સુધી ફેલાનાર મિથ્રને નેમાજ! (૬૧) સેતાળ આલના ધોડાઓવાળા સૂર્યને નેમાજ! (૬૨) અહુરમજદનો આ બંને આંખોને નેમાજ! (૬૩) ગોધાની, ગયોમર્દ અને અરો જર-થુરતની કૃષિઓને નેમાજ! (૬૪) જે તમામ પવિત્ર પેદાએશ છે, થઈ ગઈ અને થશે તેને નેમાજ!

૨૦. (૬૫-૬૭) પુલંદ શરિરોમાંનું ધણુંજ પુલંદ શરિર જે આ તારાઓ છે, કે બ્યાં આખિરને વખતે સ્વેનતમઈન્યુશ આવે છે તે જગા સુધી તારાં શરિરને સુખ મલે એવી રીતે ભણાં મન, પવિત્ર સત્તા અને અરોઘથી તું તને પુલંદ કર.

હા ૬૮ મો. (વિં મુજબ ૬૯ મો.)

૧. જુઓ હા ૧૬ મો ફકરા (૪-૭).

૨. જુઓ હા ૫૦ મો ફકરા ૧.

હા ૬૬ મો. (વે ૦ મુજબ ૭૦ મો.)

અભસારપન્દો અને જુદા જુદા કુરેસ્તાઓને નેમાજ.

૧. (૧) હું તેમને વખાણવા ઇચ્છું; તેઓને એટલે કે બહા અને હાદ્દા સદાર અભસારપન્દોને હું ભક્તિભાવથી અરજ કરુંછું, (૨) જેઓ (અત્રે હાજર છે તેઓ) આ ઇશ્વરની કીર્તિ ગાય છે. (૩) જે સદાર અહુરમજ્દ કેહેવાય છે તેને હું વખાણુંછું, જે પેદા કરે છે, ખુશી આપે છે, તમામ ન્યામતો પનાવે છે. (૪) હાદ્દા સદાર જરથુસ્ત્રને અમે વખાણ્યે છીએ.

૨. (૫) તું જાહેર કર, અમને કરેલી ભેટો મેં જાહેર કરી છે. (૬) તે ખરી ભેટો (૭) તે પક્ષેસો અહુરમજ્દની, વોહુમનોની, અષ-વહિશતની, (૮) ક્ષત્રવધર્યની, સ્પેન્ત આર્મધંતિની, હઉર્વતાત અને અમૈર્જતાતની, (૯) ગોસ્પન્દનાં તન અને ગોસ્પન્દનાં આત્મા માટે, અહુરમજ્દના આત્મા માટે (૧૦);

૩. (૧૦) અરો સ્વઓષની, રશ્નુ સસ્તની, ખેતરો ઉપર પંથસનાર મિશ્રની, (૧૧) પવિત્ર પવનની, પવિત્ર મજ્દયસ્તિ દિનની, (૧૨) બળવંત અને સ્વચ્છ આશિર્વાદની, પવિત્ર અને બળવંત “અન્તાદુષ્ટિ” અને પવિત્ર તથા બળવંત “અનવહિસ્પિત” * બંદગીની (એ પક્ષેસો છે જે હું જાહેર કરુંછું).

૪. (૧૩) જોયો અમે તે કલાંઓ મેઝબ્યે કે જે પુરકલતા આપે છે, અથવા આબાદી આપનાર શબ્દો લાવતા દેશોના કાયદેમંદો અમે થઈએ. (૧૪) અમે કાયદેમંદ, કુત્તેહમંદ, અહુરમજ્દના મિત્રો, આલાક હંદગોથી જીવનારા થઈએ (૧૫) (હંમેશા) બહા વિચારો વિચારનારા, નેક સુખનો બોલનારા, બહાં કામો કરનારા એવા પ્રમાણીક માણસો (અમે થઈએ).

* વિસ્પરદના ૧૦ મા કર્દાના ૧૦ મા કુદરામાં “અન્તા દુષ્ટિ” અને “અનવહિસ્પિત”નો અર્થ ઇનસાફ અને નિર્દોષપણું કયો છે અને નહીં કે કુંપ આપનાર. અત્રે એઓ ખાસ બંદગીઓના નામો છે.

(૧૬) જેથી ભલાં મનથી અમને (આ સુખ) પોહોએ, (૧૭) અમે આ ન્યામતો જે અમને સુખી કરેછે તે અમને પોહોએ.

૬. (૧૮) પવિત્ર પાણીઓનાં વેહેવાને, આવવાને, દાખલ થવાને અમે વખાણ્યે છીએ. (૧૯) પાદશાહી દરબજના, પાણીના પ્રકાશોત છોકરા, સેતાપ્પ ઘોડાવાળા બુલંદ સદારને અમે વખાણ્યે છીએ. (૨૦) તમામ પવિત્ર પેદાએશની આરાધના, વખાણ, તૃપ્તી, કીર્તિ અમલમાં આવે.

૭. (૨૧) અશો સચ્ચોષને અમે વખાણ્યે છીએ. (૨૨) અશો-ઈમાં ધણુજ બુલંદ, શ્રેષ્ઠ સાહેબ અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છીએ કે જે બોળ સધલાઓ કરતાં વધુ પવિત્રાઈ આપેછે. (૨૩) અશો જર-થુરતની તમામ કેલવણીને અને અત્યારમાં થઈ ચુકેલાં અને થવાનાં પવિત્ર કામોને અમે વખાણ્યે છીએ.

ક્રા. ૭૦ મો. (વિ. ૦ મુખ્ય ૭૧ મો.)

યજ્ઞની સેવતની બંદગી શું તે વિષે કૃષ્ણઓશ્ત્ર પૂછેછે. દિનના મુખ્ય ફરેસ્તાઓની, ભણી પેદાએશોની, આકાશ અને જમીનના ભાગોની, મુખ્ય બંદગીઓની આરાધના.

૧. (૧) પ્રમાણીક કૃષ્ણઓશ્ત્રએ રાસ્ત જરથુરતને પુછ્યું, મને જન્મ્ય આપ, (મને કહે) ઓ સદાર! ઓ જરથુરત! (૨) રતુઓનાં આદને ભગતી બંદગી કેમ થાયછે, ગાથાઓનું સેવક કેમ બનેછે?

૨. (૩) ત્યારે જરથુરતએ જવાબ દીધો: અશો દુન્યાના અશો સદાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છીએ. (૪) અશો દુન્યાના અશો સદાર જરથુરતને અમે વખાણ્યે છીએ. (૫) અશો જરથુરતની કૃતિને અમે વખાણ્યે છીએ. (૬) અમ્સારપન્દને, અશો મરદોને અમે વખાણ્યે છીએ.

૩. (૭) અશો મરદોની પવિત્ર, બ્રાહ્મદુર અને પ્રતાપી કૃષ્ણિઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮) ઘાટમંદ દુન્યાના તથા મિનોઈ જેહાંતના ઘણાજ પુલંદ સદારોને અમે વખાણ્યે છિયે,

૪. (૯) યજ્ઞદોમાંના ઘણાજ બળવંતોને, અશોઈની દુન્યાના ઘણાજ લાયક સદારોને, જેમની કને ઘણીજ સેહેલાઈથી મદદ મેલવી શકાય એવાઓને, ઘણાજ સહાય થનારાઓને, અશો દુન્યાના અશો સદારોને તૃપ્ત કરવા માટે કરાતી બંદગીને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૦) અશો દુન્યાના અશો સદાર અહુરમજ્દને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૧) અહુરમજ્દના તમામ બાંધાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૨) તમામ અમ્સારપન્દોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૩) અશોઈની દુન્યાના તમામ સદારોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૪) તમામ મજ્દ-યસ્તિ દિતને અમે વખાણ્યે છિયે. (૧૫) તમામ કીર્તનો અમે વખાણ્યે છિયે.

૫. (૧૬) પવિત્ર કલામોની તમામ ઈબ્બારોને, (૧૭) અને દેવોનો નાશ કરનાર તમામ કાયદાને, (૧૮) અને તમામ પાકી કેલ-વણીને (અમે વખાણ્યે છિયે) (૧૯) મિનોઈ જેહાંતના તથા કાંતી દુન્યાના તમામ પવિત્ર યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૨૦) પ્રમાણીક લોકોની તમામ અશો, પ્રમાણીક અને પવિત્ર કૃષ્ણિઓને અમે વખાણ્યે છિયે.

૬. (૨૨) પવિત્ર પેદા કરેલી, પવિત્ર બનાવેલી (૨૧) અહુરમજ્દની તમામ નિર્મલ પેદાઓને અમે વખાણ્યે છિયે, (૨૩) જેનું ઈમાન સવચ્છ છે, જેની આરાધના નિર્મલ છે; (૨૪) જે પવિત્ર માણસોની નજરમાં નિર્મલ છે, જે અશો મરદોની આરાધણાને ઓગળે છે. (૨૫-૨૬) તમામ પાંચે પવિત્ર અને અશો ગ્રાથાઓને, આરાધનાને, કિયાને, (કિયાની) સંપૂર્ણતાને અને બંદગીને અમે વખાણ્યે છિયે.

૭. (૨૭) તમામ સ્તુત યજ્ઞને અને અહુરમજ્દએ કહેલા તમામ યજ્ઞોને અમે વખાણ્યે છિયે, (૨૮) જે કલાંમો પુણ વિચ્છા-

શેને ધણજ મારનારા, (૨૯) યુરા શુખનોનો નારા કરનારા, (૩૦) યુરાં કામોનો નારા કરનારા (છે),

૮. (૩૧) જે કલામો તમામ યુરા વિચારની સામે થનારા, (૩૨) તમામ યુરા શુખનોની સામે થનારા, (૩૩) તમામ યુરાં કામોની સામે થનારા (છે) (૩૪) જે તમામ યુરા શુખન (નાં મૂળ)ને કાપી નાખેછે, (૩૫) તમામ યુરા વિચારનાં મૂળને કાપી નાખેછે, (૩૬) તમામ યુરાં કામનાં મૂળને કાપી નાખેછે (૩૭) કે જે પ્રમાણે આ-તરા સમડીમાં મેલેલી સુક્રી, પવિત્ર, સંભાજથી પસંદ કરેલી, રસવિ-ત્તાની, ખાળવાળેગ કાઢીને વીંપેરી નાખેછે. (૩૮-૩૯) એ સધલા કલામોનાં કૌવતને, કૃત્તેહમંદ બળને, ચલકાતને તથા ચાલાકીને અમે વખાણ્યે છિયે.

૯. (૪૦) ઝરાનાં, વેહેતાં તમામ પાણીઓને તથા સ્થિર પાણી-ઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૧) તમામ ઝાડપાનોને, યુલંદ ઉગતાં ઝાડોને તથા (જમીન) ઉપર પંથરાતા વેલાઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૨) જમીનને અમે વખાણ્યે છિયે, (૪૩) આકાશને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૪) તમામ તારાઓને, સૂર્યને અને ચંદ્રને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૫) તમામ જાહુકની શેશિણોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૪૬) તમામ ગોરપન્દોને, જલચરોને તથા આકાશવાસીઓને, ઉડ-નારાઓને, જંગલી તથા ખરોવાળાં જનાવરોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૦. (૪૭) ચમત્કારી કારિગર ઓ અહરમજ્જ! તારી તમામ પવિત્ર અને અશેા પેદાએશોને અમે વખાણ્યે છિયે, (૪૮) જેમની માર્ફતે તે પુરકલ અને સંપૂર્ણ (ચીજો) ગોઠવીછે, (૪૯) તે તારા પ્રા-ણીઓ (પોતાની કુદરતી) સંપૂર્ણ પવિત્રાઈને લીધે નેમાજ અને વખા-ણને યોગ્ય છે. (૫૦) પવિત્ર ચલકાતના તમામ પ્રકાશીત પાહાડોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૧) મજ્જએ પેદા કરેલા (જમીનના) મહેલા ભાગોમાંના સમુદ્રને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૨) તમામ આતરોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૫૩) તમામ સાચા કહેલા શુખનોને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૧. (૫૪) જે સધાઓનો પુઠે પવિત્રાઈ, ડહાપણ આવેછે, તેઓ અને મારાં રક્ષણ અને બચાવ માટે, મારાં પોશણ માટે અને મારો સંભાલ માટે કામ લાગે. (૫૫) વખતો ઉપરના સર્દારો અશે અને પવિત્ર ગાથાઓને રક્ષણ, બચાવ, પોશણ અને સંભાલ મેલવવા માટે હું યાદ કરુંછું, તથા હું વખાણુંછું. તેઓ અમારે માટે ભલાઈ થાય. (૫૬) હું તેમને મારે માટે, મારા આત્મા (નાં ભલાં) માટે યાદ કરુંછું; રક્ષણ અને બચાવ, દેકા અને સંભાલ (મેલવવા) માટે હું તેમને વખાણુંછું. એટલા માટે દિવસના વખતો ઉપર સર્દારો ધરાવનાર અશે અને પવિત્ર ગાથાઓને હું વખાણુંછું.

૧૨. (૫૭) અશે દુન્યાના અશે સર્દાર હૃદયતાતને અમે વખાણ્યે છીએ. અશે દુન્યાના અશે સર્દાર અર્ધતાતને અમે વખાણ્યે છીએ. (૫૮) અશે દુન્યાના અશે સર્દાર અહુર્યત કેળવણીને અમે વખાણ્યે છીએ. (૫૯) અશે દુન્યાના અશે સર્દાર અહુર્યત મહત્ત્વને અમે વખાણ્યે છીએ. (૬૦) અશે દુન્યાના અશે સર્દાર બાહ્ય દુર અને અશે ધરાન હૃદયતાતને અમે વખાણ્યે છીએ.

૧૩. (૬૧) અશે જરથુશ્ત્ર એક મિત્ર, એક રક્ષણ કર્તા માટે માગણો કરે. (૬૨) તું કે જે અશે કરતાં વધુ અશે છે, મિત્ર કરતાં વધુ સાચો મિત્ર છે તેને ખુશી કરવાનો ખાહેશ માટે હું તને કહુંછું, કારણ કે એ ચોજ ઉત્તમ છે. (૬૩) ખુશે તે છે કે જે ખુશને ઉત્તમ દિસેછે. (૬૪) તે પ્રમાણીક છે કે જેને પ્રમાણીક વાણી છે.

૧૪. (૬૫) અહુરમજ્દએ જરથુશ્ત્રને જે ઉત્તમ શબ્દો કહ્યા છે તે એવી પ્રકારના છે. (૬૬) આ જરથુશ્ત્ર, એ (શબ્દો) તું હૃદયીની છેલી ધરીએ બોલજે.

૧૫. (૬૭) આ જરથુશ્ત્ર, હૃદયીની અખેરે જો તું તે બોલશે તો (૬૮-૬૯) હું જે અહુરમજ્દ છું તે તારાં રત્નાંને આ પૃથ્વીને જેટલી સંખ્યાની સંખ્યા જેટલા ખુલ્લંએ દોજખમાંથી દુર લઈ જઈશ. (૭૦) આ પૃથ્વી જેટલી લાંબી છે એટલી પાહોલી છે.

૧૬. (૭૧) જેમ, એ અરો ! તું ઇચ્છે છે તેમ તું થશે. તું અરો હોવાથી, તારાં સ્વાંતને તું એ વખતે ચીવત પુણ્ય પસાર કરાવશે. તું અરો ઉત્તમ દુન્યામાં પોહિંચશે. (૭૨) મુખારક્યાદીની ખાહેરેજ બોલવામાં ગાથા ઉત્તવધતિ તું બાણ. (૭૩) મુખારક્યાદી તેને, મુખારક્યાદી તે દરેકને કે જેને મરણ પ્રમાણે હકુમત કરનાર સદાર અહુરમજ્દ તે આપે છે.

૧૭. (૭૪-૭૫) અંધારાંની સામે થવા માટે, નાશ તથા મનની ચીંતાની સામે થવા માટે (પવિત્ર) કામને અને બલા વિચારને અમે વખાણ્યે છિયે. (૭૬) અંધારાંની સામે થવા માટે, નાશ તથા મનની ચીંતાની સામે થવા માટે (પવિત્ર) કામ અને બલા વિચારને અમે વખાણ્યે છિયે. (૭૮) દુઃખો અને મર્કિની સામે થવા માટે (૭૭) ન્યા-મતોની વૈભવણીને, પુરાઈના અટકાવને, વૃદ્ધિને અને આપ્યાદીને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૮. (૭૯) સેવટના શબ્દોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૦) ગાથાઓની સંપૂર્ણતાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૧) વખત ઉપર સદારો ભોગવનાર પવિત્ર અને અરો ગાથાઓને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૨) સરૂઆતની દુન્યાને અપાયલી સ્તુત યશને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૩) સ્તુત યશના તમામ ભાગોને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૪) અમારાં પોતાનાં સ્વાંતને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૫) અમારી પોતાની કૃપિને અમે વખાણ્યે છિયે. (૮૬) પવિત્ર અને બલા આશિર્વાદને અમે વખાણ્યે છિયે.

૧૯-૨૨. (૮૭) જુઓ હા ૬ હો કુકરા (૪૮-૫૧) (૮૮) જુઓ હા (૨૬) મો કુકરા (૧-૨).

૨૩. (૮૯) અરો દુન્યાના અરો સદાર અહુરમજ્દના છોકરા આતશને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૦) અરો દુન્યાના અરો સદાર “જાઓ”ઓ અને પવિત્રધી તૈયાર કરેલી અર્ધબ્યહન સાથે જોડાયેલી અર્ધમને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૧) પાણીના છોકરાને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૨) નર્ચોસહને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૩) મનમાં

વાસે કરનાર (શ્રાપના) પળવંત યજ્ઞને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૪) ગુજરેલાંઓના રવાંનોને અમે વખાણ્યે છિયે જેઓ પ્રમાણીકાની ક્વપિઓ છે.

૨૪. (૯૬) અશોઈમાં ઘણાજ પુલંદ, અશોઈને વધુ સારી મદદ કરનાર (૯૫) સ્નેહ સાહેબ જે અહુરમજ્દ તેને અમે વખાણ્યે છિયે. (૯૭) જરથુરાત્રની તમામ કેળવણીને અમે તમામ બલાં કામોને અમે વખાણ્યે છિયે.

હા ૭૧ મો.

૨૫. જુઓ હા ૩૫ મો કુકરો ૪ થો અને હા ૪૭ મો કુકરો ૬ ઠો.

૨૬-૨૮. જુઓ હા ૮ મો કુકરા ૫-૭.

૨૯-૩૧. જુઓ ૫૯ મો કુકરા ૧૧-૧૩.

હા ૭૨ મો.

જુઓ હા ૬૦ મો આખો.

વધારો.

જન્દ અવસ્તા વિષેના પ્રોફેસર હાર્લેના વિચારો.

અવસ્તા, એ જે ભાષામાં એ પવિત્ર કેતાબ લખાઈ છે તેના એ-કલોજ સ્થંભ રહ્યો છે. તે આપણી કને તદન સંપૂર્ણ આવ્યા નથી, કારણ કે ફાર્સિ ચોપડીઓમાં એવા સંખ્યાબંધ ફક્રાઓ, વાક્યો અથવા શબ્દો છુટા મલે છે કે, જે આપણાં લખાણમાં મલતા નથી.

દતકદા મુજબ, અસલ અવસ્તામાં એકવિસ ચોપડીઓ યાને અબ્દુલવર્ધ અંદગીમાં જેટલા શબ્દો છે એટલી ગણવામાં આવતી હતી. આતું મક્કનાપાણુંજ એ બોતાને ઓછી સંભવીત કરે છે. જે એટલી સંખ્યાની ચોપડીઓ કદા પણ હસ્તી લોગવતી હોય તો એમ માનવું જોઈએ કે તેમાં સઘણું પેહલિવ શાહીત્ય પણ સમાવેલું હતું: પાર્સિઓ પેહલિવ ભાષાંતરને પણ અસલ લખાણનો માફક જર્યાસ્તનું ગણે છે. મજદયસ્તિ ધર્મના પેશ્વાઓ આ ચોપડીઓ (જે નોસ્કને નામે ઓલખાય છે તેમ)નો જે ટીપ તૈયાર કરે છે તેમાં માત્ર એક (વંદિદાદ)ને ચાર ચોપડીઓના ગણે છે કે જેથી આપણા અવસ્તા બનેલા છે.

અવસ્તા ભાષા ઇન્દો-સેલ્તીક ભાષાઓનાં કુટુંબનો ભાગ છે, એશ્યાતિક ઇન્દો-ઈરેન્યન શાખામાંથી અને સિર્યા, ઇરાંની અખાત, હિંદુકુશ, એરલ સમુદ્ર અને પામિરનો વચ્ચે આવેલા લગભગ સઘણા મુલકાના બનેલા ઇરાંની સમુદાયમાંથી તે નીકળી છે. પણ તેની અસલ ભૂમિના સવાલ બાબદમાં કોઈ મલતું થઈ શકતું નથી.

અવસ્તાની શોધ થઈ તે વેલા તેને ઇસ્લાહી ફાર્સિ ભાષા ગણવામાં આવી હતી અને પ્રથમ તેને “જન્દ” એવું નામ આપવામાં આવ્યું હતું, કારણ કે, “જન્દ-અવસ્તા” શબ્દો જે વારે ધરીએ પાર્સિઓની પવિત્ર કેતાબોનાં નામ તરીકે વપરાય છે તેમના પ્રથમ શબ્દ એ કેતાબોની ભાષા બતાવે છે એમ માનવામાં આવતું હતું. પછી વળી જરથુસ્તના સુધારાએ એકગ્યામાં જન્મ લીધો હતો એવા અબીપ-રાષને આધારે કોઈ તેને જુની એકગ્યન ભાષા કેહે છે.

અમે માન્યે છિયે કે, અવસ્તા મિદ્યાના મુલકને લગતા ઠરાવવા જોઈએ, અને તેની ભાષા મેન્દઈઓની હતી એવું અમે સાબિત કરી આપ્યું છે.* પરંતુ, એ વિચાર હજી એકમતથી સ્વિકારાયેલો ન હોવાથી, પાર્સિઓનો દાખલો પકડી, અમે એને “અવસ્તા” એવુંજ નામ આપવું પસંદ કર્યે છિયે કે જે ખરચીત કરીબી ભુલ વિનાનું છે. “જુની એકવ્યન”ને બદલે “જન્દ” શબ્દ વધુ પસંદ કરવા જોગ છે કારણ કે તે સગવડવાલો છે અને તે આગલથી કાંઈબી અભીપરાય આપતો નથી.

અવસ્તાનાં બંધનની તારીખ પણ એજ રિતે અચોક્કસ છે. પરંતુ તેમાં જે ચોક્કસ બીનાઓ વર્ણવી છે, દાખલા તરીકે જે ચોક્કસ ઈસા-રાઓ બુધિરત ધર્મના રેવાજો વિષે તેમાં કરેલા છે તે અને બીજા સંજ્ઞાઓ ઉપરથી બુદ્ધિ માર્ગ પડે છે કે, એ કેતાબનો ઘણો મોટો ભાગ અમલી સંવત (ઈ. સ. પૂ.) ના ૫ મા અને છેલ્લા સૈકા વચ્ચે અને ત્યાર પછી બન્યો હતો. એ કેતાબની જે જાતની બાંધણી હાલ આપણે ધરાવ્યે છિયે તે ઘણું કરીને ઈ. સ. પૂ. ૪ થી કે ૩ હ સદીના વખતની છે. “વન્દિદાદ સાદે” અથવા મોટા અવસ્તાને આરાધનાની ક્રિયાઓના પ્રસંગ મુજબ ગોઠવ્યા છે, જે ગોઠવણ ૬ થી સદીની આગમચની ન હોય કારણ કે તેમાં પેહેલો સરેહોમાંથી ઉછીણા લીધેલા કુકરાઓ સમાવ્યા છે.

અવસ્તા તેની પોતાની ખરી હાલતમાં બે મુખ્ય ભાગોમાં વહેંચાયેલા છે: મોટા અને નાના અવસ્તા. પેહેલા ભાગમાં જાહેર ક્રિયાઓ અથવા આરાધનાઓનું ભણતર છે બ્યારે બીજામાં ખાનગી વપરાસનાં કોર્તનો અને બંદગી છે. મોટા અવસ્તા ત્રણ ચોપડીઓના બનેલા છે. ૧ લી: વંદોદાદ (વીદ્યેવોદાત્તમ) જેમાં ૨૨ પ્રકરણો અથવા કુર્ગરદો છે જેમાં અપવિત્રાઈ અને પવિત્રાઈઓ, મંત્રોની બંદગીઓ, ગુનાહો અને તેમની શિક્ષાઓનું વર્ણન છે; ૨ છ: ચરન

* જુઓ અમારો Introduction à l'étude de l'Avesta et de la religion Mazdéenne, Paris, Maisonneuve et Co, 1881, P. XLV et ss.

જેમાં ક્રિષ્નાઓની બંદગી અને કીર્તન છે; અને ૩ જી : વિસ્પરદ (વીસ્પેરતવો) જેમાં યશન (યજ્ઞરતે)ને લગતી વધારાની બંદગીઓ છે; તેને (વિસ્પરદે) છુટ્ટી મળવાનું કારણ એજ કે વારંધડ્યે યશન છુટ્ટી ભાણવામાં આવેછે.

.

અવસ્તાનો પેહેલિવમાં અમારા (ઈ. સ. ના) સંવતની ૪ થી કે ૩ જી સદિમાં તર્જુમો થયો હતો, અને ત્યાર પછી એજ ભાષામાં તે ઉપર તરેણવાર સરેહો થઈછે. પાદશાહ ખોસ્તુ પરવીઝ (જે ઈ. સ. ૫૯૦ થી ૬૨૮ સુધીમાં થઈ ગયોછે તેણે) મજદયસ્તિ ધર્મ-ગુરુઓનાં લખાણોમાંથી એક ભેગી સરેહ ખેંચી કહાડવી તર્જુમા સાથે બેઠી હતી. એ ભાષાંતર અને સરેહને જન્દ કહેછે કે જે શબ્દ “જન્દ અવસ્તા”નો પેહેલો ભાગ છે. પાર્સિઓ સાધારણ રીતે અવસ્તા અને જન્દ એમ લખેછે.

પંદરમી સદીમાં ગુજરાતના એક ઈરાંની નેર્યોસાહે પેહેલિવ યશનનો સંસ્કૃતમાં તર્જુમો કર્યો હતો જે હયાત છે પણ તેમાં કેટલોક ભાગ અવારનવાર જતો રહેલો છે.

“અવસ્તા” શબ્દ અવસ્તા ભાષાથી બેગાનો છે. એ શબ્દ પેહેલીવાર પેહેલિવ શબ્દકોષમાં મલે છે. એ શબ્દનો અર્થ અને મૂળ અચ્ચેકસ છે; તેનો જે ખુલાસો સ્વિકારવા યોગ્ય છે તે મોન્શ્યુર જે. ઓપર્તનો છે જે અમલ ફાર્સિ શબ્દ “અવસ્તા” એટલે કાયદા, ઇન્સાફ ઉપરથી તેનો ધાતુ કાઢાડેછે.

અવસ્તા એકજ સરખી ભાષામાં લખાયેલા નથી. યશનના હા ૨૮ થી ૫૨ (સિવાય ૪૧ માં હાનો બીજો ભાગ અને ૫૧ માં હા) થયા અહીં વધાર્યો, અર્ધમ વોહુ, અર્ધર્યામા ઇબ્યો તથા યેહુ હાતાંમની બંદગીઓ અને તે ઉપરાંત બીજા કેટલાક ફકરાઓ બાકોના અવસ્તાથી લગાર જુદી ભાષામાં લખાયેલા છે. એ ભાષાને ગાથાઓની ભાષા કહેછે કારણ કે ગાથાઓનાં પવિત્ર ગાયનો તેમાં લખાયેલાં છે. એ ભાષા ઈરાંનની ઉત્તરના ભાગોને લગતી છે. એ ભાષાની મૂળ જગા

દાખલ મોહરુ અથવા મર્વ નામનાં એક પ્રતાપી અને ખવિત રોહરને ગણવાની લાલચ થાયછે.

.

અવસ્તાના વિચારો અથવા કુર્માનો જે જર્થોસ્તનાં બનાવેલાં તરીકે ગણવામાં આવેછે તે ઘણા દેવતાઓને માનનાર કુદરતી ધર્મનાં, આર્ય ઇરાની મહજબના અને એક ઈશ્વરી મહજબ તરફ મજબુત લાગણીથી ફેરવાયલાં બે ઈશ્વરી મહજબનાં મિશ્રથી બનેલાંછે.

જે મિનોઈ દુન્યા મજદયસ્નાનો માને છે, વખાણેછે તથા માન આપેછે અથવા જેને રદ કરેછે અને જેની સામે થાયછે તે કુદરતના અસત્તી દેવતાઓની અને જર્થોસ્તિ સુધારાથી ઉત્તપન્ન થયેલાં ભાવવાચક ગુણોના અલંકારી રૂપની બનેલાંછે. તેમને માથે બે હંમેશગીના અસત્ત મિનો છે. એક ભલાઈ અને હંદગાનો અને બીજો પુરાઈ અને મોહોતનો પ્રતીનીધી છે. પેહેલાને “સ્પેન્ટો મહન્યુશ” ક્રાયદે-મંદ મિનો, બીજાને “અહરો મહન્યુશ” નાશ કરનાર મિનો કહેછે.

પેહેલાએ ભલા ફરેસ્તાઓ, મિનોઈ અને હાડમંદ દુન્યા પેદા કરીછે; બીજાએ, પુરા ફરેસ્તા, પુરાઈઓ અને બદિઓ ઉત્તપન્ન કરીછે. ભલા મિનો અને તેના પ્રાણીઓ સામે વગર અટકવે લડાઈ ચાલુ રાખી દિનદરોને ખરાબ કરવા, તેમનો નાશ કરવા અને તેમને બગાડવા તે કોશિશ કરેછે. એક ઈશ્વરી મહજબનાં લાગણીઓને અનુસરીને પેહેલાને એજ ઈશ્વરની પક્ષીએ ચઢવ્યામાં આવ્યોછે જ્યારે તેના હરીફને છેક ઉતારી પાડી ખાશયત અને બળમાં ધણોજ હલકો ગણવામાં આવ્યોછે. અહરો મહન્યુશે સઘલા પુરા દેવતાઓને પેદા કર્યાંછે કે નહીં તે તદન ચોકસ નથી. હાલની દુન્યાની હૈયાતી સુધી ખરાબી અને મોહોત ઉત્તપન્ન કરવા, ભલા મિનોના પ્રાણીઓને ખરાબ કરવા અને તેમને પુરાઈમાં દાખલ કરી તેમનો નાશ કરવા અથવા પોતાની તરફ ખેંચવા જેટલીજ સત્તા તે ધરાવેછે. સેવરને વખતે તેનો તેમજ સઘલા દેવો અને તેમને માનનારાઓનો પરાજય થશે. તેમનો સદનતર નાશ થશે અથવા હંમેશ સુધી તેમને દોજખના જ્વલ ગારમાં બંધ કરવામાં આવશે.

આહુરમજ્દએ અથવા સ્પેન્ટ મર્દન્યુશે પેદા કરેલા બ્રહ્મા ક્રેસ્તાઓ તેનાં કામમાં મદદ કરે છે અને દુન્યાની આબાદી અને બહી નિતિની કૃત્તેહ માટે કામ કરે છે. નીચે તેમનાં નામો અને તેમના ગુણો વર્ણવ્યા છે; અમે તેમને તેમનાં મૂળ મુજબના વર્ગોમાં વહેંચી દીધાં છે.

૫. જ્યોસ્તિ અથવા અવસ્તા વર્ગમાં દાખલ થયેલા કુદરતના ક્રેસ્તા. સામાન્ય રીતે તેઓ પોતે મૂળતત્ત્વો છે, જેમને બ્રહ્મા તત્ત્વનાં કામો અને મદદગારો ગણવામાં આવે છે; માત્ર એ અથવા ત્રણ-તેજ પાસ નામો છે. એઓ નીચે મુજબ છે :—

હુઓમ, એક પવિત્ર છોડતો રસ જે યજ્ઞમાં અને ઈશ્વરો અમૃતના ક્રેસ્તાને અર્પણ કરવામાં આવે છે; મિથ્ર, શેશિણ, મિત્રાચારી અને સોગંદ લીધેલાં ઇમાનતો ક્રેસ્તા; આતરા (આતર) નર્ધ્યો-સડુનિ સારો, ક્રિયાને લગતી શેશિણનું અલંકારિ રૂપ, આહુરમજ્દનો કાસદ; અને અર્ધ્યમન, અસલ કાયદેમંદ ચલકાત અને પાછલથી તન્દરોસ્તીનો ક્રેસ્તા.

એમની પછી સૂર્ય, ચંદ્ર, ત્રિશ્રય સેનારો (Sirius) અને ખીન્ત તારાઓ; વયુ (હવા), વાત (પવન) અને રાંમ પ્હારુત (Ether) અર્ધ્યસૂર (મિતોઈ પાણીઓનું મૂળ), અપાંમ નપાત્ (પાણીમાં ઉત્તપન્ન કરવાની શક્તિનો તત્ત્વ અથવા ચલકાત?), સ્પેન્ટ આર્મ-ઈતિ (જમીન) અને અસ્મન (આકાશ).

૨. જ્યોસ્તિ મૂળના ક્રેસ્તાઓ :

પ્રથમમાં છ અમ્સારુપન્દો છે જેઓ સઘલા મિતોઈ ક્રેસ્તાઓ કરતાં ચઢતો પંક્તિના છે. એમની પછી નીચે મુજબના ક્રેસ્તા આવે છે :—

સાઓષ (નાખેદારો, ઇમાંન), રબ્નુ (સચ્ચાઈ), અશતાર્ત (ઈન્સાફ), અધિવડુઈ (પવિત્રાઈ, આશિર્વાદ), દઝ્યેન, દિન (મહાજ્ય), ચિસ્તિ (હૃદયન), સઓક (ઉપયોગ), દુઆરુપ (ગો-સ્પદોનો ક્રેસ્તા); એમની પછી જુદી જુદી બદગીઓ વગેરે આવે છે.

દોજળી દુન્યા દેવો અને હલકા દેવતાઓનું રહેથાં છે. મુખ્ય દેવો અકોમન પાપ, અએષમ લુંદકાટ અને ગુરસો, અસ્તો વીધોતુરા મર્કિ આપનાર, અપઓષ સધલું સુકવી નાખનાર, છે અને એ ઉપરાંત બીજી ઘણીક બદ્ધો અલંકાર રૂપે છે. તેમની પછી દુરોઓ, દેવોઓ, ઠગાઈઓ અને નાશ છે, જેમનામાં મુખ્ય નસુરા મુદાઓ ઉપર હુમલો કરી તેમને ખરાબ કરનાર, જાહિ (હવસ), પુ-પ્યાંસ્ત (મુસ્તી) ઇત્યાદિ છે.

મુખ્ય હલકા દેવતાઓ યાતુ જાહુગરોનો મદદગાર અને પઈ-રિકા કપટી અથવા નુકશાંત કરનાર પરિ છે.

સ્વર્ગ અને દોજખને લગતી બે દુન્યાઓ, જે દરેક તેના પૈદા કરનાર અને સદારની હકુમત હેઠળ મેંઝાયલી છે તેમને પુરાઈ સામેનો, હંદગીના નાશ અને મોહોત સામેની ભઝાઈની લઘઈ માટે ખતાવવામાં આવેછે. માણસજાતની સરૂઆત પછીથી તે લઘઈ દુન્યાતીમાં આવી હતી. જયોસ્તનાં આવવાની થોડું આગમ્ય મુધી દેવો પૃથિવ ઉપર સદારી ભોગવતા હતા પણ અહુરમજ્દએ અહુનવર્ધ્યની બંદગીથી હજારબંધ થયેલો પોતાનો પેગમ્બર પસંદ કર્યો કે જે (હજાર)ની માર્કૂતે તેણે દેવોને જમીનનો નીચે હાંકી મેંધ્યા. જયોસ્તે એ પછી ઇશ્વરી ધર્મનો વાએજ કરી કે જે અહુરમજ્દએ તેને જાહેર કર્યો હતો અને પાદશાહ વોશ્તારપની મદદથી તેને કુત્તેમંદ કરવાને કુત્તેહ મેંઝવી શક્યો. એ લઘઈ તથા દુન્યા ત્રણ હજાર વરસની હોવાતી ધરાવશે જે બાદ જયોસ્તનાં તોખમમાંથી ઉત્તપન્ન થયેલો એક પેગમ્બર, સંઓબ્યન્ત, એક મોટી લઘઈ લીધાડશે. મિનોઈ ફરેસ્તાઓની મદદથી તે તમામ દેવોને શીકશ્ત આપશે, તેમને હાંકી કાઢાડશે અને પુરાઓની સામેને તેમને દોજખમાં બંધ કરશે. ગુજરેઝાઓને સજીવન કરશે અને દુન્યાને પાછી તેની પ્રથમ હાલતમાં મેંઝશે. હાલ તો ગુજરેઝાઓનાં રવાનો પોતાનો લાયકાત મુજબ સ્વર્ગમાં અથવા દોજખમાં જાયછે.

અવસ્થાને લગતો એક ખાસ ફત્વો એ છે કે, નાશ એ અહ-સે-મઈન્યુશાનું કામ છે એમ તેમાં માનવામાં આવેછે અને તે માણસોની

લાસ ઉપર બુરા મિનોની શક્તિથી પડે છે. એ ઉપરથી એ લાસો અપવિત્ર થાય છે અને જે કાંઈ તેમને અડકે છે તેનેથી તેઓ અપવિત્ર કરે છે. એજ કારણથી તેમને આતશ કે પાણીની અંદર મેંઝો શકાતી નથી અથવા તેમની સાથે તેમને અડકાવી શકાતી નથી. કારણ કે તેઓ એ તત્વો, જે તે સાહુખનાં મુખ્ય કામો છે, તેમને બગાડે છે. એજ વિચારથી પાંચમી કુર્ગરદની રચના થઈ છે.

એજ વિચારમાંથી માણસના શરીરમાંથી જે કાંઈ છુટું કરવામાં આવે તે, બાલ, નખ, રસવિકાર વગેરેને એક સરખો રીતે અપવિત્ર ગણવાનું ૧૭ મી કુર્ગરદનું કુર્માન ઉત્તપન્ન થયું છે.

જર્થોસ્તી ધર્મની નિતિ ઘણીજ ઊંચી છે. મુખ્ય નેકીઓ અમલમાં મેલવાને તે કુર્માવે છે: અશોઈ, સચ્ચાઈ, પરોપકાર, ઈત્યાદી. એ વિપરીત તે ઘણીક બંદગીઓ ખાંનગી તથા જાહેરની, દરરોજ તથા કોઈથી અકસ્માત વખતે કરવાને, યજ્ઞો, ક્રિયાની ભેટો અને ઉદ્દતર્પનો આપવાને, પવિત્રાઈ રાખવાને અને તોજેશો કરવાને, વગેરે શિખવે છે.

સર્વેથી અગત્યની આરાધના તે જાહેર મુખ્ય યજ્ઞ છે જે અયોરનાનો કરે છે અને જેમાં અવરતા સાદે આખા ભાગાય છે. એ યજ્ઞ ક્રિયાની ભેટોને લગતી, હુઓમનો રસ ગાલવાની તથા પિવાને લગતી બંદગીઓ કે જે હુઓમ કુરેસ્તાનાં કીર્તન ગાવા આગમ્ય થાય છે, તેના તેમજ તે પછી કેટલીક બંદગીઓ અને કીર્તનો તથા ધર્મને લગતા બીજા કુકશઓનો બનેલા છે, કે જેઓમાં ગાથા જાણવાનો છે.

ગાથાઓ વિષે પ્રોફેસર હાર્લેના વિચારો.

ગાથાઓ તેમની પોતાની ભાષામાં અને, કેટલાક ગ્રંથ કર્ત્તાઓ ધારેછે કે, જ્યોસ્તિ મહજ્જ્ય સર્થ થવાના વખતે લખાયલાં, મજ્જ્યસ્તિ ધર્મનાં કીર્તનો છે. તેમને ૧૭ કીર્તનોમાં વહેંચ્યા છે અને તેના પાંચ સમુદાય કરેલાછે તથા તેઓ યજ્ઞશનેના ૨૮ થી ૩૪ તથા ૪૨ થી ૫૨ સુધીના હા રોકેછે. દરેક સમુદાય (પેહેલા સિવાય) તે સમુદાયના પ્રથમ કીર્તનના પ્રથમ શબ્દ ઉપરથી પોતાનું નામ ખેંચી લાવેછે. એ સમુદાયો ગાથાઓ આહુતવર્ધતિ, ઉરતવર્ધતિ, સ્પૃન્તમર્ધન્યુરા, વૌહુક્ષ્ય અને વહિરતોર્ધરિત છે. પેહેલામાં સાત કીર્તનો છે; બીજા અને ત્રિજામાં ચાર અને છેલ્લા બેમાં માત્ર એકેક છે. પણ એ બંને છેલ્લા-ઓની વચ્ચે એક બંદગી ખુસીછે જે ગાથા વૌહુક્ષ્ય સાથે સંબંધ ધરાવેછે. જે ખાસ ગુણોની તેઓ ખાશયત ધરાવેછે તેને લીધે ગાથાઓ અવસ્તાની એક તદ્દન જુદીજ ચોપડી બનેછે, પણ તેઓ જોડાયલા કે એક બીજા સાથે સંબંધ રાખનારા નથી.

એ ખાસ કીર્તનોમાં કોઈબી મૂળ તત્વને જુદા જુદા આકારોમાં ખિલવાયલો શોધવાની કોશિશ નિરકૂલ થશે. ચાકસ કીર્તનોને બીજાઓ કરતાં કૂલાણા કૂલાણા સમુદાયોમાં વધુ આગલ કાં જોડવામાં આવ્યાં છે તે કેહેવું મુશ્કેલ થશે. કેટલાંક ગાયનો ભેલસેલ તત્વોનાં બનેલાં માલમ પડેછે. હાખલા તરીકે, પેહેલા સમુદાયમાં ખરાબી સામેની બંદગી (પેહેલું ગાયન) પછી ગોસ્પન્દોના કુરેસ્તાનું વિજાપનું ગાયન આવેછે જે તેમાં ગોસ્પન્દો તરફ હંમેશા જે ખરાબ વર્તણુક ચલાવવામાં આવે છે તે બાબદ કુર્યાદ કરેછે; એ પછી દિનનો કહ્યો, દિનના કર્મોત્તો સાર આવેછે. એવી મેક્કવણીનું કારણ કદાચ માત્ર રાગણીનાં નિયમ-માં શોધવાનો જરૂર છે.

એટલા માટે ગાથાઓમાં તરેહવાર બાબદો વર્ણવીછે અને તેમની ભાષા પણ તેજ પ્રમાણે ધણી જુદી જુદી છે; પરંતુ તેમાં સામાન્ય

સીતે માત્ર ધર્મ કુર્માન અથવા બંદગીઓનો સારાંશ છે. ૨ જાં અને ૧૧ માં કીર્તન (હા ૨૯ અને ૪૫)માં વિલાપનાં ગાયનની મતલબ છે અને છેલાં (હા ૫૨) કીર્તનમાં લગનનું ગાયન દીસે છે. તેઓને ભાગ કરી રસોડામાં લખ્યા છે. છંદશાસ્ત્રના જે નિયમો મુજબ તેમાં લખાણ કરવામાં આવ્યું છે તે દેખાડવાને અમે અત્રે જોબતા નથી; આગલ તેઓ વિષે જણાવવામાં આવ્યું છે.

આ અમલી ગાયનોની પાપદમાં હજી કેટલાક વધુ સવાસો ઉભા કરવામાં આવે છે કે જેના તદ્દન સંતોશકારક જવાબ અત્રે આપી શકાતા નથી. ગાથાઓનો કર્તા કોણ છે? તે એક છે કે વધુ છે? એ કીર્તનોનું મૂળ અવસ્થાના પાકીના સઘસા ભાગ કરતાં વધુ આગલનું છે કે? ગાથાઓની ભાષા ક્યા મુજકોને લગતી છે? જે કુર્માન ત્યાં વર્ણવવામાં અને ખીલવવામાં આવ્યું છે તેનો પાયો શું છે? કેટલાક સવાસોનો જવાબ હજી ચોકસ થયો નથી. એ વિષે અમે જે ધાર્યે છિયે તે અમે અત્રે ટૂંકમાં કહ્યે છિયે.

ગાથાઓ, અમને લાગે છે કે, ઘણાક કર્તાઓના ખતેલા છે. લખાણની ભાષા અને દબ્બમાં ઘણોજ તફાવત છે, અમે હોરણનો તફાવત પણ ખતાવી શકીશું (દાખલા તરીકે ૩૦ મા હાના ૪ થા ફકરાને ૪૪ મા હાના ૨ જા ફકરા સાથે સર્ખાવો.) કોઈ વાર જર્યોસ્ત ત્યાં ભેદી દેખાવમાં એક કલિપત શખ્સ તરીકે દેખાય છે; તેજ વખતે કોઈવાર તે ઘણીજ સાદી હુયાતીમાં દીસે છે. આ છેલ્લી ખીના ઉપરથી લખાણના વખતમાં તફાવત દીસે છે. પણ એ તફાવત ઘણી સદીઓનો ધારવાની જરૂર નથી; મહમદને લગતી ખેના ઉપરથી દીસે છે કે, દંતકહાના સઘસા ભાગો ખનાવા માટે ઘણો વખત જોઈતો નથી. એટલા માટે ચોકસ કીર્તનો પ્રથમ જર્યોસ્તિઓને અને પાકીના વધુ પછવાડેના જમાનાને લાગુ કરવાને અમને મુશ્કેલી લાગતી નથી.

ગાથાઓને અવસ્થાના પાકી સઘસા ભાગની આગમચના ગણવાની ફરજ પાડે એવું કોઈ કારણ, અમે ધાર્યે છિયે કે છે નહીં. ખચીત તેમની છેલ્લી પાંધણી અને તેનાં પ્રકરણોનો મોટો ભાગ તેવો છે,

પણ ધરન અને વન્દિદાદના કુકરાઓમાંથીથી એકસ વાકયો વગર શકે અસલી ઇરાંની ઇમાંતને લગતા મલેછે. કુત્વાઓના તફાવત ઉપરથી કાંઈથી સાર ખેંચી શકાતો નથી. મજ્દયસિન ધર્મ, પંથોથી હંમેશા પાતલ ન હતો; સરૂઆતના સ્વચ્છ મજ્દયસિન ધર્મને ગાથાઓ વધુ સારી રીતે ખતાવેછે; અવસ્તાના ખીજા ભાગો કુદરતી ધર્મ અને મજ્દયસિન ધર્મના ફેરફાર ખતાવેછે.

ગાથાની ભાષા ઇરાંતને લંગની કે સિધુ નદિની સરહદે લાગેલા મુલકોની નથી; ખીજારોકી અને ઇન્દો-સિથિક લેખો તે બીના ખતાવેછે. એજ પ્રમાણે ઉત્તરના પાહાડી મુલકોને પણ તે ખેગાનો હતો, કારણ કે તેનો એક ખાસ ગુણ સ્વરનો અવાજ લાંબો કરવાની અને વ્યંજનનો અવાજ કોમત્ર રાખવાનો વજાણનો છે (સ્પેન્ટમઈન્યૂ, દઈખીષ અઓ-ગેદા, ઇત્યાદી.) જો જંદ મિદાના આર્ય લોકોની આંલુ જીખાન ન હોય તો પણ ગાથાઓની ભાષા કરતાં તે તેમને વધુ લગતી છે અને એ ગાથાનાં કોત્તનો જર્થોસ્તિ મહજબના સરૂઆતના વખતને લગતાં હીસેછે તેથી તેને (ગાથાને) તેની સરૂઆતનો જગા દાખત્ર મોકિર (મર્વ)નું પવિત્ર ગાંમ અને તેની આસપાસનો જગા આપી શકારો અને જંદને પશ્ચિમ તરફ રથનો પડોરાના મુલકોને લગતી જણાવી શકારો.

ગાથાઓના કુત્વાઓએ પણ મોટી તકરારોને જગા આપીછે. બ્યારે કેટલાકો તેને તદન એક ઈશ્વરી મહજબનો ગણેછે ત્યારે ખીજાઓ વન્દિદાદના કુર્માનોથી કરો તફાવત તેમાં જોતા નથી. આ બંને એકેકથી ઉત્પત્તે નાકે ગયજાઓની વચ્ચે સચ્ચાઈ સમાયત્રી અમને દા-સેછે; પ્રથમ તો વંદિદાદ પોતેજ હંમેશા એક સરખો હોતો નથી.

અમે ધાર્યે છિયેં કે, ગાથાઓનાં કેટલાંક લખાણ સાચ્યો કુત્વો ખીજાણી શકાય એવી પુરતી રીતે સાથે મલેજાં અને ગોઠવાયલાં છે. ખરા એક ઈશ્વરી મહજબથી તે દૂર માલમ પડશે અને તેનો ભાવાર્થ જેમ વારંવાર ખતાવવામાં આવેછે તેવો નથી.

પ્રથમમાં જે જોડયા મિનો એકેકથી ખાસ ઉત્પત્ત ખવાસના હતા: એક બજા (વહો)નો મુખી, બીજો ખુરાઈ (અકો)નો. પેહલો જંદમી

અને આખાદીનું મૂળ સ્પેન્ટમઈન્યુશ; ખીજો તમામ નાશનું કારણ, અહુરેમઈન્યુશ. (જુઓ હા ૩૦ મો ફકરો ૩ જો અને હા ૪૪ મો ફકરો ૨ જો.)

આ બંને મિનોએ પોતાના ખવાસને અનુસરતી રીતે પેદાશોનું કામ ચલાવ્યું છે. (જુઓ હા ૩૦ મો ફકરા ૪, ૧૦.)

ભલા મિનોને, કાયદેમંદ મિનોને અહુરમજ્દ પણ કેહેવામાં આવે છે; સ્પેન્ટમઈન્યુશ કદાચ અહુરના પોતાના ખવાસને, સ્વભાવને વર્ણવે છે (જુઓ હા ૪૬ મો ફકરા ૪, ૫, ૬) અથવા કદાચ અહુર એક જાતના એક ઈશ્વરો મહાજ્વમાંથી નીકલેલો ઇરાની-ઓનો પુરાતમ ખોદા છે અને તેને બે ઈશ્વરો મહાજ્વના ભલા મિનો સાથે ગુંથવી નાખવામાં આવ્યા છે.

માણસોને વેદ્યીને ભલા મિનોના સાગેદો અને પુરા મિનોને માનનારાઓ એવા ભાગ કરવામાં આવ્યા છે.

અહુરમજ્દ દુન્યાનો સદાર અને કર્તા છે, જુઓ હા ૩૧ મો ફકરો ૮, ઇત્યાદી. ગાથાઓનો કર્તા તેને રોશણિ, સૂર્ય, ઇત્યાદીને પણ કર્તા ગણે છે કે નહીં તે ચોક્કસ નથી. પરંતુ ૪૩ માં હાના ૨ જ શ્લોક ઉપરથી દીસે છે કે, રોશણિ પોતે તેનુંજ કામ છે. આ સવાલનો ફદ્દો "દાત્" શબ્દના અર્થ ઉપર આધાર રાખે છે. દિલના છુપા ભેદો અહુર જોય છે (હા ૩૧ મો ફકરો ૧૩ મો). આર્મઈતિ પણ તેમને એજ પ્રમાણે બારીકીથી તપાસે છે. (એજ હા ફકરો ૧૨ મો.) પરંતુ એ અલંકાર ભાષા હોઈ શકે.

* પણ હજી એમાં એક ખીના ગુંથવણભરી છે. સ્પેન્ટમઈન્યુશના અહુર સાથના સંબંધને ખુદી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યો નથી. ૮૪ માં હાના ૭ માં ફકરામાં અહુરમજ્દને સ્પેન્ટમઈન્યુશ કેહેવામાં આવે છે. પણ બ્યાં બે મિનોનો સવાલ હોય છે ત્યાં અહુરમજ્દ જણાવેલો હોતો નથી. અમે ઉપર કહ્યું છે તેમ એ ખીનાને બંને ઢારણો સાથે બેલાઈ ગયલાંમાં શોધવાની ઉસકેરણી થાય છે. ૩૧ માં હાના ૯ માં ફકરામાં સ્પેન્ટમઈન્યુશ દેખઈતી રીતે અહુરમજ્દનો મિનો છે. સરખાવો ૩૮ માં હાના ૧ જા ફકરાને.

આપણે વડી ગાથાઓમાં છ ક્રેસ્તાઓનાં નામે જોઈએ છીએ જેઓ ધણા પાછલથી અર્ધપાર્શ્વેનતને નામે ઝોલખાયલા છે. એ ક્રેસ્તાઓનાં એ નાંમે: અષ, વોહુમનો, ઇત્યાદી સાધારણ રીતે ભાવવાચક અર્થે સમજવામાં આવેછે. પણ કેટલાક ક્રકરા એવા છે કે જ્યાં સાદા અલંકાર નરોકેજ તેમને લેખી શકાય નહીં અને જ્યાં ખરી હૈયાતી ધરાવનાર અને કામ કરનારા પ્રાણીઓ દાખલ તેમને પીછાનવાજ જોઈએ. એવો મામલો સઘણાઓમાં અષ અને આર્મઇતિ માટે વધુ દીસેછે. (જુઓ હા ૨૯ મો આખો; હા ૩૦ ક્રકરો ૭ મો; હા ૩૧ ક્રકરો ૧૨ મો; હા ૩૨ ક્રકરો ૨ જો; હા ૩૩ ક્રકરા ૧૦, ૧૩, હા ૪૯ ક્રકરો ૭ મો) અહુર ત્યારે દરાયસનો “અષઅધનાંમ” થાયછે. કોઈકોઈ વાર ક્રેસ્તાઓની ખરી ખાશ્યત, એ મિનોઓ પ્રથમ જે સ્વભાવ ધરાવતા હતા તે, શોધી કાઢાડી શકાયછે. (જુઓ હા ૩૧ ક્રકરો ૯ મો; હા ૩૯ ક્રકરા ૨, ૧૬, ઇત્યાદી; હા ૪૬ ક્રકરો ૩ જો.)

મજદ અને તેના ક્રેસ્તાઓ, યુરા મિનો, “અડો,” “દેખાઓ” અને તેમના હજુર્યાઓ, દેવોની વિરુદ્ધ છે. (જુઓ હા ૩૦ ક્રકરો ૧૦ અને હા ૩૨ ક્રકરા ૩, ૪). એમનામાં જુઘમિનો મિનો દોજખ (દુજે)નો સદાર દુક્ પ્રખ્યાત છે. છેલ્લો ખરેખરી હૈયાતી ધરાવનારો છે, કારણ કે દોજખ તેનું મકાન છે અને ત્યાં તે યુરાઓ માટે ધી:કારવાન્જેગ પોરાણ તૈયાર કરેછે કે જેઓ ખીજી છંદગીમાં સજ મેઝવવાને નિર્માન થયલા હોયછે. (જુઓ હા ૩૦ ક્રકરા ૯, ૧૦; હા ૩૧ ક્રકરા ૧, ૪; હા ૪૮ ક્રકરો ૧૧, ઇત્યાદી.)

ખિજે દેવ જે વધુ જાહેર છે તે “અઅખમ” યાને મારકાડ, લુંદકાટ અને ખુનનો દેવ છે.

સરખાતની દુન્યા બહી હતી (!) (જુઓ હા ૨૮ ક્રકરો ૧૨ મો) પણ માણસોની એક મોઠી સંખ્યા યુરા મિનોને બાંહેડીછે. (હા ૩૦ મો ક્રકરા ૫, ૬.) દેવોએ દુન્યા ઉપર હકુમત ભોગવીછે (હા ૪૩ મો ક્રકરો ૨૦ મો). યુરાઓ ધણીવાર કુત્તે મેઝવેછે પણ જે પ્રમાણે પ્રમાણીકોને બદલો મેલેછે તેમ તેઓનેખી સેવટે તેમનાં ક-

તુંકનો બદલો મલેછે ; પુરાઓ માટે ભયંકર દુઃખો અને પ્રમાણીકો માટે બેહદ સુખ તૈયાર કરવામાં આવેછે. (જુઓ હા ૩૦ કુકરા ૮-૧૧; હા ૫૦ કુકરા ૪ થો; હા ૫૨ કુકરા ૬, ૮, ૯, ઇત્યાદી, ઇત્યાદી).

અહુરમજ્દએ માણસોને એક દિન આપોછે ; જેઓ તે મુજબ ચાલેછે તેઓ પ્રમાણીક છે. તે દિન અહુરમજ્દ માટે, તેના કુરે-નાઓ માટે અને સામાન્ય રીતે અશોધનો દુન્યાને લગતાં તમામ લોકો માટે પ્યાર અને માન ઉત્તપન્ન કરેછે. તે પવિત્રાઈ રાખવાને —પણ તે પવિત્રાઈ તે શું તે સમજાવી નથી—દિનની વૃદ્ધિને મદદ કરવાને, ખેતરોનો ખેતી કરવા તથા ગોરપન્દોની સંભાલ લેવામાં મસગુલ થવાને, આરાધણાની ક્રીયાઓ કરવાને કુર્મોવેછે. (હા ૪૭ મો કુકરા ૫-૭, ૮ ; હા ૪૪ મો કુકરા ૧૮ મો.) તે લગ્ન કરવાની બ-લામણ કરેછે. (હા ૫૨ મો કુકરા ૭ મો.)

નિતિના પાયા માટે પવિત્ર વિચારો, સુખનો અને કામોનો ત્રેવડો ત-ફાવત રાખેલોછે. (જુઓ હા ૫૦ કુકરા ૨૧ મો ; હા ૫૨ કુકરા ૨ જો). પરંતુ ઘણી વખતે માત્ર સુખનો અને કામો વિષેજ જણાવેલું હોયછે. પુરાઓને દુઃખ દેવું એ એક નેકીનું કામ છે અને તેને માટે ઘણીજ બક્ષામણ કરેલીછે. (હા ૩૨ મો કુકરા ૨ જો ; હા ૪૬ મો કુકરા ૪ થો ; હા ૩૧ મો કુકરા ૧૮ મો.)

સખત નાપસંદ કરેલા ગુનાહો આ છે : બીજા મહજબને વક્ત-વું અને સુધરેલા મજ્દયસ્તિ ધર્મનો વિરુદ્ધ જવું ; મજ્દયસ્તિ દુ-ન્યાને લગતી કોઈ પણ ચીજને, ખેતરોને કે ગોરપન્દોને ઇજા કરવી ; મજ્દયસ્તિ નહીં એવા સદાશીને આપેલી મદદ ; જુઠું ખોલવું અને ગુલાંમખારગી કરવી.

અહીં નિતિ ઘણીજ મોટી પણ ઘણી અનિશ્ચિત વર્ણવીછે, એમ કોઈને પણ દીસરો.

ગુજરેલાં પાછાં સલ્લવન થવા વિષે શું ગાથા શિખાડેછે ? એ વિચારને કેટલાકો ટેકા આપેછે, પણ અમારો ખાત્રી થઈછે કે, એ વિચારમાં

ભુલ છે. ખરૂં છે કે ત્યાં આપણને બે વાર (હા ૩૦ મે ફૂકરો ૯ મો અને હા ૩૪ મે ફૂકરો છેલ્લો) એક શબ્દ વાપરેલો મલે છે જેને ઘણા પછવાડેથી સજીવન થવાને અર્થે વપરાયલા શબ્દ સાથે સંબંધ છે (ફોર્કર્ડેનઓમિ અને ફોર્કર્ડેતિશ). પણ એજ ખચ્ચીત ભુલનું મૂળ છે. ફોર્કર્ડેતિસનો અર્થ આડકતરી રીતે અને ભાષાનો ખોટો ઉપયોગ થવાથીજ માત્ર સજીવન થવાનો થાય છે. ખુદ તે પોતે પોતાનો અર્થ તો માત્ર “હા” થયું, “આપાદી” ખતાવે છે, કારણ કે એજ ક્રષ, ફોનો ખરે અર્થ છે (ક્રષ-એરજ, ફો-કર, ઇત્યાદી સર્ખાવો.) એટલા માટે અને તેની મતલબ દુન્યાને સુખી અને પ્રમાણીક હાલતે પાછી સ્થાપવાની અથવા કદાચ ગાથા મુજબ પ્રમાણીકોની સેવટની કૃત્તેહ, પેદાએશની છેલ્લી હાલત થવી જોઈએ. ટુંકમાં ૪૭ મા હાનું ઠોર્તન જે બિવિધની છંદગી અને અમર્ગિની ખપ્પર આપે છે તેમાં જોઈ શકારો કે, અમર્ગિની દુન્યાનો માત્ર ખાસ ગુણુ ખુરાઓ ઉપર બલાઓને કૃત્તેહ આપવાને લગતો છે. એટલા માટે ફોર્કર્ડેતિશનો અર્થ ઘણાજ પાછલા વખતના વિચારો મુજબ સજીવન થવાની સાથે આવનારો અને થનારી હાલત થાય છે; તેના એજ ગુણુને લીધે એ શબ્દ આખરે એવો એક વિચાર ખાંધનારો થયો કે જે ગુજરેલાઓને સજીવન થવાનો ઇસારો ખતાવતો દીસે છે. અવસ્તાના ઓછા પુસતમ ભાગોમાં સજીવન થવાના વિચારને ડિસેહિરત શબ્દથી વધુ મજબુતીથી જણાવવામાં આવ્યું છે, વળી આ કાંઈ એકલોજ શબ્દ નથી કે જેનો અર્થ ગાથાઓની ભાષા, જંદ લખાણો કરતાં ખીજેજ કરે છે. હાખલા તરીકે ઓટું કામ જે એ લખાણોમાં સજીવન થવાનો ગુણુ ખતાવે છે, તેનો અર્થ ગાથાઓમાં દિનની વાચ્છે થાય છે. (ખુઓ હા ૪૫ મો ફૂકરો ૧૪ મો.)

ગાથાના મુલકોનું રાજદવારી બંધન તો આપણે અત્યારમાં જે જાણ્યે છીએ તેજ છે : આપણને ત્યાં “આન,” “વિસ” “જંતું” અને “દખ્યુ” મલે છે. પણ ધર્મગુરૂ અને પેહેલવાંનને લગતા સ્થાન-રહુ શબ્દો તેમાં જણાવ્યા નથી. માત્ર “નર” એ સ્થાનરહુ નામથી પેહેલવાંન શબ્દ જણાવવામાં આવે છે; દિનના પેરવાઓને “આંચનો

દત્ત.” “સમ્બોધ્યન્ત” કહેવામાં આવેછે. છેલ્લો શબ્દ, જે સધલાઓએ ફરેસ્તાઓની આરાધનામાં ઉમંગ બતાવ્યોછે, જેઓએ મજ્દસ્સિન ધર્મના ફેલાવામાં મદદ આપીછે, તેમને લગાડવામાં આવેછે.

કેટલાક ફકરાઓ નવા વર્ગો વિષે જણાવેછે કે જેમને ધણીજ જુદો જુદો રીતે સમજાવવામાં આવેછે અને તેને માટે એક પણ આપણે ખાટી થવું જોઈએ. એ શબ્દો “ખુએતુશ”, “અર્ધ્યમન” અને “વૅરેન્ત” છે. કોઈ તેમને ભાવનાત્મક રૂપે લઈ તાબેદારો, ભક્તિભાવ, ઈત્યાદી અર્થ કરેછે; બ્યારે બીજાઓ તેમને જમીનના કબજા અથવા માલિકી સાથે સંબંધ ધરાવનારા જુદા જુદા વર્ગો બતાવનારાં નામ ગણેછે. “ખુએતુશ” એ સદાર, “અર્ધ્યમન” એ બાકુત, “વૅરેન્ત” એ નોકર છે, અને એ વિચાર ઉપર મંડીની દરબજાઓના વિભાગ કોઈ પાડેછે, જે ઘણુંજ ખુબસુરત દોરણ બનેછે પણ તેમાં કાંઈબી પાચો નથી અને તે દેખઈતો ભુલોવાલું છે. જે કેટલેક ઠેકાણે એ શબ્દો વપરાયછે ત્યાં જમીનની માલિકી અથવા તેને લગતા કોઈ સંબંધનો સવાલ નથી. એથી ઉલટું ત્યાં તે સધલાઓનો અર્થ ધર્મના સદાર સાથે સંબંધ ધરાવતો જાહેર થયેલો છે, જે માટે અમે અસલ લખાણ ઉપરજ ધ્યાન ખેંચ્યે છીએ. (જુઓ હા ૩૨ ફકરો ૧ લો; હા ૪૫ ફકરો ૧ લો). એ શબ્દોનો ધાતુ પણ એક સરખી રીતે તે અર્થનો સામે છે. “ખુએતુશ” કોઈનું પોતાને લગતું, સમાઈનું નજદીકપણું જણાવેછે; એનીજ ઉપરથી “ખુએદવમ્” એટલે ધણીજ નજદીકનું સગું શબ્દ નીકલેછે. “અર્ધ્યમન” શબ્દ વાહાલ બતાવનાર, ભક્તિભાવ ધરાવનાર, તાબેદાર શબ્દો, એક પંથ મુજબ અમલ કરનારાઓને માત્ર લાગુ પાડી શકાયછે. “વૅરેન્ત” એ કામ કરનાર, બીજાઓને પોતાની નોકરી આપનાર છે. પેરુલિવ તર્જુમા મુજબ એનો અર્થ પડોશી, અથવા સધલા પડોશીઓ, પડોશ થાયછે. એટલા માટે એ ત્રણ શબ્દો અનલગતા ભક્તિભાવના સંબંધ જેવો અર્થ બતાવેછે, અને નહીં કે માલિકો. બાકુતો અને નોકરોના સંબંધનો. ૪૦ માં હાનો ફકરો ૧૦ માં અને ૧૦ માં ચરતનો ૧૧૬ માં ફકરો એ માટે કશેા શક ઉત્તપન્ન કરતા નથી. રૉથ “વૅરેન્ત” શબ્દને સંસકૃત વર્જન સાથે

લાગુ કરી ગોરપન્દોની અને ખેતરોની સંભાલ લેનાર કામદાર એવો અર્થ તેનો કરેછે. કેટલીક જગ્યાએ આ અર્થ ધણોજ પસંદ પડતો થઈ પડશે, જો વૈરજાનને ન્માનપદ્ધતિનાં દોરોની સંભાલ કરનાર તરીકે કોઈ લેવાને ઈચ્છે તો.

એટલા માટે માલેકો અને આડુતોનો વિભાગ કોઈથી કપ્પડી શકાય નહીં. અવસ્તાના કોઈખી ભાગમાં ઈજારદાર, પટેદાર કે બાડુત વિષે જણાવ્યું નથી. ૧૫ મો ફૂર્ગરદ તેમની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી પુરતી રોતે પુરવાર કરેછે. કોઈખી રીતે તેમની હૈયાતીની સાખેતી અવસ્તામાંથી કોઈ સાખેત કરી શકશે નહીં.

વળી આ ખીના જણાવવી જોઈએછે કે, ગાથાઓમાં જમીનના માલેકો વિષે કદો જણાવવામાં આવ્યું નથી; તેમાં ધાસચ્ચારા અને ગોરપન્દો સિવાય બીજા કોઈ સવાલ નથી, અને તેમાં જે લડાઈઓ વિષે ખોસવામાં આવેછે તે માત્ર ગોરપન્દોને ઉછેરનાર ભર્વાદો અને ભટકતાઓ, લુંઠારાઓ અને મારકૂડ કરનારાઓ વચ્ચેની છે. દુધાલી ગાય અને ગોરપન્દોનાં પોષણ માટે જમીનનું કામ કરવાનો તેમાં સવાલ છે. (જુઓ હા ૩૪ મો ફૂકરો ૧૪ મો; હા ૪૭ મો ફૂકરો ૫ મો; હા ૩૨ મો ફૂકરો ૧ લો; હા ૩૩ મો ફૂકરો ૬ લો; હા ૪૫ મો ફૂકરો ૪ થો; હા ૫૦ મો ફૂકરો ૧૪ મો).

ગાથાઓમાં એક જાણવાજોગ ચીજ, જો ૪૨ મા હાને પાદ કર્યે તો તેના કીર્તનોની તત્તારિખરૂપી ખાશયત છે. તેમાં જર્થોસ્તને લગતી દંતકથા શોધવી મિથ્યા છે; તેમાં હજી જરથુશ્તર એવો પેગમ્બર નથી કે જેને કુદરત તાપે થાયછે અને જે પેદા કરનાર ઈશ્વર સાથે વાતચીતનો હક ભોગવેછે. એથી ઉઝડું તેમાં તે માત્ર એક સાધારણ મૃત્યુ માણસ દીસેછે જે મોટી મુશકેલીથી પોતાનો મહજબ ફેલાવેછે અને તેનો આસપાસ માત્ર કેટલાક સાગેદો હોયછે; તે એક પાદશાહની કને રક્ષણ માગેછે કે જે પોતે તેને જીલમગારોના કૂટકાઓ સામે બચાવ આપી શકતો નથી કે જેમનો આમલથી તેને નાહાસી જવું પડેછે. ૪૩ મા હામાં તે આપણને કેટલાક સચ્ચો હારખંધ અહુરમઝદને પુછતો

જણાવે, પણ ત્યાં તેનો જખાખ આપવા સામે સારી સંભાલ રાખી છે; એટલા માટે ત્યાં જે પ્રત્યાર્થક રૂપ છે તે માત્ર કવિતાની એક વસાણ છે. ૪૨ મો હાજ એક અપવાદ છે; તેના ૭ મા શ્લોકમાં મિનોર્ષ અને અમત્કારી વાતચીતની દંતકથાનો સરખાત દેખાવ આપે છે; કદાચ તેમાં પણ લખાણની એક જાતની વધુ અલંકારો રૂઢી હોય અને ૪૩ મા હાની રૂઢીને આગલ વધારી ખીસવવામાં આવી હોય. ૨૯ મો હા જે પાછલા વખતનો છે તેમાં પણ જ્યોસ્તને સોંપાયલાં કામ વિષે ખોલવામાં આવ્યું છે પણ તેનાં અમત્કારી કામો વિષે જણાવ્યું નથી. મજદુરસ્તિ ધર્મનો વાળેલ કરનારને દરેક ઠેકાણે આપણે જુલમગારોથી હાડમાર થતો જોઈએ છીએ. (હા ૩૨ ફકરો ૧૩, હા ૩૪ ફકરો ૮, હા ૪૮, હા ૪૯ ફકરા ૧, ૨). વગી કોઈ વાર જરથુસ્ત્ર દિનનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન નહીં ધરાવતો હોય છે. (જુઓ હા ૪૩ મો ફકરો ૧૨, હા ૪૯ ફકરો ૨).

અવસ્તાને લગતાં ગાયનોમાં તવાસેખરૂપી થઈ શકે એવા ઘણા ખતાવો મળે છે; લોકોને એક ઠેકાણે હરીશ્વમ અને ખેડુન કરવાને માટે થયેલી કોરોશ, ઈરાની કે તુરાની બટકતાઓ સામે ધર્મને લગતી અને રાજ પ્રકરણને લગતી ઉશ્વેલી લડાઈઓ અને એ ઉપરાંત બીજી વ્યાપદો મળે છે જે માટે અમે અત્રે ખોલતા નથી કારણ કે તે અમારી હાલની વ્યાપદથી વેગલી છે.

આ ટુંક ઇન્ટિખાખ ઉપરથી એવું મુકરર થતું હોય છે કે ગાથાનાં ફર્માનો મુખ્ય કરીને જંદ લખાણોનાં જેવાં જ છે. પરંતુ તેઓ વચ્ચે જાણવાબેગ તફાવતો છે. ગાથાઓમાં કુદરતી ધર્મ લગભગ તદ્દન નાબુદ થયે છે. ત્યાં જમીન, પાણી, પાહાડો, તારાઓ, ઈત્યાદીને કોઈ વખાણી શકતું નથી; બુરા મિનોનાં કામો ત્યાં ઘણી ઓછી અમત્યનાં અને ઓછાં આગ્રાક છે; તે માત્ર ખેજ પ્રકરણોમાં હોય છે અને કોઈબી ઠેકાણે તેને પદ્ધતિચાર્મ, એટ ઈશ્વરના દુરામનની પદ્ધિએ ચક્ષવવામાં આવ્યો નથી. દંતકથાઓની અને ઈરાની ફરેસ્તાઓની દુન્યામાંથી ત્યાં માત્ર ગોસ્પન્દોનો ફરેસ્તો અને સ્વઓષ પોતાના હમનખર્દ અચ્છેમ દેવ સાથે મળે છે; પણ એઓ વિષે જે કહેલું

છે તે પણ કદાચ અલંકાર ભાષામાં હશે. અસલી રેવાજોની જે એકલી નિશાની ગાથાઓમાં રહેલી છે તે આતશની આરાધના વિષેની છે જે વિષે બે વાર એટલે ૩૪ મા હાતા ૪ થા અને ૪૨ મા હાતા ૯ મા ફકરામાં જણાવ્યું છે. (સર્ખાવો હા ૪૨ નો ૪ થો, હા ૪૫ નો ૭ માં હત્યાદી ફકરા). એ કીર્તનોની મતલબ એક ઈશ્વરી મહાજ્ઞ પાલનાર શાખસની બંદગીના જેવી લાગે છે.

પરશનુમની કે બોલ ક્રીયાઓ વિષે તેમાં જણાવ્યું નથી; પણ એ ચુપકોદી ઉપરથી એવું અનુમાન થઈ શકે નહીં કે ગાથાઓના કર્તાઓએ તેમને ૧૬ કરી છે. હાઉ એવું માને છે કે, ૪૭ મા હાતા ગાથાના ૧૦ મા ફકરામાં હોમની આરાધના સામે નાપસંદગી બતાવવામાં આવે છે. પણ તેની તકરાર એક ખાત્રીવાલાં લખાણને આધારે છે, જેનો આકાર જંદ નથી અને તેને માટે એવી ધારણા કરવી પડે છે કે સંસ્કૃત શબ્દ શ્રીઓમ્યને જંદ મુળાક્ષરે લખ્યા છે.

પરંતુ આ બીના ઘણીજ જાણવાજોગ છે કે, ગાથાઓ આતશની આરાધનાની ભેટો અને યજ્ઞો વિષે બોલે છે અને હોમ શબ્દ વિષે બોલતા નથી, જે કદાચ એતેફાકથીજ બન્યું તર્ક હોય.

આ બીના કોઈથી ભુલી શકાશે નહીં કે, ગાથાનાં ગાયનોમાંનાં ચાર તદન નવાઈ જેવી ખાશયતો ધરાવે છે કે જેમને ક્ષીધે તેઓ બીજાઓથી તદન છુટાં માલમ પડી આવે છે. પ્રથમમાં તેમનામાંનાં માત્ર બેજ બે અસલ મિનોની હોયતી જાહેર કરે છે અને તે બંનેની સર-આત બીજાં ગાયણોથી તદન જુદીજ રીતે થાય છે; એટલે કે, તેમને કર્તા જાહેર કરે છે કે તે સમ્બાઈ જાહેર કરવા આવે છે અને માગણી કરે છે કે તે કહો તે સાંભલવું. (જુઓ હા ૩૦ માં અને ૪૪ માં) એ બંને ગાયનો, એટલા માટે એકજ કવિનાં પણ બીજાં ગાયનોના કર્તાઓથી જુદા ધણીનાં હોય છે.

ચતુરનેનો ૨૯ માં હા જે ગોધાનાં રવાંનને નાટકતખતા ઉપર રજુ કરે છે તે વળી પોતાના વર્ગમાં વિચીત્ર છે. એજ હા એકલો છે કે જેમાં જર્યોસ્તનાં ઈશ્વરો કામ વિષે જણાવેલું છે. સેવટે હા ૪૩

એ એકલોજ છે કે જે જરથુસ્ત્રની અહુર સાથની વાતચીતનો હિસાસ કરેછે. બીજે ઠેકાણે તો પેગમ્બરને એક તદન સાધારણ માણસના જેવો લેખ્યોછે. આ બીનાઓ ખરચીત ધણીજ અર્થસૂચક છે અને તેઓ આ ગાયનોને બીજાઓ સાથે ગુંચવી નાખવાની રજા આપતાં નથી. તેઓ એાછાં પુરાતમ હોવાં જોઈએ. ૪૩, ૪૨ અને ૨૯ મા હાતે સાથે સરખાવતાં તેમાં જરથુસ્ત્રને લગતી દંતકથાના જન્મ અને વધારાની બીના માલમ પડેછે. કવિતાનો અલંકાર ૪૨ મા હામાં વાતચીતનું રૂપ લે છે અને ૨૯ મા હામાં પેગમ્બરનાં કામને ઉત્તપન્ન કરેછે.

પેહલા બે ગાથાઓની વચે સાત પ્રકરણો અથવા હાઓનો એક વિભાગ દાખલ થાયછે કે જે અવસ્તાની એક જુદી ચોપડીના જેવો ભાગ બનેછે. તેઓ ગાથાની ભાષામાં અને મધ લખાણમાં રૂખાયલાં છે. તેમને યરન હખ્ત્-હાઈતિ અથવા સાત હાનું સામાન્ય નામ આપવામાં આવેછે.

કોઈ પૂછશે કે અવસ્તાના આ બંને ભાગોને શું સંબંધ છે ? ગાથાઓ સામાન્ય રીતે અવસ્તાના ધણાજ પુરાતમ ભાગો ગણાયછે. અવસ્તાના બાકીના સઘલા ભાગોને એકઠા વિચારવામાં આવે તો એમ બની શકે, તો જો કે બીજા ભાગોમાં વર્ણવેલી બીનાઓ પુરાતમ ઇરાંની અથવા ધણીજ આર્ય દંતકથાઓને લગતી છે, જ્યારે ગાથાઓ તદન જુદાંજ મળના માલમ પડેછે, અને અમે કહી ચુકા છીએ તેમ, તેઓ ખરચીત પાછલા વખતના છે. પણ કોઈ એથીબો વધુ દૂર જાયછે, અને યરન હખ્ત્-હાઈતિ (યજ્ઞરતેના હા ૩૫ થી ૪૧)ને ગાથાઓ સાથે સર્ખાવેછે અને તેની તકરાર દાખલ આવી પ્રકારનો એક કુકરો વાંચવો અસાધારણ નથી : “એવો વિચાર અવસ્તા ગાયનોના કર્તાએ સ્વિકાર્યો હતો એમ યરન હખ્ત્-હાઈતિમાં જે જણાવેલુંછે તેથી સાબેત થાયછે.” પરંતુ એ કેહેલું ધણુંજ જોખમ બરેલું છે. જે માત્ર કારણ કીમતી ગણી શકાય તે એ બંનેની ભાષાઓ એક હોવાનું છે. તેઓ વચે એજ માત્ર મહત્તાપણું મલી શકેછે, બાકી સઘલું તદન જુદું છે. ગાથાઓ કવિઓનું લખાણ છે જે વેદમાં મહત્તી શક્તિઓ મુજબનું બનાવવામાં આવ્યું

છે; હપ્તડાહાઈતિ ગદ્ય લખાણમાં છે અને તેનો બાંધો ધણેજ સાદો છે. પેઢેલામાં ધર્મના કુર્માનના ખુલાસા અથવા મુખ્ય કરી મજદયસ્તિ દિનને જાહેર કરવા અને તે ક્રેલાવવામાં રોકાયલા રહ્યો છે; બીજામાં ક્રિયા કરતી વખતે બાણવાની બંદગી માત્ર લેગી મલેલી છે. ગાથાઓ દરેક પગલે ધર્મ અને મુધારાને લગતી લાડઈ બતાવે છે, હપ્તડાહાઈતિ આપણને, પોતાના રક્ષણ કરતાં કુરેસ્તાઓને શાંતીથી ક્રિયાની ભેટો અર્પણ કરતા આશ્રવનને, બતાવે છે.

પણ એ કાંઈ પોતાને માટે ઝૂંબું બતાવતું નથી. એ સવાલનો ચુકાદો કરનારી બીના એ છે કે, એ બંને વિભાગોમાં દર્શાવેલાં કુર્માનો સઘસાં, ઉલટાં છે. ગાથાઓ કોઈવાર લગભગ સ્વચ્છ, એક ઈશ્વરી મહાજ્વળના વિચારવાળા અને કોઈવાર ખુલી રીતે એ ઈશ્વરી શક્તિ વિષે શિખવતા દિસે છે.

સાત હામાં, એથી ઉલટું, અસલ કુદરતી ધર્મને અવસ્થાના બાકી બામ કરતાં વધુ મજબુતીથી દર્શાવ્યો છે. ૩૬ મા હામાં સોધાં રીતે આ-તશની આરાધના કરવામાં આવી છે; તેની કને માગણી કરવામાં આવે છે કે, બસી મજીના વિચારોથી દીનદારો તરફ મદદ આપવા, તે મોટું કામ (યહ અથવા તો સેવટનો વ્યવસ્થા) તૈયારી કરવાને તે આવે. મજદયસ્તાન ત્યાં કબુલાત આપે છે કે તે તેને પવિત્ર મનથી, સંપૂર્ણ અશોઈથી તેને વખાણવા ઈચ્છે છે. (હા ૩૬ મો ફકરા ૪, ૬, ૧૧). અહુરમજ્દનો બાંધો ત્યાં સર્વથી ખુબસુરત જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. (એજ હા ફકરા ૧૪, ૧૫). ૩૮ મા હામાં જમીન તથા પાણી એ-વીજ પ્રકારની નેમાજને લાયકની બીજે છે; પાણીઓની સોધી રીતે આરાધના કરવામાં આવી છે કે જેથી તેઓ માણસોને મલે. (હા ૩૮ મો ફકરા ૧, ૭, ૧૪, ૧૫.)

૩૯ મા હાના ૨ જા ફકરામાં તો મુંગાં ગોસ્પન્દેનાં રવાનોને પણ ધરમની વખાણને લાયકનાં ગણ્યાં છે. “વખાણનાં આ ગાય-નોથી ગોધાનાં રવાનોને અને તેનાં કાલબુદ્ધિને અને અમારાં રવા-નોને તથા જે જનાવશે અમારી બંદગીને રક્ષણકારક થાય છે તેમનાં રવાનોને અમે વખાણ્યે છીએ.” (હા ૩૯ મો ફકરા ૧-૩).

વળી આ બીના જાણવીબી ઓછી અગત્ય નથી કે હાતડહાઈતિ. જોકે ગાથાઓની પોતાની ભાષાને લગતા ઓકસ વ્યાકરણનાં રૂપો દેખાડે છે તોપણ એ ગાથાઓમાં વારંવાર એ જ અન્યથા બાંધાના આ શબ્દો મળે છે તે એમાં હોતા નથી. “સ્પયઞ્, અમોયસ્ત, સજ્ઞદે-
હુવત, દધમિષ, દધમિતના, મરેતો, હાદ્રોયા, ખાગ્રોના,” વગેરે એ-
વાજ શબ્દો. એ કદાચ એતેક્રાંતનું પરિણામ હોય, પણ એમથી
હોઈ શકે કે આ સાત હાની બાંધણીના વખતથી એ શબ્દો વપરાતા
બંધ થયા હોય. વળી તેમનો દેખાવ ઘણા પાછલા વખતનો, ખુદ
અવસ્તાના જવો છે. એટલા માટે ગાથાઓ કરતાં તે વધુ પછવાડેના
અને તેટલા માટે તેમનેથી જુદા ઠરે છે.

યજ્ઞરત્નમાં આવેલાં કેટલાંક વિશેષ નામોનો ખુલાસો.

થિમ્ પાર્સિઓ અને અવસ્તા તેને તરેહવાર દંતકથાઓનો
નાયક બનાવે છે. અવસ્તામાં તેને પ્રથમ માણસ તરીકે અને
૧૦૦૦ વરસ સુધી સુખી રાજ્ય ભોગવનાર ગણ્યો છે. (જુઓ યશત
૯ મી કુકરો ૧૦ મો).

બીજી દંતકથાઓમાં તેને તખ્મહિરૂપ (તહમુરસ)નો એક ભાઈ
અને તેની પછી ગાદીએ આવનાર ગણે છે. અવસ્તામાં તેને એક
સુખી પાદશાહના નમુના તરીકે લેખ્યો છે; તેની હકુમત હેઠળ કુન્યા
એક સ્વર્ગ જેવી હતી. (જુઓ વંદિદાદ ફર્ગરદ ૨ ૯ ઈત્યાદી.) તેની
આગળથી દેવો નાખુદ થઈ જાય છે. તે તેમને યોજખમાં બંધ કરે છે.
થિમ્એ માણસોને માંસ ખાવાને શિખવ્યું હતું અને ગદ્યાપારો, નહિ-
રોઝ વગેરે તેહેવારોની તેણે સ્થાપના કરી હતી. વંદિદાદની ૨ ૯
ફર્ગરદમાં જે કહ્યું છે તે અમે અને પાછું જણાવતા નથી. ૧૯ મી
યશતમાં જણાવે છે કે, તેણે ઋણ વાર પાદશાહી દબાવેા ખોદ્યો હતો ;
તેને અંત શું આવ્યો હતો તે ત્યાં માલમ પડે છે, (જુઓ યશત ૧૯
મી કુકરો ૪૧ મો, ફર્ગરદ ૨ ૯, હા ૯ મો કુકરો ૧૩ મો, યશત ૫

મી કુંકરો ૨૫ મો, ૯ મી કુંકરો ૭ મો, ૧૫ મી કુંકરો ૧૫ મો, ૧૭ મી કુંકરો ૨૮ મો, ૧૯ મી કુંકરો ૩૫ અને બીજાં).

હહાક અથવા અઙ્ગિ દહાક. એ તોફાનનો સાંપ છે જેને ઈરાંની મુલકોના એક પાદશાહનું રૂપ આપ્યું છે. હંતકદા મુજબ તેણે તેના ભોગ યિમની માફક ૧૦૦૦ વરસ સભ્ય કંઈ હતું. સેવટે પ્રએતઓનએ તેને હરાવી મારી નાખ્યો હતો.

પ્રએતઓન અથવા પ્રએતાન. શાહનામાં અને ફાર્સિ તવા-રિષ્ટમાં તેના જન્મ, તેની જીવાંતી અને તેના પરાક્રમોની હજાર નવાઈઓ વર્ણવી છે. અવસ્તા તેને દહાક સાંપને મારી નાખનાર તરીકે આપણને ખતાવે છે. ત્યાં તેને અશ્વપત્તા છોકરા તરીકે જણાવ્યો છે, જેને વેદના આત્મ સાથે સેહેલાઈથી સર્ખાવી તેને આત્મ, પાણીના છોકરા મિસાલે, વાદલામાંથી નીકળતા ચલકાતનો પ્રતીનીધી કરાવવામાં આવે છે. અવસ્તામાં આ પેહેલવાંનના ત્રણ છોકરા જણાવ્યા છે: સદરિમ, તૂર અને અર્ધુ અથવા ઈરજ. ૧૩ મી વરતના ૧૩૧ મા કુંકરા મુજબ પ્રએતઓનની પછી તેનો ગાદી નીચે જણાવેલા વારસોએ ભોગવી હતી: અર્ધુ, અઓનર, ઉઝવ, અગ્રએરથ, મનુરિઅથ. પ્રએતઓનની કુવણિ સાંપો સામે અને યિમની કુવણિને દુકાલ સામે આરાધવામાં આવે છે. (જુઓ વરત ૧૩ મી કુંકરા ૧૩૦-૧૩૧.)

કુંકરાસ્ય અથવા તુરાંની અક્રસ્યાબ કે જેણે મનુસ્મિશ્ર્તમાં સભ્યમાં ઈરાંન ઉપર હુમલો કરી કુંતેહ મેલવો હતી, પણ પાછલથી તેને મનુસ્મિશ્ર્તએ હાર ખવાડી પોતાનું તાજ પાછું મેઝબું હતું. લગાઈ કવ-હુસ્તવ (કેપ્સેસુ)ના વખત સુધી ચાલુ રહી, હતી જેણે સેવટે તેને સખત હાર આપી તેને મારી નાખ્યો હતો, તથા ઈરાંનના જે કેટલાક ભાગ થયા હતા તે તેણે એક કરી નાખ્યા હતાં.

વીશ્તારુપ અવસ્તા મુજબ એ પાદશાહે જર્થોસ્તનો મુધારો કબુલ સખો બેકઆમાં તેની સ્થાપના કરી હતી. તેનાં સભ્યમાં તુ-સંત સાથની લગાઈ પાછી જાતી હતી; ઈરાંની સભ્યને પોત્રના બ-

પાવા તથા તરનાં ખુનનું વેર લેવાનું હતું. પોતાના બાઈ અસ્પાય-
ઓધનો મદદથી (જુઓ યસ્ત ૫ મી કુકરો ૧૧૭ મો) તેણે તુરાની-
ઓને અને તેમના બળવંત સર્દાર અર્જનતઅસ્પને શીકસ્ત આપી
હતી. (જુઓ યસ્ત ૫ મી કુકરા ૧૦૮ થી ૧૧૮, યસ્ત ૬ મી
કુકરો ૨૬ મો.) વીરનાસ્પની બાનુ હુનઓસ હતી જેણીએ પણ પે-
ગમ્પરને પોતાના ભર્યારના જેવીજ મદદ આપી હતી. વીરનાસ્પના
પ્રધાન જામાસ્પે પણ તેને મદદ કરી હતી.

મિત્ર અને કુર્સાસ્પ. ઓઓ પરધાત (પેશદાદન) વંશની ઓક
શાખાના, અવસ્તા મુજબ સામ (ન્યામત મેલવી આપનાર) ખાન-
દાનના છે. દંતકથામાં તેમને સજેસ્તાનના રાજાઓનું ૩૫ આપ્યું છે.
મિત્ર ઓ કુર્સાસ્પનો પિતા છે; ૨૦ મી કુર્ગરદ મુજબ તે પેહલો
તખીય હતો. તેને ઓછી પ્રખ્યાતીનો ઓક બીજો છોકરો ઉર્વાકિય
નામનો હતો. ઓને માટે આપણે ઓટલુંજ જાણ્યે છિયે કે તે ઓક
ઈન્સાફી રાજા હતો અને તેને હિતાસ્પએ મારી નાખ્યો હતો. કુર્-
સાસ્પનાં પરાક્રમે હા ૯ મો કુકરો ૩૫ મો, યસ્ત ૧૬ મી કુકરા
૪૦-૪૪, યસ્ત ૫ મી કુકરો ૩૭ મો અને યસ્ત ૧૫ મી કુકરો
૨૮ મો વર્ણવે છે. પણ ઓ પેહલવાને પોતાનો આબરૂ સલામત
જાલવી નથી, કારણ કે ૧ લી કુર્ગરદના ૩૬ મા કુકરામાં તે ઓક
“પઈરિકા” સાથે સંબંધ રાખતો માલમ પડે છે અને દંતકથામાં જણા-
વે છે કે મજદયરિન દિન તરફ તે તિરસ્કાર બતાવતો હતો. ઓક
દિક્સે તેણે આતશને માર્યો હતો અને તેને લીધે તેને ઘેજખમાં
નાખ્યો હતો. ઓક બીજા દંતકથામાં તેને ઓક હિંદુ રાજાની છોકરી
વેરે પરણતો જણાવ્યો છે અને કદાચ તેનેજ લીધે તેને “પઈરિકા ખના-
ચીતિ” સાથે સંબંધ રાખતો વંદેદાદમાં વર્ણવ્યો છે. શાહાનામાં
જણાવેલા સજેસ્તાનના પેહલવાનોને અને મુખ્ય કરી રૂસ્તમને મૂર્તિ-
પૂજને વલખી રહેનાર જણાવ્યો છે.

જ્ઞાનવર્ધક.

ત્રણ રૂપીયામાં ૭૦૦ સફા આપતું સર્વેથી મોટું ચોપાનનું
ત્રણ ચોપડીઆની ભેટ સાથે!

કીમત—ફક્ત વરસના રૂ. ૩) પોસ્ટેજ મફત.

આ ચોપાનિયું ૬૨ ચાહીને પ્રથમ સફા આપે છે તેમાં તલુરેવાર
વાંના, જાણવા જોયે આખરો, અને ચિત્ર સાથે “અરેબીયન
નાઈટ્સ” આપે છે.

જો તે ઉપરાંત વરસમાં ત્રણ ચોપડી ભેટ આપે છે.

૧૮૮૭માં બે મુનાબતની ચોપડી, એક હુમ્મીલી બંદગીની
ચોપડી, અને હીસેમખરમાં પારસીઓને યજ્ઞસતે તથા ગાધાના
તરબુમાનું મોટું પુસ્તક, તથા ખીલ પ્રમવાલાઓને રજાપુત
વીરસ કથાનું મોટું પુસ્તક ભેટ આપવા છે.

૧૮૮૮ માં નીચલી ત્રણ ચોપડીઓ ભેટ આપશે.

મારચ માસમાં, જમશેદી નવરોજની ભેટ—અમર મુનાબત અંક ૯

રવટેમખર માસમાં, પતેલીની ભેટ—ફક્ત મી મુનાબત અંક ૪

હીસેમખર માસમાં ક્રીસમાસની ભેટ—એક રૂપીઆની કીમતની ચોપડી

ખરી હકીકત—આ ચોપાનિયાં જેટલું સસતું ચોપા-
નિયું ગુજરાતી ભાષામાં એકબી નીકલતું નથી.

*** ફક્ત ત્રણ રૂપીઆમાં ૭૦૦ સફાના પુસ્તક ઉપરાંત
ત્રણ ચોપડીઓ ભેટ આપતાં તેના પ્રગટ કરતાને શું નફા રહેતો
હશે તેનો વીચાર કરવાનું વાંચનારે કરવો.

જો ૧૮૮૭થી લેનાર માહકોને આખી કાઠજ રૂપીઆ ત્રણમાં
મલશે તેમાં ‘અરેબીયન નાઈટ્સ’ સરઆતથી મલશે તેમજ સર્વે
ભેટોથી મલશે.

પ્રગટ કરનાર—જેહાંગીર બેજનજી કરાણી, પારસી બખર કોટ, મુંબઈ.

